

De verpersoonlijking van kiescampagnes

De Bekende Vlaming als kandidaat bij de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen op 8 oktober 2006

scriptie neergelegd tot het behalen van
de graad van licentiaat/Master in de politieke en sociale wetenschappen
door **Frederik De Swaef** (20024424)

Academiejaar 2006-2007

Promotor :
prof. dr. Herwig Reynaert

Commissarissen :
lic. Tony Valcke
dr. Dries Verlet

Inzagerecht in de scriptie / masterproef

Ondergetekende, Frederik De Swaef, geeft hierbij toelating aan derden, niet behorend tot de examencommissie, om zijn proefschrift in te zien.

Gent, 20/05/2007

Deze toelating geeft aan derden tevens het recht om delen uit de scriptie/ Masterproef te reproduceren of te citeren, uiteraard mits correcte bronvermelding.

De verpersoonlijking van kiescampagnes

De Bekende Vlaming als kandidaat bij de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen op 8 oktober 2006

scriptie neergelegd tot het behalen van
de graad van licentiaat/Master in de politieke en sociale wetenschappen
door **Frederik De Swaef** (20024424)

Academiejaar 2006-2007

Promotor :
prof. dr. Herwig Reynaert

Commissarissen :
lic. Tony Valcke
dr. Dries Verlet

Woord vooraf

Het voelt onwezenlijk aan om na de vele maanden werk uiteindelijk deze drukklare thesis in handen te hebben. Bij het begin van dit werkstuk lijkt het mij opportuun enkele mensen te bedanken.

Vooreerst wil ik alle burens, vrienden en wildvreemden bedanken die de voorbije twee jaar mij tipten over BV's die opkwamen bij hen in de buurt of mij krantenknipsels over BV-politici bezorgden. Dank aan mijn beste vrienden met wie ik meermaals over dit onderwerp van gedachten kon wisselen.

Mijn dank gaat verder uit naar alle BV-politici en de leden van het ervaringspanel die ondanks hun drukke bezigheden toch de tijd vonden om aan mijn onderzoek mee te werken.

Ik wens ook mijn promotor, professor doctor Herwig Reynaert, te bedanken. Of het nu ging over een Erasmusbestemming, een lesdiscussie of de keuze van dit niet zo conventioneel thesisonderwerp, steeds gaf hij mij het volste vertrouwen om mijn eigen weg te zoeken.

Speciale dank ook aan Johan, mijn link met de sterren. Zonder hem zou ik dit onderzoek simpelweg niet hebben kunnen voeren.

Veel dank aan mijn mama en papa voor alle kansen die ze mij tot nu gegeven hebben. Eigenlijk heb ik ver alles in mijn jonge leven aan hen te danken. Ook een thesis zonder schrijffouten was zonder hen ondenkbaar geweest. Ten slotte wil ik ook mijn zusje, Lieselot, bedanken voor alle steun tijdens het blokken de voorbije jaren en bij het schrijven van deze thesis.

Veel leesplezier.

Frederik De Swaef

Aalst, 11 mei 2007

Inhoud

Woord vooraf	4
Inhoudstafel	5
Lijst met tabellen en figuren	9
Inleiding	10
Deel 1 Professionalisering en personalisering van verkiezingscampagnes	13
1.1 De personalisatie en professionalisering van verkiezingscampagnes in het buitenland	13
1.1.1 Van traditionele naar post-moderne campagnes	13
1.1.2 Buurlanden volgen Amerikaans voorbeeld	14
1.1.3 Verschillen in vorm en snelheid	14
1.2 De personalisatie en professionalisering van verkiezingscampagnes in Vlaanderen	15
1.2.1 Nummer wel, naam niet	16
1.2.2 De sleutel tot personalisering van kiescampagnes	16
1.2.3 Meer stemmen	16
1.2.4 Antwoord aan lijst nummer 2	17
1.2.5 De nadelen	17
1.2.6 Kleur doet kiezen	18
1.2.7 Met deze man wordt het anders	18
1.2.8 Regen	18
1.2.9 Wat niet werkt	19
1.2.10 Kind van de rekening	19
1.2.11 Annemie en Julieke	20
1.2.12 Het kan ook zonder	20
1.2.13 Wij willen Willy	21
1.2.14 De toegevoegde waarde van Verhofstadt	21
1.2.15 Ah, is dat hier de CVP?	21
1.2.16 Ieder zijn reclamebureau	22
1.2.17 De eerste BV-verkiezingen	22
1.2.18 Verder en verder	23
1.2.19 De presidentiële campagne	23

1.3	En toen dook hij op: de BV in de politiek	24
1.3.1	<i>Celebrities</i> in de politiek	24
1.3.2	Wallonië zet de trend	26
1.3.3	Vlaanderen niet immuun	27
1.4	Verklaringen voor de toenemende personificatie	28
1.4.1	De teledemocratie	28
1.4.2	De BP is een soort BV	30
1.4.3	Vertrouwenscrisis	31
1.4.4	Het einde van de zuilen	32
1.4.5	De onafhankelijke spits	34
1.5	Conclusie	35
Deel 2 Wie zijn ze en hoe presteren ze? Kwantitatieve analyse van BV's bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006		37
2.1	Wat is een BV?	37
2.1.1	Van <i>celebrity</i> tot BV	38
2.1.2	Het BV-model van Weyers	39
2.1.3	Wie is BV-politicus: de criteria	39
2.1.3.1	Mate van bekendheid	40
2.1.3.2	Het tijdstip van bekendheid	41
2.1.3.3	De sector van oorsprong	42
2.1.3.4	Overzicht criteria	43
2.1.3.5	Beperkingen criteria	43
2.2	Kwantitatieve analyse van BV's in de politiek	44
2.2.1	Overzicht resultaten gemeenteraadsverkiezingen	45
2.2.2	Overzicht resultaten provincieraadsverkiezingen	48
2.2.3	Analyse resultaten	49
2.2.3.1	BV's tussen de andere kandidaten	49
2.2.3.2	BV's per partij	50
2.2.3.3	Geografische spreiding	51
2.2.3.4	Sector van herkomst	51
2.2.3.5	Wie slaagde?	53
2.2.3.6	Trekken en duwen	55
2.2.3.7	Onzichtbare BV's	56
2.2.3.8	De BV tegenover de gewone kandidaten	57

2.2.3.9	BV-politici in de media	62
2.2.3.10	Opvallende uitslagen en uitvoerende mandaten	62
2.2.4	De ene BV is de andere niet	63
2.2.4.1	De Relatief Bekende Vlaming versus de Absoluut Bekende Vlaming	64
2.2.4.2	Het ervaringspanel: methodologisch kader	64
2.2.4.3	Criteria ervaringspanel	65
2.2.4.4	Analyse BV volgens klasse	67
2.3	Conclusie	71
Deel 3	Waarom doen ze het? Kwalitatieve analyse van BV's bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006	75
3.1	Methodologie van het kwalitatief onderzoek naar BV-politici	75
3.1.1	Theoretisch kader	75
3.1.2	Gevaren bij kwalitatief onderzoek	77
3.1.3	Opbouw en verloop kwalitatief onderzoek	78
3.1.4	Obstakels tijdens het onderzoek	79
3.2	Kwalitatieve bevraging BV-politici	80
3.2.1	Biografische gegevens	80
3.2.2	BV is sleutel voor lokaal bestuur in Brussel	81
3.2.3	Hengelen naar BV's	83
3.2.4	Waarom doen BV's mee aan lokale verkiezingen?	86
3.2.5	Extra stemmen halen	87
3.2.6	Gevolgen van de stap in de politiek	88
3.2.7	Imago van de BV bij zichzelf en in zijn omgeving	92
3.2.8	Voltijds politicus	93
3.2.9	Campagnevoeren is vorm van prostitutie	95
3.2.10	Partijtrouw	97
3.2.11	BV-politici volgen lokale actualiteit matig	99
3.2.12	BV-politici en hun lokaal partijprogramma	100
3.2.13	<i>Never take celeb-politician for granted</i>	101
3.3	Maatschappelijk debat	103
3.3.1	De commentatoren	104
3.3.2	De wetenschappers	107
3.3.3	<i>Gewone</i> politici	108

3.3.4 BV-politici	110
3.4 Blik op de toekomst	111
3.5 Conclusie	112
Eindconclusie	117
Bibliografie	122
Bijlagen	128

Lijst van tabellen en figuren

In de tekst werden meestal enkel delen van de volledige tabel opgenomen die illustratief waren voor de tekst. De volledige tabel vindt u dan steeds in bijlage.

Tabel 1 BV-Politici bij gemeenteraadsverkiezingen 2006	45
Tabel 2 BV-politici bij provincieraadsverkiezingen 2006	48
Figuur 1 Partijkeuze BV's	50
Figuur 2 Geografische spreiding BV-politici	51
Tabel 3 Verkozen tegenover niet verkozen BV-politici bij gemeenteraadsverkiezingen 2006	54
Tabel 4 Vergelijking score verkozen BV-politici tegenover onbekende kandidaten: selectie van de top	57
Tabel 5 Vergelijking score verkozen BV-politici tegenover onbekende kandidaten: de staart	58
Tabel 6 Vergelijking score niet verkozen BV-politici tegenover onbekende kandidaten	59
Tabel 7 Vergelijking score verkozen BV-politici tegenover onbekende kandidaten bij de provincieraadsverkiezingen	61
Tabel 8 BV-politici uit klasse 1	67
Tabel 9 BV-politici uit klasse 2	68
Tabel 10 BV-politici uit klasse 3	69
Tabel 11 BV-politici buiten categorie (klasse 4)	70

Inleiding

“Een jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen en er wordt al een nieuw blik Bekende Vlamingen opengetrokken. (...) Leert de politieke wereld dan nooit zijn lesje? Nooit waren de schandalen rond BV's in onze parlementen zo talrijk als dit jaar.¹”

Bij de start van ons onderzoek in 2005 stonden BV-politici geregeld in het oog van een mediastorm. Twee jaar later is er nog niets veranderd. Bij het schrijven van deze thesis konden we ter ontspanning geen krant openslaan of internetsites bezoeken of er was wel nieuws over één of andere Bekende Vlaming die zijn geluk in de politiek ging zoeken.

Sinds eind vorige eeuw is er over dit fenomeen in de Vlaamse pers al heel wat inkt gevloeid. Perscommentatoren en sociale wetenschappers uiten met de regelmaat van de klok hun bezorgdheid over de intrede van BV's in de politiek (3.3.1). Toch blijven de BV's komen. Waarom stappen BV's in de politiek?

Ondanks het feit dat er al tien jaar een maatschappelijk debat rond dit thema gaande is bleef het hierover in wetenschappelijke kringen tot nu toe opvallend stil. Enkele thesissen rond de eeuwwisseling en een kleinschalig onderzoek van professor Frank Thevissen (VUB) en Marleen Tyberghein waren tot nu toe de enige aanzetten tot wetenschappelijk onderzoek. Graag bouwden wij hierop voort om dik vijf jaar later een nieuwe stand van zaken te maken.

Centraal in ons onderzoek staat de vraag waarom BV's uit allerlei sectoren in de lokale politiek stappen. Zijn BV-politici degelijk politiek personeel of zijn het stemmenronselaars die verder geen enkele politieke interesse vertonen?

We onderzoeken deze vraag aan de hand van een *case-study* rond de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006. Door middel van zowel een kwantitatief als kwalitatief luik behandelen we verschillende deelvragen rond dit thema. Bij onze *case-study* focussen we vooral op het perspectief van de BV-politicus zelf. Andere actoren behandelen we eerder zijdelings.

In een eerste deel kaderen we de opkomst van de BV's in de politiek in een bredere tendens naar professionalisering en personalisering van de politiek sinds de Tweede Wereldoorlog. Deze evolutie komt niet uit de lucht gevallen. We schetsen de wereldwijde trend waarbinnen we deze evolutie kunnen plaatsen.

Nadien tonen we, aan de hand van een historisch overzicht, aan hoe de verkiezingspropaganda in Vlaanderen sinds de jaren vijftig tot vandaag steeds meer rond personen gaat draaien. Politici doen meer en meer een beroep op professionele

---

¹ Roox G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

reclamebureaus om zichzelf zoals een product in de markt te zetten. We beschrijven deze evolutie en geven aan waarom BV's een logisch gevolg van deze trend waren.

We gaan ook specifiek in op het gebruik van bekende personen in de politiek. Naast een historisch overzicht van BV's in de politiek kijken we ook even naar de situatie in Wallonië. Daarnaast gaan we dieper in op enkele voorbeelden uit de buitenlandse politiek.

Als slot van dit theoretisch deel zoeken we naar verklaringen voor deze evolutie. We gaan ook dieper in op de mogelijke redenen voor het inschakelen van BV's. We bekijken de rol van de Bekende Politicus die steeds meer lijkt op die van BV's.

Passen BV's in de politiek in een bredere politieke ontwikkeling? Is dit fenomeen uniek voor Vlaanderen? Welke processen zijn mogelijk de oorzaak van de recente golven van BV's in de politiek? Dit zijn deelvragen die een antwoord in het eerste deel krijgen.

In het tweede deel gaan we eerst op zoek naar een duidelijk afgelijnde definitie van wat een BV eigenlijk is. Het begrip is zeer goed in ons dagelijks taalgebruik ingeburgerd maar concreet uitmaken wie zich wel en wie zich geen BV mag noemen, is minder duidelijk. Aan de hand van een aantal criteria komen we tot een lijst van kandidaten die aan de lokale verkiezingen deelnamen en die we als BV beschouwen.

In dit kwantitatief stuk bekijken we dan de resultaten van de BV-politici op 8 oktober 2006. Vanuit verschillende perspectieven benaderen we onze groep BV-politici en hun prestaties. We gaan ook dieper in op de resultaten van BV's bij de provincieraadsverkiezingen en vergelijken het provinciale niveau met het gemeentelijke.

Ten slotte voeren we nog een interessant experiment uit. De ene BV is namelijk de andere niet. Om na te gaan welke soort BV's in de lokale politiek stappen en of de bekendheid van BV's ook een invloed heeft op hun resultaten, gaan we de *marktwaaarde* van onze BV-politici na.

De deelvragen die onder andere een antwoord vinden in deel twee zijn: is er eigenlijk wel een vloedgolf aan BV's in de lokale politiek? Zijn BV's echt de stemmentrekkers waarvoor ze doorgaans versleten worden? Hoe doen BV's het tegenover hun onbekende collega's? Welke partijen smijten het meest BV's in de strijd? Is een top-BV interessanter voor een partij dan minder bekende goden?

In het derde en laatste deel van deze thesis gaan we dan dieper in op de beweegredenen van de BV's zelf. Voor dit kwalitatieve luik interviewden we 33 BV's die aan de lokale verkiezingen op 8 oktober 2006 deelnamen. Aan de hand van de antwoorden proberen we een beeld te krijgen van wat de BV bezielt om in de politiek te stappen. We gaan ook na wat voor die BV de gevolgen zijn van kleur bekennen. BV's

worden ook dikwijls als een prima campagnemiddel voor de partijen beschouwd. Verkopen BV-politici zichzelf ook graag?

Andere vragen waar we een antwoord op zoeken zijn: voelen de BV's zich echte politici? Volgen BV's de politiek in hun gemeente op de voet? Voelen de BV-politici zich binnen hun partij en bij de kiezers aanvaard? Wat doet de stap in de politiek met hun populariteit?

Vooreerst nog enkele kleine praktische bedenkingen. Zoals reeds aangegeven handelt deze thesis over zeer actueel materiaal. Op een week kan er in de politiek veel veranderen. Partijnamen bijvoorbeeld. Bij aanvang van onze schrijfwerkzaamheden heetten de Vlaamse liberalen nog VLD. Bij het afsluiten van deze thesis is dat veranderd in Open Vld. De coalitiepartner Vivant lost ook meer en meer in de Open Vld op. We besloten om in deze thesis de partijnaam te gebruiken zoals die op 8 oktober 2006 werd gehanteerd.

Het is verder niet altijd duidelijk of iemand de job of activiteit waarmee hij of zij bekend werd volledig voor de politiek opzij heeft geschoven of niet. Daarom schrijven we, als we de sector vermelden steeds, zonder *ex* of *oud*. We zetten dus zangeres en niet oud-zangeres Margriet Hermans. Bij sporters en journalisten is het meestal duidelijk of ze nog actief zijn maar bij ondernemers of artiesten is dit veel minder. Dit ligt bovendien zeer gevoelig bij de BV-politici.²

Het gebruik van tabellen in de tekst werd tot een minimum beperkt. Enkel die elementen die de tekst kunnen verduidelijken werden in de thesis zelf opgenomen. De volledige tabellen vindt u steeds in bijlage.

Tenslotte hanteren wij in deze thesis het koninklijk meervoud omdat dit aangenamer en vlotter leest. Om Koen Meulenaere niet nodeloos te verontrusten: het hele werkstuk werd wel degelijk volledig en alleen door ondergetekende geschreven.

Wij wensen u een boeiende en aangename lectuur.

---

² Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

Deel 1 Professionalisering en personalisering van verkiezingscampagnes

In dit eerste deel proberen we een kader te schetsen waarbinnen we graag het onderzoek naar BV's in de gemeentelijke en provinciale politiek zouden plaatsen. Dit gebeurt aan de hand van een historisch overzicht over de professionalisering en personalisering van kiescampagnes. We bekijken deze evolutie zowel in het binnenland als in het buitenland. Daarna lichten we het gebruik van BV's en celebrities nog eens extra uit het algemene overzicht. Tenslotte trachten we enkele verklaringen voor deze tendensen naar voor te brengen.

1.1 De personalisatie en professionalisering van verkiezingscampagnes in het buitenland

Als inleiding op het historisch overzicht van de verkiezingscampagnes in Vlaanderen (1.2) overlopen we even de meest opvallende trends op dit vlak in het buitenland. Het is namelijk zo dat de evolutie naar meer professionele en persoonlijker campagnes in Vlaanderen niet uit de lucht kwam vallen. Integendeel, het buitenland was ons land meestal al jaren voor.³

1.1.1 Van traditionele naar post-moderne campagnes

Na de Tweede Wereldoorlog kwam de technologische evolutie in een stroomversnelling terecht. De intrede van de televisie in de Amerikaanse woonkamers zorgde ervoor dat men veel sneller, veel meer mensen kon bereiken. Amerikaanse politici beseften dat de eigen achterban mobiliseren via huis-aan-huis bezoeken, meetings, partijkranten of verkiezingspamfletten niet meer zouden volstaan om verkozen te geraken. De televisie deed traditionele campagnemiddelen zoals directe communicatie en partijgebonden pers in het niets verdwijnen. Daarom deden ze een beroep op reclamebureaus en specialisten om een professionele campagne op poten te zetten.

Onderzoek naar deze evolutie werd uitgevoerd door Pippa Norris. Zij spreekt van een overgang van 'partijlogica' naar 'media logica' in verkiezingspropaganda, van de overgang van traditionele naar moderne verkiezingscampagnes. Naast de technologische evolutie speelden nog een aantal andere factoren een rol in deze evolutie. Enerzijds blijft de kiezer minder en minder trouw aan één bepaalde partij.

---

³ Dit deel is een herwerkte en aangevulde versie van de working paper: De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

Anderzijds zag men de opkomst van een breed spectrum aan politieke consultants. Dit zijn onder andere politieke commentatoren, spindoctors maar ook bijvoorbeeld politieke barometers die meer en meer invloed kregen op het gedrag van politici.⁴

Hoe meer deze factoren aan belang wonnen, hoe meer politici hun principes en partijideologie gingen vervangen door *imagebuilding*. Vanaf de jaren tachtig evolueren verkiezingscampagnes in de V.S. dan naar het postmoderne stadium waarbij de invloed van militanten en klassieke communicatiekanalen zoals partijgebonden pers, helemaal hun belang verloren.⁵

1.1.2 Buurlanden volgen Amerikaans voorbeeld

Enkele Europese landen volgden al snel het Amerikaanse voorbeeld naar meer professioneel uitgekende kiescampagnes. Het zal niet verbazen dat Groot-Brittannië als eerste in Europa de stap zette van traditionele naar moderne campagnes. In 1959 deed de Britse Conservatieve Partij een beroep op het bekende reclamebureau Colman Prentis & Varley om haar campagne voor de parlementsverkiezingen vorm te geven.

Algemeen wordt dit als de eerste grote politieke reclamecampagne in Europa beschouwd. Ook Duitsland ging in 1961 voor de bijl met een SPD campagne waarbij men Willy Brandt probeerde voor te stellen als de Duitse John F. Kennedy.⁶

Als snel zagen ondernemers het potentieel van deze nieuwe reclamemarkt. In Frankrijk ging in 1960 het reclamebureau Services et Méthodes van start. Ondernemer Michel Bougrand mikte met zijn bedrijf niet langer alleen op de privé-sector maar ook op politieke partijen en de openbare sector. In Nederland specialiseerde het reclamebureau Franzen Hey en Veltman zich meer en meer op politieke marketingactiviteiten.⁷

1.1.3 Verschillen in vorm en snelheid

Toch bestaat er een verschil tussen de ontwikkeling in Amerika en Europa. Zo ontwikkelde zich de politieke marketingsector in Europa, veel eenzijdiger en nadrukkelijker dan in de V.S., vanuit de reclamesector. Daardoor ligt in Europa bij campagnevoering veel meer de nadruk op gedrukte propaganda terwijl in de V.S. meer

---

⁴ Norris P., Tuned out Voters? Media impact on campaign learning. Op de Politeia Conferentie, Brussel, 03/11/2002, via <http://www.politeia-conferentie.be/page.php?LAN=N&ID=40&FILE=docs> (15/03/2006)

⁵ Norris P., Tuned out Voters? via <http://www.politeia-conferentie.be/page.php?LAN=N&ID=40&FILE=docs> (15/03/2006)

⁶ Schodts L., Campagne handboek, De Nieuwe Maand, 1984, nr. 6, p 271.

⁷ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie. Politieke Marketingstrategieën en de impact van electorale campagnes op het kiesgedrag, VUB Press, Brussel, 1994, p. 68.

aandacht is voor een totaal marketingconcept met onder andere ook tv-spots en communicatieadvies.⁸ Larry Sabato zag nog andere oorzaken voor dit verschil:

“The relatively non-ideological nature of American politics and the lack of class-based party identification on the European model, depriving American parties of the social and economic reinforcements that induce deeper loyalty to a compatible political organization.”⁹

Er ontstond ook een verschil in snelheid waarmee de sprong van traditionele naar moderne campagnevoering gemaakt werd tussen landen met een meerpartijen coalitiesysteem en landen met een tweepartijensysteem. In landen met een tweepartijensysteem bestond er veel minder schroom om de hulp in te roepen van externe adviseurs. Dit verklaart ook deels waarom de V.S en Groot-Brittannië veel sneller evolueerden dan bijvoorbeeld ons land.¹⁰

1.2 De personalisatie en professionalisering van verkiezingscampagnes in Vlaanderen

Daar waar onze buurlanden snel op de Amerikaanse kar sprongen, duurde het in Vlaanderen dus veel langer eer de verkiezingscampagnes gepersonaliseerd werden. Samenlopend was het ook langer wachten op professionele hulp uit de reclamewereld. Naast literatuur van onder andere Hugo De Ridder ligt ook primair bronnenmateriaal aan de basis van dit overzicht. Dit omvat alle campagnefolders van het dorp Vlierzele (nu deelgemeente van Sint-Lievens-Houtem, nabij Aalst) naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen van 1964, 1970, 1976 en 1982. Daarnaast kon ik beschikken over alle folders die in Aalst verdeeld werden bij de Europese verkiezingen van 1984, 1994, de federale verkiezingen van 1985, 1987, 1991, 1999 en de gemeenteraadsverkiezingen van 1988, 1994, 2000 en 2006.¹¹ Door de volledigheid van de collectie geven zij mooi weer hoe de verkiezingspropaganda doorheen deze decennia evolueerde.

Er dient bij dit deel opgemerkt te worden dat indien er gesproken wordt over het al dan niet succes van een campagne en dit gelinkt wordt aan een behaald aantal stemmen, de campagne *an sich* natuurlijk niet als enige factor kan beschouwd worden.

Dit deel (1.2) is een aangevulde en herwerkte versie van een overzicht dat ik eerder schreef.¹²

---

⁸ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie, Brussel, 1994, p. 67-70.

⁹ Sabato L. J., The Rice of Political Consultants. New Ways of Winning Elections, Harper Torchbooks, New York, 1981, p. 313.

¹⁰ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie, Brussel, 1994, p. 67-70.

¹¹ Privéarchief Walter De Swaef, Aalst.

¹² De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

1.2.1 Nummer wel, naam niet

Op de eerste verkiezingspropaganda na 1945 was geen politicus te bespeuren. Ook persoonlijke propaganda bestond amper. De partijen probeerden zo goed mogelijk het verkiezingsnummer van hun partij aan de man te brengen omdat de namen van de partijen toen nog niet op de stembiljetten stonden en de mensen, bij gebrek aan gepersonaliseerde campagnes, nauwelijks de lijsttrekkers kenden.

De eerste figuren die op de affiches verschenen waren geen kandidaten maar soldaten (in 1946), vrouwen (die voor het eerst mochten stemmen in 1949) en Leopold III (1950).¹³

1.2.2 De sleutel tot personalisering van kiescampagnes

1958 was een kentering in de aanpak van kiescampagnes in Vlaanderen. De CVP werkte voor het eerst samen met reclamemensen. Dit resulteerde in een professionele campagne rond het woord 'Dat'. In drie luiken werd om de veertien dagen een beetje meer van de slogan 'Maar dat zal veranderen' duidelijk. In een vierde luik verschenen dan grote 20 m² affiches met voor het eerst het gezicht van politici. Hoewel de nadruk met het 'sleutelplan' nog sterk op het inhoudelijke lag, werden CVP-boegbeelden Gaston Eyskens en Theo Lefèvre voor het eerst als element om te overtuigen op de affiches gezet¹⁴.

Ook de socialisten personaliseerden hun campagne met een foto van premier Achille Van Acker op hun affiche.¹⁵

1.2.3 Meer stemmen

Bij de hevige tweestrijd tussen Paul-Henri Spaak (BSP) en Paul Vanden Boeynants (CVP) begin jaren zestig in Brussel bleek voor het eerst het nut van gepersonaliseerde campagnes. Beiden voerden campagne rond hun eigen persoon en haalden zeer veel voorkeurstemmen: ongeveer 60 000, wat beduidend meer was dan wat toppolitici in andere steden haalden. Zo haalde Gaston Eyskens in Leuven *slechts* 12 549 voorkeurstemmen.¹⁶

---

¹³ De Ridder H., Vijftig jaar stemmenmakerij. 17 verkiezingscampagnes (1946-1995), Uitgeverij Scoop, Gent, 1999, p. 10-17 en 28.

¹⁴ Veestraeten J., "Het sleutelplan van Eyskens. Campagnes van weleer : de CVP", Gazet Van Antwerpen, 06/05/1995.

¹⁵ De Ridder H., Vijftig jaar stemmenmakerij, Gent, 1999, p. 41.

¹⁶ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie, Brussel, 1994, p. 71.

Niet enkel een campagne rond de eigen figuur bleek succesvol. De socialistische campagne van 1961, waar met 'Eyskens buiten' een concurrerend politicus centraal stond, werd een succes evenals de PVV-campagne met namaakbiljetten met de afbeelding van Theo Lefèvre (CVP).¹⁷ De SP zou trouwens de biljettencampagne nog eens over doen in 1991 om te waarschuwen tegen een regering Verhofstadt - Van Rompuy. Men stelde dat enkel met Louis Tobback duizend frank, duizend frank waard zou blijven.¹⁸

1.2.4 Antwoord aan lijst nummer 2

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1964 streden in Vlierzele twee lijsten naar de gunst van de kiezer. In de folder van lijst 1, de zetelende CVP, worden de kandidaten met enkele zinnestukjes voorgesteld. Daarnaast gaan drie pagina's naar de verwezenlijkingen (*Plaatsen van nieuw kabien en versterking van de drijfkracht of Kerkbaantje nr. 61 in asfalt gelegd*) en het programma van de partij.¹⁹

Toch verliep de campagne op gemeentelijk vlak toen ook al zeer persoonlijk. Zo viel er op 10 oktober 1964 een pamflet in de Vlierzeelse bussen dat als volgt begon:

"Antwoord aan de lijst nummer 2. Wij hebben enkele uren geleden met veel aandacht Uw kiesmanifest gelezen. Wij richten ons speciaal tot U, Mijnheer Flor. De Rick, omdat Uw vrienden van de lijst nummer 2 de verantwoordelijkheid aan U hebben overgelaten. En waarom? Wel eenvoudig omdat de Heren Bauwens en Boterberg zelf GEEN KRITIEK kunnen uitoefenen."²⁰

Foto's doken ook reeds op in de propaganda maar uitzonderlijk en vooral bij kandidaten die tot de economische elite (bijvoorbeeld een aannemer) van het dorp behoorden.²¹

1.2.5 De nadelen

Samen met de eerste foto's in de folders kwamen ook de nadelen van personalisatie aan het licht. In 1965 keek PVV-voorzitter Omer Vanoudenhove op een affiche de kiezer diep in de ogen met daaronder de slogan: "*Twee op drie Belgen denken zoals hem*".

"Die affiche had niet alleen voordelen. Als Vanoudenhove in het openbaar verscheen, verwonderde men er zich over een niet zo grote en zelfs tengere man te zien, niet de krachtige en gebiedende affichefiguur."²²

---

¹⁷ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie, Brussel, 1994, p. 47-59.

¹⁸ Bijlage 4.

¹⁹ Bijlage 1.

²⁰ Bijlage 2.

²¹ Bijlage 3.

²² De Ridder H., Vijftig jaar stemmenmakerij, Gent, 1999, p. 53.

1.2.6 Kleur doet kiezen

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1970 drukten alle partijen hun folders op kleurenpapier. De kleur diende enkel om meer op te vallen en stond los van de politieke overtuiging. Zo pakte de liberale lijst in Vlierzele uit met een oranje flyer.

Daarnaast verdween de gedetailleerde opsomming van wat men had verwezenlijkt en wat men zou gaan doen. In de plaats kwamen boekjes waarin elke kandidaat met een fotootje en soms maar een korte slagzin werd voorgesteld. Zo stelde poeldenier Georges Janssens (kandidaat 5 op de liberale lijst) zich voor met de slogan: 'Rondborstige en joviale kandidaat'.²³ Het is duidelijk dat voor het eerst op lokaal vlak de inhoud deels voor een meer persoonlijke campagne moest wijken.

1.2.7 Met deze man wordt het anders

De televisie werd steeds belangrijker in de politiek. Het RTB-programma 'Face à l'opinion' wordt steevast vermeld omdat kijkers voor het eerst rechtstreeks vragen konden stellen aan toppolitici. Door televisieoptredens werden politici ook steeds bekender.

Na schandalen viel in 1974 de regering Leburton. Leo Tindemans (CVP) kreeg de opdracht een nieuwe regering te vormen. Dit lukte niet en er kwamen verkiezingen. Ondertussen was Tindemans drie maand lang veelvuldig op televisie geweest. Dit verleidde de campagnemakers om zijn naam niet op de affiches te vermelden. Zijn slogan 'Met deze man wordt het anders' werd alvast waarheid als het gaat over gepersonaliseerde kiescampagnes²⁴. "*Een toenemende personalisering was het enige kenmerk van de campagne*", stelt Wilfried Dewachter.²⁵ Maar de aanpak sloeg aan. Tindemans haalde meer dan 80 000 voorkeurstemmen²⁶ en drie jaar later herhaalde de CVP het zogenaamde *Tindemans-effect* onder de slogan: "*Meer dan ooit Tindemans*".²⁷

1.2.8 Regen

Als het regent op het nationale niveau dan druppelt het op het lokale niveau. Dit lijkt althans het devies op het vlak van innovatie van verkiezingscampagnes. In Sint-Lievens-Houtem, waartoe Vlierzele na de gemeentefusie was gaan behoren, waande CVP

---

²³ Bijlage 5.

²⁴ Veestraeten J., "Campagnes van weleer : de CVP, Gazet Van Antwerpen", 06/05/1995.

²⁵ Muijs R.D., De overgang van politieke propaganda naar politieke reclame. De rol van de televisie, KUL, Leuven, 1992, p. 37.

²⁶ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie, VUB Press, Brussel, 1994, p.72.

²⁷ Aerts, L., Smith J., Een halve eeuw christelijke volkspartij in beeld, IPOVOC-CVP, Brussel, 1995, p. 46.

lijsttrekker Roger Otte zich in 1976 de lokale Tindemans. Zijn naamloze foto prijkte paginagroot op de folder met enkel het woord 'vertrouwen' eronder.²⁸

Opvallend is verder dat op de nieuwe folders geen plaats meer is voor enige inhoudelijke voorstellen. Enkel een foto, de naam en het beroep van de kandidaten worden nog vermeld.

1.2.9 Wat niet werkt

In de evolutie naar steeds persoonlijker campagnes stuiten we op enkele opmerkelijke experimenten.

Bij de kiescampagne van 1978 pakten de socialisten uit met Karel Van Miert op hun affiche. Merkwaardig is dat Van Miert zelf niet eens opkwam bij deze verkiezing. De BSP verloor stemmen.

Bij dezelfde verkiezingen zette de CVP twee boegbeelden op één affiche. Eén plus één werd echter geen drie want de affiche werd geduid als zou de CVP niet meer achter Tindemans als premier staan en Martens als nieuwe kandidaat naar voor willen schuiven.

1.2.10 Kind van de rekening

Helemaal een mislukking werd het vier jaar later toen de CVP een dorre boom boven het gezicht van een boegbeeld op zijn affiches verkoos. De *Jet-plan campagne* ging bruusk in tegen de trend van steeds persoonlijker campagnes en flopte volledig.

De socialisten voerden eveneens een campagne zonder hun kopstukken. Zij zetten echter centraal een kind dat naar vliegtuigen kijkt. "*Voor kindergeld hebben zij geen centen, wel voor vliegtuigen*", luidt de commentaar. Deze campagne combineert een agressieve oppositie tegen CVP en PVV met een persoonlijke *touch*, namelijk "*het kind van de rekening*" waardoor de resultaten meevielen.²⁹

Toch bleven ook nadien campagnes zonder 'gezicht' de mist in te gaan. De CVP bleef volharden in de boosheid en voerde bij de Europese verkiezingen van 1984 zelfs geen campagne onder zijn eigen naam maar gebruikte de Europese naam EVP op een brochure.³⁰ Andere voorbeelden zijn de campagne met fotomodellen van de PVV en de blauwvoetcampagne van de VU in 1985.³¹

---

²⁸ Bijlage 6.

²⁹ Bijlage 7.

³⁰ Bijlage 8.

³¹ Bijlage 9.

1.2.11 Annemie en Julieke

De campagne van Annemie Neyts (PVV) in 1985 is zeker het vermelden waard in de evolutie van de verpersoonlijking van kiescampagnes. Neyts was één van de eerste vrouwen die haar 'vrouwzijn' in een campagne uitspeelde. Ontwerper Wim Schamp somt de voordelen van deze aanpak op:

“De Annemiecampagne sloeg in als een bom. Vooral de affiche met Annemie-voor-de-spiegel lag op de tong van alle commentatoren en was een begeerd doelwit voor de lenzen van persfotografen. (...) De campagne was zo opvallend dat ze spoedig een ‘multiplicerend’ effect kreeg.³²”

Ook de CVP stapt weer over op gepersonaliseerde campagnes. Paula D'Hondt schakelt haar kleinkind Julie in om de harten van de kiezers te winnen. In 1985 valt er een kaart van Julie en oma D'Hondt in de bus waar de CVP senaatlijsttrekster op de achterzijde in eigen handschrift het volgende laat drukken: “...dat het Julieke en haar vriendjes goed moge gaan! Want daar gaat het om op 13 oktober”.³³ Twee jaar later kan Julieke zelf al schrijven en gaat d'Hondt nog een stap verder:

“Goede Sint en lieve mensen van het arrondissement Aalst. Dit briefje gaat over mijn oma, Paula D'Hondt. (...) Wij zien haar enkel soms de zondag. Want in de week is oma altijd op haar werk. (...) Mijn oma is de baas van de post en de rtt. (...) Zij heeft er al velen aan werk geholpen. (...) Lieve kusjes van Julie. Ook kusjes van mijn broertje Bernard, mijn zusje Florence, mijn neefjes David en Matthias en mijn nichtje Edith.”

Bij deze verkiezingen trok de CVP echter vooral de kaart van Wilfried Martens. In 1985 en 1987 werd hij centraal op de affiche gezet.³⁴ Over deze affiches was langer nagedacht dan men op het eerste zicht zou denken:

“Affiche-makers hebben de neiging hun modellen te polijsten, te kleuren en te fatsoeneren. In 1985 vergrepen ze zich aan Wilfried Martens en zetten hem bovendien een bril op zonder glazen. Het resultaat was een vreemdogende eerste minister die dank zij (of ondanks) die affiche de verkiezingen won.³⁵”

1.2.12 Het kan ook zonder

Won Martens dank zij of ondanks de gestileerde campagne rond zijn persoon, vroeg De Standaard zich terecht af. Ook zonder sterke figuren bleek succes bij verkiezingen namelijk niet uitgesloten. Dat een gepersonaliseerde campagne geen *conditio sine qua non* is voor een goede verkiezingsuitslag bewezen Agalev en Vlaams Blok in de jaren tachtig en negentig.³⁶ Met eenvoudige slogans en foto's verleidden zij de kiezer. Zo voerde Agalev in 1985 propaganda met een boom. Vlaams Blok zette zijn slogan *Eigen*

---

³² Schamp W., 10 jaar politieke campagnes. Een huurling vertelt. Hadewijch, Antwerpen, 1996, p. 33.

³³ Bijlage 10.

³⁴ Bijlage 12.

³⁵ Fonteyn G., “Ditmaal de echte”, De Standaard, 16/11/1987.

³⁶ De Ridder H., Vijftig jaar stemmenmakerij, Gent, 1999, p. 88-95, 102-106 en 111.

volk eerst centraal bij de campagne in 1987 en ging van één naar drie gekozenen in Kamer en Senaat.³⁷

1.2.13 Wij willen Willy

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1988 namen de lokale kandidaten de campagnetechnieken van hun nationale roergangers over. Alle overbodige tekst werd uit de folders geschrapt en de kandidaten kwamen in het promomateriaal centraal te staan. In Aalst dong Willy Vernimmen (dertigste plaats, SP) mee naar de gunst van de kiezer met een folder waarop vooraan enkel 'Wij willen Willy weer' stond. Binnenin vond men dan vijf grote foto's van Willy met de tekst: 'Willy is weer'.³⁸

Medekandidaat op de socialistische lijst in Aalst, Eddy Dierickx, liet zichzelf in een tv-toestel afbeelden. Op de achterzijde stond: "*Eddy Dierickx, je beste buurman*".³⁹ Hiermee werd gesuggereerd dat stemmen op mensen die op tv komen, is als stemmen op je beste buurman.

1.2.14 De toegevoegde waarde van Verhofstadt

In 1991 koos de VLD resoluut voor een campagne rond één persoon, Guy Verhofstadt, in de plaats van een campagne vol "ventjes". Met "ventjes" doelde toenmalig PVV campagneleider Guy Van Hengel op de geposeerde foto's van verschillende partijboegbeelden. De PVV pakte uit met blauwe affiches met persfoto's van Verhofstadt. De affiche vermeldt geen naam en wou volgens Van Hengel "de toegevoegde waarde" weerspiegelen dat de PVV in partijvoorzitter zag.⁴⁰ De campagneleider gaf toe dat de campagne door een reclamebureau ineen was gestoken:

"Wij vonden dat de campagne moet aansluiten bij de dagelijkse communicatie die de partij heeft met het publiek. De specialisten van de commerciële reclame vertaalden dat dan."⁴¹

1.2.15 Ah, is dat hier de CVP?

In 1994 pakte de CVP uit met zes bekende Vlamingen op haar lijst voor de Europese verkiezingen. In magazinevorm werden de bekende heren, waaronder Jan Hoet, Eric Antheunis en Rene Verreth, aan het publiek voorgesteld. Op de voorpagina prijkt een foto met Antheunis en Hoet. Antheunis vraagt aan Hoet: "*Waarom ben jij bij de CVP gegaan?*". Waarop Hoet antwoordt: "*Ah, is dat hier de CVP?*". De CVP zag dat als

---

³⁷ Bijlage 13.

³⁸ Bijlage 14.

³⁹ Bijlage 15.

⁴⁰ Neuckermans L., "PVV wilde geen ventjes op affiche", De Standaard, 8/11/1991.

⁴¹ Neuckermans L., "PVV wilde geen ventjes op affiche", De Standaard, 8/11/1991.

verruiming maar voor het eerst werd de indruk gewekt dat de individuele meningen belangrijker zijn dan het partijprogramma, temeer daar het logo van de CVP niet eens meer op de voorpagina stond.⁴²

In 1994 waren het ook gemeenteraadsverkiezingen. De Volksunie probeerde de malaise die sinds 1991 heerste te keren door een opvallende maar onpersoonlijke campagne. De affiche bestond uit een omgekeerde Vlaamse Leeuw met daaronder de slogan: "*Vlamingen stemmen Volksunie*".⁴³ De VU zakte echter verder weg.

1.2.16 Ieder zijn reclamebureau

Het is pas in 1995 dat voor het eerst alle partijen een beroep doen op een professioneel reclamebureau om hun campagne vorm te geven. De VLD ging in zee met Saatchi & Saatchi, Agalev deed een beroep op FCA!BMZ en de VU liet zich door DDC adviseren. Deze samenwerking bracht echter geen versnelling of verandering in de evolutie naar meer gepersonaliseerde campagnes.⁴⁴

VVL/BBDO zorgde wel voor de opgemerkte "*SP is nodig*" campagne naar aanleiding van het Agusta schandaal.

"In 1995, vlak na de Agusta-crisis, bouwde de toenmalige SP haar hele campagne op rond de huidige Leuvense burgemeester. Op affiches van twintig vierkante meter was Tobback „uw sociale zekerheid". De gepersonaliseerde campagne lukte wonderwel.⁴⁵"

Bij CVP zorgde het bureau Slangen & Partners voor ophef doordat Noël Slangen overall opdook en zich met geheel de communicatie van de partij ging bezighouden. Louis Tobback vroeg zich zelfs af of de reclamejongen de nieuwe CVP-voorzitter was geworden.⁴⁶

Na de verregaande personalisering is met deze verkiezingen ook de professionalisering van de kiescampagnes in een stroomversnelling geraakt.

1.2.17 De eerste BV-verkiezingen

De moeder aller verkiezingen werd het genoemd want in 1999 waren er zowel Vlaamse, federale als Europese verkiezingen. Veel lijsten, dus was er veel volk nodig. Gezien het aantal kopstukken beperkt is, deden verschillende partijen een beroep op BV's (1.3.3).

---

⁴² Bijlage 16.

⁴³ Bijlage 17.

⁴⁴ Vermeiren E., Het gebruik van 'amerikaanse' politieke-marketing-technieken door Vlaamse partijen in hun verkiezingscampagne van 1995, UGent, Gent, 1996, pg. 40.

⁴⁵ Brinckman B., "SP.A maakt zich op voor premierschap", De Standaard, 26/03/07.

⁴⁶ Vermeiren E., Het gebruik van 'amerikaanse' politieke-marketing-technieken door Vlaamse partijen in hun verkiezingscampagne van 1995, UGent, Gent, 1996, pg. 40.

Dit resulteerde ook in een steeds verdergaande personalisering van het campagnemateriaal.

Vlaams Blok verspreidde een folder en magazine met op de voorpagina enkel een foto van ex-politiecommissaris Johan Demol en de slogan: 'Recht op veiligheid'. De BV Demol verpersoonlijkte heel het Vlaams Blok-programma inzake criminaliteit.

De SP kwam zelfs met een speciaal krantje in de vorm van een tabloid. Zoals bij illustere internationale voorbeelden zoals The Sun of Bild Zeitung sierden grote foto's van BV's en vette titels de covers. Een parade aan vedetten die al dan niet zelf opkwamen, riepen de mensen op SP te stemmen. Zo stelde zwemmer Frederik Deburghgraeve: "*Meer en beter betaalde kinderopvang is nodig*". Acteur Pol Gooosens vindt: "*We moeten vooral zorgen voor werk*". Verder zijn in het krantje ook wielrenner Tom Steels, voetballer Franky Van Der Elst en schrijver Aster Berkhof van de partij. Op Louis Tobback en Steve Stevaert na, is er geen politicus te bespeuren.⁴⁷

Opmerkelijk bij beide folders is dat daar waar door de verpersoonlijking van het campagnemateriaal eerst de politici meer en meer in the picture kwamen, we nu merken dat zij verdrongen worden door andere bekende figuren die kandideren voor hun partij.

1.2.18 Verder en verder

In 2000 werden de campagnetechnieken uit 1999 lokaal overgenomen. Het is opvallend dat na het Vlaams Blok, ook Agalev nu volop gaat voor een persoonlijker campagne. Zo laat Agalev in zijn Aalsterse folder keizer Carnaval Kamiel Sergant opdraven om de groene lijst aan te prijzen.⁴⁸ Het is nu eenmaal geloofwaardiger als iemand anders iets positiefs over je zegt dan dat je dat zelf doet.⁴⁹

Ook de Aalsterse SP-kopstukken gingen nog een stapje verder in het verdringen van de inhoud ten voordele van campagne rond hun persoon. Ze verspreidden een kaartje met daarop enkel een foto van een deel van hun hoofd en de tekst: "*Hij is uw SP lijsttrekker, zij is uw SP lijstduwer*".⁵⁰

1.2.19 De presidentiële campagne

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 doken de politici zelf weer op als spil van de campagne maar dit keer moesten de partijen wijken in hypergepersonaliseerde

---

⁴⁷ Bijlage 18.

⁴⁸ Bijlage 19.

⁴⁹ Patrick Janssens in Ter Zake, Canvas, 26/12/2006.

⁵⁰ Bijlage 19.

campagnes. In Antwerpen zorgde de presidentiële campagne van burgemeester Patrick Janssens voor zenuwachtigheid binnen en buiten de sp.a:

“To the immense disappointment – and even anger – of his party members and coalition partners, Janssens decided to brand only himself. Thereby campaigning alone, without party members, logo or slogan.⁵¹”

Een nooit geziene pleïade aan bekende Vlamingen en Antwerpenaren verscheen op de affiche met enkel het woord *Patrick* erbij in hun eigen handschrift. Janssens zelf stond niet op de affiche. Het succes bleef niet uit: Janssens kreeg veruit de meeste voorkeurstemmen en ook de in de campagne vergeten sp.a deelde in de prijzen: de partij steeg 15,79%.⁵²

Ook in Gent viel één bepaalde affiche op. Voor het eerst voerden twee toppolitici van verschillende partijen samen campagne. Premier Guy Verhofstadt (VLD) en vice-premier Freya Van den Bossche (sp.a), beiden uit Gent, gingen samen op een bankje zitten om de paarse coalitie te steunen.

“In an almost sexual and suggestive way Van den Bossche said: “*We did a good job, didn’t we Guy?*” Verhofstadt answered: “*We sure did, shall we continue, Freya?*”⁵³”

Op de affiche geen spoor van partijlogo’s of namen, enkel de tekst “*samen voor Gent*”. De strategie wierp duidelijk vruchten af: de paarse coalitie behield zijn meerderheid.⁵⁴

1.3 En toen dook hij op: de BV in de politiek

Een uitvloeisel van de verpersoonlijking van het politieke bedrijf is het grijpen naar bekende personen uit andere sectoren om de kieslijsten te versterken. De evolutie in Vlaanderen kwam echter niet uit de lucht vallen. Zoals bij de professionalisering was men ook in deze, het buitenland ons voor.

1.3.1 *Celebrities* in de politiek

Het begrip bekende Vlaming (BV) kunnen we in het buitenland het best vertalen als *celebrity* (2.1.1). Meestal niet *en masse* en ook niet altijd even succesvol maar sinds WOII duiken in het buitenland geregeld celebrities op in de politiek. Hier enkele voorbeelden die de trend moeten staven zonder te streven naar volledigheid.

---

⁵¹ De Landtsheer C., De Vries P., Kesteloot S., “Branding the mayor. The end of political ideology in Flemish Municipal politics?”, op de PSA Political Marketing Specialist Group Meeting, 22-23/02/2007, Londen.

⁵² Winckelmans W., “Burgemeester Janssens stopt Vlaams Belang”, De Standaard, 9/10/2006.

⁵³ De Landtsheer C., De Vries P., Kesteloot S., Branding the mayor, PSA Political Marketing Specialist Group Meeting, 22-23/02/2007, Londen.

⁵⁴ De Landtsheer C., De Vries P., Kesteloot S., Branding the mayor, PSA Political Marketing Specialist Group Meeting, 22-23/02/2007, Londen.

In 1966 werd acteur Ronald Reagan tot gouverneur van Californië verkozen. Reagan had tot dan in 53 films meegespeeld en was rond WOII even de best betaalde acteur van Hollywood. Hij stapte in de politiek om het communisme te bekampen en zou in 1980 als republikeins kandidaat beroepspoliticus en zittend president Jimmy Carter verslaan in de strijd voor het Witte Huis.⁵⁵ In 2003 maakte acteur Arnold Schwarzenegger in *The Tonight Show with Jay Leno* bekend dat hij in de voetsporen van Reagan zou treden. In 2006 kon hij zijn mandaat als gouverneur van Californië verlengen.⁵⁶

In de V.S. waren er wel meer beroemdheden die in de politiek gingen. Zo werd astronaut John Glenn in 1974 democratisch senator voor de staat Ohio. Hij zou nog drie keer herkozen worden.⁵⁷

In 1979 pakten de groenen in Italië, die voor het eerst meededen aan de verkiezingen, uit met Anna Ilona Staller. Zij was alom bekend als *La Cicciolina*, de beroemdste hardcore pornstar van het land.⁵⁸ Over de motivatie van BV's te om in de politiek te gaan hebben we het later in deze thesis nog maar *La Cicciolina* heeft zo haar eigen motivatie om politiek actief te zijn:

"I once had a huge hang-over, something that poor people will never have. So it's time to help the poor people."⁵⁹

In Griekenland werd het cultuurbeleid in de jaren tachtig uitgestippeld door de filmster Melina Mercouri. Nadat ze eerst jarenlang campagne had gevoerd tegen het militair regime stond ze na de val ervan mee aan de wieg van de socialistische partij van Georgios Papandreou. Ze koos definitief voor de politiek en drukte sterk haar stempel op het Europese cultuurbeleid. Zo was ze de initiatiefneemster van de eerste culturele hoofdstad van Europa.⁶⁰

Voor de Griekse conservatieven deed zangeres Nana Mouskouri in 1994 haar intrede in het Europees parlement. Een avontuur dat ze later als een vergissing bestempelde:

"Ik heb gewerkt zoals ik kon, vijf jaar lang ernstig mijn verantwoordelijkheid proberen op te nemen, in de overtuiging dat ik wat kon veranderen voor de Griekse bevolking. Maar ik heb ingezien dat je 'politiek' geboren moet worden en bepaalde dingen opzij moet zetten, wat ik níet kon. Ik wilde snelle en doeltreffende oplossingen, maar zo bleek het niet te werken, en dat maakte me erg ongelukkig. (...) Ik heb zelfs dagen gehuild omdat ik op een bepaald punt heb moeten zwichten. (...) Buiten de politiek kan ik veel meer doen. Als reizend ambassadrice van Unicef bij voorbeeld."⁶¹

---

⁵⁵ <http://www.whitehouse.gov/history/presidents/rr40.html> (23/03/07)

⁵⁶ <http://gov.ca.gov/> (23/03/07)

⁵⁷ http://www.johnglennhome.org/john_glenn.shtml (23/03/07)

⁵⁸ <http://en.wikipedia.org/wiki/Cicciolina> (23/03/07)

⁵⁹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Cicciolina> (23/03/07)

⁶⁰ Elias G., Melina Mercouri: biographie eines Weltstars, EdS, Wenen, 1995, p. 95-182.

⁶¹ Martens D., "Nana Mouskouri komt afscheid nemen van haar fans", Het Nieuwsblad, 7/02/06.

Het is geen uitdovende trend. Ook in de 21ste eeuw blijven partijen in heel de wereld een beroep doen op celebrities. De tweelingbroers Lech en Jaroslaw Kaczynski speelden in 1962 de hoofdrol in een kinderfilm. De Kaczynski's zijn momenteel respectievelijk president en premier van Polen.⁶²

In Nederland pakte de Partij voor de Dieren in 2006 uit met maar liefst twintig bekende Nederlanders. Het leverde de partij twee zetels in de tweede kamer op.⁶³ Tenslotte vermelden we schaakkampioen Gari Kasparov die zich dit jaar ontpopte tot oppositieleider in Rusland. Hij probeert Vladimir Poetin uit het Kremlin te verdrijven.⁶⁴

1.3.2 Wallonië zet de trend

Dichter bij huis begonnen Waalse partijen direct na WOII hun lijsten te versterken met bekendheden. Zo waren heel wat Franstalige communistische en socialistische kandidaten na de oorlog bekende verzetslieden en weerstanders. Na de onafhankelijkheid van Congo waren de Waalse christen-democraten maar wat fier dat de held van Leopoldstad, Antoine Saintraint, op de PSC-lijst wou staan.⁶⁵

In de jaren zeventig zetten dan de eerste echte Waalse mediacelebrities de stap naar de politiek. De Ridder spreekt van 'de supervedetten van het RTB-scherm' die hun kans waagden. Zo werd journalist Paul Désir burgemeester en minister in de Brusselse executieve voor het FDF. Ook Jean-François Van Aal schopte het voor de PSC tot minister en journalist Luc Beyer de Rijcke werd Europarlementslid nadat hij meer dan 100 000 voorkeurstemmen haalde op de Franstalige liberale lijst.

Sindsdien plaatsen Franstalige partijen geregeld bekende Walen op hun lijsten. Dit is opmerkelijk omdat er in Wallonië toch minder potentiële bekende Walen zijn doordat het aanbod Franstalige media beperkt is omdat heel wat Walen naar de Franse televisie kijken. Een triest hoogtepunt werd bereikt met voetballer Marc Wilmots. Hij kreeg in 2003 een plaats op de MR-lijst. Met 110 000 voorkeurstemmen raakte hij vlot verkozen in de senaat maar na amper twee jaar had hij er al genoeg van. Doordat de MR geen opvolgers meer had moest Wilmots tot 2007 officieel in de senaat blijven zitten. De Standaard had daar zo haar vragen bij:

"Zonder de minste kennis van zaken in de politiek stappen, twee jaar lang geen poot uitsteken en dan uithalen naar de politiek. De anti-politiek tot kunst verheven. (...) Het ergste is dat Wilmots niet eens kán opstappen. (...) Daar zijn maar twee woorden voor: belachelijk en beschamend."⁶⁶

⁶² Köhler P., "Polens neue Kartoffel", Die Tageszeitung, 26/06/06.

⁶³ http://www.nos.nl/nosjournaal/artikelen/2006/9/5/050906_dierenpartij.html (21/03/07)

⁶⁴ <http://www2.vrtnieuws.net/cm/vrtnieuws.net/nieuws/buitenland/1.110280> (10/04/07)

⁶⁵ De Ridder H., Vijftig jaar stemmenmakerij, Gent, 1999, p. 167.

⁶⁶ (anoniem), Belachelijke opvolgers, De Standaard, 3 en 4 /09/05.

1.3.3 Vlaanderen niet immuun⁶⁷

Net zoals in Wallonië bespeuren we de eerste bekende personen op CVP-lijsten direct na WOII. Hier geen weerstanders maar flaminganten zoals Leo Delwaide en Victor Leemans. Zij hadden naast hun bekendheid ook een duidelijke politieke boodschap⁶⁸.

Schrijver Louis-Paul Boon kwam al in 1958 op bij de gemeenteraadsverkiezingen voor de BSP in Erembodegem.⁶⁹ Samen met zanger Louis Neefs (CVP, Mechelen) en BRT-omroepster Aimée De Smet is hij vermoedelijk één van de eerste BV's die een stap naar de gemeentepolitiek waagde. De Smet:

“Ik was de eerste BV die de stap in de politiek zette. Politiek sprak mij aan en ik wilde het experiment wagen. Tot mijn verbazing werd ik vanop de zevende of achtste plaats verkozen en stapte ik in 1961 in de Brasschaatse gemeenteraad.⁷⁰”

Op nationaal vlak was het, in tegenstelling tot de golf Franstalige journalisten in de jaren zeventig, wachten op de verruimingsoperatie van VU-voorzitter Jaak Gabriëls in 1987 om de eerste echte mediafiguren op lijsten te zien staan. Hij trok onder andere Herman Candries van de Wies Andersen Show aan onder de noemer *Bekwame Vlamingen*.⁷¹ Ook Agalev pakte uit met een BV: BRT-journalist Hugo Van Dienderen.⁷²

Tot eind de jaren tachtig kan men dus zeggen dat de partijen bezorgd waren of de kiezer BV's wel ernstig zou nemen. Buiten Candries verschenen enkel bekende professoren zoals Lode Van Outryve, Roger Blanpain en Paul De Grauwe, ondernemers als Aimé Desimpel en Fernand Huts en journalisten op nationale lijsten.⁷³ Ook bij gemeenteraadsverkiezingen bleef het aantal BV's beperkt.

Het is maar vanaf de jaren negentig dat bij partijen elke schroom lijkt weg te vallen om BV's te ronselen. Dat in 1991 de bekende oplichter Jean-Pierre Van Rossem samen met regisseur Jan Decorte erin slaagden met hun eigen partij in het parlement te geraken, overtuigde blijkbaar de laatste partijen van het electoraal potentieel van BV's.

We bespraken al de Europese CVP-lijst in 1994 met maar liefst zes BV's op. In 1995 was er dan de eerste grote dijkbreuk aan BV's op nationale lijsten. De SP zette minstens zeven BV's van allerlei pluimage op haar lijsten gaande van journaliste Kathy Lindekens, over oud-omroepster Paula Sémer tot tv-figuur Jo *met de banjo* De Clerq.

---

⁶⁷ De Swaef F., *Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek*, Gent, 2006.

⁶⁸ De Ridder H., *Vijftig jaar stemmenmakerij*, Gent, 1999, p. 167-169.

⁶⁹ <http://www.zaan.be/lib/teksten/boon.php> (21/03/2006)

⁷⁰ Schrijvers F., “Ik was eerste BV die stap in politiek zette”, *Het Nieuwsblad*, 28/01/02.

⁷¹ De Ridder H., *Vijftig jaar stemmenmakerij*, Gent, 1999, p. 167-169.

⁷² De Backer P., “BV's langs media naar politiek”, *Het Nieuwsblad*, 20/11/1998.

⁷³ Weyers G., *De BV als instrument van de politieke communicatie. Case-study: de regionale, federale en Europese verkiezingen van 13 juni 1999*, KUL, Leuven, 2000, p. 15.

Bij de verkiezingen in 1999 waren er 29 BV's te vinden verspreid over alle lijsten en partijen behalve CVP en Vlaams Blok. Een jaar later bij de gemeenteraadsverkiezingen waren dat er 31 bij alle partijen behalve het Vlaams Blok⁷⁴. Maar ook het VB zette in 2003 ex-Miss België, Anke Van dermeersch, op haar lijst.

Verderop in deze thesis bespreken we de BV's die meededen aan de gemeente- en provincieraadsverkiezingen in 2006. Volgens onze criteria kwamen we aan 75 BV's in heel Vlaanderen wat een verdubbeling tegenover 2000 betekent.⁷⁵ Maar concluderen dat de trend op haar hoogtepunt is, zou te voorbarig zijn. Bewijzen daarvan de nieuwe karrenvracht BV's waarmee de Vlaamse partijen langzaam maar naar buiten komen. Zo zegden bedrijfsleider Peter Leyman (CD&V)⁷⁶ en professor Christine Van Broeckhoven (sp.a)⁷⁷ al toe om op een kamerlijst in 2007 te gaan staan. CD&V, N-VA en Spirit aasden dan weer op de politiek hoofdredacteur van VTM, Pol Vandendriessche. Hij koos uiteindelijk voor CD&V.⁷⁸ Een overzicht van de nieuwe BV's die deelnemen aan de federale verkiezingen in 2007 vindt u achteraan deze thesis (3.4).

1.4 Verklaringen voor de toenemende personificatie

De trend naar meer gepersonaliseerde campagnes in politiek zoals die in de historische schets naar voor kwam, is uiteraard geen alleenstaand feit. Allerlei andere evoluties binnen het politieke landschap maakten deze trend mogelijk of beïnvloedden in elk geval de politieke atmosfeer. Uiteindelijk zou dit het klimaat scheppen waarin politieke partijen uitpakken met bekende Vlamingen op hun lijsten.

Op zoek naar verklaringen stootte ik op eerder onderzoek van Glenn Weyers (KUL, 2000) en An Caers (VUB, 2001). Zij onderscheiden een viertal mogelijke verklaringen. Gezien Caers haar bevindingen nogal sterk op die van Weyers lijken, baseren wij ons hieronder vooral op het origineel van Weyers.

1.4.1 De teledemocratie

Het is niet toevallig dat de eerste experimenten met gepersonaliseerde campagnes in de jaren zestig en zeventig gelijk liepen met de opkomst van de televisie. We schreven al dat het Tindemans-effect voornamelijk toe te schrijven was aan het feit dat Tindemans langdurig veelvuldig op de televisie was gekomen. Al gauw bleek echter dat klassieke

---

⁷⁴ Weyers G., *De BV als instrument van de politieke communicatie*, Leuven, 2000, p. 111-112.

⁷⁵ Men dient rekening te houden met een verschillende definitie van het begrip BV die aan de basis van beide lijsten lag (2.1.3). Maar zelfs zonder de sectoren die bij ons wel bij de BV's werden gerekend zien we een sterke toename.

⁷⁶ Winckelmans W., "Leyman raakt Open VLD in het hart", *De Standaard*, 14/03/07.

⁷⁷ Verschelden W., "Vande Lanotte gokt berekend", *De Standaard*, 20/03/07.

⁷⁸ RBO, "N-VA en CD&V jagen op Pol Van Den Driessche", *De Standaard*, 21/03/07.

kenmerken van de politiek, zoals partijen, debatten en ideeën, te abstract en complex waren voor het medium televisie.⁷⁹ Thevissen stelt:

“(Onderzoekers) stellen dat het medium (televisie) vooral de klemtoon legt op de imago-aspecten van de politiek en dat haar informatiefunctie wezenlijk ondergeschikt is aan haar beeldvormingsfunctie.⁸⁰”

Imago's werden dus belangrijker dan inhoud, persoonlijke kenmerken werden belangrijker dan wat men deed en de politici werden belangrijker dan hun partij. Een telegenieke politicus die af en toe een *one-liner* uit zijn mouw kan schudden of zijn emoties toont, past dus beter op de buis dan een dossiervreter die moeilijk uit zijn woorden raakt. Greta D'hondt (CD&V) stapte in 2007 uit de politieke met enkele opgemerkte uitspraken:

“Niet dat ik geen ideeën meer zou hebben, ik heb nog plannen op overschot, voor jaren zelfs, maar dat gemediatiseerd verkiezingsspel is er voor mij te veel aan. (...) De slinger tussen inhoud en mediatisering zwaait tegenwoordig te ver door naar de media. De manier waarop nu aan politiek wordt gedaan, is nu eenmaal anders dan vroeger. In de politiek moet je nu sympathiek en jong zijn en in de media verschijnen. (...) Ik had gehoopt de politiek meer *sérieux* te kunnen geven, te laten zien dat politici ook inhoud hebben en doen wat ze menen dat gedaan moet worden.⁸¹”

Enkele dagen na het vertrek van D'hondt maakt CD&V bekend dat Peter Leyman het gat op hun Oost-Vlaamse lijst zou opvullen. Leyman is de baas van Volvo Gent en zou als bekend zakenman aan onze definitie van BV voldoen (2.1.3).

D'hondt is echter een uitzondering. Tom Bridts stelt dat de politieke wereld zich namelijk snel aan de televisie aanpaste en probleemloos naar een persoonlijke tactiek overschakelde. *Imagebuilding* werd volgens hem een algemeen aanvaard fenomeen in de politieke wereld. Niet verwonderlijk want volgens Sophie Huet en Philippe Langenieux-Villard is de penetratiekracht van televisie zo enorm dat vijf minuten op de buis belangrijker zijn voor een politicus dan een maand persoonlijke campagnevoering via traditionele methodes.⁸²

Door deze evolutie zijn we in de zogenaamde teledemocratie beland waarbij men kan spreken van 'Bekende Politici'. Wanneer deze in allerhande televisieshows beginnen op te draven wordt het verschil met andere bekende Vlamingen wel heel klein. Als Yves Leterme (CD&V) en Johan Vande Lanotte (sp.a) met valse baard in *Debby en Nancy's Happy Hour* op een onbewoond eiland door Jean-Marie Dedecker (Lijst Dedecker) verkleed als kapitein gered worden, is het niet verwonderlijk dat de eveneens in de show

---

⁷⁹ Weyers G., *De BV als instrument van de politieke communicatie*, Leuven, 2000, p. 6.

⁸⁰ Thevissen F., *Politieke marketing en communicatie*, Brussel, 1994, p. 59.

⁸¹ Winckelmans W., "Een nieuwe campagne wil ik mezelf besparen", *De Standaard*, 5/03/2007.

⁸² In: Weyers G., *De BV als instrument van de politieke communicatie*, Leuven, 2000, p. 7.

aanwezige zanger Wim Soutaers of de meisjes van K3 het in hun hoofd zouden krijgen om ook eens aan politiek te gaan doen.⁸³

1.4.2 De BP is een soort BV

Weyers voert als tweede factor het stijgende aantal voorkeurstemmen aan. Deze evolutie staat natuurlijk niet los van het vorige punt. Enerzijds de evolutie naar een teledemocratie en anderzijds het feit dat men sinds 1995 verscheidene voorkeurstemmen mag uitbrengen binnen dezelfde lijst zorgen ervoor dat het aantal uitgebrachte voorkeurstemmen de laatste tien jaar spectaculair gestegen is. Bij de verschillende verkiezingen in 1999 bracht ruim zestig procent van kiezers een voorkeurstem uit.⁸⁴ Bij gemeenteraadsverkiezingen loopt dat zelfs op tot 80 à 90%.⁸⁵

Het aantal voorkeurstemmen is langzaam beginnen stijgen in de jaren zestig om in de jaren zeventig en tachtig steeds spectaculairder toe te nemen. Het zijn vooral de lijsttrekkers die hun aantal voorkeurstemmen zagen toenemen. Uit onderzoek van Wilfried Dewachter blijkt dit echter enkel voor lijsttrekkers van beleidspartijen te gelden. Lijsttrekkers van kleinere partijen, zoals de VU, Vlaams Blok en Agalev, zagen hun aantal voorkeurstemmen niet spectaculair stijgen. Het is niet toevallig dat dit de partijen zijn die het langst onpersoonlijke campagnes voerden maar daarnaast zijn het ook die partijen die het minst op televisie aan bod komen. Enkel wie een politieke toppositie in een uitvoerend mandaat bekleedt, eerder Bekende Politici (BP) genoemd, krijgt veel aandacht op televisie. Doordat uit verder onderzoek van Dewachter blijkt dat de plaats op de lijst eigenlijk maar een geringe invloed heeft op het concrete aantal voorkeurstemmen, kan men stellen dat lijsttrekkers hun voorkeurstemmen behalen door hun politieke positie en daaraan verbonden bekendheid in plaats van hun plaats op de lijst.⁸⁶

De electorale waarde van de BV's ligt dus voor de hand. De BP's behoren steeds meer tot de grotere grabbelton van BV's (1.3.1). Steeds meer mensen brengen een voorkeurstem uit. Het is niet zozeer de plaats op de lijst die belangrijk is maar de bekendheid. Waarom dan niet de lijst op minder zichtbare plaatsen vullen met BV's uit allerlei andere sectoren dan de politiek? Zeker op lokaal niveau biedt een BV voordelen.

---

⁸³ Debby en Nancy's Happy Hour, één, 18/03/07.

⁸⁴ RF, "Kiezer gebruikt steeds meer voorkeurstemmen", De Standaard, 16/09/06.

⁸⁵ Fiers S., Maddens B., Noppe J., Weekers K., Het profiel van de kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 in de 13 Vlaamse centrumsteden, persnota, Leuven, 2007, p. 2 via <http://soc.kuleuven.be/pol/docs/0610-persnota-verkozenen.pdf> (01/04/07)

⁸⁶ In : Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 9.

Niet elke partij in elk dorp heeft immers een (nationaal) bekend politicus in huis. Er zijn veel meer BV's dan BP's terwijl die hetzelfde electoriaal potentieel zouden hebben.

Op nationaal niveau zouden het dan vooral de kleine partijen moeten zijn die een beroep doen op BV's om hun gebrek aan voldoende BP's te compenseren. In 1999 komt Weyers tot de bevinding dat inderdaad kleinere partijen als Agalev en VU-ID21 en de toenmalige oppositiepartij VLD uitpakken met BV's op hun lijsten.⁸⁷

Dit is uiteraard de theoretische benadering. Verder in deze thesis zal zeker de hypothese dat de plaats op de lijst eigenlijk maar een geringe invloed heeft op het aantal voorkeurstemmen, nog onder vuur komen te liggen als we de plaats op de lijst en het aantal behaalde voorkeurstemmen van BV's vergelijken bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2006.

1.4.3 Vertrouwenscrisis

Uit een onderzoek van Gfk Worldwide blijkt dat amper 23% van de Belgen "enig vertrouwen" heeft in zijn politici. Daarmee scoort de politiek opmerkelijk slechter dan andere onderzochte beroepsgroepen. Dokters kunnen bijvoorbeeld rekenen op het vertrouwen van 91% van de bevolking. In het Gfk-onderzoek scoren zelfs journalisten 57% wat toch opmerkelijk beter is dan wat eerder uit VUB-onderzoek bleek. Dit maakt de score van politici nog dramatischer.⁸⁸

Weyers stelt dat partijen hun toevlucht zouden nemen tot mensen die veel complexiteit, onduidelijkheid en onzekerheid wegnemen om de onzekerheid van de kiezer te overbruggen. Het moeten mensen zijn die niet tot het gewantrouwde politieke bedrijf behoren en waarbij de kiezer het gevoel heeft hen te kennen of waarmee de kiezer zich gemakkelijk kan identificeren.⁸⁹

Wie beschikt over dergelijk profiel? Inderdaad, BV's blijken zeer sterk te beantwoorden aan deze vereisten. Uit het onderzoek van Weyers blijkt dat de meeste mensen de indruk koesteren "*een intieme vertrouwensrelatie met BV's te onderhouden*". Deze stelling wordt extra ondersteund door het feit dat partijen voornamelijk in landen met een heel laag vertrouwen in de politiek een beroep doen op bekende gezichten uit andere sectoren. Zo zie je in Italië en Zuid-Amerika veel vlugger allerlei bekende mensen de overstap naar de politiek maken dan in Duitsland.⁹⁰

---

⁸⁷ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 9.

⁸⁸ Domi, "Ster van Belgische clerici taant", De Standaard, 27/11/2003.

⁸⁹ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 11.

⁹⁰ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 11.

1.4.4 Het einde van de zuilen

Een ander veelbesproken fenomeen uit de Belgische politicologie, de ontzuiling, heeft eveneens invloed op de verpersoonlijking van het politieke bedrijf gehad. De tijd dat mensen geboren werden in een katholiek gezin, naar een katholieke school en jeugdbeweging gingen, het christelijk ziekenfonds verkozen, gingen betogen met een groen jasje aan en heel hun leven trouw op de CD&V stemden, ligt al een tijdje achter ons. Luc Huyse meent dat sinds de jaren vijftig samenlopend met de opkomst van de massamedia, maar ook met de welvaartsgroei en secularisering, de macht van de zuilen langzaam is afgebrokkeld. Mensen gingen steeds meer zelfstandig beslissen over waar ze met hun leven heen wilden.⁹¹

Die autonomie had ook zijn weerslag in het stemhokje. Zo had in 2004 een kwart van de kiezers drie weken voor de Vlaamse verkiezingen nog niet definitief beslist voor wie men zou stemmen. Uit buitenlands onderzoek blijkt dat dit cijfer de laatste decennia in stijgende lijn zit. In Groot-Brittannië besliste in de jaren zestig één op de tien kiezers tijdens de campagne zelf op wie men zou stemmen, in de jaren negentig was dit gestegen naar 25%.⁹²

De kiezers zijn niet alleen steeds meer onbeslist, ze blijken ook nog bijzonder ontrouw aan de partij die ze autonoom, los van een zuil, gekozen hebben. Uit onderzoek van Peter Van Aelst en Stefaan Walgrave blijkt dat in 2003 na amper tien maanden al ongeveer één op de vijf kiezers niet meer voor dezelfde partij zou stemmen als die waarvoor ze bij de federale verkiezingen gekozen hadden.⁹³

De gevolgen voor de klassieke partijen bleven niet uit. Ze verloren zowel leden als kiezers. In de jaren zestig kaapten de partijen die aanleunden bij de twee grootste zuilen in Vlaanderen, de CVP en de SP, samen nog ruim boven de 80% van de stemmen weg.⁹⁴ Bij de Vlaamse verkiezingen van 2004 was dit al teruggelopen tot 46% met het Vlaams nationalistische N-VA bovendien nog bijgerekend.⁹⁵

De kiezers behoorden niet langer tot één welbepaalde groep dus gingen de partijen ook buiten hun *eigen* groep naar kiezers hengelen. In de politieke economie spreekt men van de *theorie van de mediaankiezer*. Partijen zullen hun programma laten overeenstemmen met de preferenties van de meeste kiezers en niet langer (enkel) met hun eigen ideologisch ideeën.⁹⁶

---

⁹¹ Huyse L., *De verzuiling voorbij*, Kritak, Leuven, 1987, p. 41-43.

⁹² Van Aelst P., Walgrave S., "De zwevende kiezer", *De Standaard*, 12/06/2004.

⁹³ Van Aelst P., Walgrave S., "De zwevende kiezer", *De Standaard*, 12/06/2004.

⁹⁴ Huyse L., *De verzuiling voorbij*, Kritak, Leuven, 1987, p. 41-43.

⁹⁵ http://verkiezingen2004.belgium.be/nl/vla/results/results_graph_etop.html (21/03/2007)

⁹⁶ Thevissen F., *Politieke marketing en communicatie*, Brussel, 1994, p. 43-44.

Thevissen zegt hierover:

“Dit betekent dat partijen in hun opstelling convergeren naar het politieke centrum, met name het denkbeeldige punt op een ideologische één-dimensionale as waar het grootst mogelijke kiezerspotentieel voor handen is. (...) Deze logica leidt (...) tot een geleidelijke onderlinge gelijkschakeling van de onderscheidende kenmerken tussen de programma's van de verschillende partijen.⁹⁷”

Mark Elchardus spreekt dan weer over de dramademocratie. Die stond al een halve eeuw geleden in de sterren geschreven ondermeer door het “*fotogenieke presidentschap van Jack Kennedy*”.⁹⁸ Het is tot grote spijt van Elchardus geen voorbijgaand verschijnsel gebleken:

“De dramademocratie is, onder meer ten gevolge van het wantrouwen, zeer vatbaar voor hevig gemediatiseerde vertrouwenscrisissen. Daarom duiken er ook geregeld samenzweringstheorieën op. De politieke ideologie of stijl die nu de beste kansen maakt, is het populisme.⁹⁹”

Gevolg was dat de partijen programmatorisch steeds meer op elkaar gingen gelijken. Dus moesten de partijen proberen op andere manieren proberen op te vallen. In eerste instantie probeerde men dit door buitensporige budgetten aan campagnemateriaal te besteden. Met de wet D'Hoore in 1989 (en de verfijningen in 1993 en 1994) werden de uitgaven aan banden gelegd. Dit ging gepaard met een verbod op geschenken en gadgets en ook geleidelijk op het gebruik van 20m² reclameborden. “Een jammerlijke zaak” vond reclamemaker Wim Schamp deze bepaling “want 25 dergelijke borden kosten zoveel als één advertentie in Het Laatste Nieuws”.¹⁰⁰ De partijen moesten op zoek naar andere manieren om op te vallen.

Weyers stelt dat stunten hierdoor een algemeen aanvaarde politiek-strategische tactiek is geworden. Het is in het kader van dit stunten dat het inhalen van BV's via de grote poort eind de jaren negentig mede kan verklaard worden.

Een strategie die kan werken. Kijk maar naar de eerder beschreven Partij voor de Dieren in Nederland die met maar liefst twintig bekende Nederlanders op de lijst twee zetels in de tweede kamer veroverde.¹⁰¹

Deze beweging werkt in twee richtingen. Dat stelt De Standaard vast als het gaat over de mogelijke stap naar de politiek van professor Rik Torfs:

“Het opmerkelijke is volgens mij vooral dat een professor, iemand die toch heeft doorgestudeerd, eigenlijk geen verschil meer ziet tussen VLD en SP.A. En twijfelt tussen beide. VLD en SP.A blijken eigenlijk hetzelfde te zijn.¹⁰²”

---

⁹⁷ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie, Brussel, 1994, p. 43.

⁹⁸ Elchardus M., De dramademocratie, Lannoo, Tielt, 2002, p. 191.

⁹⁹ Elchardus M., De dramademocratie, Lannoo, Tielt, 2002, p. 194.

¹⁰⁰ Schamp W., 10 jaar politieke campagnes, Hadewijch, Antwerpen, 1996, p. 33.

¹⁰¹ http://www.nos.nl/nosjournaal/artikelen/2006/9/5/050906_dierenpartij.html (21/03/2007)

¹⁰² Dobbelaer B., “Domme Rik”, De Standaard, 12/01/2007.

Doordat het programma van de partijen zodanig *flou* werd, zou men kunnen veronderstellen dat BV's hun partijkeuze eerder door het aanbod van mandaten dan door hun eigen politieke overtuiging zouden laten afhangen. Getuige hiervan Jan Hoet die als CD&V kandidaat op een folder staat met de quote: "Ah, is dat hier de CVP?" (1.2.15).

1.4.5 De onafhankelijke spits

De laatste verklaring die Weyers naar voor brengt, hangt nauw samen met de ontzuiling. Oorspronkelijk kozen partijen hun kandidaten op lijsten enkel in de eigen partijkring. De militanten die jarenlang trouw bleven aan de partij werden dan met een plaatsje op de lijst beloond. Daarna begonnen partijen kandidaten te werven uit de bredere kring van hun middenveld. Daarnaast kregen topfiguren uit het middenveld rond de partij soms uitvoerende mandaten zonder aan verkiezingen deel te nemen. Marc Galle (socialistische zuil) of Robert Vandekerckhove (christen democratische zuil) waren nog niet echt actief geweest in respectievelijk de SP of CVP toen ze een mandaat voor de partij gingen beoefenen.¹⁰³

Nadien gingen partijen ook buiten hun eigen *moederbeweging* op zoek naar getalenteerde politici. Zoals eerder beschreven deed men eerst een beroep op journalisten, professoren en ondernemers om de lijsten te verstevigen maar uiteindelijk mondde dit uit op het aantrekken van BV's die tot dan geen of nauwelijks zichtbare band met de partij of zuil hadden.¹⁰⁴

Heden ten dage ziet men dat al deze vormen van werven gecombineerd worden. Inge Vervotte werd, als vakbondsvrouw bij het ACV, aangetrokken om de CD&V in Antwerpen te versterken. Kris Peeters werd dan weer na de verkiezingen bij zelfstandigenorganisatie Unizo weggeplukt om meteen minister in de Vlaamse regering te worden. Patrick Janssens tenslotte werd door de SP uit de reclamewereld opgevist om meteen partijvoorzitter te worden. Zo evolueerden we naar een situatie waarbij de socialistische lijst in Antwerpen bij de federale verkiezingen in 2007 getrokken wordt door professor Van Broeckhoven die niet eens lid is van de partij.

Weyers meent dat heden ten dagen de lijstvorming van partijen steeds meer gebeurt op "basis van electorale kansrekening en steeds minder op basis van politieke ervaring of kwaliteiten".¹⁰⁵

---

¹⁰³ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 15.

¹⁰⁴ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 15.

¹⁰⁵ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 15.

1.5 Conclusie

In dit deel bekeken we de verpersoonlijking en professionalisering van kiescampagnes. Dit is de laatste halve eeuw een onmiskenbare trend geweest maar toch kwam hij in Vlaanderen pas laat op gang. In de jaren vijftig leunden de electorale campagnes sterk aan bij de oorlogspropaganda. Het is pas vanaf 1954 dat de ideologische propaganda geleidelijk door programmacampagnes wordt vervangen. Vanaf de jaren zestig braken dan de themacampagnes door. In de jaren zeventig, in Brussel al einde jaren zestig, werd dan het tijdperk van gepersonaliseerde campagnes ingeluid.¹⁰⁶

Men kan zeggen dat Tindemans op nationaal niveau de aanzet gaf en dat verschijnsel dus nog maar een dertigtal jaar aan de gang is. Op lokaal vlak werd in propaganda al vroeger op de man gespeeld (1.2.5) maar het duurde tot na de gemeentefusies vooraleer de kandidaten persoonlijke propaganda gingen voeren. Pas in 1995 deden alle partijen een beroep op een reclamebureau bij het uitwerken van hun campagne en werd professionalisering veralgemeend. Thevissen:

“De samenwerking tussen de partijen en (institutionele) reclamebureaus, komt ook steeds nadrukkelijker tot uiting in de visuele en vorm-technische stijl van electorale affiches en advertenties die steeds meer gelijkenis vertonen met reclame-uitingen voor commerciële consumptiegoederen.¹⁰⁷”

Naarmate partijen overtuigd raakten van de electorale voordelen spelen ze allemaal hun boegbeelden uit. Zelfs een partij als Groen! zette bij de Vlaamse verkiezingen van 2004 haar campagnesprincipes opzij en trok volledig de kaart van Vera Dua om te overleven. Daarnaast bespraken we concreet de opkomst van BV's in de politiek. We plaatsten dit in een internationale trend door enkele voorbeelden aan te halen van *celebreties* die al dan niet succesvol de stap naar de politiek waagden. In Vlaanderen is het duidelijk dat het op de lijst zetten van BV's iets is wat sporadisch al zeer lang voorvalt.¹⁰⁸

Het is echter niet vreemd dat eind de jaren negentig het fenomeen veel media-aandacht kreeg omdat sinds dit decennium het aantal BV's per verkiezing stijgt zowel op gemeentelijk als nationaal vlak. Doordat veel BV's afhaken tijdens hun eerste legislatuur of nadat ze niet verkozen geraken¹⁰⁹, moeten de partijen elke verkiezingen opnieuw op zoek naar heel wat verse BV's. De aanloop naar de verkiezingen in 2007 lijkt er niet op te wijzen dat de trend al op haar hoogtepunt is.

---

¹⁰⁶ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie, Brussel, 1994, p. 67-70.

¹⁰⁷ Thevissen F., Politieke marketing en communicatie, Brussel, 1994, p. 74.

¹⁰⁸ De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

¹⁰⁹ Dobbelaer B., “BV's houden het niet zolang uit in de politiek”, De Standaard, 20/06/2002.

Een tweede lijn is de soort BV's. Tot eind de jaren tachtig, waar Jaak Gabriëls (toen VU) nog liever over *bekwame* Vlamingen sprak, kwam je bijna geen zuiver *vedetten* tegen. Pas sinds de jaren negentig is elke BV goed. Zo liet Evelyn Verbaeten, winnares van de realityprogramma *Klassedames* op VTM, noteren “*reeds door verscheidene partijen te zijn gecontacteerd*”¹¹⁰.

“Ik werd plots bekend door het programma. (...) Ik ben verschillende keren gevraagd, tientallen keer door elke partij. Vooral sp.a en N-VA. (...) De N-VA wou me duidelijk alleen om mijn bekendheid, die kende niets van mijn capaciteiten. (...) Als ze me echt willen om mijn capaciteiten, mogen ze over 6 jaar nog eens terugkomen.”¹¹¹

Deze trend hoeft echter op gemeentelijk vlak niet als een nieuwe trend te worden aangezien. Johan Ackaert (UH) stelt dat gemeentepolitiek altijd al een zaak van bekende koppen is geweest. Gezien de dorpsgemeenschap minder hecht is dan vroeger zijn die echter steeds moeilijker binnen de gemeente te vinden. BV's zijn dan een mooi surrogaat¹¹².

Tenslotte brachten we in dit hoofdstuk ook enkele verklaringen naar voor die bovenstaande trend probeerde te verklaren. De opkomst van televisie en de ontzuiling vormen de ideale bedding voor de huidige teledemocratie. Sommige politici werden bekend politicus. Zij lieten in allerlei media het publiek kennismaken met andere aspecten uit hun leven dan louter de politiek. De BP's begonnen daardoor meer en meer gemeen te hebben met BV's uit andere sectoren.

Een kruisbestuiving hing in de lucht. Zeker in tijden waar voorkeurstemmen steeds belangrijker worden en het vertrouwen in politici een dieptepunt bereikt, is de nood aan bekende, hopelijk populaire, personen die niet direct met de *politique politicienne* geassocieerd worden, groot in de ogen van de politieke partijen. Verbaeten: “*Mensen gaan eerder op een bekende dan op een onbekende persoon stemmen, volgens politic*”.¹¹³

---

¹¹⁰ Van Nieuwenhuysen G., “Klassedame heeft druk jaar”, *Gazet van Antwerpen*, 30/12/2005.

¹¹¹ Schriftelijk interview met Evelyn Verbaeten op 6/07/06.

¹¹² Dobbelaer B., “BV's houden het niet zolang uit in de politiek”, *De Standaard*, 20/06/2002.

¹¹³ Schriftelijk interview met Evelyn Verbaeten op 6/07/06.

Deel 2   **Wie zijn ze en hoe presteren ze? Kwantitatieve analyse van BV's bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006**

2.1 Wat is een BV?

“(Er) bestaat zoiets als BV zijn, Bekende Vlaming. Strikt gezien wil dat zeggen: bekend bij ongeveer vijf miljoen mensen. Dat is 0,1 procent van de wereldbevolking... niks om over naar huis te schrijven. Toch gaat er ondertussen een heel leger Vlamingen prat op die titel. Waar komt dat vandaan?”¹¹⁴

Cabaretier Bert Kruismans verwoordt hier het basisprobleem bij het opstarten van ons onderzoek: wat is een BV? Het begrip *Bekende Vlaming* wordt frequent gebruikt in de media en bij gesprekken onder *gewone* Vlamingen. Wekelijks bereikt Dag Allemaal 1,483 miljoen lezers en zijn grootste concurrent Humo 1,164 miljoen.¹¹⁵ Allemaal mensen die blijkbaar weten wat te verwachten bij een titel als “*BV's enthousiast over nieuwe musical*”.

Het woord *BV* is een uitvinding van journalist Alain Grootaers. Na de komst van VTM in 1989 verdubbelde praktisch het aantal mensen dat werkzaam was in de audiovisuele media. Bovendien waren deze mensen niet allemaal meer te situeren rond de Reyerslaan (VRT) maar op allerlei mediafeestjes. Grootaers, die toen hoofdredacteur van P-magazine was, bedacht de titel *BV* om een groep mensen te catalogeren die hij tegenkwam op die mediafeestjes.¹¹⁶ Het was een term om mensen te benoemen die niks deden: die geen zanger waren, die geen sporter waren, geen presentator waren, geen acteur waren en die toch overal opdoken.¹¹⁷ De term raakte zo goed ingeburgerd dat het voor velen een doel op zich werd. *BV*-politicus Walter Grootaers, broer van, zag het met lede ogen gebeuren:

“Dat je daarin gelooft, dat het een doel op zich kan zijn: *BV* worden. Ik heb onze Alain al honderd keer onder zijn gat geshot, want hij is indertijd met die term begonnen, in de Panorama: *BV*. Hij heeft er een soort beroep van gemaakt; waardoor mensen nu komen vragen: “*Dat is plezant zeker, BV zijn?*”¹¹⁸”

Het begrip stamt uit begin jaren negentig en is dus nog niet zo oud als men zou denken. Het is wel zeer goed ingeburgerd, wordt door velen zelfs als een carrière-doel beschouwd

---

¹¹⁴ Kruismans B., Perceval P., Wereldberoemd in Vlaanderen. Zelfhulp-gids voor het Bv-schap, Van Halewyck, Leuven, 2007, p. 15.

¹¹⁵ Cijfers van 2004 via <http://www.mm.be/nl/archief.php?id=225&page=6> (01/04/2007)

¹¹⁶ Kruismans B., Perceval P., Wereldberoemd in Vlaanderen, Leuven, 2007, p. 15-20.

¹¹⁷ Naar Bert Kruismans in *Wilde Geruchten*, Radio 1, 30/01/07.

¹¹⁸ Peeters M., “Ik ben al een paar jaar over mijn datum, vrees ik. Wordt de nieuwe ‘Big Brother’ het laatste wapenfeit van Walter Grootaers (52)?”, *Het Laatste Nieuws*, 03 en 04/03/07.

en staat sinds 2000 ook in het Van Dale woordenboek. Helaas ook daar zonder veel uitleg: BV is een woord uit België en staat voor Bekende Vlaming.¹¹⁹ Hoewel voor mijn thesisonderwerp een duidelijke omschrijving van het begrip BV noodzakelijk is, blijken er, op het BV-model van Weyers na (2.1.2), geen kant-en-klare definities voorhanden.

In de Engelstalige literatuur zijn er echter wel enkele definities te vinden voor het woord *celebrity*. Ik zal mij hierdoor laten leiden om de criteria te bepalen die resulteren in een lijst van BV's die deelnemen aan de gemeente- en provincieraadsverkiezingen 2006. Omdat het onwaarschijnlijk is dat het Nederlandstalige begrip BV exact overeenkomt met het Engelstalige woord *celebrity* gebeurt dit echter met het nodige voorbehoud.¹²⁰

2.1.4 Van *celebrity* tot BV¹²¹

Kruismans gaf het al aan en het woord zegt het zelf: essentieel bij BV's is de bekendheid. Ook bij de beschrijving van het begrip *celebrity* in de Engelstalige literatuur staat de mate van *bekendheid* centraal als factor om uit te maken of iemand al dan niet een *celebrity* is. Zo stellen Philip Kotler, Irving Rein en Martin Stoller:

“A celebrity is a person who is known by a larger number of people than average. (...) A celebrity is a person (or name) who is known by people whom he does not know or a person who is talked about.”¹²²

Verder omschrijft Daniel Boorstin een *celebrity* als een persoon die bekend is omwille van zijn eigen bekendheid¹²³. Jessica Evans en David Hesmondhalgh beamen het belang van bekendheid en voegen daar nog een aspect, namelijk de noodzaak van media, aan toe:

“If celebrities are the few, known by the many, then people can only become celebrities through the transmission of their image: celebrity by definition requires mediation.”¹²⁴

Als we deze definities gebruiken dan is het belangrijkste kenmerk om te spreken van een *celebrity*: bekendheid. Daarnaast moet deze bekendheid in de media zichtbaar zijn.

---

¹¹⁹ <http://www.vandale.nl/opzoeken/woordenboek/?zoekwoord=BV> (01/04/07)

¹²⁰ Dit deel is een herwerkte en aangevulde versie van de working paper: De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

¹²¹ De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

¹²² Kotler P., Rein I., Stoller M., High visibility : the making and marketing of professionals into celebrities, NTC Business Books, Chicago, 1997, p. 14.

¹²³ In: Alperstein N. M., Imaginary Social Relationships with Celebrities Appearing in Television Commercials, Journal of Broadcasting & Electronic Media, 1991, nr. 1, p. 56.

¹²⁴ Evans J., Hesmondhalgh D., Understanding Media : Inside Celebrity, Open University Press, Berkshire, 2005, p. 19.

2.1.5 Het BV-model van Weyers

In Vlaanderen staat het onderzoek naar het fenomeen BV's zoals gezegd helemaal nergens. Het is pas toen de media eind jaren negentig aandacht begonnen schenken aan BV's die politiek actief werden dat er voor het eerst in de wetenschappelijke wereld voor het fenomeen aandacht kwam. Enkele thesissen en een onderzoek van VUB-professor Frank Thevissen naar de politieke geloofwaardigheid van BV's waren het resultaat.

Enkel Glenn Weyers waagde zich, als enige tot op heden, aan het uitwerken van een eigen BV model. Voor zijn onderzoek naar aanleiding van de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen van 1999 botste hij net zoals wij op de terminologische vaagheid van het begrip en de moeilijkheden die daardoor ontstaan voor het afbakenen van een onderzoeksgroep. In zijn BV-model trekt Weyers een scheidingslijn tussen publieke figuren en mediagezichten. Hij baseert zich daarvoor op bevindingen van UA-docent Leo Neels die de reden van bekendheid als onderscheidend criterium naar voor schuift. Publieke figuren hebben niet voor hun bekendheid gekozen maar zijn door het correct uitoefenen van hun functie in de publieke sfeer terecht gekomen. Vedetten daarentegen zijn mediafiguren die een activiteit uitvoeren die openlijk naar publieke bekendheid solliciteert.¹²⁵

In het model wordt het begrip BV dus beperkt tot mediagezichten. Dit zijn bekende figuren die afkomstig zijn uit de brede cultuur-, sport- en mediasector. Weyers vult in zijn BV-model echter de vedetten aan met andere *idols of consumption* die misschien niet per definitie openlijk solliciteren naar bekendheid maar toch tot de brede entertainmentsector behoren.

2.1.6 Wie is BV-politicus: de criteria

Het is niet de bedoeling van deze thesis om aan communicatiewetenschappen te doen en dus wensen wij ook geen alternatief BV-model naar voor te schuiven. Toch vinden we, zonder afbreuk te willen doen aan het pionierswerk van Weyers, zijn BV-model te beperkend. Waarom mensen uit de sport wel tot de mediagezichten rekenen en mensen uit het bedrijfsleven niet? Zo zouden ondernemer Freddy Van Gaever (Vlaams Belang) en manager Etienne Schouppe (CD&V) buiten ons onderzoek vallen. Maar wat dan met Roland Duchâtelet (Vivant): is hij ondernemer of voorzitter van voetbalclub STVV Sint-Truiden? Of wat met Herman Schueremans (VLD) die manager van rockfestivals is?

---

¹²⁵ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 27-40.

Het onderscheid tussen publieke figuren en mediagezichten wordt ook niet gemaakt door het publiek. Uit onderzoek van Frank Thevissen blijkt dat wanneer mensen spontaan BV's, die politiek actief zijn, dienen op te noemen, ze zowel een mediagezicht als zangeres Margriet Hermans (VLD) als politiecommissaris Johan Demol (Vlaams Belang) vermelden als een publiek figuur. Het is juist dat procentueel veel meer mensen Hermans vermelden maar het is onduidelijk of dit is omdat de mensen Demol minder als BV zien dan wel omdat Demol gewoon minder bekend is.¹²⁶

Daarom sluiten wij voor dit onderzoek nauwer aan bij de Angelsaksische definities van *celebrities*. Hierbij is zoals gezegd vooral de bekendheid van personen essentieel evenals de zichtbaarheid in de media. We interpreteren het begrip BV zeer ruim en zullen het enkel qua mate van bekendheid, het tijdstip van bekendheid en de sector van afkomst beperken.

2.1.6.1 Mate van bekendheid

„*Ge kunt niet beschrijven hoe erg dat is*”, zei Nicolas (jawel, de Bekende Vlaming Nicolas; man van Debby Pfaff, op haar beurt dochter van; BV is een rekbaar begrip) nadat hij uit het programma was gekeild.¹²⁷

De Standaard stelt terecht dat BV een rekbaar begrip is. Hier interesseert ons waar de grens tussen een bekende en een onbekende Vlaming ligt. Het is duidelijk dat dit gradueel verloopt maar wij zoeken hier de ondergrens voor Vlaanderen. Daarnaast verschillen BV's ook onderling in mate van bekendheid maar dat bespreken we later (2.2.4.4).

Kotler, Rein en Stoller delen *celebrities* op in een *Visibility Reach Pyramid*. Naarmate iemand meer bekendheid verwerft, stijgt hij op de piramide. Hoe hoger men is, hoe minder mensen er zijn die een even grote mate van bekendheid hebben.

Onderaan bevinden zich de onzichtbare mensen. Daar net boven de *local celebrities*. Deze mensen zijn enkel bekend in eigen stad of gemeente. De lokale bankier of bakker, evenals de lokale *bad boy* of excentriekeling. Deze *local celebrities* zijn bij lokale partijafdelingen graag gezien. Men zet liever een cafébaas of de dorpsbakker op een lijst dan *Jan Modaal*. Zo stonden er bij de gemeenteraadsverkiezingen 2006 in Leuven minstens zes cafébazen op enkel de lijsten van VLD en sp.a.¹²⁸ Deze mensen zijn echter

---

¹²⁶ In: Tyberghein M., Het gebruik van Bekende Vlamingen in de politiek als electorale strategie. Politiek Impressiemanagement, een Vlaamse Case-study, VUB, Brussel, 1999, p. 54-55.

¹²⁷ GPL, “Gewikt en gewogen. Just the two of us”, De Standaard, 18 en 19/11/06.

¹²⁸ Bosmans K., “Cafébazen stappen massaal in politiek. Kristof ‘Den Dike’ Van Camp is nieuwste aanwinst van VLD”, Het Laatste Nieuws, 16/02/06.

niet bekend buiten de grenzen van hun eigen streek. Daarom vallen zij buiten onze beoogde doelgroep.¹²⁹

Ons onderzoek richt zich dus voornamelijk op wat Kotler, Rein en Stoller *regional* en *national celebrities* noemen.¹³⁰ Door de eerder uitzonderlijke constitutie van België, waarbij Vlaanderen praktisch een eigen culturele en politieke entiteit vormt, vallen beide soorten *celebrities* praktisch samen. VUB-professor Kris Deschouwer over een bevraging van De Standaard en Le Soir:

“Wat mij het meeste is opgevallen, zonder mij echt te verrassen, zijn de enorme verschillen op 'cultureel' vlak: films, literatuur, tv, Wallons connus, bekende Vlamingen... Er zijn in België niet alleen twee mentaliteiten, maar ook twee totaal verschillende culturen. De publieke opinie aan de ene kant van de taalgrens weet niet wat er aan de andere kant gebeurt. We leven in twee verschillende landen.¹³¹”

Uit dat onderzoek blijkt bekendheid inderdaad aan de taalgrens te stoppen. 98% van de Vlamingen kent Wendy Van Wanten terwijl haar naam in Wallonië maar bij 12% van de ondervraagden een belletje doet rinkelen. Hoogspringster Tia Hellebaut is de bekendste BV in Wallonië, politici buiten beschouwing gelaten. Amper 38% van de Franstaligen kent haar.¹³²

2.1.6.2 Het tijdstip van bekendheid

Belangrijk voor ons onderzoek is dat iemand bekend is op het moment van de verkiezingen. Het is dus irrelevant of iemand in de periode rond de verkiezingen zijn *fifteen minutes of fame* beleeft of iemand een doorwinterde BV is die al jaren meedraait. Arbitrair nemen we de periode van één jaar voor de verkiezingen om uit te maken wie een BV is. Iemand die het jaar voor de verkiezingen in de nationale, *in casu* Vlaamse, media geraakt beschouwen we als BV.¹³³

Zo valt Niki De Boeck (VLD), bekend van het tv programma De Mol, buiten onze onderzoeksgroep terwijl zij in 1999 nog wel op de lijst van Weyers stond.¹³⁴ De Boeck degradeerde van *regional* naar *local celebrity*. Ze kon in elk geval haar resterende bekendheid ook niet meer ten gelde maken want ze raakte niet herverkozen in de Aalsterse gemeenteraad.¹³⁵

---

¹²⁹ De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

¹³⁰ Kotler P., Rein I., Stoller M., High visibility, Chicago, 1997, p. 93-97.

¹³¹ Berns D., Bourton W., Samyn S., “De vraag is: waarom zijn we samen?”, De Standaard, 21 en 22/04/07.

¹³² BBD, “Bekend tot aan de taalgrens”, De Standaard, 28/04/07.

¹³³ De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

¹³⁴ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 111-112.

¹³⁵ De Boeck werd wel opgevoerd als OCMW raadslid. <http://www.aalst.be/default.asp?rubriekid=659&url=%2Fbo%2Ftoongr.asp&id=32> (01/04/07)

Hetzelfde geldt voor Liesbeth Moortgat, NCD-kandidaat in Buggenhout. Hoewel Het Nieuwsblad kopt *Fata Morgana-ster op NCD-lijst*, valt zij toch buiten onze onderzoeksgroep gezien Moortgat haar *fifteen minutes of fame* in 2004 beleefde.¹³⁶

2.1.3.3 De sector van oorsprong

“Ik zou ook niet meer poseren op de trappen van mijn eigen huis. Politieke relevantie: nul. Op zulke momenten ben ik wellicht BV-land binnengestapt. Ik ben geen BV, ik ben een parlementair die zijn job moet doen.”¹³⁷

Rik Daems (VLD) beseft, wanneer zijn buitenechtelijke relatie in de kranten breed uitgesmeerd wordt, dat hij als politicus een BV is geworden. We bespraken eerder al deze evolutie en het ontstaan van BP's (1.4.2). Mensen die bekend werden door hun publieke functie van politicus kunnen dus voldoen aan onze definitie van BV. Gezien ons onderzoek zich beperkt tot die personen die reeds bekend waren op het moment dat ze in de politiek stapten, worden de BP's buiten beschouwing gelaten.¹³⁸

Bij twijfelgevallen dient het *curriculum vitae* als bron om te bepalen of iemand reeds door activiteiten of expertise in een andere sector bekend was. Zo bepalen we op basis van het cv van Rik Daems dat hij steeds actief was in de politiek.¹³⁹ De politicus Daems werd BV en valt dus af. Margriet Hermans (VLD) die in De Standaard over haar biseksuele geaardheid vertelt, toont aan dat ze een BV is.¹⁴⁰ Een blik op haar cv wijst uit dat ze voor haar politieke carrière reeds bekend was, dus Hermans is een onderzoeksobject.

Meestal vielen door dit criterium ook de familieleden van bekende politici uit de boot. Anne Martens (CD&V, Gent), Hilde Dehaene (CD&V, Merchtem) en Matthias De Clercq (VLD, Gent) kregen wel veel media-aandacht door hun bekende (groot)vaders maar vallen toch buiten ons onderzoek. Ook familieleden van BV's uit andere sectoren struikelden over dit criterium omdat zij niet verder raakten dan een artikel over hun stap naar de politiek maar voordien niet bekend waren. Hierbij denken we aan Pierre Kompany (PS-FDF, Ganshoren), vader van voetballer Vincent Kompany, Layla Grootaers (VLD&OK, Duffel), dochter van zanger Walter Grootaers en Els Uytterhoeven (VLD, Hoeilaert), zus van presentator Mark Uytterhoeven. Flor Van Noppen (N-VA, Dessel) is dan weer wel opgenomen in de lijst omdat hij naar aanleiding van de moord

---

¹³⁶ PDC, “Fata Morgana-ster op NCD-lijst”, Het Nieuwsblad, 21 en 22/01/06.

¹³⁷ Somers S., “Alle balast smijt ik overboord. Ik ben geen BV, ik ben een parlementair die zijn job moet doen”, Het Laatste Nieuws, 19/01/2006.

¹³⁸ De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

¹³⁹ <http://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=depute&language=nl&cfm=cvview.cfm?key=00450&lactivity=51> (01/04/07)

¹⁴⁰ Dobbelaere B., Quartier J., Wilmet H., “Kreten en Gefluister”, De Standaard, 29/12/06.

op zijn broer, veearts Karel Van Noppen, wel reeds voor zijn stap naar de politiek bekendheid verwierf.

2.2.3.4 Overzicht criteria

We interpreteren het begrip BV zeer ruim waarbij bekendheid en het verschijnen in de media als centrale criteria gelden. Als bronnen hebben we media nodig die een zeer breed spectrum van het openbare leven beschrijven. Daarom opteerden we voor de kranten Het Laatste Nieuws en De Standaard. We menen dat beide media op zich al zeer breed gaan en daarnaast nog compatibel zijn ook. Elke ietwat bekende bedrijfsleider die de stap naar de politiek waagt, heeft zeker eerder al in De Standaard gestaan. Ook iedereen die ook maar iets betekent in zijn of haar sportdiscipline heeft minstens al eens in Het Laatste Nieuws gestaan. Concreet werden volgende criteria gehanteerd:

1. Bekendheid *an sich*. De BV moet voldoende bekend zijn en moet aldus minstens in Het Laatste Nieuws of De Standaard vermeld zijn.
2. De mate van bekendheid. We sluiten de regionale en provinciale pagina's van de beide kranten uit omdat we het onderzoek beperken tot *regional* en *national celebrities*.
3. Tijdstip van bekendheid. Eén jaar voor de verkiezingen dient de BV in de krant gestaan te hebben als expert of met een activiteit die primordiaal niets met politiek te maken heeft. Concreet gaat dit over de periode van 8 oktober 2005 tot en met 8 oktober 2006.
4. BP's, BV's die bekend werden in hun hoedanigheid als politicus worden uitgesloten.

2.2.3.5 Beperkingen criteria

Het is duidelijk dat ook onze criteria en werkwijze die geleid hebben tot een lijst van BV politici, zijn beperkingen heeft.

Op 8 oktober 2006 waren er maar liefst 35 724 kandidaten op de verschillende gemeente- en provincieraadlijsten.¹⁴¹ Het is onmogelijk om alle kandidaten te overlopen en er de BV's uit te halen omdat men er dan vanuit gaat dat de onderzoeker alle BV's kent. Het *matchen* van de kandidatenlijsten met de namen verschenen in beide kranten, blijkt voorlopig technisch onmogelijk.

---

¹⁴¹ Fiers S., Maddens B., Noppe J., Weekers K., Het profiel van de kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 in de 13 Vlaamse centrumsteden, 2007, p. 2 via <http://soc.kuleuven.be/pol/docs/0610-KANDI.pdf> (01/04/07)

We waren dus aangewezen op aankondigingen in de media van BV's die zouden deelnemen. Dit bleek echter niet altijd even betrouwbaar. Niet alle BV's die in de media genoemd zijn, waren ook effectief kandidaat.¹⁴² Zangeres Liliane Saint-Pierre kreeg telefoontjes van verbaasde familieleden nadat De Standaard haar in sp.a-kringen had gesignaleerd.¹⁴³ Ook André Steemans, beter gekend als presentator Felice, zou uiteindelijk niet op de sp.a-lijst in Diest te vinden zijn maar betoonde wel zijn sympathie.¹⁴⁴

Anderen die door de media als BV-politici naar voor werden geschoven, voldeden niet aan onze BV-definitie. Zo raakte in Sint-Martens-Latem Angelo Callant, *The Bachelor* uit het gelijknamige VT4-programma, niet verkozen. Hij raakte ook niet in onze lijst omdat zijn *moment de gloire* stamt van meer dan een jaar voor de verkiezingen. Ook atleet Patrick Desruelles (Vivant, Antwerpen) en Spark-muzikant Gunther Van Campenhout (Gemeentebelangen, Stekene) vielen buiten de lijst omdat zij het jaar voor de verkiezingen niet in Het Laatste Nieuws of De Standaard vermeld werden. Verder valt Wittekerke-actrice Assunta Geens¹⁴⁵ uit de boot omdat zij als nichtje van CVP-coryfee Gaston Geens al met politiek gerelateerd was voor ze bekend werd.

2.2 Kwantitatieve analyse van BV's in de politiek

In dit deel maken we een kwantitatieve analyse van de resultaten van de BV-politici bij de gemeenteraad- en provincieraadverkiezingen op 8 oktober 2006. Voor welke partij komen de BV-politici op? Raken ze vlot verkozen? Hoe presteren ze tegenover hun onbekende medekandidaten? Nadien bekijken we dit cijfermateriaal door nog enkele andere brillen zoals de marktwaarde van de BV's en de duur dat ze al politiek actief zijn. We beschikken voor de verkiezingen van 2006 over 75 BV's en 94 kiesscores (19 BV's kwamen zowel voor de gemeente als voor de provincieraad op).¹⁴⁶ We zijn er ons terdege van bewust dat dit een zeer beperkte onderzoeksgroep is waarvan de kwantitatieve analyse theoretische weerstand oproept. Daarom beperken we ons voornamelijk tot een descriptieve weergave van de verzamelde gegevens. Het is duidelijk dat bij eventuele analytische bevindingen die we daar soms aan verbinden men steeds het beperkt aantal waarnemingseenheden in het achterhoofd dient te houden. Dit is het kwantitatieve luik

---

¹⁴² Dobbelaere B., "Kreten en gefluister", De Standaard, 08/04/06.

¹⁴³ Telefonisch gesprek met Liliane Saint-Pierre op 12/09/06.

¹⁴⁴ Telefonisch gesprek met André Steemans op 12/09/06.

¹⁴⁵ Geens werd herverkozen in Westerloo met 1 135 stemmen van op de 4de plaats.

¹⁴⁶ De twee BV's, Jurgen Verstrepen (VB) en Anke Van dermeersch (VB), op lijsten van stadsdistricten laten we buiten beschouwing.

van onze case-study. Bij het begin van deel 3 gaan we dieper in op de methodologie van de case-study (3.1.1) waarna ook de resultaten te vinden zijn van ons kwalitatief luik.

2.2.1 Overzicht resultaten gemeenteraadsverkiezingen

Hieronder de behaalde resultaten van de BV politici bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006. De lijst is samengesteld op basis van de criteria zoals beschreven in punt 2.1.3 en het cijfermateriaal is verzameld via www.vlaanderenkiest.be en www.brusselverkiezingen2006.irisnet.be. We geven één algemene overzichtstabel voor de gemeenteraadsverkiezingen en één voor de provincieraadverkiezingen. Voor de analyses nadien werd het cijfermateriaal als bijlage bijgevoegd. De resultaten zijn alfabetisch gerangschikt volgens gemeente.

Tabel 1 | BV-Politici bij gemeenteraadsverkiezingen 2006

BV politici	Stad Gemeente	Partij	Plaats	Verkozen Stemmen
Walter De Donder Show, acteur in Plop en Samson	Affligem	CD&V	2	Ja met 1518
Willy Teirlinck Sport, wielrenner	Affligem	VLD-Visie	ld 21	Ja met 619
Anke Van dermeersch Show, Miss België 91	Antwerpen	VB	3	Ja met 8488
Bart Martens Middenveld, voorzitter BBL	Antwerpen	sp.a	20	Ja met 1332
Bruno Schevernels Show, omroeper BRT	Antwerpen	N-VA	35	Nee met 304
Bruno Valkeniers Economie, manager Hesse-Noord Natie Middenveld, voorzitter ANZ	Antwerpen	VB	54	Ja met 2339
Jürgen Verstrepen Show, journalist in Zwart/Wit	Antwerpen	VB	38	Ja met 3199
Karim Bachar Sport, zaalvoetballer Berchem	Antwerpen	sp.a	19	Ja met 4105
Tuur van Wallendael Show, journalist BRT	Antwerpen	sp.a	53	Ja met 1774
Jaak Van Assche Show, acteur in FC De Kampioenen	Bonheiden	Lok lijst BR	18	Nee met 294
Staf Nimmegeers Religie, priester in Brussel	Brussel	sp.a	46	Nee met 299
Flor Van Noppen Actua, broer van vermoorde veearts	Dessel	N-VA	ld 19	Ja met 646
Patrick Goots Sport, voetbal	Dessel	Lok lijst D'82	ld 19	Nee met 181
Flor Koninckx Show, presentator van Kijk Uit	Diest	sp.a	ld 27	Ja met 758
>>pg 46				

Anja Smolders Sport, atletiek veldlopen	Duffel	CD&V	22	Nee met 249
Guy Van Sande Show, acteur in Zone Stad	Edegem	Lok lijst Edegem- anders	ld 27	Ja met 316
Chokri Mahassine Economie, festivalorganisator Pukkelpop	Genk	sp.a	1	Ja met 2476
Anke Hintjens Middenveld, woordvoerster Oxfam	Gent	sp.a	42	Nee met 918
Mieke Bouve Show, actrice in Merlina en Witterkerke	Gent	sp.a	34	Nee met 1049
Monica Van Kerrebrouck Religie, zuster en TV specialist	Gent	CD&V	50	Ja met 2654
Reginald Moreels Middenveld, Artsen Zonder Grenzen	Gent	CD&V	47	Nee met 1524
Mia De Vits Middenveld, topvrouw ABVV	Gooik	sp.a	1	Ja met 848
Mark Demesmaeker Show, journalist VTM	Halle	N-VA	3	Ja met 2074
Johnny Ver Eecke Sport, voetbalscheidsrechter	Harelbeke	sp.a	11	Ja met 902
Ivo Belet Show, journalist VRT	Hasselt	CD&V	1	Ja met 5424
Jo De Clercq Show, presentator van De Shoplijn	Herent	sp.a	1	Ja met 772
Kurt Van De Wouwer Sport, wielrenner	Herentals	VLD+	15	Nee met181
Yoeri Fransen Show, winnaar Idool 2004	Herentals	VLD	16	Nee met 121
Jaak Pijpen Show, presentator PMU	Hoeilaart	VLD	19	Nee met 174
Vital Borkelmans Sport, voetbal	Kaprijke	N-VA	12	Nee met 63
Herman Schueremans Cultuur, festivalorganisator Werchter	Keerbergen	VLD	ld 23	Ja met 428
Dany Verlinden Sport, voetbal	Koksijde	VLD	ld 27	Ja met 843
Walter Capiu Show, presentator Rad van Fortuin	Koksijde	Lok lijst SteM	ld 27	Nee met 406
Ingeborg Marx Sport, gewichtheffen en baanwielrenster	Lebbeke	CD&V	9	Nee met 175
Klaas Delrue Show, zanger van Yevgueni	Leuven	Groen!	4	Nee met 589
Etienne Schoupe Economie, manager NMBS	Liedekerke	CD&V	ld 21	Ja met 1200
Bettina Geysen Economie, hoofd nieuwe media VRT	Lier	Lok lijst Lier leeft	ld 31	Nee met 317
Betty Owczarek Show, zangeres sinds Big Brother 2000	Lier	Lok lijst LierMM	2	Nee met 228
Peter Van de Velde Show, acteur in Piet Piraat	Lier	VLD	6	Ja met 354

Roland Liboton Sport, veldrijder	Lier	Lok lijst LierMM	5	Nee met 100
Walter Grootaers Show, presentator van Big Brother Show, zanger van De Kreuners	Lier	VLD	2	Ja met 688
Wout Van Dessel Show, muzikant bij Silver	Lier	Lok lijst Lier & KO	29	Nee met 193
Dirk Sterckx Show, journalist VRT	Lint	VLD	ld 19	Ja met 354
Marleen Temmerman Wetenschap, professor UGent	Lokeren	sp.a	16	Ja met 405
Margot Neyskens Show, actrice Wittekerke	Lovendegem	VLD	14	Nee met 209
Eric Vanderaerden Sport, wielrenner	Lummen	sp.a	ld 23	Nee met 291
Inge Vervotte Middenveld, ACV Sabena	Mechelen	CD&V	ld 41	Ja met 3414
Kristl Strubbe Show, journalist VTM	Mechelen	VLD	4	Ja met 1412
Wendy Bosmans Show, presentatrice Supernanny	Meeuwen- Gruitrode	CD&V	2	Ja met 1365
Bob De Richter Show, weerman BRT	Mortsel	Groen! sp.a spirit	ld 27	Ja met 311
Jean-Marie Dedecker Sport, judocoach Economie, bedrijfsleider horeca	Oostende	VLD	ld 39	Ja met 2950
Johan Verstreken Show, omroeper BRT	Oostende	CD&V	ld 39	Ja met 2049
Hilde De Sutter Show, Schoonste Boerin van Vlaanderen 2004	Oosterzele	CD&V	21	Ja met 873
Margriet Hermans Show, presentatrice van Margriet Show, zangeres	Oud- Turnhout	VLD	1	Ja met 408
Kris Peeters Middenveld, woordvoerder Unizo	Puurs	CD&V	ld 25	Ja met 1588
Sofie Goffin Sport, zwemster	Schoten	CD&V	18	Nee met 315
Jenny Tanghe Show, actrice in De Collega's	Sint-Katelijne Waver	sp.a	23	Ja met 117
René Verreth Show, acteur	Sint-Katelijne Waver	CD&V	13	Ja met 583
Sabine De Vos Show, omroepster BRT	Sint-Martens- Latem	VLD	3	Ja met 531
Tom Steels Sport, wielrenner	Sint-Niklaas	sp.a	14	Ja met 1043
Roland Duchâtelet Economie, manager Melexis Sport, voorzitter STVV Sint-Truiden	Sint-Truiden	Vivant	1	Ja met 2377
Helga Stevens Middenveld, directrice EUD	Sint- Amandsberg	N-VA	4	Ja met 1825
>> pg 48				

Olivier Adams Show, muzikant Praga Khan	Tienen	VLD	19	Nee met 315
Christophe Van Garsse-lysens Sport, tennisser	Tongeren	VLD	17	Nee met 570
Marcel Van Langenhove Sport, voetbalscheidsrechter	Wemmel	Lok lijst LB	1	Ja met 1356
Marleen Gordts Show, omroepster BRT	Wemmel	Lok lijst WEMMEL	7	Nee met 198
Johan Schatteman Show, zanger	Wetteren	CD&V	20	Nee met 421
Freddy Van Gaever Economie, manager VLM en VG Airlines	Wommelgem	VB	ld 23	Ja met 409
Edwig Van Hooydonck Sport, wielrenner	Wuustwezel	VLD	ld 25	Ja met 605
Caroline Maes Sport, tennisster	Zelee	VLD	19	Nee met 257
Cisse Severeys Sport, voetballer	Zoersel	VLD	12	Ja met 519
Lionel Vandenberghe Middenveld, voorzitter 'Ijzerbedevaart'	Zoersel	Spirit	ld 27	Nee met 104
Marleen Renders Sport, atletiek marathonloopster	Zonhoven	VLD	6	Ja met 656

2.2.2 Overzicht resultaten provincieraadsverkiezingen

Hieronder de behaalde resultaten van de BV-politici bij de provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006. De resultaten zijn alfabetisch gerangschikt volgens district.

Tabel 2 | BV-politici bij provincieraadsverkiezingen 2006

Naam	Partij	District	Provincie	Plaats	Stemmen
Anke Van dermeersch	VB - Vlott	Antwerpen	Antwerpen	ld 24	Ja met 10052
Bart Martens	sp.a - spirit	Antwerpen	Antwerpen	21	Nee met 1228
Bruno Valkeniers	VB - Vlott	Antwerpen	Antwerpen	1	Ja met 25647
Tuur van Wallendael	sp.a - spirit	Antwerpen	Antwerpen	23	Ja met 3387
Dirk Sterckx	VLD - Vivant	Boom	Antwerpen	ld 9	Ja met 7251
Chokri Mahassine	sp.a - spirit	Genk	Limburg	ld 8	Ja met 3209
Cemal Cavdarli Religie, islamleraar	sp.a - spirit	Gent	Oost- Vlaanderen	4	Ja met 4840
Monica Van Kerrebroeck	CD&V-N-VA	Gent	Oost- Vlaanderen	ld 14	Ja met 4051
Piet Van Eeckhaut Actua, strafpleiter	sp.a - spirit	Gent	Oost- Vlaanderen	ld 14	Ja met 4273
>> pg 49					

Etienne Schouppe	CD&V-N-VA	Halle	Oost-Vlaanderen	ld 24	Ja met 7319
Mark Demesmaeker	CD&V-N-VA	Halle	Vlaams-Brabant	23	Ja met 9253
Mia De Vits	sp.a - spirit	Halle	Vlaams-Brabant	1	Ja met 6175
Walter De Donder	CD&V-N-VA	Halle	Vlaams-Brabant	11	Nee met 3504
Freddy Van Gaever	VB - Vlott	Kapellen	Antwerpen	1	Ja met 17645
Jo De Clercq	sp.a - spirit	Leuven	Vlaams-Brabant	13	Nee met 1771
Kris Peeters	CD&V-N-VA	Mechelen	Antwerpen	ld 7	Ja met 10203
Flor Van Noppen	CD&V-N-VA	Mol	Antwerpen	4	Nee met 4085
Johan Verstreken	CD&V-N-VA	Oostende	West-Vlaanderen	10	Ja met 5771
Jean-Marie Dedecker	VLD - Vivant	Roeselare	West-Vlaanderen	ld 6	Ja met 2594
Margriet Hermans	VLD - Vivant	Turnhout	Oost-Vlaanderen	ld 6	Nee met 3050
Jaak Pijpen	VLD - Vivant	Vilvoorde	Vlaams-Brabant	16	Ja met 2601

2.2.3 Analyse resultaten

In dit deel analyseren we het cijfermateriaal uit deel 2.2.1 en 2.2.3. Zoals boven reeds aangegeven beperken we ons meestal tot een descriptieve weergave van de resultaten. Bij verdere conclusies dient men steeds het lage aantal waarnemingseenheden in het achterhoofd te houden.

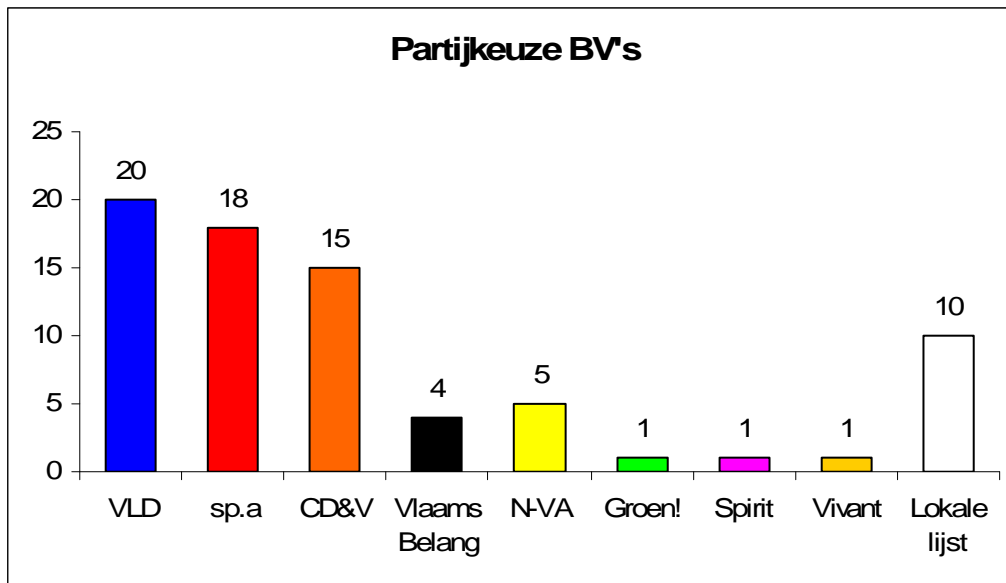
2.2.3.1 BV's tussen de andere kandidaten

In totaal beschouwen we 75 kandidaten op 8 oktober 2006 als BV. Twee daarvan, islamleraar Cemal Cavdarli (sp.a) en advocaat Piet Van Eeckhaut (sp.a), kwamen enkel op voor de provincieraadsverkiezingen. Op een totaal van 35 724 kandidaten is dit amper 0,21%.¹⁴⁷

Van alle BV-kandidaten zijn er 23 vrouwen of ongeveer 30,7%. In de 13 grootste Vlaamse centrumsteden lag dit, mede door de wettelijke verplichting, gemiddeld op 49,4%.

¹⁴⁷ Eigenlijk zouden we priester Staf Nimmegeers niet mogen meerekenen omdat hij uitsluitend in Brussel opkomt en de kandidaten uit Brussel niet bij de 35 724 geteld zijn. Zonder hem verandert echter het percentage van 0,21 niet.

2.2.3.2 BV's per partij

Als we de partijvoorkeur van de BV's bekijken dan kiezen de meesten voor de VLD. De liberalen telden op 8 oktober 20 BV's in hun rangen. Daarnaast was er ook nog Vivantvoorzitter Roland Duchâtelet die in kartel opkwam met de VLD. Met 18 BV's volgt de sp.a op de voet. CD&V is iets minder aantrekkelijk maar heeft ook nog 15 BV's. De N-VA pakte uit met vijf BV's, één meer dan Vlaams Belang. Opmerkelijk want N-VA-kopstuk Geert Bourgeois liet eerder optekenen:

“De individuele BV die de shoppende kiezer probeert te verleiden, is niet ons ideaalbeeld van politiek.¹⁴⁸”

Groen! en Spirit houden het bescheiden met elk één BV. Een tiental BV's onthouden zich van een ideologische partijkeuze en kwamen op voor een lokale lijst.¹⁴⁹ Zangeres Betty Owzcarek (Lier MM) geeft aan wat daarvan de voordelen zijn:

“Ik heb gekozen voor Lier MM omdat dit een onafhankelijke partij is. Dan krijg je niet direct een kleur opgeplakt. Ik had vroeger een slagerij. Ik had klanten die sp.a gezind waren, CD&V gezind, VLDers, Vlaams Blok. Mensen die fanatiek bezig zijn met politiek, die komen niet meer hun vlees kopen als je kleur kiest. Ge moet toch uw kinderen eten geven.¹⁵⁰”

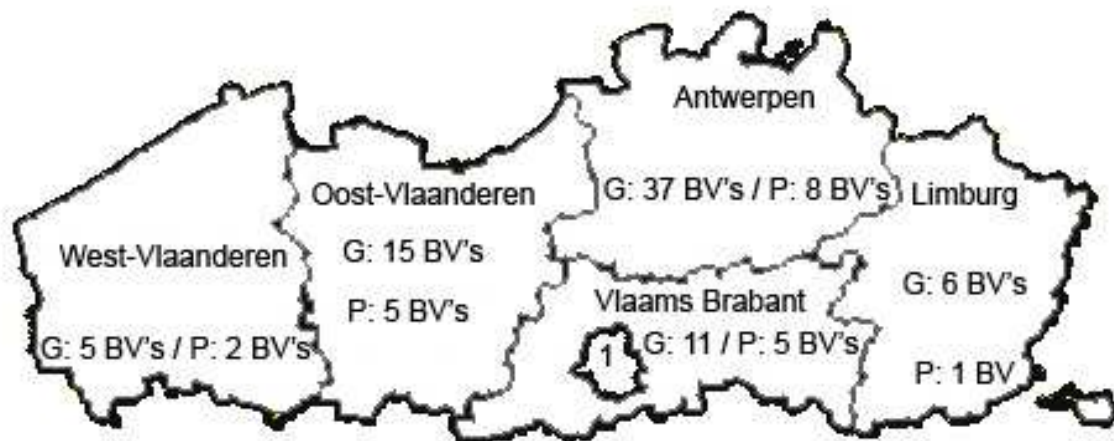
Voor de provincieraadsverkiezingen zetten sp.a - Spirit en CD&V/N-VA opvallend meer BV's in dan de andere partijen. Daar waar VLD-Vivant het op vier BV's houdt en Vlaams Belang op drie, zetten het progressief en Vlaams kartel elk zeven BV's in.

¹⁴⁸ Hens T., “De politieke outing van Walter Capiou. ‘Ik heb er eindelijk tijd voor’”, De Standaard, 15/02/03.

¹⁴⁹ Dit is relatief want enkele BV's staan op lokale lijsten met een duidelijke ideologische voorkeur (2.2.3.6).

¹⁵⁰ Interview met Betty Owzcarek te Lier op 29/09/06.

2.2.3.3 Geografische spreiding

Met een aanbod van 37 BV's is de provincie Antwerpen de absolute koploper bij de gemeenteraadsverkiezingen. Opmerkelijk aan de geografische spreiding van BV-politici is het lage aantal in West-Vlaanderen en Limburg. Niet zo verwonderlijk gezien zowat alle Vlaamse media rond Brussel geconcentreerd zijn. Dit verklaart waarschijnlijk ook deels waarom er in een provinciestad als Lier, op 45 kilometer van Brussel, maar liefst 6 BV's opkwamen. Walter Grootaers stelt dat de streek rond Lier centraal ligt in Vlaanderen: *Als muzikant die van de kust tot in Genk moet optreden is dat gemakkelijk.*¹⁵¹ Lier samen met Antwerpen en Gent hadden daarmee de hoogste concentratie BV politici. In Brussel stad kwam er één BV op, namelijk priester Staf Nimmegeers (sp.a).¹⁵²

Tenslotte valt op dat in kleine gemeenten er dikwijls twee BV's opkomen. Het hebben van een BV op de lijst lijkt besmettelijk. In Wemmel bijvoorbeeld trekt voetbalscheidsrechter Marcel Van Langenhove de Lijst van de Burgemeester. De oppositie en plaatselijke aartsrivaal lijst Wemmel pakt prompt uit met BRT-omroepster Marleen Gordts. Hetzelfde geldt voor de dorpen Affligem, Dessel, Herentals, Koksijde, Sint-Katelijne-Waver en Zoersel. Maar bovenal lijkt men vooral afhankelijk van de woonplaats van BV's.

2.2.3.4 Sector van herkomst¹⁵³

Het zal niet verbazen dat bijna de helft van de BV politici afkomstig zijn uit wat wij de sector *show* noemen. Van de 34 BV's uit deze categorie zijn er 11 presentator van TV-programma's. Twee ervan, VLD-ers Margriet Hermans en Walter Grootaers, hadden we

¹⁵¹ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

¹⁵² Brussel behoort niet tot een provincie dus waren er geen provincieraadsverkiezingen.

¹⁵³ Volledig overzicht in bijlage 25.

ook bij zes anderen uit de muzieksector kunnen rekenen. Ook het clubje oud-journalisten is met zes. Ook acteurs zetten vlot de stap naar de politiek: zij zijn met acht. Tenslotte telt deze categorie ook nog een Miss België, Anke Van dermeersch (Vlaams Belang), een Schoonste boerin van Vlaanderen, Hilde De Sutter (CD&V) en een weerman, Bob De Richter (sp.a). Van de BV's die we duidelijk kunnen linken aan een specifieke zender zijn er 16 VRT gezichten en 11 VMMA gezichten.¹⁵⁴

Opvallend is dat al deze BV's bekend zijn van televisie. Geen radiojournalist of acteur louter bekend van theater te bekennen. Het BV-schap lijkt onlosmakelijk verbonden met televisie.

“Opmerkelijk is wel dat de journalisten die onze parlementen bevolken, stuk voor stuk tv-journalisten zijn. Hun collega's van de schrijvende pers die politiek actief willen worden, leggen een ander parcours af. In plaats van een zitje in het parlement zijn ze vooral achter de schermen aan de slag.¹⁵⁵”

Naast de sector show, levert de sport de meeste BV's aan de politiek. We onderscheiden 20 sporters uit zeven verschillende sporttakken. Daarvan zijn er zeven met roots bij het voetbal waarvan twee bekende scheidsrechters en één zaalvoetballer. Daarnaast zijn er ook zeven wielrenners, met Roland Liboton (LierMM) als veldrijder en baanwielrenster Ingeborg Marx (CD&V). Ook marathonloopster Marleen Renders (VLD, Zonhoven) en veldloopster Anja Smolders (CD&V) zijn politiek actief. Het judo levert met Jean-Marie Dedecker (VLD, Oostende) waarschijnlijk de meest succesvolle BV in de politiek. De Morgen:

“Jean-Marie Dedecker is een fenomeen. Binnengehaald in de tijd toen iedere partij jacht maakte op BV's, is hij de enige van die soort die is uitgroeid tot een toppoliticus.¹⁵⁶”

Twee tennissers en zwemster Sofie Goffin maken het rijtje compleet. Hier valt op dat de echte toppers, zoals voetballer Cisse Severeijns of wielrenner Willy Teirlinck, meestal al jaren met sporten gestopt zijn. Terwijl de nog steeds actieve sporters in de politiek, zoals tennisster Caroline Maes of wielrenner Tom Steels, meestal geen hoge ogen (meer) gooien in hun discipline.

Na de show- en sportsector putten de partijen het meest uit de economische sector en het middenveld. Uit de economische sector komen zeven BV's. Vooral festivalorganisatoren zijn populair zoals Herman Schueremans (VLD) van Rock Werchter en Chokri Mahassine (sp.a) van Pukkelpop. Daarnaast vallen de topfiguren bij overheidsbedrijven op zoals VRT-manager Bettina Geysens (Lier Leeft) en NMBS manager Etienne Schouppe (CD&V). Zij hebben meestal al een politieke kleur bij hun

---

¹⁵⁴ Bijlage 24.

¹⁵⁵ Samyn S., “Zet eens een journalist op je lijst”, De Standaard, 05/05/07.

¹⁵⁶ Pauli W., “Weer een waza-ari van Jean-Marie Dedecker”, De Morgen, 31/01/06.

benoeming en hebben door hun job natuurlijk reeds meer contacten met politici waardoor de stap naar de politiek minder verrassend is. Vlaams Belang heeft met Bruno Valkeniers iemand die de brug maakt tussen de economische sector en het middenveld. De man is zowel manager bij Hesse-Noord Natie als voorzitter van het Algemeen Vlaams Zangverbond. Ook nog uit de Vlaamse Beweging komt IJzerbedevaartvoorzitter Lionel Vandenberghe (Spirit). Naast de Vlaamse Beweging zijn ook de vakbonden één van de oudste leveranciers van verse politieke krachten. Met Inge Vervotte (CD&V) en Mia De Vits (sp.a) leveren respectievelijk het ACV en ABVV ook nu weer enkele zeer sterke figuren. Daarnaast wordt de sector middenveld bevolkt door woordvoerders van allerlei drukkinggroepen. Zo hebben we onder andere de directrice van de *European Union of the Deaf* Helga Stevens (N-VA) en de coördinator van de Bond Beter Leefmilieu Bart Martens (sp.a). Voor gedelegeerd bestuurder van Unizo Kris Peeters waren deze lokale verkiezingen trouwens de allereerste waaraan hij deelnam ondanks het feit dat hij al twee jaar minister is in de Vlaamse regering. In totaal komen acht BV-politici uit het middenveld. Opvallend hierbij is dat het meestal de topfiguren van een drukkinggroep zijn die de stap naar de politiek wagen.

Ten slotte hebben we nog enkele BV's uit verschillende sectoren die bekend raakten omdat ze meermaals als expert in hun vakgebied op televisie werden opgevoerd. Dit gaat van de wetenschappelijke wereld met professor Marleen Temmerman (sp.a) over de religieuze wereld met zuster Monica Van Kerrebroeck (CD&V) tot de juridische wereld met advocaat Piet Van Eeckhaut (sp.a). Buitenbeentje is Flor Van Noppen (N-VA) die enkel bekend raakte door op te treden als woordvoerder van zijn familie bij de moord op zijn broer veearts Karel Van Noppen.

2.2.3.5 Wie slaagde?

“Een Bekende Vlaming (BV) zijn is lang niet altijd een garantie op electoraal succes. Bij de Bekende Vlamingen (BV's) die deelnamen aan de lokale verkiezingen zijn er enkele winnaars, en veel verliezers.¹⁵⁷”

BV-dom lang geen garantie op succes, titelde De Standaard na 8 oktober 2006. Nochtans werden bij de gemeenteraadsverkiezingen 60,27% van de BV's rechtstreeks verkozen. Dit betekent dat 44 BV's een zitje veroverden in hun plaatselijke gemeenteraad. Dit is veel meer dan de slaagkans bij gewone kandidaten. Zo berekende

---

¹⁵⁷ FVG, “BV-dom lang geen garantie op succes”, De Standaard, 10/10/06.

de KUL dat in 2006 in 13 Vlaamse centrumsteden gemiddeld 20,5% van alle kandidaten verkozen raakte.¹⁵⁸ Een BV heeft dus dik drie keer meer kans verkozen te geraken.

We splitsen ook even de cijfers op per partij. Uiteraard met het nodige voorbehoud gezien de kleine absolute cijfers.

Tabel 3 | Verkozen tegenover niet verkozen BV-politici bij gemeenteraadsverkiezingen 2006

Partij	Verkozen	Niet Verkozen	Totaal
CD&V	10 66,7% / 31,6%**	5 33,33%	15 100%
sp.a	11 68,8% / 33,0%	5 31,25%	16 100%
VLD*	14 66,7% / 14,6%	7 33,33%	21 100%
N-VA	3 60,0% / 6,8%	2 40,00%	5 100%
Vlaams Belang	4 100% / 20,5%	0 100%	4 100%
Lokale lijst	2 20%	8 80%	10 100%
Spirit	0	1	1
Groen !	0	1	1
Totaal	44 60,3% / 20,5%	29 39,7%	73 100%

* Zoals bij de cijfers van de KUL worden ook hier Vivant kandidaten bij de VLD gerekend (in casu hier enkel Roland Duchâtelet).

** Percentages van verkozen kandidaten per partij in 13 Vlaamse centrumsteden. Cijfers KUL via <http://soc.kuleuven.be/pol/docs/0610-KANDI.pdf>

Wat direct in het oog springt, is dat BV's die opkomen voor de vier grote Vlaamse partijen rond de 66% kans hebben om verkozen te worden. Dit is veel meer dan voor gewone kandidaten. Vooral BV's op de VLD-lijsten scoren opvallend beter dan hun gewone medekandidaten.¹⁵⁹ Van de liberale BV's raakte twee derde verkozen tegenover maar 14,6% voor de gemiddelde VLD-kandidaat in een centrumstad. Maar ook CD&V, sp.a en Vlaams Belang BV's scoren minstens dubbel zo goed als de gemiddelde kandidaat van hun partij. De vijf N-VA BV's sluiten aan bij het slaagpercentage van de grote vier.

¹⁵⁸ Cijfer enkel op basis van kandidaten op lijsten van volgende partijen: CD&V, N-VA, sp.a, Spirit, VLD, Groen! en Vlaams Belang. Bron: Fiers S., Maddens B., Noppe J., Weekers K., Het profiel van de kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 in de 13 Vlaamse centrumsteden, 2007, p. 2 via <http://soc.kuleuven.be/pol/docs/0610-KANDI.pdf> (01/04/07)

¹⁵⁹ Bijlage 21.

BV's op lokale lijsten blijken het veel moeilijker te hebben. Maar twee van de tien BV's op een lokale lijst slaagden erin een zitje te veroveren. Dit komt overeen met het gemiddelde Vlaamse slaagcijfer van alle onderzochte kandidaten in het KUL onderzoek.¹⁶⁰ Ook de enige BV's van Spirit en Groen!, Lionel Vandenberghe en Klaas Delrue, raakten niet verkozen.

Door de nog kleinere aantallen is een gelijkaardige oefening maken voor de provincieraadsverkiezingen moeilijk. Toch merken we dat bij provincieraadsverkiezingen nog iets meer BV's verkozen geraken: 76% tegenover 60% bij de gemeenteraadsverkiezingen. Op N-VAer Flor Van Noppen na konden enkel kandidaten van de vier grote partijen een zetel in de provincieraad bemachtigen.¹⁶¹

2.2.3.6 Trekken en duwen

Bij de gemeenteraadsverkiezingen trokken zeven BV's hun lokale lijst. Zij geraakten allemaal verkozen. Er stonden ook nog vier BV's op de tweede plaats van hun lijst en drie BV's kregen een derde plaats. Dit maakt dat van de 14 BV's die een plaats kregen in de top drie van hun lijst, er maar eentje niet verkozen raakte.¹⁶² Betty Owczarek, bekend van Big Brother, stond tweede op de lokale lijst LierMM en raakte niet verkozen. Met 228 voorkeurstemmen haalt ze wel dubbel zoveel stemmen als lijsttrekker Johan Verelst. Owczarek haalt ook op haar eentje 6,57% van alle voorkeurstemmen van haar partij binnen en haar lijst is ook de enige BV-lijst in Vlaanderen die geen enkele zetel haalt.

Daarnaast fungeerden ook nog eens 20 BV's als lijstduwer bij de gemeenteraadsverkiezingen. Hiervan raakten 15 BV's rechtstreeks verkozen. Ondanks hun zichtbare plaats en nationale bekendheid raakten voetballer Patrick Goots (D'86), wielrenner Eric Vanderaerden (sp.a), presentator Walter Capiou (Stem N-VA), VRT manager Bettina Geysen (Lier leeft) en oud-voorzitter van het Ijzerbedevaartcomité, Lionel Vandenberghe (Spirit), niet verkozen. Deze BV's kunnen zich echter niet verschuilen achter het feit dat drie van hen voor een lokale lijst uitkwamen. Capiou kwam in Koksijde namelijk op voor de lijst Stem-N-VA die een duidelijk N-VA label droeg en Geysens lijst, Lier Leeft, was eigenlijk een progressieve kartellijst.

Er valt ook geen lijn te trekken in de sector waaruit de BV's afkomstig zijn of in het feit of ze al dan niet nationaal ook actief in de politiek zijn. Buiten Capiou, die amper 23 stemmen te kort kwam voor een zitje, ligt het niet verkozen geraken waarschijnlijk aan de BV zelf. BV's mogen dan wel een voetje voor hebben bij de lijstvorming, als ze mislukken

---

¹⁶⁰ Met dien verstande dat het KUL cijfer enkel gebaseerd is op lijsten van nationale partijen.

¹⁶¹ Bijlage 21.

¹⁶² Bijlage 23.

gelden voor hen dezelfde regels als voor andere politici. Vandenberghe mocht na zijn desastreus resultaat bij de gemeenteraadsverkiezingen¹⁶³ de ambitie opbergen om zijn verblijf in de senaat te verlengen in 2007 opbergen. De Standaard analyseerde keihard:

“Een stevige lokale machtsbasis is onontbeerlijk. (...) Politici zonder lokale machtsbasis zijn altijd kwetsbaar. (...) En van een lokale achterban was bij Vandenberghe hoegenaamd geen sprake.¹⁶⁴”

Ook bij de provincieraadsverkiezingen mochten veel BV's de lijst trekken of duwen. Drie BV's kregen de eerste plaats in hun district en ze raakten allemaal verkozen. Negen andere BV's waren lijstduwer voor de provincie in hun streek. Hiervan raakte enkel zangeres Margriet Hermans (VLD) in Turnhout niet verkozen. Journalist Dirk Sterckx en judocoach Jean-Marie Dedecker veroverden voor de VLD dan weer als enige op hun lijst een zitje in de provincieraad. Als lijstduwer springen ze dus over de lijsttrekker.

BV's worden dus massaal op zichtbare plaatsen op de lijst ingezet. Wel krijgen ze veel meer de lijstduwerplaats dan een plaats op kop van de lijst. De meesten lossen de verwachtingen, die aan zo een plaats vasthangen, in. Wanneer BV's in de top van een lijst niet verkozen raken, ligt dit eerder aan de zwakte van de partij zoals Betty Owzareck bij LierMM. Als ze als lijstduwer mislukken, kan men stellen dat dit meestal aan hun eigen populariteit ligt zoals de lage score van Margriet Hermans op de VLD provincieraadlijst in Turnhout.

2.2.3.7 Onzichtbare BV's

Als iets meer dan de helft van de BV's bij de gemeenteraadsverkiezingen een zichtbare plaats kreeg, wil dat zeggen dat de andere 39 BV's vanuit de buik van de lijst moesten verkozen raken in de gemeenteraad. Het dient gezegd dat niet alle plaatsen, van vier tot en met de voorlaatste plaats, even onzichtbaar zijn. Journalist Jürgen Verstrepen (Vlaams Belang) stelt:

“Ik sta op plaats 38, waar de lijst breekt. Antwerpen heeft drie kolommen, ik sta dus bovenaan rechts. Ik had niet specifiek een plaats gevraagd maar ik vond wel dat, als ik meedeed aan de gemeenteraadsverkiezingen, dat ik een *visibele* plaats moest hebben.¹⁶⁵”

In steden en waar men met de computer stemt, zijn er dus meer zichtbare plaatsen dan enkel de kop en de staart van een lijst. Ook de voorlaatste op de lijst valt meer op dan iemand op een willekeurige andere plaats.

---

¹⁶³ Vandenberghe haalde 104 stemmen als lijstduwer op een progressieve kartellijst in Zoersel.

¹⁶⁴ Verschelden W., “Ervaring is geen garantie op verlengd verblijf. Waarom een parlementair zitje geen zekerheid geeft voor een plaats op de lijst”, De Standaard, 04/04/07.

¹⁶⁵ Interview met Jürgen Verstrepen te Antwerpen op 05/09/06.

Van de 39 BV's op een onzichtbare plaats raakten er amper 17 verkozen. Dit betekent dat 56% van de BV's op een onzichtbare plaats sneuvelt terwijl dit in totaal maar op 39% ligt.

Voor de provincie zien we gelijkaardige cijfers. Negen van de 21 BV's kreeg een plaats in de buik van de lijst waarvan er maar vijf verkozen geraakten.

Een BV op een onzichtbare plaats heeft dus ongeveer 20% minder kans om verkozen te geraken.

2.2.3.8 De BV tegenover de gewone kandidaten

Tabel 4 | Vergelijking score verkozen BV-politici tegenover onbekende kandidaten: selectie van de top

Naam	Partij	Plaats	Stad / Gemeente	Vergelijking positie	Stemmen
Margriet Hermans	VLD	1	Oud-Turnhout	1 van 3	408
Ivo Belet	CD&V	1	Hasselt	1 van de 10	5424
Cisse Severeys	VLD	12	Zoersel	2 van de 6	519
Monica Van Kerrebroeck	CD&V	50	Gent	4 van 8	2654

Volledige tabel in bijlage 27

Hoe goed of slecht presteert de BV-politicus tegenover zijn onbekende collega's? In bijlage 27 geven we een overzicht van de prestaties van de verkozen BV's tegenover de rest van de kandidaten op hun lijst.

De zeven BV's die lijsttrekker waren bij de gemeenteraadsverkiezingen voldeden ook aan de daaraan gekoppelde verwachtingen: ze haalden allen het hoogste aantal voorkeurstemmen van alle kandidaten op hun lijst. Sommige BV's deden het zelfs voortreffelijk. Journalist Ivo Belet haalde in Hasselt 5 424 voorkeurstemmen. Diegene op de CD&V-lijst met het tweede meeste aantal voorkeurstemmen klopt af op maar 1 998 stemmen. Belet stak zo met kop en schouders boven zijn medekandidaten uit.¹⁶⁶

Toch zeggen deze cijfers niet alles. Zo haalde presentatrice Margriet Hermans in Oud-Turnhout amper 408 stemmen en haar VLD-lijst maar 15% tegenover 41% voor de CD&V van de zittende burgemeester. Hermans mag dan wel de beste VLD-politica in haar gemeente zijn, na dit resultaat besliste ze toch om met lokale politiek te stoppen.¹⁶⁷

¹⁶⁶ www.vlaanderkiest.be (13/04/07)

¹⁶⁷ JVN, "Margriet Hermans stopt met gemeentepolitiek", Het Laatste Nieuws, 20/12/06.

Daarnaast zijn er twaalf BV's die het tweede beste resultaat van hun partij neerzetten. Het gaat hier in acht gevallen over BV-lijstduwers die enkel de lijsttrekker moeten laten voorgaan qua aantal voorkeurstemmen. Opmerkelijk is het resultaat van voetballer Cisse Severeys die van op een twaalfde plaats op de VLD-lijst van Zoersel het op één na beste resultaat neerzet. Zuster Monica Van Kerrebroeck had als enige BV het derde beste resultaat van haar lijst.

Tabel 5 | Vergelijking score verkozen BV-politici tegenover onbekende kandidaten: de staart

Naam	Partij	Plaats	Stad / Gemeente	Vergelijking positie	Stemmen
Marleen Temmerman	sp.a	16	Lokeren	5 van de 5	405
Bob de Richter	sp.a	ld 27	Mortsel	6 van de 7	311
Peter Van de Velde	VLD	6	Lier	7 van de 7	354
Helga Stevens	N-VA	4	St-Amandsberg	7 van de 8	1825
Willy Teirlinck	VLD-Visie	ld 21	Affligem	8 van 9	619
Marleen Renders	VLD	6	Zonhoven	10 van de 10	656

Volledige tabel in bijlage 27

Sommige BV-politici werden echter maar op het nippertje verkozen. Zij haalden ondanks of dankzij hun bekendheid net genoeg stemmen om als laatste of voorlaatste verkozene voor hun partij in de gemeenteraad te gaan zetelen. Wanneer de BV op een onzichtbare plaats staat, is dit niet zo verwonderlijk. Maar van lijstduwers zoals weerman Bob De Richter (sp.a) of wielrenner Willy Teirlinck (VLD) wordt door de partij waarschijnlijk meer verwacht.

Vraag is wat dan nog het voordeel voor de partijen is als een BV maar met de hakken over de sloot verkozen raakt. Uit eerder onderzoek naar de motieven van partijen om BV's op hun lijsten te zetten, concludeerde men namelijk dat vooral de potentiële electorale waarde van BV's een drijfveer voor partijen is om hen een plaats op de lijst aan te bieden.¹⁶⁸ Wanneer dan een BV maar weinig stemmen aanbrengt maar wel een zetel wegkaapt, zijn dan de nadelen van zo een BV niet groter dan de voordelen? Zou zo een zetel niet beter gaan naar een onbekende militante die zich al jaren inzet voor de partij? Zeker op lokaal vlak kan dit voor spanningen zorgen.

Dit lijkt ons zeker niet uit de lucht gegrepen als men ziet welke spanningen zelfs niet verkozen BV's bij lokale afdelingen soms veroorzaken. De VLD-voorzitter van Herentals,

¹⁶⁸ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 68-77.

Dirk Anthonis, stapte op nadat zanger Joeri Fransen zich in de pers voorbarig tot schepen had gekroond. Anthonis:

“In de pers moeten we lezen dat die (Joeri Fransen) het ambt van cultuurschepen nastreeft terwijl het elementaire overleg hierover binnen de partij, met voeten werd getreden. VLD-leden die zich in het verleden uitermate verdienstelijk hebben gemaakt, worden opzijgeschoven. Bekendheid en mandaten nastreven, blijken voor sommigen belangrijker te zijn dan politieke ernst. Als voorzitter kan ik dit niet over me heen laten gaan. Daarom stap ik op.¹⁶⁹”

In bijlage 28 vergelijken we de resultaten van niet verkozen BV's met de andere kandidaten op hun lijst en de prestatie van hun partij. Ook hier worden sommige scores van BV's die in absolute cijfers een ramp lijken gerelativeerd en andere blijken dan weer slechter dan men op het eerste zicht zou denken.

Tabel 6 | Vergelijking score niet verkozen BV-politici tegenover onbekende kandidaten

Naam	Partij	Plaats	Stad / Gemeente	Vergelijking positie	Stemmen
Betty Owczarek	Lok lijst LierMM	2	Lier	0 zetels en 4%	228
Roland Liboton	Lok lijst LierMM	5	Lier	0 zetels en 4%	100
Vital Borkelmans	N-VA	12	Kaprijke	1 zetel en 12%	63
Klaas Delrue	Groen!	4	Leuven	4 zetels en 11%	589
Walter Capiou	Lok lijst Stem N-VA	Id 27	Koksijde	2 zetels en 9%	406
Lionel Vandenberghe	Spirit	Id 27	Zoersel	3 zetels en 12%	104
Patrick Goots	Lok lijst D'82	Id 19	Dessel	3 zetels en 19%	181
Bettina Geysen	Lok lijst Lier leeft	Id 31	Lier	5 zetels en 15%	317
Eric Vanderaerden	sp.a	Id 23	Lummen	6 zetels en 25%	291
Jaak Pijpen	VLD	19	Hoeilaart	8 zetels en 33%	174
Jaak Van Assche	Lok lijst BR	18	Bonheiden	9 zetels en 31%	294
Christophe Van Garsse-lysens	VLD	17	Tongeren	10 zetels en 31%	570
Johan Schatteman	CD&V	20	Wetteren	10 zetels en 32%	421
Sofie Goffin	CD&V	18	Schoten	12 zetels en 34%	315
Caroline Maes	VLD	19	Zele	12 zetels en 37%	257
Anja Smolders	CD&V	22	Duffel	14 zetels en 45%	249
Anke Hintjens	sp.a	42	Gent	17 zetels en 31%	918
Mieke Bouve	sp.a	34	Gent	17 zetels en 31%	1049

Volledige tabel in bijlage 28

¹⁶⁹ MPH, “Idool Joeri doet VLD-voorzitter opstappen”, Het Nieuwsblad, 08/09/06.

We bespraken eerder al het resultaat van zangeres Betty Owczarek (2.2.3.6). Ook veldrijder Roland Liboton stond op de lijst LierMM. Voor beiden was het natuurlijk zeer moeilijk om verkozen te raken voor een lijst die amper 4% haalt en geen enkele verkozene. Verder relativeren de partijresultaten ook de prestatie van voetballer Vital Borkelmans. De rode lantaarn onder de BV's qua voorkeurstemmen stond in Kaprijke namelijk op de N-VA-lijst die maar één verkozene haalde. Ook voor de enige BV die Groen! rijk is, was de opdracht moeilijk. Zanger Klaas Delrue kwam op in Leuven waar de partij maar 11% haalde.

Maar ook enkele slechtere scores komen bij deze vergelijking aan het licht. We bespraken eerder al de resultaten van vijf BV-lijstduwers die er niet in slaagden een zitje te veroveren (2.2.3.6). Verder vallen ook negen BV's op die er, ondanks dat hun partij boven de 30% scoort, niet in slagen een zetel te veroveren. Vooral veldloopster Anja Smolders valt uit de toon. Terwijl de CD&V-lijst in Duffel een bijna absolute meerderheid haalt met 45% en 14 zetels kan Smolders haar bekendheid niet verzilveren. Tenslotte springen ook presentator Jaak Pijpen, die door de VLD nog in een reclamespotje op één werd opgevoerd enkele dagen voor de verkiezingen, en acteur Jaak Van Assche (CD&V) in het oog. Beiden waren niet aan hun proefstuk toe in de politiek, Van Assche was zelfs schepen in Bonheide vóór 8 oktober 2006, maar raakten ondanks de goede resultaten van hun partij niet verkozen. Vóór de verkiezingen gaf Van Assche reeds een mogelijke verklaring voor deze score. Toen Het Laatste Nieuws zijn herverkiezing als *evident* bestempelde, antwoordde Van Assche:

“Dat zeg jij. Ik wacht geduldig de verkiezingen af. (...) Nee, hier in het dorp kunnen ze dat onderscheid (tussen de politicus en de BV) gelukkig goed maken. Hier kennen ze me als Jaak, niet als Fernand uit De Kampioenen of als Jean De Pesser uit De Collega's. Buiten de gemeente is het anders.¹⁷⁰”

Blijkbaar worden dus niet alle BV's in hun gemeente nog als dusdanig beschouwd en vervalt waarschijnlijk voor hen ook plaatselijk het eventuele voordeel bij verkiezingen. Een fenomeen waar we in deel drie (3.2.7) van deze thesis verder op ingaan.

Tenslotte maken we dezelfde oefening voor de provincieraadsverkiezingen. Daarbij valt op dat BV's het in het algemeen zeer goed doen.

---

¹⁷⁰ Bernaers D., “Jaak Van Assche (66), Fernand Costermans uit FC De Kampioenen is eerste schepen in Bonheiden. ‘Pensioen moeten ze verbieden’”, Het Laatste Nieuws, 16 en 17/09/06.

Tabel 7 | Vergelijking score verkozen BV-politici tegenover onbekende kandidaten bij de provincieraadsverkiezingen

Naam	Partij	Plaats	Stad / Gemeente	Vergelijking positie	Stemmen
Dirk Sterckx	VLD	Id 9	Boom	1 van 1	7251
Jean-Marie Dedecker	VLD	Id 6	Roeselare	1 van 1	2594
Mia De Vits	sp.a	1	Halle	1 van 2	6175
Kris Peeters	CD&V	Id 7	Mechelen	1 van 2	10203
Johan Verstreken	CD&V	10	Oostende	2 van 3	5771
Mark Demesmaeker	CD&V	23	Halle	3 van 8	9253
Jaak Pijpen	VLD	16	Vilvoorde	4 van 4	2601
Bart Martens	sp.a	21	Antwerpen	8 zetels en 30%	1228
Walter De Donder	CD&V	11	Halle	8 zetels en 34%	3504

Volledige tabel in bijlage 30

Van de 16 BV's die in een provincieraad verkozen raakten, eindigt de helft als stemmenkampioen van zijn lijst. De liberalen Dirk Sterckx en Jean-Marie Dedecker haalden als lijstduwer zelfs het enige zeteltje voor hun partij binnen in hun district. Sterckx haalt met 7 251 voorkeurstemmen zelfs meer dan het dubbele dan de VLD lijsttrekker in het district Boom. Iets wat ook Kris Peeters (CD&V) en Mia De Vits (sp.a) kunnen zeggen.

Verder valt de puike prestatie van presentator Johan Verstreken op in het district Oostende. Hij haalt van op de tiende plaats één van de drie christen-democratische zeteltjes binnen. Ook journalist Mark Demesmaeker breekt potten. Hij haalde in het district Halle de derde hoogste score op de CD&V/N-VA-lijst van op een drieëntwintigste plaats. Jaak Pijpen (VLD) valt in tegenstelling tot de gemeenteraadsverkiezingen niet door de mand. Hij verovert van op een zestiende plaats een zitje in het district Vilvoorde. Het valt bovendien op dat alle BV's, buiten Pijpen, hun zitje niet nipt gestolen hebben maar met voldoende voorkeurstemmen hebben afgedwongen.

Bij de vijf niet verkozen BV's op een provincieraadlijst vallen enkel Bart Martens (sp.a) en Walter De Donder (CD&V) een beetje uit de toon. De activist van de Bond Beter Leefmilieu haalde in het district Antwerpen maar een schamele 3 504 voorkeurstemmen terwijl zijn partij 30% van de stemmen en acht zetels binnenhaalde.

In het algemeen valt op dat de BV's op provincieraadlijsten zeer hoge scores behalen tegenover hun medekandidaten. Naast lijsttrekkers en lijstduwers halen ook BV's in de buik van de lijst zeer veel voorkeurstemmen. BV's die het moeilijk hadden op gemeentelijk niveau scoren opvallend beter op provinciaal niveau.

2.2.3.9 BV-politici in de media

Eerder stelden we al dat amper 0,21% van alle kandidaten BV's waren. Een percentage dat omgekeerd evenredig is met de aandacht die deze BV's in de verschillende media krijgen.

In de week vóór de verkiezingen zond één elke avond het programma 'Woord tegen woord' uit. Er waren vijf afleveringen, per provincie één, waarbij in totaal 54 politici de revue passeerden. Negen daarvan waren BV's uit onze lijst, ofwel 16,67%.¹⁷¹ Een rubriek die nieuwe gezichten in de gemeentepolitiek voorstelde, werd bijna volledig door BV's en familieleden van BP's gedomineerd.

Toch genieten niet alle BV's evenveel media-aandacht. Het is opvallend dat in krantenlijstjes en bij televisieoptredens steeds dezelfde BV-politici werden opgevoerd. Gezien ook wij aangewezen waren op de media om onze lijst samen te stellen kwam het voor dat we soms pas na 8 oktober 2006 te weten kwamen dat sommige BV's ook aan de verkiezingen deelgenomen hadden. Van de elf BV's die we pas na de verkiezingen opmerkten, raakten er maar vier verkozen.¹⁷² Wat toch ruim onder het gemiddelde slaagpercentage van alle BV's samen ligt.

2.2.3.10 Opvallende uitslagen en uitvoerende mandaten

Zowel in positieve als negatieve zin springen de resultaten van sommige BV-politici eruit. Hier zetten we er enkele op een rijtje. Sommige BV's schopten het zelfs tot schepen of burgemeester in hun gemeente.¹⁷³

Bij de uitblinkers springt journalist Ivo Belet in het oog. Hij behaalde als CD&V-lijsttrekker in Hasselt 5 424 voorkeurstemmen. Dat was op burgemeester Herman Reynders (sp.a) na het beste resultaat van de stad. Ook Walter De Donder (CD&V, Affligem) haalde het op één na beste resultaat in zijn gemeente. Op de tweede plaats haalde hij bijna dubbel zoveel stemmen dan de lijsttrekker. De Donder, bekend als de burgemeester uit het tv-programma Samson, mag vanaf 2011 ook in het echt de burgemeesterssjerp omgorden.¹⁷⁴

Wielrenner Willy Teirlinck deed het als lijstduwer van de VLD-lijst in dezelfde gemeente heel wat minder goed. Zeven medekandidaten op de lijst deden het beter dan Teirlinck

---

¹⁷¹ Bijlage 20.

¹⁷² Bijlage 26.

¹⁷³ Hierbij gaan we voort op berichten uit de media. Indien deze even correct zijn als de aankondigingen in de media van BV's die zouden in de politiek stappen (2.1.3.5) dan dienen we deze gegevens met de nodige voorzichtigheid te beschouwen.

¹⁷⁴ BVB, "Samson-burgemeester in 2011 burgemeester van Affligem", Het Nieuwsblad, 14/10/06.

waarbij zelfs Tim Herzeel die op de twaalfde plaats stond. Toch wordt Teirlinck een deel van de legislatuur schepen van sport.¹⁷⁵

Supernanny Wendy Bosmans (CD&V, Meeuwen-Gruitrode) werd tot schepen gebombardeerd nadat ze een behoorlijk resultaat neerzette. Ze weet ook waaraan haar stemmen te danken zijn:

“Dat ik het zo goed zou doen, overtreft alle verwachtingen. Natuurlijk heeft mijn televisie-bekendheid hier veel mee te maken.”¹⁷⁶

Ook presentatrice Sabine De Vos (VLD), wielrenner Tom Steels (sp.a)¹⁷⁷ en ondernemer Roland Duchâtelet (Vivant)¹⁷⁸ worden respectievelijk in Sint-Martens-Latem, Sint-Niklaas en Sint-Truiden schepen. Scheidsrechter Marcel Van Langenhove (LB) blijft burgemeester van Wemmel.

Bij de provincieraadsverkiezingen valt het resultaat van presentator Johan Verstrepen (CD&V) op. Hij haalde van op de tiende plaats meer stemmen dan lijstduwer en Vlaams minister Geert Bourgois (N-VA). In Oostende kon Verstrepen zijn schepenmandaat wel niet verderzetten nadat de CD&V één schepenmandaat verloor aan de VLD, waarop hij weigerde zitting te nemen in de gemeenteraad.¹⁷⁹ Journalist Mark Demesmaeker (N-VA) liet zich opmerken door vanop de drieëntwintigste plaats meer voorkeurstemmen te halen dan BV-lijstduwer en manager Etienne Schoupe (CD&V). Voor de rest valt op dat geen enkele BV een plaatsje in een bestendige deputatie kreeg.

2.2.4 De ene BV is de andere niet

Kotler, Rein en Stoller stellen dat men *celebrities* hiërarchisch kan onderverdelen naargelang hun bekendheid. Twee factoren spelen een beslissende rol. Hoe ver reikt de bekendheid van iemand? En hoe lang is iemand bekend?¹⁸⁰ Niet alle BV's hebben een even grote marktwaarde. Waarom staat de geboorte van een kindje van zanger Koen Wouters op de voorpagina van Het Laatste Nieuws en de geboorte van een kindje van acteur Kris Van Tongelen ergens achterin de krant? Het is dus interessant te weten of de mate van BV-schap invloed heeft op hoe ze bij lokale verkiezingen presteren.¹⁸¹

---

¹⁷⁵ BVB, “Samson-burgemeester in 2011 burgemeester van Affligem”, Het Nieuwsblad, 14/10/06.

¹⁷⁶ (anoniem), “Supernanny is stemmenkanon”, Het Nieuwsblad, 10/10/06.

¹⁷⁷ Dehandschutter W., Goossenaerts K., Winckelmans W., “De Karavaan”, De Standaard, 16/10/06.

¹⁷⁸ BVB, “Bestuursakkoord in Sint-Truiden”, De Standaard, 14/10/06.

¹⁷⁹ RBO, “Johan Verstrepen niet langer in gemeenteraad Oostende”, De Standaard, 17/12/06.

¹⁸⁰ Kotler P., Rein I., Stoller M., *High visibility : the making and marketing of professionals into celebrities*, NTC Business Books, Chicago, 1997, p. 92-93.

¹⁸¹ De Swaef F., *Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek*, Gent, 2006.

2.2.4.1 De Relatief Bekende Vlaming versus de Absoluut Bekende Vlaming

Dat de ene BV de andere niet is, is duidelijk. Cabaretier Bert Kruismans stelt:

“Tot dan toe (voor zijn deelname aan de tv-kwis *De Slimste Mens ter Wereld*) was ik slechts een RBV: een Relatief Bekende Vlaming. Op radio en in tv-programma's met minder dan driehonderdduizend kijkers, mocht ik af en toe mijn ding doen. Je wordt dan wel es herkend op straat, maar toch vooral door mensen die zeggen: 'Ik ken u van ergens, maar ik zou niet weten van waar'.¹⁸²”

Maar dan wordt RBV Kruismans plots de winnaar van de tv-kwis *De Slimste Mens ter Wereld*. De Relatief Bekende Vlaming wordt een Absolute Bekende Vlaming:

“Na mijn passage in de Woestijnviskwis veranderde dat (het RBV-schap) radicaal. (...) Vermits ik wekenlang iedere avond bij één miljoen mensen op de buis verschenen was, werd ik publiek bezit. (...) En dan plots, zeven dagen later, was het voorbij. (...) Toen werd ik weer een RBV. Maar er was iets veranderd. Ik had het heel prettig gevonden, het absolute BV-schap.”

Het absolute BV-schap is dus niet hetzelfde als het RBV-schap. Dit zijn ook geen twee afgelijnde groepen maar polen waartussen men een gradueel verloop heeft van de mate van BV-schap.

Eenzelfde persoon behoort ook niet op elk moment in zijn carrière tot dezelfde categorie. De adjunct-hoofdredacteur van Dag Allemaal, Bart Alleman, stelt dat “*de marktwaarde van de BV stijgt naargelang waarmee ze in de picture staan*”.¹⁸³

2.2.4.2 Het ervaringspanel: methodologisch kader

Om te weten of de mate van BV-schap invloed heeft op de politieke prestaties van de BV's dienen we onze BV-politici in klassen op te delen. Net zoals bij voetbal gaat dit van de absolute top (eerste klasse) tot de mindere goden (derde en vierde klasse).

Opdat dit geen nattevingerwerk zou worden, maakten we gebruik van een *key-person* bevraging. Dit is een methodologische techniek waarbij we een beroep hebben gedaan op *gunstig geplaatste derden* die door hun positie in bepaalde takken van de samenleving een speciale deskundigheid hebben opgebouwd.¹⁸⁴

Concreet hebben we drie hoofdredacteurs van verschillende media de BV's in drie klassen laten opdelen. Hun deskundigheid ligt hierin dat ze dagelijks BV's op hun marktwaarde moeten beoordelen om zo hun product te verkopen. We hebben mensen uit verschillende soorten media genomen omdat een BV uit de economische sector interessanter is voor De Morgen terwijl Dag Allemaal dan weer meer belang hecht aan een BV uit de showbizz-sector.

---

¹⁸² Kruismans B., Perceval P., *Wereldbereemd in Vlaanderen*, Leuven, 2007, p. 7-8.

¹⁸³ Telefonisch interview met Bart Alleman op 24/11/06.

¹⁸⁴ Lesthaeghe R., *Onderzoeksmethoden in mens- en maatschappijwetenschappen*, deel 2, Centrum voor Sociologie, VUB, Brussel, 1993, p. 29.

De eerste *key-person* is Yves Desmet. Hij is momenteel politiek hoofdredacteur van De Morgen maar was op het moment van de bevraging algemeen hoofdredacteur van de krant. Desmet is sinds 1982 journalist en proeft sinds 1998 zelf van het BV-schap door allerlei verschijningen op televisie.¹⁸⁵

Het tweede panellid is Bart Alleman. Hij werkt reeds 22 jaar voor Dag Allemaal en is nu adjunct-hoofdredacteur van één van de grootste weekbladen van Vlaanderen.¹⁸⁶

Tenslotte hebben we Peter Cockx. Hij is momenteel eindredacteur van De Rode Loper op één. Hij werkte twaalf jaar lang voor De Zevende Dag op één, eerst als redacteur en later als eindredacteur. Nu leidt hij de redactie van het showbizzmagazine en bepaalt dagelijks de samenstelling.¹⁸⁷

Ze zijn zeer geschikt omdat ze dagelijks BV's naar waarde moeten schatten om hun medium verkocht te krijgen. Daarnaast zijn ze zeer complementair. Als eindredacteur van een kwaliteitskrant of actualiteitsmagazine waren of zijn BV's uit de brede economische, culturele, politieke en sportieve sector voor Desmet en Cockx zeer belangrijk. Daarnaast zijn voor Dag Allemaal en De Rode Loper dan weer alle BV's uit de showbizz en populaire cultuur belangrijk. De sector waaruit de BV-politici afkomstig zijn zou dus geen invloed mogen hebben op hun *marktwaarde*.

2.2.4.3 Criteria ervaringspanel

Welke criteria hanteren onze drie leden van het ervaringspanel om de BV's in een klasse in te delen? Wij vroegen hun uitdrukkelijk om dezelfde criteria te gebruiken die ze ook aanwenden bij de samenstelling van hun krant of magazine.

Het belangrijkste criterium dat alle heren naar voor schuiven is het feit of de BV in kwestie rond 8 oktober 2006 al dan niet *in the picture* stond. Dit geldt zeker voor een krant maar ook voor het weekblad en tv-programma. De drie media kijken ook naar elkaar. Cockx stelt dat de "*aanwezigheid in de media en zeker in 'de boekskes' bepaalt of een BV van categorie 1 is of niet*".¹⁸⁸

Los van het moment behoren BV's in de hoofden van onze panelleden standaard tot één van de categorieën. Hiervoor halen de hoofdredacteurs vooral persoonlijkheidskenmerken van de BV aan en de wensen van het publiek.

---

¹⁸⁵ E-mail van Yves Desmet op 21/02/07.

¹⁸⁶ Telefonisch gesprek met Bart Alleman op 18/04/07.

¹⁸⁷ E-mail van Peter Cockx op 27/12/06.

¹⁸⁸ E-mail van Peter Cockx op 27/12/06.

Alleman brengt een aantal vragen naar voor die hem helpen BV's in een bepaalde klasse te ordenen:

“Hebben ze charisma? Zijn dat mensen waar het publiek, onze lezers, meer willen over weten? Vindt men die interessant?”¹⁸⁹”

BV's kunnen wel tijdens hun carrière dalen of stijgen op de ladder. Cockx stelt dat wie al een tijdje uit beeld verdwenen is (ex-sporters, ex-omroepers, ex-weermannen) onvermijdelijk 1 of 2 categorieën zakt. Als voorbeeld geeft hij Bob De Richter. Die is ooit een klasse 1-BV geweest, toen hij nog weerman bij VRT was, maar is nadien in de ogen van Cockx naar de tweede klasse gezakt.

Toch verliest een BV moeilijker zijn *marktwaarde* dan men zou denken. Zo was Reginald Moreels tijdens zijn periode als staatssecretaris een belangrijke BV-politicus voor een kwaliteitskrant. Voor de hoofdredacteur van die krant zakt zijn waarde een beetje wanneer Moreels met nationale politiek stopt. Maar dat wil niet zeggen dat zijn gemiddelde waarde zakt. Want tot dan toe was Moreels voor Dag Allemaal misschien iets minder interessant maar toen Moreels stopte met politiek werd hij depressief. Alleman stelt dat...

“... de marktwaarde (voor Dag Allemaal) van de BV stijgt naargelang waarmee ze in de picture staan. Zo een verhaal met Reginald Moreels over zijn depressie is uiteraard iets wat onze lezers interesseert. Dat is herkenbaar ook, daar kan je een interview over doen.”¹⁹⁰”

Op het moment dat Moreels voor een kwaliteitskrant minder interessant werd, daalde zijn gemiddelde waarde niet omdat hij toen voor andere media interessanter werd.

Cockx vat samen wat alle panelleden ongeveer aangaven als beschrijving van welke BV's tot welke partij horen:

“Klasse 1 zijn BV's op wie je meteen een gezicht en een functie kunt plakken. Bij klasse 2 is dat al moeilijker. Klasse 3 zijn BV's van wie de naam een belletje doet rinkelen maar eerst niet meer dan dat.”¹⁹¹”

Het is duidelijk dat het hier niet over drie strikt gescheiden groepen gaat. Het gaat over een gradueel verloop van absolute top-BV's tot mindere goden. In bijlage 31 vindt u een volledig overzicht van alle BV-politici ingedeeld volgens klasse. De BV's werden verdeeld in drie klassen volgens de bovenstaand beschreven criteria (2.2.4.3). Per klasse staan de BV's ook onderling volgens rangorde. Zo ligt de marktwaarde van de staart van de tweede klasse BV's dichterbij die van de top van de derde klasse dan bij die van de top van de eigen tweede klasse.

---

¹⁸⁹ Telefonisch interview met Bart Alleman op 24/11/06.

¹⁹⁰ Telefonisch interview met Bart Alleman op 24/11/06.

¹⁹¹ E-mail van Peter Cockx op 27/12/06.

In de vierde klasse bevinden zich die BV's die weliswaar voldeden aan onze brede definitie van het BV-schap maar door de panelleden onvoldoende gekend waren of niet (meer) als BV's beschouwd werden.

Een BV belandt in een klasse als twee of drie van de drie hoofdredacteurs hem die klasse toekenden. Indien de panelleden de BV elk in een verschillende klasse ordende, belandt de BV in de middelste klasse.

Voor de onderlinge rangorde binnen de klassen werd het cijfer van de panelleden opgeteld. Hoe lager de totaalscore van de BV-politicus, hoe hoger zijn marktwaarde in de ogen van onze *key-persons*.

Deze onderverdeling zal in dit deel dienen om de electorale resultaten van de BV's zoals beschreven in punt 2.2.3 te herinterpreteren. Daarnaast zal de lijst ook gebruikt worden bij de kwalitatieve analyse in deel 3.

2.2.4.4 Analyse BV volgens klasse

Tabel 8 | BV-politici uit klasse 1

Plaats	Naam	Partij	Stad	Verkozen gemeente	Verkozen provincie
1.1	Inge Vervotte	CD&V	Mechelen	Ja	/
	Jean-Marie Dedecker	VLD	Oostende	Ja	Ja
	Walter Grootaers	VLD	Lier	Ja	/
1.2	Betty Owczarek	Lok lijst Lier MM	Lier	Nee	/
	Flor Koninckx	sp.a	Diest	Ja	/
	Jaak Pijpen	VLD	Hoeilaart	Nee	Ja
	Jaak Van Assche	Lok lijst BR	Bonheiden	Nee	/
	Margriet Hermans	VLD	Oud-Turnhout	Ja	Nee
	Sabine De Vos	VLD	Sint-Martens-Latem	Ja	/
	Walter Capiou	Lok lijst Stem N-VA	Koksijde	Nee	/
1.3	Dirk Sterckx	VLD	Lint	Ja	Ja

De absolute top-BV's zijn Inge Vervotte (CD&V), Jean-Marie Dedecker (VLD) en Walter Grootaers (VLD). Zij werden door alle panelleden in klasse 1 ingedeeld. Alleman:

“Enkel de Koen Wautersen en Nathalia's van deze wereld behoren tot de eerste klasse. Uit het lijstje is Inge Vervotte een klasse 1 figuur. Ook Jean-Marie Dedecker omdat dat een controversiële figuur is waarover iedereen een mening heeft. Die ook altijd dingen vertelt die hout snijden. Dat is een dankbare figuur om te interviewen. En dan Walter Grootaers... iedereen kent hem.¹⁹²”

¹⁹² Telefonisch interview met Bart Alleman op 24/11/06.

Opvallend is dat vooral de VLD grossiert in BV's met de hoogste marktwaarde. Meer dan de helft van de BV's uit klasse 1 kiezen voor de liberale partij. Ook lokale lijsten slagen erin top-BV's te strikken. Hierbij valt op dat twee van de drie eersteklassen-BV's, acteur Jaak Van Assche en presentator Walter Capiou, op een lokale lijst met duidelijke Vlaams-nationalistische inslag staan. Van Assche:

“Ik ben altijd een Volksunie-man geweest, maar na het uiteenvallen in N-VA en Spirit kon ik gewoon niet kiezen. En dat heb ik dan ook niet gedaan. BR hangt van geen enkele nationale partij af.¹⁹³”

Als we naar de resultaten van onze top-BV's kijken, valt op dat zij niet beter presteren dan de gemiddelde prestaties BV-politici, namelijk ongeveer zes op tien raakt in de gemeenteraad verkozen en drie op vier in de provincieraad. Door de zeer kleine aantallen is dit natuurlijk moeilijk wetenschappelijk hard te maken.

Merkwaardig is ook dat de weinige top-BV's die de politiek rijk is amper door hun partijen worden uitgespeeld bij de provincieraadsverkiezingen.

Tabel 9 | BV-politici uit klasse 2

Plaats	Naam	Partij	Stad	Verkozen gemeente	Verkozen provincie
2.1	Anke Van dermeersch	Vlaams Belang	Antwerpen	Ja	Ja
	Etienne Schouppe	CD&V	Liedekerke	Ja	Ja
	Herman Schueremans	VLD	Keerbergen	Ja	/
	Kris Peeters	CD&V	Puurs	Ja	Ja
	Mark Demesmaeker	N-VA	Halle	Ja	Ja
	Mieke Bouve	sp.a	Gent	Nee	/
	Staf Nimmegeers	sp.a	Brussel	Nee	/
2.2	Bob De Richter	sp.a	Mortsel	Ja	/
	Ivo Belet	CD&V	Hasselt	Ja	/
	Jenny Tanghe	sp.a	Sint-Katelijne-Waver	Nee	/
	Johan Verstreken	CD&V	Oostende	Ja	Ja
	Kristl Strubbe	VLD	Mechelen	Ja	/
	Reginald Moreels	CD&V	Gent	Nee	/
	Tom Steels	sp.a	Sint-Niklaas	Ja	/
	Tuur Van Wallendael	sp.a	Antwerpen	Ja	Ja
	Walter De Donder	CD&V	Affligem	Ja	Nee
	Wendy Bosmans	CD&V	Meeuwen-Gruitrode	Ja	/
	Yoeri Fransen	VLD	Herentals	Nee	/
	2.3	Cisse Severeys	VLD	Zoersel	Ja
Eric Vanderaerden		sp.a	Lummen	Nee	/
Flor Van Noppen		N-VA	Dessel	Ja	Nee
Johan Schatteman		CD&V	Wetteren	Nee	/
Jürgen Verstrepen		Vlaams Belang	Antwerpen	Ja	/

¹⁹³ Bernaers D., “Jaak Van Assche (66), Fernand Costermans uit FC De Kampioenen is eerste schepen in Bonheiden. ‘Pensioen moeten ze verbieden’”, Het Laatste Nieuws, 16 en 17/09/06.

	Mia De Vits	sp.a	Gooik	Ja	Ja
	Piet Van Eeckhaut	sp.a	Gent	/	Ja
	Monica Van Kerrebroeck	CD&V	Gent	Ja	Ja
	Roland Duchâtelet	Vivant	Sint-Truiden	Ja	/
	Vital Borkelmans	N-VA	Kaprijke	Nee	/
	Wout Van Dessel	Lok lijst Lier & Ko	Lier	Nee	/
2.4	Chokri Mahassine	sp.a	Genk	Ja	Ja
	Dany Verlinden	VLD	Koksijde	Ja	/
	Marleen Temmerman	sp.a	Lokeren	Ja	/

In klasse 2 opvallend meer christen-democratische en socialistische BV-politici dan in eerste klasse. De CD&V heeft er negen, de sp.a elf. De tweede klasse is met 32 BV's de grootste groep. Dit zou er op kunnen wijzen dat partijen het makkelijker hebben BV's los te weken die net niet de top zijn in Vlaanderen. Het zou ook kunnen dat deze BV's, in tegenstelling tot de absolute top-BV's, eerder de nood voelen om via een zijsprong in de politiek *in the picture* te blijven. Hierop gaan we dieper in in deel 3.

Opvallend is ook dat er in deze klasse een aantal BV's zitten die voor bepaalde media top zijn en voor andere dan weer helemaal niets voorstellen. Zo zijn festivalorganisator Chokri Mahassine (sp.a) en voetballer Dany Verlinden (VLD) voor de krant en de televisie wel BV's maar zouden ze nooit Dag Allemaal halen. Ook professor Marleen Temmerman (sp.a) geraakt enkel in deze klasse door het belang dat Desmet aan haar hecht.

De BV's in deze klasse scoren iets beter dan het gemiddelde slaagpercentage van de BV-politici. Ongeveer zeven op de tien verovert een zetel in de gemeenteraad en acht op de tien haalt de provincieraad.

Tabel 10 | BV-politici uit klasse 3

Plaats	Naam	Partij	Stad	Verkozen gemeente	Verkozen provincie
3.1	Bettina Geysen	Lok lijst Lier Leeft	Lier	Nee	/
	Edwig Van Hooydonck	VLD	Wuustwezel	Ja	/
	Freddy Van Gaever	Vlaams Belang	Wommelgem	Ja	Ja
	Jo De Clercq	sp.a	Herent	Ja	Nee
	Lionel Vandenberghe	Spirit	Zoersel	Nee	/
	Peter Van de Velde	VLD	Lier	Ja	/
	Roland Liboton	Lok lijst Lier MM	Lier	Nee	/
	René Verreth	CD&V	Sint-Katelijne-Waver	Ja	/
3.2	Bart Martens	sp.a	Antwerpen	Ja	Nee

	Caroline Maes	VLD	Zele	Nee	/
	Marcel Van Langenhove	Lok lijst LB	Wemmel	Ja	/
	Marleen Gordts	Lok lijst WEMMEL	Wemmel	Nee	/
	Marleen Renders	VLD	Zonhoven	Ja	/
	Patrick Goots	Lok lijst D'82	Dessel	Nee	/
3.3	Bruno Schevernels	N-VA	Antwerpen	Nee	/
	Klaas Delrue	Groen!	Leuven	Nee	/
	Anke Hintjens	sp.a	Gent	Nee	/
	Ingeborg Marx	CD&V	Lebbeke	Nee	/
	Olivier Adams	VLD	Tienen	Nee	/

De derde klasse BV's huizen vooral bij VLD en lokale lijsten. Ook de enige BV's van Groen! en Spirit behoren tot deze klasse.

In tegenstelling tot de eerste en tweede klasse zijn in de derde klasse voor het eerst meer BV-politici die niet verkozen raken dan wel. Ongeveer vier op de tien BV's uit de derde klasse kon een zitje in de gemeenteraad veroveren. Dit is wel nog altijd dubbel zoveel als het gemiddelde voor alle kandidaten.¹⁹⁴

Verder opvallend is dat maar twee derderangs BV's ook op het provinciale vlak werden uitgespeeld, waarvan enkel Freddy Van Gaever (Vlaams Belang) met succes.

Tabel 11 | BV-politici buiten categorie (klasse 4)

Plaats	Naam	Partij	Stad	Verkozen gemeente	Verkozen provincie
4.1	Helga Stevens	N-VA	St-Amandsberg	Ja	/
	Margot Neyskens	VLD	Lovendegem	Nee	/
4.2	Bruno Valkeniers	Vlaams Belang	Antwerpen	Ja	Ja
	Cemal Cavdarli	sp.a	Gent	/	Ja
	Christophe Van Garsse-lysens	VLD	Tongeren	Nee	/
	Johnny Ver Eecke	sp.a	Harelbeke	Ja	/
	Karim Bachar	sp.a	Antwerpen	Ja	/
	Anja Smolders	CD&V	Duffel	Nee	/
	Kurt Van De Wouwer	VLD	Herentals	Nee	/
	Willy Teirlinck	VLD	Affligem	Ja	/
4.3	Hilde De Sutter	CD&V	Oosterzele	Ja	/
	Sofie Goffin	CD&V	Schoten	Nee	/

¹⁹⁴ Fiers S., Maddens B., Noppe J., Weekers K., Het profiel van de kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 in de 13 Vlaamse centrumsteden, 2007, p. 2 via <http://soc.kuleuven.be/pol/docs/0610-KANDI.pdf> (01/04/07)

Enkele namen uit onze lijst zegden het ervaringspanel onvoldoende om hen een klasse toe te kennen. Zij belanden buiten categorie, voor de eenvoud klasse 4 gedoopt. Tot deze groep behoren BV's die bij minstens twee personen van ons ervaringspanel niet gekend waren of die door hen niet (meer) als BV's beschouwd werden op 8 oktober 2006.

De reden waarom deze politici wel aan onze definitie van BV-schap voldoen is meestal omdat ze voor één bepaald soort pers weldegelijk BV's maar daarnaast vrij onbekend blijven. Zo is Wittekerke-actrice Margot Neyskens (VLD) voor Dag Allemaal een BV uit klasse 2 maar is ze onvoldoende bekend voor een VRT-programma of een kwaliteitskrant als De Morgen. Hetzelfde geldt voor Helga Stevens (N-VA). Als voorzitter van de Europese dovenvereniging is ze voor De Morgen een klasse 2-BV maar wordt ze niet als dusdanig door de populaire pers erkend.

De Schoonste Boerin van Vlaanderen, Hilde De Sutter (CD&V) en zwemster Sofie Goffin worden door geen enkel panellid als BV erkend.

Acht van de twaalf BV's uit klasse 4 zijn (oud)sporters. Dat zou er kunnen op wijzen dat, eenmaal gestopt met sporten, een sporter sneller zijn marktwaarde verliest voor de algemene media maar wel nog geregeld blijft opduiken op de sportpagina's van kranten waardoor men toch in onze lijst belandt. Goffin:

“Momenteel ben ik al 3 jaar gestopt met zwemmen, dus de bekendheid zwakt af. Toch zijn er af en toe nog mensen die mijn naam kennen en weten dat ik een zwemster was. Enkel in de zwemwereld zelf ben ik nog bekend en in Schoten (mijn dorp) kennen ze mij ook.¹⁹⁵”

De bekendheid blijft dus het langst hangen in de eigen sector en de eigen streek. Dit zou mogelijk kunnen verklaren waarom de helft van de BV's in deze klasse toch verkozen raakt.

2.3 Conclusie

Dit tweede deel begonnen we met het aflijnen van het begrip *Bekende Vlaming*. We baseerden ons daarvoor op de Angelsaksische benadering van het begrip *celebrity*. Hierbij is bekendheid het voornaamste criterium. Daarnaast moet deze bekendheid in de media zichtbaar zijn. Dit algemeen principe leidde aan de hand van enkele concrete criteria (2.1.3) tot een lijst van BV's die deelnamen aan de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen.

In totaal beschouwen we 75 kandidaten op 8 oktober 2006 als BV-politicus. Hiervan kwamen er 73 op bij de gemeenteraadsverkiezingen en 21 bij de

---

¹⁹⁵ Schriftelijk interview met Sofie Goffin op 22/04/07.

provincieraadsverkiezingen. Daarvan kiezen op gemeentelijk niveau de meeste BV's voor de VLD. Maar ook de andere klassieke partijen trekken heel wat BV's aan. CD&V en sp.a zetten hun BV-politici ook meer in op provinciaal niveau dan de VLD. Bij de kleine partijen steekt de N-VA, ondanks eerdere subversieve klanken tegenover BV's in de politiek (2.2.3.2), erboven uit met vijf BV-politici.

Geografisch zien we dat de meeste BV's in de provincie Antwerpen hun kans wagen. Verder komen BV's vooral op in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Dit wijst er niet op dat BV's in West-Vlaanderen of Limburg minder zin in politiek zouden hebben. BV's wonen door hun beroep meestal liever in het centrum van het land. Dit verklaart ook waarom Lier samen met Antwerpen en Gent de ranglijst aanvoert waar men het grootste aantal BV's in de gemeenteraad kon stemmen. Tenslotte valt op dat als een partij in een gemeente met een BV uitpakt er dikwijls een concurrerende lijst uit dezelfde gemeente ook een BV in haar rangen telt.

Een meerderheid van de BV-politici komt uit de showsector. Vooral acteurs, musici en journalisten wagen de stap. Het BV-schap lijkt onlosmakelijk met televisie verbonden. Zo zien we televisiejournalisten in de politiek opduiken maar geen krantenjournalisten. Verder is ook de sportsector hofleverancier van BV's aan politieke partijen. Hierbij vallen twee logische zaken op: hoe populairder de sport, hoe meer BV-politici ze levert. Dit wil niet zeggen dat BV-politici uit kleinere sporttakken minder succesvol zijn, denk maar aan judocoach Jean-Marie Dedecker. De tweede vaststelling is dat sporters zich meestal op het einde van of net na hun actieve sportcarrière laten overtuigen om een lijst te versterken.

Daarnaast zijn ook het middenveld en de economie, als het over BV's gaat, sectoren waar de politiek graag in vist op zoek naar nieuwe mensen. Tenslotte zijn er nog BV's uit diverse sectoren die geregeld op televisie komen als expert in hun vakgebied.

Zes op de tien BV-politici wisten een zeteltje in de gemeenteraad te veroveren. Dit wil zeggen dat een BV drie keer meer verkozen raakt dan de gemiddelde kandidaat. Voor de provincieraadsverkiezingen ligt het slaagpercentage van BV's zelfs nog iets hoger. BV's op lijsten van de vier grote Vlaamse partijen raken opmerkelijk vlotter verkozen dan BV's op lokale lijsten of die van kleine partijen met uitzondering van de N-VA.

BV's krijgen ook dikwijls een zichtbare plaats op een lijst. Iets minder dan de helft van de BV-politici kreeg een plaatsje in de top 3 of duwde de lijst. Er krijgen wel meer BV's de laatste dan de eerste plaats op de lijst. Opvallend is verder dat het slaagpercentage van BV's op een onzichtbare plaats sterk daalt.

Wanneer we de voorkeurstemmen van de BV-politici met die van de andere kandidaten bekijken, blijkt dat alle BV-lijsttrekkers ook de stemmenkampioen van hun partij in hun gemeente zijn. Bij de lijstduwers zijn er wel enkelen die maar nipt verkozen raken.

Daarnaast zijn er ook een negental BV's die compleet de mist in gaan. Zij stonden op een lijst die meer dan 30% scoorde in hun gemeente en raakten desondanks niet verkozen. Hierbij ook enkele BV's met een langere staat van dienst in de politiek zoals Jaak Van Assche (BR) en Jaak Pijpen (VLD). Zij gaven aan dat men hen in hun gemeente niet meer als BV ziet maar gewoon als dorpspoliticus. Pijpen zet die stelling kracht bij door op de provincieraadslijst wel nog verkozen te raken. Vele BV's doen het trouwens veel beter, zeker ook tegenover hun medekandidaten, bij de provincieraadsverkiezingen. Het lijkt erop dat hoe minder persoonlijk de kiezers de BV-politicus kennen, hoe beter zijn resultaat.

Het is duidelijk dat het aandeel van BV's in de totale pool van kandidaten niet in verhouding staat met de aandacht die ze in de media krijgen. BV's maken 0,21% uit van alle kandidaten in Vlaanderen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Toch waren 17% van de gasten in het verkiezingsprogramma *Woord tegen Woord* op één BV's uit onze lijst. De media-aandacht is dan ook nog niet evenredig verdeeld tussen de BV-politici onderling. De *happy few* sloppen alle aandacht op. De BV's die hier niet toe behoren hebben het heel wat moeilijker om verkozen te geraken.

Niet elke BV geniet eenzelfde bekendheid en marktwaarde. Een ervaringspanel rangschikte onze BV's. Zo bekwamen we een lijst met al de BV-politici gradueel volgens *marktwaarde* geordend. Deze lijst stelde ons in staat de BV's op te delen in drie klassen en een klasse buiten categorie. Het valt op dat de VLD grossiert in absolute top-BV's uit klasse 1 en mindere goden uit klasse 3. CD&V en sp.a staan veel sterker bij BV's uit klasse 2 die zeer bekend zijn maar net dat tikkeltje missen om tot de Koen Wautersen en Nathalia's van onze maatschappij te behoren. Lokale partijen en kleinere partijen zoals Groen! en Spirit moeten het vooral stellen met BV's uit klasse 3. Af en toe slagen zij erin een absolute top-BV binnen te halen, zoals Betty Owczarek (Lier MM) of Walter Capiiau (SteM-N-VA), maar die scoren dan veel slechter dan hun collega's uit klasse 1.

Het valt bovendien op dat de BV's uit klasse 1 niet beter scoren dan de gemiddelde BV-politicus. Ze worden ook door de partijen bij de provincieraadsverkiezingen opvallend weinig uitgespeeld.

BV's uit klasse 2 doen het wel iets beter dan het gemiddeld slaagpercentage van de BV's. Zij waren ook het meest bereid deel te nemen aan de provincieraadsverkiezingen en slaagden daar ook meestal om een zeteltje te veroveren.

In klasse 3 raken er meer BV's niet dan wel verkozen. Zij doen ook bijna nooit mee aan de provincieraadsverkiezingen. Eenzelfde beeld voor de BV's die buiten de drie klassen vielen omdat ze door ons ervaringspanel onvoldoende als BV beschouwd werden. In deze groep en klasse 3 vinden we ook dikwijls BV's die maar door één soort media als BV aangezien worden. Veel oud-sporters die enkel voor een krant nog BV-waarde hebben of een actrice van Wittekerke die enkel voor Dag Allemaal een BV is, behoren hiertoe.

Deel 3 **Waarom doen ze het? Kwalitatieve analyse van BV's bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006**

In dit derde en laatste deel komen we tot de kern van deze thesis. Waarom stappen BV's in de lokale politiek? Wat waren hun verwachtingen voor de verkiezingen? In welke mate is politiek een deel van hun beroepsleven? Voelen ze zich gebruikt of misbruikt door politieke partijen? Allemaal vragen waar we maar een antwoord op konden krijgen door het de BV-politici zelf te vragen. We namen de gemeente- en provincieraadsverkiezingen op 8 oktober 2006 als *case-study* om dieper in te gaan op de beweegredenen van BV's om zich lokaal in de politiek te engageren. Eerst gaan we dieper in op de gekozen methodologie. Daarna komen de bevindingen aan bod. We sluiten af met een overzicht van het maatschappelijk debat dat ontstaan is over BV's in de politiek en een blik op de toekomst.

3.1 Methodologie van het kwalitatief onderzoek naar BV-politici

Voor ons onderzoek deden we een beroep op de techniek van kwalitatieve diepte-interviews. We wilden hiermee informatie over attitudes, overtuigingen en intenties van BV-politici bekomen. Als methodologische hulp kozen we het standaardwerk van Harry Hüttner over onder andere *case-studies*.

3.1.1 Theoretisch kader

Een *case-study* is een intensieve vorm van kwalitatief onderzoek. Het onderzoek draait rond één specifiek punt, bij ons de lokale verkiezingen op 8 oktober 2006. Een *case-study* is niet automatisch verbonden met één onderzoekstechniek. Robert Yin omschrijft een *case-study* als een *research strategy*. Doordat het aantal waarnemingseenheden, hier BV-politici, relatief beperkt is mag men verschillende methodes om de informatie te vergaren gebruiken.¹⁹⁶ Wij gebruikten als basis een vragenlijst die de leidraad was voor een diepte-interview. Dat diepte-interview werd per e-mail, per telefoon of *face-to-face* afgenomen.

We hadden twee redenen om de BV's op verschillende wijzen te interviewen. De eerste was een praktische reden. Ondanks het feit dat onze onderzoeksgroep beperkt is, bevat hij toch 75 eenheden. Het is duidelijk dat het praktisch niet mogelijk was om in het kader van een thesis 75 *face-to-face* diepte-interviews af te nemen.

---

¹⁹⁶ Peters V., *Case-study*. In : Hüttner H., *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten, 1995, p. 586-607.

De tweede reden is het feit dat BV's nog minder dan gewone mensen staan te springen om geïnterviewd te worden. Tv-presentator Chris Dusauchoit trok onlangs van leer tegen wat hij *huiswerkerreureur* noemt. BV's maken dan geen verschil tussen een werkje van een kind uit de lagere school of een universitair onderzoek. Tv-presentator Marcel Vanthilt:

“De aanvragen (voor een interview) komen van alle niveaus, ook van het hoger onderwijs. De bakker om de hoek is toch even interessant?”¹⁹⁷

Het is dus niet gemakkelijk BV's te overtuigen om mee te werken. Als dit dan toch lukt, dienden we ons te schikken naar de wijze waarop de BV wenste geïnterviewd te worden. Bij een *case-study* mag men verder verschillende gegevensbronnen naast elkaar gebruiken om een beter beeld te krijgen van datgene wat men onderzoekt. In ons onderzoek gebruikten wij voornamelijk personen en documenten als bronnen.¹⁹⁸

In het onderzoek maken we gebruik van BV's als respondent. De respondent geeft informatie over zichzelf. De BV-politici zelf zijn namelijk de beste bron om te achterhalen wat hen een zijsporang richting lokale politiek deed maken, hoe hun medekandidaten reageerden op hun komst en wat de gevolgen zijn voor de BV wanneer hij in de politiek stapt.¹⁹⁹

Daarnaast doen we een beroep op documenten. Eerder schreven we al dat in de klassieke wetenschappelijke literatuur bitter weinig over dit specifieke onderwerp te vinden is. Andere media besteden echter des te meer aandacht aan het fenomeen *BV's in de politiek* alsook aan de BV's zelf die de stap wagen. Het is een stroom van ontelbare krantenartikels, radio- en tv-reportages die blijkbaar sinds de verkiezingen van 1999 telkens weer op gang komt samen met de campagne. Bij het schrijven van deze thesis konden we ter ontspanning naar geen nieuwssite surfen of de krant niet openslaan of we troffen wel nieuw materiaal aan dat bijdroeg aan het debat rond BV-politici. Eén ding is duidelijk: het onderwerp heeft sinds de eerste aandachtsgolf naar aanleiding van de verkiezingen in 1999 niets aan actualiteitswaarde verloren.

Tenslotte is het bij *case-study* aangewezen eenzelfde *case* vanuit verschillende perspectieven te benaderen.²⁰⁰ Het lag in onze initiële bedoeling om naast de BV-politici eveneens de mensen te interviewen die de BV's overhaalden in de politiek te gaan. Uit ons onderzoek bleek echter dat het merendeel van de BV's door absolute toppolitici in de politiek zijn gelokt (3.2.3). Het werd snel duidelijk dat niet enkel BV-politici moeilijk te

---

¹⁹⁷ KH, “BV's hebben genoeg van ‘huiswerkerreureur’”, *De Morgen*, 04/05/06.

¹⁹⁸ Peters V., *Case-study*. In : Hüttner H., *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten, 1995, p. 586-607.

¹⁹⁹ Peters V., *Case-study*. In : Hüttner H., *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten, 1995, p. 595.

²⁰⁰ Peters V., *Case-study*. In : Hüttner H., *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten, 1995, p. 586-607.

bereiken zijn maar eveneens de BP's. Er moest keuze gemaakt worden wat binnen de grenzen van het bescheiden onderzoekskader van een thesis mogelijk is. We opteerden om ons toe te spitsen op de BV-politici en dat deel in elk geval degelijk te behandelen. Om dezelfde reden, namelijk onze beperkte middelen, was het uitgesloten een grootscheeps onderzoek te doen naar wat de Vlaamse kiezer van de BV's bij de gemeenteraadsverkiezingen vond. Dit zijn ongetwijfeld uitdagingen voor verder wetenschappelijk onderzoek.

3.1.2 Gevaren bij kwalitatief onderzoek

Wij zijn er ons van bewust dat dat kwalitatieve luik van ons onderzoek, met diepte-interviews en op basis van documenten uit voornamelijk de media, gevaren inhoudt. Kwalitatief onderzoek krijgt al snel het verwijt een loopje met de wetenschappelijke objectiviteit te nemen.²⁰¹ Daarom hebben we bij de voorbereiding en uitvoering van het onderzoek bijzondere aandacht besteed aan die dingen die de betrouwbaarheid en validiteit van ons onderzoek kunnen verhogen. Dit zijn namelijk de twee belangrijkste punten bij een objectiviteitsevaluatie van kwalitatief onderzoek.²⁰²

Om de betrouwbaarheid te verhogen, geven we zoveel mogelijk weer hoe ons onderzoek is opgebouwd, welke keuzes we hebben gemaakt, waarom we die maakten en hoe het onderzoek is verlopen. Bedoeling is dat bij een nieuwe bevraging bij BV-politici over de lokale verkiezingen van 2006 men tot ongeveer dezelfde bevindingen komt. Uiteraard is het niet uitgesloten dat een ander onderzoek bepaalde gegevens anders interpreteert.

Om de validiteit van kwalitatief onderzoek te verbeteren, is het een *conditio sine qua non* dat de onderzoeker zich bewust is van zijn eigen vooringenomenheid.

“Bij kwalitatief onderzoek bestaat het gevaar dat de dikwijls impliciete theorieën en de alledaagse theorieën waarmee we leven, een belangrijkere plaats bij de voorstructurering van de waarneming innemen. Daarom is het noodzakelijk dat de onderzoeker zoveel mogelijk probeert ook deze vormen van theorie, of negatiever gesteld de *vooringenomenheid*, te expliciteren. Zo kan men proberen deze aspecten zoveel mogelijk onder controle te houden.²⁰³”

Het is duidelijk dat rekening houden met deze punten niet garandeert dat dit onderzoek methodologisch correct is verlopen. Het reduceert enkel de kans op fouten.

---

²⁰¹ Billiet J., Waege H., Een samenleving onderzocht. Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek, De Boeck, Antwerpen, 2003, p. 154-157.

²⁰² Billiet J., Waege H., Een samenleving onderzocht. Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek, De Boeck, Antwerpen, 2003, p. 154-157.

²⁰³ Billiet J., Waege H., Een samenleving onderzocht, Antwerpen, 2003, p. 318.

3.1.3 Opbouw en verloop kwalitatief onderzoek

Aan de basis van ons onderzoek ligt een vragenlijst. Deze werd vanuit twee perspectieven opgesteld. Het eerste waren thema's die naar voor kwamen uit het lezen van artikels rond BV's in de politiek. Voelen BV-politici zich gebruikt of misbruikt door de partijen? Daarnaast werden ook enkele vragen die specifiek peilen naar aspecten van de lokale politiek opgenomen. Volgen BV-politici de lokale actualiteit?

Het tweede perspectief was de vragenlijst die Weyers²⁰⁴ gebruikte bij zijn onderzoek naar BV's die deelnamen aan de verkiezingen in 1999. We zorgden ervoor dat de belangrijkste thema's waar Weyers naar peilde ook in onze vragenlijst zaten. Dit was een bewuste keuze die het moet mogelijk maken later beide onderzoeken voor verder wetenschappelijk onderzoek te gebruiken. Onze vragenlijst vindt u in bijlage 32. Het is duidelijk dat de mate waarin we de vragenlijst volgden, verschilt naargelang de wijze waarop we ze afnamen. Een interview per e-mail volgt uiteraard strikt de vragenlijst. Bij een telefonisch interview volgden we minder strikt de lijst maar wel nog meer dan bij *face-to-face* interviews. Hoe strikter we de lijst volgden hoe beknopter de informatie die we verkregen. Aan de andere kant bekwamen we bij *face-to-face* interviews dan weer meer ruis: informatie die niets aan ons onderzoek bijbracht.

De eerste vragenlijsten werden in juli 2006 per e-mail verstuurd. Ze werden begeleid door een brief die het opzet van ons onderzoek bevatte (bijlage 33). Het versturen van de eerste e-mail was afhankelijk van het moment waarop we ontdekten dat de BV ging meedoen aan de verkiezingen en het moment waarop we zijn contactgegevens vonden. Veertien dagen na het versturen van een eerste e-mail stuurden we een herinneringsmail naar de BV's die hun vragenlijst nog niet ingevuld teruggestuurd hadden. Dit waren ze, op twee BV-politici na, allemaal. Nog eens veertien dagen later belden we de BV's op met de vriendelijke vraag alsnog aan ons onderzoek mee te werken. Hierbij polsten we naar de reden waarom ze nog niet gereageerd hadden en indien dit was omdat ze het niet zagen zitten een vragenlijst schriftelijk in te vullen, stelden we een *face-to-face* interview voor. Tenslotte hebben wij veertien dagen voor 8 oktober 2006 nog eens alle BV's, waarvan we telefoongegevens hadden en die nog niet expliciet geweigerd hadden aan de bevraging mee te doen, opgebeld.

We hebben 29 interviews kunnen afnemen van BV-politici voor 8 oktober 2006. Op dat moment stonden er 64 BV's op onze lijst. Van die 64 BV's hebben we er 13 nooit persoonlijk kunnen bereiken. Van de 51 BV-politici die we konden bereiken, hebben er dus 29 meegewerkt ofwel een respons van 57%.

---

²⁰⁴ Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie, Leuven, 2000, p. 126-130.

Na de verkiezingen ontdekten we in de media nog elf personen die eveneens aan onze omschrijving van BV voldeden. We sloten de lijst pas definitief af toen we het schrijven van deze thesis aanvingen in maart 2007. Daarop hebben we ook de elf bijkomende BV's aangeschreven waarvan we er nog vier hebben kunnen interviewen. Van twee van deze BV's konden we geen contactgegevens vinden.

In totaal beschikken we dus over 33 interviews met BV-politici op 60 BV's die we konden bereiken.²⁰⁵ Dit is een respons van 55%.

Bij hen die we niet konden bereiken, hebben we geen gelijkenissen gevonden. Het is dus niet één bepaalde soort BV's die we systematisch niet konden bereiken. Achteraf viel op dat we wel alle BV's die een nationaal uitvoerend mandaat bekleden, hebben kunnen bereiken. De BV's die we niet konden bereiken zijn dus allemaal niet-beroeps politici. Daarnaast viel het ook op dat we iets vlotter BV's uit klasse 1 en 2 konden bereiken dan uit klasse 3 en 4 (2.2.4).

Bij hen die weigerden zijn er wel een paar systematische afwijkingen te zien. Zo zijn de socialisten oververtegenwoordigd bij de weigeraars. Van Vlaams Belang konden we dan weer alle BV's interviewen. Ook de enige BV's van Spirit en Groen! konden we strikken. Bij de sector van afkomst merken we dat meer sporters weigerden mee te werken dan mensen uit de sector show. Daarnaast hebben we wel mensen uit alle sectoren kunnen bereiken.

Van de 33 interviews hebben we er 18 per e-mail teruggekregen. Vijf vragenlijsten kregen we per post teruggezonden.²⁰⁶ Presentatrice Sabine Devos (VLD) en Arts zonder Grenzen Reginald Moreels (CD&V) boden spontaan aan het interview telefonisch af te nemen; waar wij op gingen in. De overige acht BV's zijn we *face-to-face* gaan interviewen.²⁰⁷

3.1.4 Obstakels tijdens het onderzoek

Zoals reeds aangegeven bij het deel over het opstellen van de lijst met BV-politici (2.1.3.5) bleek dit geen sinecure. We waren afhankelijk van de media om te achterhalen welke BV's meededen. Deze informatie bleek zelden correct. Zo contacteerden wij 18 BV's die in tegenstelling tot berichten in de media toch niet aan de verkiezingen meededen.

---

²⁰⁵ Een lijst met alle BV-politici die meewerkten vindt u in bijlage 31.

²⁰⁶ Dit zijn Jaak Van Assche, Lionel Vandenberghe, Marcel Van Langenhove en Etienne Schouppe.

²⁰⁷ Dit zijn Betty Owzcarek, Edwig Van Hooydonck, Freddy Van Gaever, Jean-Marie Dedecker, Jürgen Verstrepen, Margriet Hermans, Marleen Temmerman en Walter Grootaers.

Daarnaast is het opmerkelijk hoe sommige BV-politici erin slagen uit de media te blijven. We konden voor 8 oktober 2006 namelijk rekenen op een breed netwerk van familie, vrienden en burens die een zeer divers gamma aan media in het oog hielden en ons meldden als er sprake kon zijn van een BV in de politiek. Ook plaatsten wij een zoekertje in Het Laatste Nieuws en De Standaard waarin we mensen opriepen ons te tippen over BV-politici in hun gemeente. Toch ontdekten we na 8 oktober 2006 nog elf BV-politici die door de mazen van het net waren geglipt.

De tweede achillespees van dit onderzoek bleek het contacteren van de BV's. Deze staan uiteraard niet gewoon in het telefoonboek. Ondanks de hulp van politici, partijen en journalisten raakten we dus nooit aan de juiste e-mailadressen en/of telefoonnummers van 15 BV-politici. Onze ervaring leert verder dat BV's enkel meewerken wanneer je hen persoonlijk op hun privé gsmnummer opbelt. Het zijn juist deze nummers die het moeilijkst te vinden zijn.

3.2 Kwalitatieve bevraging BV-politici

In dit deel behandelen wij de verschillende thema's die aan bod kwamen in de kwalitatieve bevraging van BV-politici die deelnamen aan de lokale verkiezingen op 8 oktober 2006. Telkens worden de grote tendensen die naar voor kwamen in de interviews besproken. Ze worden geïllustreerd met quotes uit de interviews die het punt kunnen verduidelijken.

3.2.1 Biografische gegevens

We begonnen elk interview met de vraag naar enkele biografische gegevens van de BV. Daaruit bleek dat de gemiddelde leeftijd van de ondervraagde BV-politici op 42 jaar lag. Dit is ongeveer gelijk met de gemiddelde leeftijd van alle kandidaten op 8 oktober 2006 dat toen op 45 jaar lag.²⁰⁸ De jongste kandidaten zijn echter al eind de twintig of begin de dertig zoals Klaas Delrue (Groen!, 30 jaar) en Betty Owzcarek (Lier MM, 30 jaar). De oudsten zoals, Etienne Schoupe (CD&V, 64 jaar) en Lionel Vandenberghe (Spirit, 63 jaar), naderen de pensioengerechtigde leeftijd. Opvallend is dat de jongste en oudste BV's het moeilijkst verkozen geraken.

---

²⁰⁸ Fiers S., Maddens B., Noppe J., Weekers K., Het profiel van de kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 in de 13 Vlaamse centrumsteden, 2007, p. 4 via <http://soc.kuleuven.be/pol/docs/0610-KANDI.pdf> (01/04/07)

Dit beeld wijkt echter niet af van het totaalbeeld bij alle lokale verkozenen:

“Politieke participatie kent door de band genomen een omgekeerd U-vormig patroon. (...) (Het) blijkt dat dit eveneens voor de lokale gekozenen in Vlaanderen geldt.²⁰⁹”

We vroegen ook naar het hoogst behaalde diploma. Vier BV's hielden het bij lager onderwijs, zes stopten met studeren na de humaniora. Zeven BV's die we konden interviewen, behaalden een hoger niet-universitair diploma. De overige zestien BV's zijn in het bezit van minimaal één universitair diploma. Hoewel deze cijfers niet significant zijn, spreken ze wel het beeld tegen dat sommige kiezers van BV-politici hebben. Marleen Tyberghein (VUB) kwam tot de bevinding dat veel kiezers menen dat er meer incompetente dan competente BV-politici zijn.²¹⁰ De kiezers die actief de politiek volgen maken wel een onderscheid:

“Allen vinden ze dat de BV-politici niet over één kam mogen worden geschoren. Ze maken een duidelijk onderscheid tussen een competente politicus zoals Dirk Sterckx en incompetente politica's als Phaedra Hoste en Margriet Hermans.²¹¹”

Als men ziet dat twee derde van de door ons geïnterviewde BV's een diploma hoger onderwijs heeft, stemt dit niet overeen met het imago van BV-politici. Uiteraard is een diploma niet de enige maatstaf van competentie.

3.2.2 BV is sleutel voor lokaal bestuur in Brussel

In het eerste deel van onze bevraging peilden we naar hoe de BV's hun leven als bekende Vlaming ervaren. Daaruit bleek dat het merendeel van de BV-politici al decennia lang bekend is. Telkens gaf een tiental BV's aan sinds de jaren zeventig, tachtig en negentig bekend te zijn.

De BV's konden meestal exact het jaar dat ze bekend werden, geven. Daaruit bleek dat er een piek is van BV-politici die bekend werden in 1989 of 1990, niet toevallig de start van VTM. Het viel ook op dat enkel Klaas Delrue (Groen!) in het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen zelf pas bekend werd.

Geen enkele BV-politicus staat negatief tegenover zijn bekendheid. Ongeveer de helft van de BV's is overwegend positief. Margriet Hermans is één van hen:

“Bekend zijn is een zware opdracht maar ik persoonlijk ben daar wel gelukkig mee. Ik hou van de mensen en ik vind dat plezant dat de mensen dan ook van mij houden. Ik weet wel dat ze niet allemaal van mij houden.²¹²”

---

²⁰⁹ Fiers S., Reynaert H., *Wie zetelt? De gekozen politieke elite in Vlaanderen doorgelicht*, Lannoo Campus, Tielt, 2006, p.47.

²¹⁰ Tyberghein M., *Politiek Impressiemanagement, een Vlaamse Case-study : Het gebruik van Bekende Vlamingen in de politiek als electorale strategie*, VUB, Brussel, 1999, p. 96-97.

²¹¹ Tyberghein M., *Politiek Impressiemanagement, een Vlaamse Case-study : Het gebruik van Bekende Vlamingen in de politiek als electorale strategie*, VUB, Brussel, 1999, p. 88.

²¹² Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

De anderen blijven neutraler en zien zowel voor- als nadelen. Enerzijds zien de BV-politici hun bekendheid als een enorm campagnevoordeel maar anderzijds kampen ze hierdoor met een geloofwaardigheidsprobleem (3.2.1). Jean-Marie Dedecker (VLD):

“Het heeft voor- en nadelen. De naambekendheid is een voordeel in de politiek. Veel mensen moeten de deuren platlopen en affiches drukken om te tonen wie ze zijn, terwijl ik een smoel heb. Maar die smoel heeft ook nadelen. Het imago dat aan die smoel hangt, daar raak je niet meer van verlost. Een bekende smoel heeft ook als nadeel de automatische associatie met het domme blondje. Als je dan BV bent, heb je automatisch geen politieke inhoud. Zodanig dat je je als BV-politicus constant moet bewijzen.²¹³”

Uit andere gesprekken blijkt dat een BV-politicus voor een gemeente even waardevol kan zijn als een politicus die ook iets in Brussel heeft te zeggen. Zo blijken BV's veel gemakkelijker toppolitici te kunnen benaderen waardoor ze ook vlotter en sneller problemen voor hun stad en gemeente kunnen oplossen. Walter Grootaers (VLD):

“Het BV-schap heeft veel positieve punten. Je krijgt makkelijker toegang. Ik ben schepen. Ik heb toch al gemerkt dat als ik een probleem heb en ik wil daarover in dialoog gaan met een minister of een kabinet of wat dan ook in Brussel, dat één telefoontje genoeg is en dat je dan dikwijls direct bij de minister komt. Of je krijgt telefoon terug. Ministers van gelijk welke partij bellen direct terug en ze zijn ook geïnteresseerd. Je voelt dat er vrij snel op gereageerd wordt.²¹⁴”

De bekendheid van BV's kan dan wel een troef zijn in de politiek, bij de BV's thuis is niet iedereen even enthousiast. De echtgenote van Freddy Van Gaever (Vlaams Belang) ziet er de voordelen niet van in:

“Mij stoort mijn bekendheid niet, mijn echtgenote stoort het des te meer. Dat is een kwestie van appreciatie. Ik zie dat zelfs niet meer. Ik loop dan op den dijk met mijn kleinkindjes en mijn echtgenote ziet dan overal mensen die mij herkennen. Mijn echtgenote vindt dat verschrikkelijk. *Ongelukkig* gebeurt dat natuurlijk praktisch elke dag. En ik ben dan niet bij de bekendste van het land. Voor anderen moet dat erger zijn.²¹⁵”

Bekendheid is ook iets wat de BV's overviel. Zo goed als allemaal geven ze aan dat hun bekendheid een noodzakelijk gevolg was van hun beroep of een activiteit die ze ondernamen. Enkel Klaas Delrue (Groen!), Betty Owzcarek (Lier MM) en Johan Verstreken (CD&V) gaven aan dat hiermee ook een persoonlijke droom in vervulling kwam.

BV's zijn zich ook redelijk goed bewust van hun bekendheid. De absolute top-BV's uit klasse 1 beschikken zelfs over cijfers die hun bekendheid weergeven. Zowel Dedecker als Grootaers beweren dat uit onderzoek blijkt dat 98% van de Vlamingen hen kent.

---

²¹³ Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

²¹⁴ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

²¹⁵ Interview met Freddy Van Gaever te Wommelgem op 25/08/06.

Opmerkelijk is dat Dedecker insinueert dat partijen de bekendheid van hun kandidaten laten meten:

“Het bureau Slangen heeft daar een onderzoek naar gedaan en ik ben bekend bij 98 procent van de bevolking. Dus als er 100 Vlamingen zijn, zijn er 98 die mij kennen.”²¹⁶

Ongeveer één op de drie BV's vindt van zichzelf niet dat hij of zij een BV is. Bij mensen zoals zwemster Sofie Goffin (CD&V) of voetbalscheidsrechter Marcel Van Langenhove (LB) valt dit te begrijpen. Zij vielen ook bij ons ervaringspanel buiten de drie klassen BV's. Anderen die zichzelf geen BV, achten onderschatten duidelijk hun eigen bekendheid. Voorbeelden zijn acteur Jaak Van Assche (BR) of presentator Jaak Pijpen (VLD) die door ons ervaringspanel zelfs in de eerste klasse werden opgedeeld.

3.2.3 Hengelen naar BV's

Gemiddeld werden de BV-politici die wij konden interviewen vier keer gevraagd door een partij om in de politiek te stappen vooraleer ze toestemden. Waarschijnlijk ligt dit zelfs een minimum want heel wat BV's gaven een benaderend cijfer omdat ze het niet meer konden bijhouden. Partijen peilen ook eerst voordat ze een BV echt vragen de stap te zetten. Grootaers:

“Gevraagd is misschien wat overdreven. Zo noemt men dat niet. Men polst of je interesse hebt om eventueel... je kent dat, eh.”²¹⁷

Enkele BV-politici gingen op eigen initiatief in de politiek maar dit zijn uitzonderingen. Presentator Jo De Clercq (sp.a) was al politiek geëngageerd voor hij bekend werd:

“Ik was actief als studentenleider ten tijde van mei '68. Ik ben dan wat in de studentenvakbeweging blijven hangen. Nadien ben ik zelf naar de sp.a gegaan.”²¹⁸

Ook Margriet Hermans solliciteerde openlijk:

“Ik ben nooit gevraagd. Ik heb eens wat ballonnetjes opgelaten en ik heb mezelf wat geïnformeerd. Ik heb een beetje geflirt met de CD&V in onze regio, omdat dat daar een sterke partij was. (...) En toen belde Bert Anciaux. En ik moet zeggen zijn ideeën toen, en nu nog soms, ja daar was ik van bevlogen.”²¹⁹

“En toen belde Bert Anciaux”, vertelt Hermans. BV's stappen niet zomaar in de politiek. In het merendeel van de gevallen worden ze door absolute toppolitici verleid. Uit onze interviews komen de volgende namen naar voor die minstens door één BV worden aangegeven als diegene die hem of haar uiteindelijk overtuigde de stap naar de politiek te wagen: Karel Van Miert (sp.a), Frank Vandenbroucke (sp.a), Léona Detiège (sp.a), Yves Leterme (CD&V), Geert Bourgeois (N-VA), Steve Stevaert (sp.a), Jacky Buchmann

---

²¹⁶ Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

²¹⁷ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

²¹⁸ Schriftelijk interview met Jo De Clercq op 07/07/06.

²¹⁹ Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

(VLD), Dirk Van Mechelen (VLD), Karel De Gucht (VLD), Karel Dillen (Vlaams Belang), Frank Vanhecke (Vlaams Belang), Gerolf Annemans (Vlaams Belang), Filip De Winter (Vlaams Belang), Bert Anciaux (Spirit), Bart Staes (Groen!), Geert Lambert (Spirit), Johan Van Hecke (VLD) en Freya Van den Bossche (sp.a).

Het zijn stuk voor stuk ministers, partijvoorzitters of de absolute partijtop die met BV's gaan dineren ten tijde van lijstvorming. Toch lukt het hen maar zelden een BV die ze nog nooit gesproken hebben te overtuigen. De meeste BV's omschrijven de toppoliticus die hen overtuigde als ten minste een bekende of zelfs als een persoonlijke vriend.²²⁰

Zo overtuigde oud-minister Jacky Buchmann zijn oud-woordvoerder Jaak Pijpen (VLD): *“Hij was en is een persoonlijke vriend. Paarden zijn onze gemeenschappelijke passie”*.²²¹

Weerman Bob De Richter (sp.a) werd door Karel Van Miert aangesproken maar liet zich uiteindelijk door de oud-burgemeester van Antwerpen, Léona Detiège, overtuigen: *“Léona is een oude vriendin en de meter van mijn dochter”*.²²² Flor Van Noppen (N-VA) belandde dan weer via zijn interessegebied in de politiek. Bart Staes overtuigde hem naar de VU te komen: *“We werkten samen rond de hormonenproblematiek in de veeteelt”*.²²³

Toch zijn er twee politici die er wel in slaagden voor hen persoonlijk onbekende BV's te charmeren. Zowel oud-CVP-voorzitter Johan Van Hecke als toenmalig VU-boegbeeld Bert Anciaux blijken in de tweede helft van de jaren negentig half bekend Vlaanderen afgedweild te hebben in het kader van de vernieuwing en verruiming van hun partij.

“In de nasleep van de zaak Dutroux was het modern om BV's op uw lijst te hebben. Het heeft niet veel gescheeld of ik zat bij ID21, het ideeetje van Bert Anciaux. Omdat ik dat wervend vond.”²²⁴

Johan Verstreken (CD&V) verwoordt mooi wat Van Hecke en Anciaux overtuigender maakte dan hun collega's politici: *“Van Hecke was geen persoonlijke vriend maar ook geen nobele onbekende. Hij was toen een charismatisch figuur”*.²²⁵ De twee lijken de motor te zijn geweest achter de eerste golf van BV-politici in 1999.

De BV's worden naast charisma ook met verkiesbare plaatsen en mandaten gelokt. Zelfs in verkennende gesprekken bieden partijen soms de belangrijkste plaatsen op de lijst aan.

---

²²⁰ Dit punt lag bijzonder gevoelig bij de BV-politici. Bij schriftelijke interviews werd deze vraag een paar keer open gelaten. Bij mondelinge interviews werd meestal pas *off the record* de band met de toppoliticus toegegeven.

²²¹ Schriftelijk interview met Jaak Pijpen op 06/07/06.

²²² Schriftelijk interview met Bob De Richter op 01/09/06.

²²³ Schriftelijk interview met Flor Van Noppen op 06/07/06.

²²⁴ Interview met Jean-Marie Dedeker te Aalst op 01/10/06.

²²⁵ Schriftelijk interview met Johan Verstreken op 13/07/06.

Marleen Temmerman (sp.a):

“De eerste keer dat men mij vroeg had ik gezegd: “*Nee, ik ga daar niet aan beginnen*”. Dat was in 1998 door Agalev. Eerst waren ze al eens komen polsen en in 1999 was er dan al sprake van een lijst en lijsttrekker zijn en zo.²²⁶”

Naast toppolitici zijn ook BV's die de stap naar de politiek al gezet hebben ideaal geschikt om hun collega's BV's te overtuigen hetzelfde te doen. Nadat Van Hecke de voorzitter van Artsen zonder Grenzen, Reginald Moreels, had overtuigd naar de CVP te komen²²⁷, begon die zelf BV's aan te spreken. Dedecker getuigt dat “*de eerste partij die naar hem is toegekomen de CD&V met Reginald Moreels was*”.²²⁸

Natuurlijk zijn er ook BV's die door mindere goden naar de politiek gelokt zijn. Soms waren er al banden tussen de partij en de BV voor deze bekend werd zoals bij Klaas Delrue (Groen!) en Etienne Schoupe (CD&V). Anderen zoals zwemster Sofie Goffin (CD&V), die ook door ons ervaringspanel in klasse 4 werd gecatalogeerd, werden dan ook door lagere partijechelons aangesproken. Ten slotte zijn er BV's zoals Patrick Goots (D'86) en Marcel Van Langenhove (LB) die bij lokale partijen actief zijn en dus noodzakelijkerwijze door lokale politici werden benaderd.

Het zijn voornamelijk de drie klassieke politieke stromingen die naar BV's vissen. Bijna alle BV's die door verscheidene partijen zijn aangesproken, vermelden CD&V, sp.a en VLD. Opmerkelijk is dat CD&V het meest genoemd wordt terwijl zij in onze onderzoeksgroep net iets minder BV-politici in haar rangen telt dan de sp.a en VLD. De CD&V lijkt dus iets minder te overtuigen of de BV's zijn meer *sp.a-* en *VLD-minded*. De vroegere VU wordt ook door veel BV's genoemd maar die werving blijkt bijna volledig op het conto van Bert Anciaux te schrijven. De kleine en lokale partijen zijn duidelijk minder actief op de BV-markt. Het Vlaams Belang spreekt ook maar zelden BV's aan. Maar als ze een BV aanspreken en deze toont interesse, dan houden ze er soms merkwaardige manieren op na om de BV binnen te rijven. Freddy Van Gaever (Vlaams Belang) vertelt over zijn intrede in de partij:

“Filip (De Winter) zei: ‘*Je moet nog geen lid worden maar kom al eens naar ons congres*’. Hij zal het misschien ontkennen maar ik denk dat hij dat geënceneerd had. Er was zeer veel volk, een grote zaal. Ik ben daar ergens op rij 38 gaan zitten tussen de mensen. (...) Juist voor het begon, is Filip Dewinter naar rij 38 gekomen. (...) Hij heeft mij praktisch meegetrokken tot op de eerste rij en mij daar neergezet. Op dat ogenblik begint de zaal te applaudisseren. Ik had het zelf nog niet gerealiseerd maar dat bleek voor mij te zijn. Zo is het gebeurd en de volgende dag stond het in alle kranten. (...) Maar ik ben zeker niet de man die gaat zeggen: Dewinter heeft mij gemanipuleerd of ze hebben me erin geluisd.²²⁹”

---

²²⁶ Interview met Marleen Temmerman te Gent op 18/04/07.

²²⁷ Telefonisch interview met Reginald Moreels op 02/09/06.

²²⁸ Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

²²⁹ Interview met Freddy Van Gaever te Wommelgem op 25/08/06.

3.2.4 Waarom doen BV's mee aan lokale verkiezingen?

Het valt op dat de meeste BV-politici, zeker uit klasse 1 en 2, de stap maken bij nationale verkiezingen. De meesten staan dan ook niet te springen om ook aan de lokale verkiezingen mee te doen. Dedecker geeft aan waarom hij weigerde aan de gemeenteraadsverkiezingen van 1994 deel te nemen:

“Ik had daar nog geen zin in. En zeker niet gemeentepolitiek. Gemeentepolitiek is te kleinschalig. Ik vind dat politiek ideologie is. Niet de macht om de macht. Ik had geen zin om mij te verbranden op een gemeenteraadslijst.²³⁰”

Gepeild naar hun motivatie om deel te nemen aan de lokale verkiezingen in 2006 kan men twee groepen binnen de pool van BV-politici vaststellen. De ene groep, waartoe ook Dedecker behoort, bekleedt meestal al een nationaal mandaat of heeft daar minstens zicht op. Lionel Vandenberghe stelt dat het “*een logische stap van nationaal engagement naar plaatselijk*” is.²³¹ Opmerkelijk, want bij heel wat onbekende kandidaten verloopt dit juist omgekeerd.²³² Deze BV's doen hooguit mee om hun partij in hun dorp of gemeente te steunen. Marleen Temmerman (sp.a) bijvoorbeeld zat al eens in de gemeenteraad van Lokeren sinds 2000. Na twee jaar nam ze ontslag omdat ze deeltijds voor de WTO in Genève kon gaan werken.

“Dan moest er iets sneuvelen en dan vond ik de gemeenteraad het eerste wat moest sneuvelen. Dus toen ze het nu vroegen, zei ik nee. Ondertussen wil ik dat niet meer doen in de gemeenteraad gaan zitten. Ik ben nu met andere dingen bezig. Ik leef te weinig in de gemeente. Als ik iets doe in de politiek moet het op Vlaams of federaal niveau zijn. Maar ik wou dan toch meedoen om het project te steunen. Ik heb ook altijd gezegd: ik ga niet zetelen. Ik heb dat ook in alle kranteninterviews op voorhand gezegd.²³³”

In deze groep vindt men ook die BV's die al zolang meedraaien in de politiek dat ze ook daar *fin de carrière* zijn. “*Ik neem slechts deel als lijstvulling*”, stelt dan ook journalist Tuur Van Wallendael.

De andere groep beweert deel te nemen aan de gemeenteraadsverkiezingen in de overtuiging dat ze hun gemeente beter kunnen maken, ze willen echt iets voor hun gemeente doen. Grootaers:

“Op een bepaald moment maakte ik toch een politieke keuze uit verliefdheid op mijn stad. Ik ben zot van Lier. Ik ben hier niet geboren, ik kom uit Duitsland, maar heel mijn familie is van Lier. Ik vind dit zo een fantastisch stadje.²³⁴”

Sommige BV-politici bewijzen met hun motivatie voor hun deelname aan de lokale verkiezingen dat ze het politieke jargon al bijzonder meester zijn.

---

²³⁰ Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

²³¹ Schriftelijk interview met Lionel Vandenberghe op 06/07/06.

²³² Interview met Jürgen Verstrepen te Antwerpen op 05/09/06.

²³³ Interview met Marleen Temmerman te Gent op 18/04/07.

²³⁴ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

Walter De Donder (CD&V):

“Ik doe mee aan de verkiezingen om de zwaksten in onze gemeente een stem te geven, om een cultuur op mensenmaat aan te bieden, maar ook om een alternatief te bieden voor de oude politieke cultuur in onze gemeente, die er een is van *affairisme* en favoritisme. Het mee tot stand brengen van een gemeenschap waar kwaliteit van leven, solidariteit, eerlijk bestuur en respect voor iedereen centraal staan.”²³⁵

Anderen antwoorden alsof het over hun deelname aan een missverkiezing gaat. Zo stelt Sofie Goffin dat ze meedeed aan de gemeenteraadsverkiezingen “om ervaring op te doen, een nieuwe uitdaging aangaan”.²³⁶

Maar de grote meerderheid van de geïnterviewde BV's blijkt hun lokaal engagement zeer serieus te nemen. Veel BV's geven als één van de redenen een lokaal politiek probleem dat in hun ogen dringend meer aandacht verdient. Zo ook bijvoorbeeld Edwig Van Hooydonck:

“Eerst en vooral de meerderheid proberen te breken omdat dit hier al twintig jaar een CD&V-meerderheid is. Het is tijd voor verandering. Daarnaast wil ik proberen meewerken aan het sport- en jeugdbeleid van onze gemeente.”²³⁷

Een kleine minderheid is ook gepassioneerd door het provinciale bestuursniveau. Jaak Pijpen (VLD) over de reden waarom hij aan de provincieraadsverkiezingen deelnam:

“Ik doe gewoon heel graag het commissiewerk in de provincie: zowel Ruimtelijke Ordening als Huisvesting zijn stokpaardjes van mij. Bijvoorbeeld het mee opstellen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaams Brabant vond ik *passionant*.”²³⁸

3.2.5 Extra stemmen halen

Wat is naar de mening van de BV-politici de reden van hun partij geweest om een rol te spelen bij de gemeenteraads- of provincieraadsverkiezingen? Op de eerste plaats denken de BV's dat hun bekendheid de reden is waarom de partij hen op de lijst wil. Dikwijls vermelden ze ook iets in de trant van wat Dirk Sterckx (VLD) omschrijft als *stemmenpotentieel*.²³⁹ Het is de partijen om de stemmen te doen althans in de optiek van de BV's. “De reden waarom men mijn vroeg voor 8 oktober is natuurlijk stemmen halen”, stelt Jaak Van Assche (BR).²⁴⁰

---

²³⁵ Schriftelijk interview met Walter De Donder op 06/09/06.

²³⁶ Schriftelijk interview met Sofie Goffin op 22/04/07.

²³⁷ Interview met Edwig Van Hooydonck te Wuustwezel op 25/09/06.

²³⁸ Schriftelijk interview met Jaak Pijpen op 06/07/07.

²³⁹ Schriftelijk interview met Dirk Sterckx op 10/07/06.

²⁴⁰ Schriftelijk interview met Jaak Van Assche op 22/08/06.

Extra stemmen halen is naar aanvoelen van de BV's ook de reden waarom ze soms voor een nationale lijst worden gevraagd. Mark Demesmaecker (N-VA) getuigt:

“Na de nederlaag in 2003 (fed verkiezingen, flirten met de kiesdrempel), was vooral in Vlaams-Brabant een bekende kop nodig om voor N-VA een parlementszetel binnen te halen. Op de kartellijst kreeg N-VA nl 'slechts' een 5de plaats: een strijdplaats dus. De bekendheid heb ik, plus een grote dosis 'geloofwaardigheid' en 'serieus' als journalist. Niet zomaar een vedette, maar iemand met een lading.²⁴¹”

Een kleine groep BV-politici meent dat de partij op hen een beroep deed omwille van hun expertise op één of ander gebied of dat hun profiel toevallig paste in wat hun partij nog zocht. Ivo Belet (CD&V) stelt dat men hem vroeg om een “*hernieuwde ploeg met nieuwe voorstellen te leiden*”.²⁴² Hilde De Sutter meent dat CD&V op zoek was naar “*een jonge dynamische kracht binnen de partij op lokaal en provinciaal niveau*”.²⁴³ Flor Koninckx ziet zijn expertise als voornaamste reden:

“Bekendheid bij het grote publiek als expert in aangelegenheden van mobiliteit en verkeersveiligheid: een domein waarin de sp.a zich wil profileren.²⁴⁴”

Hoewel dus de meeste BV's menen dat de stemmen die ze kunnen binnenhalen de belangrijkste reden is waarom ze gevraagd werden om op te komen op 8 oktober beschouwt men dit meestal niet als iets negatiefs. Van Gaever:

“Een zakenman wil geld verdienen, een zanger wil zoveel mogelijk op tournee gaan, bij de politiek is er maar één zaak en dat is zoveel mogelijk stemmen halen. Het hele leven van De Winter is erop gericht: hoe kan ik mijn doel bereiken. En het enige doel van De Winter en van veel politici is, denk ik, zo veel mogelijk stemmen behalen.²⁴⁵”

3.2.6 Gevolgen van de stap in de politiek

BV's hebben directe en indirecte activiteiten en inkomsten. De directe inkomsten zijn die van prestaties uit hun hoofdberoep. Bij een journalist is dat zijn redactiewerk. Bij een presentator is dat televisiewerk. Bij dit werk horen interviews voor kranten en optredens in talkshows en actualiteitsmagazines.²⁴⁶ Al deze nevenactiviteiten worden weinig of niet betaald.

“De directe inkomsten krijg je uit prestaties in de media zelf. Dat is geen vetpot. Voor interviews en fotoshoots word je nooit betaald. (...) Voor verschijningen in de audiovisuele media krijgt een doorsnee BV zelden meer dan een symbolische onkostenvergoeding.²⁴⁷”

Door de bekendheid die ze echter opbouwen door hun beroep en de daaraan gekoppelde nevenactiviteiten worden BV's dikwijls voor andere zaken gevraagd. Deze

---

²⁴¹ Schriftelijk interview met Mark Demesmaecker op 03/10/06.

²⁴² Schriftelijk interview met Ivo Belet op 29/09/06.

²⁴³ Schriftelijk interview met Hilde De Sutter op 12/04/07.

²⁴⁴ Schriftelijk interview met Flor Koninckx op 10/07/06.

²⁴⁵ Interview met Freddy Van Gaever te Wommelgem op 25/08/06.

²⁴⁶ Kruismans B., Perceval P., Wereldberoemd in Vlaanderen, Leuven, 2007, p. 188-192.

²⁴⁷ Kruismans B., Perceval P., Wereldberoemd in Vlaanderen, Leuven, 2007, p. 188.

indirecte activiteiten spelen zich buiten de media af.²⁴⁸ Een journalist die een debat leidt in een cultureel centrum of de presentator die de verkiezing van Miss Waregem Koerse in goede banen leidt, het zijn deze activiteiten die voor de BV's geld opbrengen.

“Een beetje handige BV kan zijn reputatie nog op allerlei andere manieren te gelde maken. Beroemdheid is het glijmiddel van de economie en wie dat begrepen heeft, kan bij de middenstand altijd rekenen op een luisterend oor.”²⁴⁹

Maar heeft de middenstand ook nog oren naar een BV die kleur kiest? Het antwoord is eenduidig: neen. Dedecker:

“We zijn sterk gedemoniseerd. Vlaanderen kan niet leven met een *outing* van een politiker. De sympathisanten van de VLD nemen dat sympathiek op maar automatisch heb je de andere partijen tegen of de sympathisanten van de andere partijen tegen. Ik was neutraal, ik was een neutrale bondscoach en na de stap in de politiek krijg je spontaan heel wat mensen tegen je. Kijk naar mensen die zich *outen* als homoseksueel. Dan heb je automatisch mensen die zeggen ‘ah fijn’ maar ook automatisch mensen die daarop kritiek geven.”²⁵⁰

Margriet Hermans (VLD) zag heel haar carrière instorten:

“Ja, zeker en vast. Het eerste jaar werd alles geannuleerd. In één keer was het paniek in Vlaanderen omdat ik mij politiek uitsprak. Dat kan blijkbaar in Vlaanderen nog altijd niet. Nadien is dat terug een klein beetje gestagneerd. Ik merk dat in veel organisaties politiek een rol speelt. Ik vind dat bijzonder spijtig want wat maakt dat nu voor verschil wie ik ben als ik kom zingen. In één keer werd er een bom gelegd onder mijn carrière.”²⁵¹

Alle BV's stellen een vermindering van het aantal vragen voor indirecte activiteiten vast. Sommigen, zoals journalisten, moeten ook hun directe activiteiten opgeven. “*Ik heb mijn weermanschap moeten opgeven*”, stelt Bob De Richter (sp.a).²⁵² Ook Dedecker verloor zijn job:

“Ik kwam terug van de Olympische Spelen en ik was God, eh. Het heeft zelfs mijn kop gekost in de judofederatie. De hoofdsponsor Bacob, Bacob was een bank van de katholieke zuil en de stap naar de VLD kostte mijn kop. Automatisch begonnen de intriges.”²⁵³

Het is duidelijk dat dergelijke BV's niet bij lokale verkiezingen de stap naar de politiek zetten maar pas wanneer ze zicht hebben op een nationaal mandaat of een andere job. In het geval van De Richter werd hij kabinetschef van collega BV-politicus Tuur Van Wallendael (sp.a).

Wie enkel in de lokale politiek actief is, kan echter de gevolgen voor zijn andere BV-activiteiten inperken.

---

²⁴⁸ Kruismans B., Perceval P., *Wereldberoemd in Vlaanderen*, Leuven, 2007, p. 15-20.

²⁴⁹ Kruismans B., Perceval P., *Wereldberoemd in Vlaanderen*, Leuven, 2007, p. 189.

²⁵⁰ Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

²⁵¹ Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

²⁵² Schriftelijk interview met Bob De Richter op 01/09/06.

²⁵³ Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

Sabine Devos krijgt nog altijd evenveel aanbiedingen voor indirecte jobs als vroeger:

“Veel mensen weten helemaal niet dat ik in de politiek ben doordat ik enkel lokaal actief ben. Zeker in Antwerpen of Limburg weet men helemaal van niets.”²⁵⁴

Maar zelfs een lokaal mandaat is een directe bedreiging voor de beroepsactiviteiten van de BV. Jaak Pijpen: “Ik ben ooit na vijf presentaties door het ACV opzijgezet omdat ze vernomen hadden dat ik PVV-gemeenteraadslid was...”²⁵⁵

Niet dat de BV dan meer thuis is. “Het aantal vragen voor lezingen is uiteraard exponentieel toegenomen. Logisch”, vindt Ivo Belet.²⁵⁶ Maar deze activiteiten zijn meestal onbezoldigd omdat één keer een BV politiek actief is men dit beschouwt als promotie voor zichzelf en zijn partij. “Ik word veel gevraagd voor spreekbeurten, debatten, doch doe dit gratis”, bevestigt Mark Demesmaeker.²⁵⁷ Ook het publiek waarvoor men gevraagd wordt, verandert soms. Freddy Van Gaever:

“Ik heb de gewoonte gehad heel mijn leven om af en toe eens te gaan spreken voor groepen. In het bijzonder voor serviceclubs. Sinds ik mij *geout* heb voor het Vlaams Belang word ik praktisch evenveel gevraagd in aantal. Maar het zijn wel anderen die mij vragen. Het traditioneel *Van Gaever publiek*, vandaag de Fifty One van Brasschaat en volgende week de Rotary Club van Heist-op-den-Berg, die zijn weggevallen. Die vragen mij niet meer. (...) Volgende maandag ga ik spreken voor de Marnixring. Die vragen mij nu, dat is meer Vlaams geprofileerd.”²⁵⁸

De stap in de politiek heeft een negatief effect op het inkomen van de BV-politicus. Men verliest een deel van zijn gewone job en zeker als men enkel lokaal politiek actief is, komt daar weinig of niets voor in de plaats. Zelfs wie een uitvoerend mandaat op zich mag nemen komt er berooid vanaf. Walter Grootaers was schepen in Lier:

“Mijn vrouw is economiste en ze heeft een paar jaar geleden eens berekend wat ik overhoud aan mijn schepenambt. Daar hou ik per maand geen 1000 euro aan over. Je staat een stuk af aan de partij (dat is 15%), je moet overal naartoe... zij schatte dat ik 750 euro overhield.”²⁵⁹

Naast persoonlijk inkomensverlies kan een politiek engagement ook negatieve financiële gevolgen hebben voor het bedrijf of de instelling waarvan de BV het gezicht is. UGent-professor Marleen Temmerman geeft een treffend voorbeeld:

“Het enige verschil dat ik merkte door kleur te bekennen, groen of rood, is dat het voor sommige projecten moeilijker is om aan financiën te geraken. Er zijn altijd verschillende projecten met goede kwaliteit en dan... Het is niet zo dat er ooit openlijk gezegd is: “*Ah, die Temmerman die is rood*”. Uiteraard niet. Maar de manier waarop men een ander project zal promoten of het jouwe doodzwijgen... Het zijn subtiele dingen.”²⁶⁰

---

²⁵⁴ Telefonisch interview met Sabine Devos op 02/10/06.

²⁵⁵ Schriftelijk interview met Jaak Pijpen op 06/07/07.

²⁵⁶ Schriftelijk interview met Ivo Belet op 29/09/06.

²⁵⁷ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

²⁵⁸ Interview met Freddy Van Gaever te Wommelgem op 25/08/06.

²⁵⁹ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

²⁶⁰ Interview met Marleen Temmerman te Gent op 18/04/07.

Het potentiële inkomensverlies speelt een grote rol bij BV's die kiezen voor een lokale lijst. Betty Owzcareck stelt dat dit de reden is waarom ze voor een onafhankelijke partij opkwam: “*Om op zeker te spelen dat ik geen inkomensverlies lijd*”.²⁶¹

BV's die ook in de zakenwereld actief zijn of BV's uit de sector economie lijken het minst negatieve gevolgen op hun activiteiten en inkomsten te ondervinden. “*Met mijn zakenklanten heb ik nooit problemen gehad*”, stelt Dedecker. “*Wat ik wel had dat je automatisch overheidsbedrijven als klanten verliest*”. Zelfs BV's die voor Vlaams Belang kozen, kunnen bepaalde activiteiten in de schaduw voortzetten. “*Bij de commerciële activiteiten, zoals internettoestanden en media consulting achter de schermen die ik doe, merk ik niet veel verschil*”, aldus Jürgen Verstrepen.

Opvallend is dat heel wat BV-politici in de schriftelijke bevraging uiteindelijk toch schrijven dat ze denken dat hun stap naar de politiek een positief effect op hun populariteit heeft. Hoe dieper er echter op dit onderwerp wordt ingegaan hoe meer men neigt naar gemengde gevoelens. “*Kleur bekennen betekent automatisch dat je sommige vroegere fans verliest*”, stelt Demesmaecker.²⁶² Johan Vestreken nuanceert: “*Bij sommigen krijg je meer respect, bij anderen krijg je een etiket opgeplakt*”.²⁶³

Er is ook een verschil tussen de directe omgeving van de BV en de rest van Vlaanderen. We schreven al dat BV's dikwijls in hun dorp niet als dusdanig bekeken worden (2.2.3.8). Verder denken alle BV's dat de gevolgen van hun stap in de politiek bij hen erger zijn dan voor andere BV's. Vooral BV-politici die kozen voor een partij rechts van het centrum voelen soms weerstand bij hun collega's uit hun niet-politieke activiteiten. Walter Grootaers stelt dat hij zeker onder artiesten scheef bekeken werd omdat hij voor de VLD koos:

“Er zijn bepaalde organisaties waarvan we weten dat ze De Kreuners niet zullen vragen omdat ze denken dat we allemaal *blauwe* zijn. Dat voel je wel. Ik heb wel het gevoel als artiest dat ik door te zeggen dat ik naar de VLD ging, mij *geout* heb. Een rare gewaarwording. Plotseling werd je op bepaalde terreinen een beetje weggeduwd. Dat is een blauwe. Dat is heel gek. Ik ken nochtans heel wat artiesten die sympathie hebben voor de liberalen maar die er niet voor uitkomen uit schrik dat ze geen werk meer zouden hebben. Voor artiesten moet je aan de linker kant staan.”²⁶⁴

BV's die voor het Vlaams Belang kozen, lijken het meest gevolgen te voelen van hun stap in de politiek. Zij leren het *cordon sanitaire* langs de andere zijde kennen. Verstrepen stelt dat zijn stap naar het Vlaams Belang hem zowel professioneel en financieel serieus trof.

---

²⁶¹ Interview met Betty Owzcarek te Lier op 29/09/06.

²⁶² Schriftelijk interview met Mark Demesmaecker op 03/10/06.

²⁶³ Schriftelijk interview met Johan Verstreken op 13/07/06.

²⁶⁴ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

Ook hij denkt dat dit nog versterkt is door zijn partijkeuze:

“Door de stap naar de politiek zijn er een aantal dingen die ik *jobmatig* deed weggevallen. Mijn werk als presentator is bijvoorbeeld gereduceerd tot nul. Men wil geen politieke kleur. Er is nog een groot verschil omdat ik naar het Vlaams Belang ben gegaan. Mocht ik naar de socialisten of de liberalen zijn gegaan, zou het minder erg geweest zijn. Dan zou men daar geen probleem van maken. Door naar het Vlaams Belang te gaan, word je volledig onthoofd.²⁶⁵”

Uiteindelijk blijkt dat alle BV's, ook zij die enkel lokaal actief zijn, negatieve gevolgen ondervinden van hun stap in de politiek, tenzij ze erin slagen hun politiek engagement uit de nationale media te houden. In het algemeen worden de BV's niet minder gevraagd maar wel voor andere activiteiten of voor een ander publiek. Financieel gaan BV-politici er zeker niet op vooruit. De meesten die naast een lokaal ook een nationaal mandaat op zich nemen, gaan er zelfs op achteruit. De meeste BV's geven niet graag toe dat ze ook een deel van hun populariteit inboeten. Het is duidelijk dat velen merken dat de stap in de politiek de mensen of fans meer polariseert: men is heviger voor of tegen de BV.

3.2.7 Imago van de BV bij zichzelf en in zijn omgeving

BV's hebben een redelijk realistisch beeld van zichzelf als politicus. Zo goed als alle politici die voor 8 oktober 2006 van zichzelf dachten verkozen te zullen geraken, waren ook verkozen. Zij die twijfelden, waren in de meeste gevallen niet verkozen.

We peilden ook naar het aantal voorkeurstemmen dat de BV's dachten te kunnen halen. De meeste BV's die hun aantal overschatten, zitten er meestal niet zover naast. Toch zullen Bob De Richter (sp.a), Dirk Sterckx (VLD), Betty Owczarek (Lier MM) en Patrick Goots (VLD) even geslikt hebben bij het zien van hun persoonlijk resultaat.

Zoals bij onbekende kandidaten liggen droom en werkelijkheid soms ver van elkaar. Ook Margriet Hermans (VLD) droomde van de burgemeesterssjerp maar ze zag de bui al hangen:

“Ik zal wel stemmen halen maar of ik als burgemeester verkozen word dat zal de kiezer moeten bepalen. Ik vind als je u laat verkiezen moet je de verantwoordelijkheid opnemen. (...) Vorige keer haalde ik 1100 stemmen, dat was fenomenaal veel. Dat is de reden waarom ik er nu van wakker lig. Ik hoop opnieuw duizend stemmen te halen.”

Hermans haalde uiteindelijk 408 stemmen en stopte met lokale politiek. Het resultaat is eigenlijk niet verwonderlijk. BV's worden namelijk in hun eigen dorp na een tijdje niet meer als BV aangezien. Eén keer het etiket BV verdwenen is, vallen ook de resultaten terug op het peil van onbekende kandidaten (2.2.3.8).

---

²⁶⁵ Interview met Jürgen Verstrepen te Antwerpen op 05/09/06.

Ook Hermans schatte dit op voorhand zo in:

“De stap naar de politiek had een negatief effect op mijn populariteit. Toch in mijn korte omgeving. Ik merk dat in mijn eigen regio. Vroeger waren ze fier op mij, nu zijn ze bang van mij. Maar in Vlaanderen is dat niet zo, het is alleen in de heel dichte eigen omgeving. Vroeger werd ik op handen gedragen in mijn stad Oud-Turnhout en nu stinkt alles wat ik vastgenomen heb. Als ik in Gent kom, of in Brugge of aan de zee dan ben ik nog altijd dezelfde Margriet Hermans maar in mijn eigen gemeente zijn de mensen pissig en verzuurd. Ik word daar ongelukkig van.²⁶⁶”

Ook Walter Grootaers geeft aan dat de mensen in Lier hem niet meer als BV zien. De populariteit van de BV daalt daarmee wel een beetje maar Grootaers ziet aan de andere kant ook voordelen in deze evolutie. De BV wint aan *credibility* als politicus:

“Dat effect ebt weg. Dat effect is in Lier sowieso weg. In Lier ben ik een stuk van het straatmeubilair. Dat is nu eenmaal zo. Je woont daar, je leeft daar, je gaat daar naar de winkel. Dit is de enige plaats in Vlaanderen waar ik ongestoord kan gaan winkelen. Het voordeel van BV zijn is dat de drempel voor mensen om je aan te spreken heel laag is. Ze spreken mij aan in de Carrefour over de problemen in de stad.²⁶⁷”

Wel zijn er een aantal BV's die zichzelf serieus onderschatten. CD&V-ers Walter De Donder en Ivo Belet haalden uiteindelijk ongeveer 1000 stemmen meer dan ze zelf verwacht hadden.

Heel wat BV-politici wilden ook helemaal geen prognose doen. De meesten beweerden dat dit hen niet bezighield. Soms plaatsten ze daar direct zelf al twijfels bij:”

“Dat houdt mij echt niet bezig. Normaal zou je denken dat ik vier weken voor de verkiezingen al eens was gaan opzoeken wat kandidaten zoal voor voorkeurstemmen halen in Antwerpen. Dat heb ik niet gedaan tot nu toe. Misschien houdt het mij wel bezig als ik heel weinig stemmen haal. Waarschijnlijk dan wel. (lacht)²⁶⁸”

3.2.8 Voltijds politicus

We peilden ook naar hoe groot het aandeel politiek is in het beroepsleven van de BV's. Daaruit blijkt dat ongeveer een derde van de BV's voltijds met politiek bezig is. Daarvan zijn er echter maar drie die de lokale politiek niet combineren met een nationaal mandaat.

Een iets grotere groep geeft aan dat de (lokale) politiek voor hen een deeltijdse baan inhoudt. Zij combineren de politiek met hun activiteiten waarmee ze bekend werden of nog een andere job. In deze groep zijn de verhoudingen omgekeerd. Het merendeel van hen is enkel op gemeentelijk of provinciaal vlak met politiek bezig terwijl enkelen ook nog nationaal actief zijn.

De kleinste groep tenslotte, bij de door ons geïnterviewde BV-politici zes op drieëndertig, staat enkel op de lijst om de partij te steunen. Zij hebben geen enkele ambitie om meer

---

²⁶⁶ Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

²⁶⁷ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

²⁶⁸ Interview met Jürgen Verstrepen te Antwerpen op 05/09/06.

uit te richten in de politiek dan op een lijst te gaan staan. Dit spreekt het beeld in de media en bij opiniemakers tegen dat veel BV's ongemotiveerd zouden zijn.²⁶⁹

Op één na ontkennen alle BV-politici dat ze van hun partij in ruil voor hun deelname aan de lokale verkiezingen garanties over een bepaalde plaats op een lijst bij de federale verkiezingen in 2007 hebben geëist. Alleen Jean-Marie Dedecker wou zeker zijn van een derde plaats op de VLD-senaatslijst op 10 juni 2007. Zover kwam het echter niet:

“Ik heb aanvaard wat men mij gevraagd heeft. Ik had geen plaats gevraagd. Ik stond er liefst van al niet op. Maar ik heb dan mijn plicht gedaan. Ze hebben garanties op papier gezet voor een plaats op de lijst in 2007. Maar de dag voor de lijsten van de gemeenteraadsverkiezingen binnen moesten, hebben ze mij dat papier met een list afhandig gemaakt. Garanties in de politiek bestaan niet. In de VLD is er meer verraad dan in de verzamelde werken van Shakespeare.²⁷⁰”

Toch zijn er enkele BV's die de gemeenteraadsverkiezingen zagen als een opstap naar de federale verkiezingen. De meesten, zoals Betty Owzcarek, nemen een zeer voorzichtig standpunt in:

“Dat moeten we afwachten, *eh*. Stel dat de mensen *ik-weet-niet-hoeveel* stemmen op u, dan zal ik dat wel doen. Ik wil het wel doen. Als ik zie wat anderen doen, dan kan ik dat ook. En ik noem geen namen. (lacht)²⁷¹”

Garanties vragen lijkt dus niet zo zinvol omdat na de gemeenteraadsverkiezingen toch alles opnieuw wordt afgewogen. Hermans stelt dat haar partij daarbij sterk focust op populariteit:

“Wij hebben speciaal onze fractiedagen verlegd naar na 8 oktober om een evaluatie te kunnen doen. Ik denk dat ze daar gaan triëren. Ik vind dat wel spijtig want als het alleen van populariteit afhangt, vind ik dat niet fair.²⁷²”

Hermans voert ook aan dat dit zeer nadelig is voor BV-politici. “*Het zijn twee verschillende barometers die daar naast elkaar gelegd worden*”, stelt ze. BV-politici die in hun dorp niet meer als BV aangezien worden, verliezen soms heel wat stemmen. Dit wil echter niet zeggen dat men hen in de rest van Vlaanderen niet meer als BV ziet. Wanneer partijen dus op basis van de gemeenteraadsverkiezingen concluderen dat de ster van een BV-politicus dalende is, dan zouden die zich wel eens kunnen vergissen. Voor de BV betekent dit waarschijnlijk een slechtere plaats op de lijst, wat dan weer een slechtere score zou kunnen in de hand werken waarin de partij zijn vermoeden bevestigd ziet. Gemeenteraadsverkiezingen kunnen de BV in een vicieuze cirkel brengen, wat zijn politieke carrière dus serieus in gevaar kan brengen.

---

²⁶⁹ Ackaert J. “Tot daar de blijde intrede van de BV's”, De Standaard, 12/12/06.

²⁷⁰ Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

²⁷¹ Interview met Betty Owzcarek te Lier op 29/09/06.

²⁷² Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

Dit geldt enkel voor BV's die ook in de nationale politiek actief zijn. Zij die enkel op lokaal niveau actief zijn, koesteren meestal geen ambities om nationaal door te breken. Zij zijn namelijk meestal niet voltijds bezig met politiek en vrezen dat hun andere BV-activiteiten zouden kunnen lijden onder een nationaal mandaat. Grootaers:

“Dit is al druk genoeg. Ik denk dat nationale politiek nog meer van mij zou eisen. Nationale politiek zou veel meer een hypotheek leggen op de andere dingen die ik doe. Gemeentelijk heb je veel meer in de hand om je agenda wat te plannen. Mocht ik nationaal willen gaan moet ik daar de consequenties van nemen. Dan zal ik, denk ik, mijn tv-carrière moeten opzeggen. Ik denk niet dat ik dat zou kunnen combineren.”²⁷³

3.2.9 Campagnevoeren is vorm van prostitutie

BV-politici lopen niet warm van campagnevoeren. De meesten beperken het zoveel mogelijk en stellen dat ze een beetje campagne voeren. Hoe bekender de BV, hoe groter zijn aversie tegenover campagnevoeren. BV's uit klasse 1 lopen het minst wild van markten en bals af te lopen. Jaak Pijpen geeft duidelijk aan waar de weerzin van BV's voor de campagneperiode vandaan komt:

“Campagnevoeren ligt me helemaal niet. Heb door de jaren heen geleerd om mij zo onopvallend mogelijk te gedragen en moet tijdens een campagne net het omgekeerde doen.”²⁷⁴

De campagneactiviteit die de BV's het meest haten is het huis-aan-huis bezoek. “*Ik vind dat openbare prostitutie*”, stelt Dedecker.²⁷⁵ Voor één keer staat de man niet alleen met deze straffe bewoordingen: prostitutie is een woord dat ook bij andere BV-politici valt. Er worden allerlei argumenten aangedragen tegen huisbezoeken. Walter De Donder vindt bellen aan de deur het meest vervelend voor diegene die men bezoekt.²⁷⁶ Bob De Richter heeft er dan weer zelf een hekel aan want het “*lijkt teveel op de getuigen van Jehova*”.²⁷⁷ Mark Demesmaeker stelt dat het waarschijnlijk wel belangrijk en efficiënt kan zijn voor onbekende kandidaten maar voor BV's minder interessant is.²⁷⁸

Er zijn zelfs enkele BV's die beweren totaal geen campagne te voeren. Patrick Goots (D'86) voerde geen campagne en raakte niet verkozen. De socialisten Tuur Van Wallendael en Marleen Temmerman raakten zonder campagne wel verkozen.

Uiteraard zijn er enkele BV's die zich wel volop in de campagne smeten. Enkelen onder hen, zoals Walter De Donder in Affligem of Anke Van dermeersch in Antwerpen, zetten dan ook mooie resultaten neer. Van hen die aangaven veel campagne te voeren raakte enkel Betty Owzcarek niet verkozen.

---

²⁷³ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

²⁷⁴ Schriftelijk interview met Jaak Pijpen op 06/07/06.

²⁷⁵ Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

²⁷⁶ Schriftelijk interview met Walter De Donder op 06/09/06.

²⁷⁷ Schriftelijk interview met Bob De Richter op 01/09/06.

²⁷⁸ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

Als we aan BV's vragen wat hun favoriete campagnebezigheid is, komen debatten sterk naar voor. BV's zien in debatten een manier om aan het publiek te laten zien dat ze meer zijn dan een inhoudsloze stemmentrekker. Grootaers:

“BV's in de politiek is zoiets als het domme blondje. (...) Je moet je dubbel zo hard bewijzen. (...) Debatten doe ik het liefst omdat je daar aan de twijfelaar kan bewijzen dat je je dossiers kent. Dat je weet waar je mee bezig bent.”²⁷⁹

Maar debatten zeker op lokaal niveau zijn er niet zoveel. Als we kijken naar het campagnemiddel dat het meest door BV's gebruikt wordt blijkt dit een gewone folder of kaartje te zijn. Op enkele uitzonderingen na blijken alle BV's hierover te beschikken. Daarnaast mikken ze het meest op interviews met lokale en nationale media. Voor de verkiezingen van 8 oktober 2006 werden er iets meer lokale media dan nationale media aangewend. Sommige BV's, zoals Jean-Marie Dedecker, voeren praktisch enkel via deze kanalen campagne. De BV's weten ook goed waarom. Het is een wereld die ze zeer goed kennen en het levert veel meer op dan van deur tot deur te lopen. Demesmaeker:

“Interviews zijn het belangrijkste campagnemiddel. Eén keer op televisie is efficiënter dan tien pamfletten. Bovendien heb je het goed in de hand.”²⁸⁰

De weinige BV's die het niet zo hebben voor campagnevoering via de pers hebben ofwel zoals Bruno Valkeniers (Vlaams Belang) weinig ervaring met televisie ofwel negatieve ervaringen met de media. Zo ergert het Sabine Devos dat de pers geen correct beeld geeft van de BV als politicus:

“De nationale media hebben mij zwaar teleurgesteld. Veel journalisten zijn onkritisch en nemen gewoon dingen over, meestal clichés, zonder ze te checken.”²⁸¹

In 1974 trok Leo Tindemans (CVP) naar de verkiezingen met een affiche zonder zijn naam op. De redenering was dat hij zodanig veel op televisie kwam dat voor de mensen een beeld volstond om te weten op wie ze moesten gaan stemmen (1.2.7). Zo hoog schatten de BV's uit ons onderzoek hun bekendheid toch niet in. Allemaal vermelden ze hun naam op hun propagandamateriaal.

Een enkeling vermeldt ook zijn roepnaam. Zo maakte Francis Severeys publiciteit onder de naam Cisse.²⁸² Jo De Clercq vermeed het gebruik van zijn artiestennaam Jo met de Banjo nadat hij deze tevergeefs op de kieslijsten wou krijgen. Hij probeerde dan maar zijn eigen naam bekend te maken.²⁸³

---

²⁷⁹ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

²⁸⁰ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

²⁸¹ Telefonisch interview met Sabine Devos op 02/10/06.

²⁸² Schriftelijk interview met Francis Severeys op 29/09/06.

²⁸³ Schriftelijk interview met Jo De Clercq op 07/07/06.

Een minderheid van de BV's vermeldt in haar propaganda van waar de mensen hem of haar moeten kennen. De reden is duidelijk. Bruno Valkeniers (Vlaams Belang) legt in de propaganda uit van waar de mensen hem moeten kennen "omdat dat mede de meerwaarde is die (hij) de partij biedt".²⁸⁴

Zij die dat niet doen, hebben soms evidente redenen. "Ten eerste denk ik dat dat totaal overbodig is bij mij", stelt Margriet Hermans.²⁸⁵ Daarnaast hebben BV's ook principiële bezwaren. Hermans:

"Maar ten tweede heeft dat er ook niks mee te maken. Dat is een andere persoon van mij. Mijn zingen heeft niks te maken met mijn politieke carrière. Inhoudelijk dan, mijn bekendheid speelt natuurlijk wel een rol."²⁸⁶

Hoewel het merendeel van de BV's geen grote fan is van campagnevoeren blijkt ze wel heel wat geld over te hebben om een zitje in een gemeenteraad te veroveren. Gemiddeld geven de BV-politici, die ons een exact bedrag konden of wilden geven, 1760 euro uit aan hun campagne. Daarnaast waren er ook nog drie BV's die aangaven het wettelijk maximum uit te geven. Dit is het totale bedrag dat aan persoonlijk promomateriaal werd besteed. Dit bevat meestal zowel een deel dat de BV-politicus zelf betaalt en een deel dat door de partij wordt bijgelegd.

Jaak Van Assche en Willy Teirlinck gaven het minste geld uit aan hun campagne. Of hun tegenvallend verkiezingsresultaat (2.2.3.10 en 2.2.4.4) daarvan een gevolg is, is natuurlijk koffiedik kijken.

Naast zij die aangeven het wettelijk maximum uit te geven valt toch het exuberante bedrag op dat Betty Owzcarek in de Lierse gemeenteraad moest krijgen. Zij beweerde 5000 euro uit te geven voor haar campagne wat neerkomt op 22 euro per bolletje dat achter haar naam werd rood gekleurd.²⁸⁷ Bovendien raakte ze dan nog niet verkozen (2.2.1).

3.2.10 Partijtrouw

De overgrote meerderheid van de BV's is lid van de partij op wiens lijst ze staan. In de media ontstaat soms de indruk dat BV's dikwijls als onafhankelijken op de lijst gaan staan. Zo werden Jürgen Verstrepen bij Vlaams Belang²⁸⁸ of Flor Koninckx bij sp.a²⁸⁹ geen lid van hun partij toen ze de stap naar de politiek zetten. Bij de lokale verkiezingen in 2006 waren bijna alle BV's lid van een partij. Bij de door ons geïnterviewde BV's

---

²⁸⁴ Schriftelijk interview met Bruno Valkeniers op 05/09/06.

²⁸⁵ Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

²⁸⁶ Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

²⁸⁷ Interview met Betty Owzcarek te Lier op 29/09/06.

²⁸⁸ Reynebeau M., "U bent toch ook onafhankelijk", De Standaard, 16/10/04.

²⁸⁹ BBD, "Kijk Uit naar SP", De Standaard, 03/03/04.

stonden enkel Marcel Van Langenhove, Sabine Devos en Flor Koninckx als onafhankelijken op een lijst.

Bovendien blijkt dat de meeste nog nooit lid zijn geweest van een andere partij dan die waar ze voor opkwamen op 8 oktober 2006. Bij hen die eerder al lid waren van een partij was dit in het merendeel van de gevallen de VU of ID21 waarbij men na het uiteenvallen van die partij een nieuwe weg moest inslaan. Dit is onder andere het geval bij Mark Demesmaeker die koos voor de N-VA²⁹⁰ en voor Jaak Van Assche die zich aansloot bij een lokale partij²⁹¹.

De BV-politici blijken ook rotsvast van hun politieke keuze overtuigd. In de media wordt dikwijls het omgekeerde beeld opgehangen: de BV kiest voor die partij die met het beste postje over de brug komt. De Standaard:

“Partijtrouw is niet de sterkste kant van BV’s. Maar al te vaak verkopen ze zich aan de meestbiedende. Tragisch wordt het als ze telkens met niets eindigen.”²⁹²

Als men het aan de BV-politici zelf vraagt, beweren ze allemaal dat ze enkel voor hun huidige partij zouden kunnen opkomen. Al hebben de BV’s het liever over trouw aan een ideologische stroming. “*Je kan je enkel achter één ideologie scharen en engageren voor één enkel doel*”, stelt Walter De Donder.²⁹³ Het woord *overtuiging* valt meermaals. Jaak Pijpen: “*De keuze voor de VLD is mijn diepgewortelde overtuiging*”.²⁹⁴ Ook Demesmaeker ziet geen andere optie: “*Ben overtuigd Vlaams-nationalist, democraat en republikein. Die elementen vind ik maar in één partij terug*”.²⁹⁵

Opvallend is wel dat de partijkeuze van de BV los staat van de politieke situatie in hun gemeente of stad. De BV-politicus laat zijn partijvoorkeur door de nationale politiek bepalen. Zo komt Edwig Van Hoodonck op voor de VLD in Wuustwezel terwijl de CD&V daar al decennia lang de plak zwaait:

“Ik zou niet op de lijst van een andere partij kunnen staan. Omdat ik ervan overtuigd ben dat de VLD wel mijn partij is. Alhoewel, in een gemeente scheelt dat nu wel niet zo gek veel. Hier speelt vooral het belang van de gemeente. Voor mijn keuze kijk ik vooral naar de partijen op nationaal vlak.”²⁹⁶

---

²⁹⁰ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

²⁹¹ Bernaers D., “Jaak Van Assche (66), Fernand Costermans uit FC De Kampioenen is eerste schepen in Bonheiden. ‘Pensioen moeten ze verbieden’”, Het Laatste Nieuws, 16 en 17/09/06.

²⁹² Roos G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV’s”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

²⁹³ Schriftelijk interview met Walter De Donder op 06/09/06.

²⁹⁴ Schriftelijk interview met Jaak Pijpen op 06/07/06.

²⁹⁵ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

²⁹⁶ Interview met Edwig Van Hooydonck te Wuustwezel op 25/09/06.

3.2.11 BV-politici volgen lokale actualiteit matig

“Over dingen waarvan ik niks weet, laat ik liever anderen aan het woord.”²⁹⁷

Dit antwoordde zanger Koen Crucke (VLD) op de vraag waarom hij in de gemeenteraad van Gent opvallend stil bleef. In de media wordt dikwijls een beeld opgehangen van de BV-politicus die wel de lijst wil opfleuren maar verder niet teveel van politiek afweet. Wij peilden naar hoe goed de BV's de actualiteit volgen op nationaal en lokaal vlak. Ook vroegen we hen om zelf hun kennis van het gemeentelijk programma van hun partij in te schatten.

Opvallend is dat de helft van de BV's nooit een krant openslaat om de berichtgeving over hun regio te volgen. Van zij die wel af en toe de actualiteit uit eigen streek volgen, doet de helft dit enkel via de regionale pagina's van de Gazet van Antwerpen, het Belang van Limburg, Het Nieuwsblad of Het Laatste Nieuws. Maar ongeveer één op de vier leest de berichtgeving in lokale bladen, De Streekkrant of De Zondag. Meer dan één derde van de BV's beweert nog nooit een artikel over de politiek in hun stad of gemeente gelezen te hebben. “*Ik sta er bijna iedere dag zelf in maar ik lees het niet*”, antwoordt Dedecker laconiek in dit verband.

Het nationale nieuws wordt meer gevolgd. Op enkelen na lezen alle BV-politici dagelijks minstens één krant. Opvallend is dat heel wat BV's meer dan twee kranten per dag lezen. Reginald Moreels is de enige die spontaan ook een Franstalige krant opnoemt om de Belgische actualiteit te volgen. Wel verontrustend is het feit dat vier BV's beweren zelden of nooit een artikel over politiek te lezen.

Daarnaast zijn er nog enkele opmerkelijke uitspraken. Zo volgt Sofie Goffin de actualiteit “*sinds ze gevraagd is om op de lijst te staan*”.²⁹⁸ Voor Cisse Severeys is opkomen bij de lokale verkiezingen dan weer geen reden om de actualiteit te volgen:

“Ik heb een *neutrale* interesse in de politieke actualiteit. Nieuws volg ik op die manier dat ik af en toe mee kan praten.”²⁹⁹

Het is duidelijk dat de BV-politici in het algemeen wel de actualiteit en de politiek in het bijzonder volgen maar meestal enkel op nationaal vlak.

---

²⁹⁷ BBD, PDB, “Politieke BV's krijgen slechte punten”, De Standaard, 14/02/02.

²⁹⁸ Schriftelijk interview met Sofie Goffin op 22/04/07.

²⁹⁹ Schriftelijk interview met Francis Severeys op 29/09/06.

3.2.12 BV-politici en hun lokaal partijprogramma

Alle BV's schatten de kennis van hun lokale partijprogramma hoog in. Op een schaal van één, helemaal geen kennis, tot zeven, uitmuntende kennis, geven ze zichzelf steevast een cijfer tussen vijf en zeven. Sommigen zoals Sabine Devos beweren zelf het partijprogramma voor hun gemeente (mee)geschreven te hebben.³⁰⁰

De overgrote meerderheid van de BV's beweert het programma van hun partij beter te kennen dan de doorsnee kiezer van zijn partij. Tegenover hun medekandidaten zijn ze iets minder overtuigd van hun eigen kennis. De meesten schatten hun kennis van het programma niet hoger in dan die van hun medekandidaten. Enkelen hebben lak aan het verkiezingsprogramma van hun partij. Zij hebben geen idee van wat de voorstellen zijn van hun partij in verband met hun gemeente. Freddy Van Gaever vindt dit zelfs geen slechte attitude:

“Ik ken het programma slechter dan mijn medekandidaten want die mensen lezen dat allemaal. En ik ken het evengoed dan de doorsnee kiezer. De doorsnee kiezer kent de programma's niet, denk ik. Eerlijk gezegd: ik heb het partijprogramma van het Vlaams Belang niet gelezen. Ik zou niet weten wat het is. Ik weet dat er boekjes zijn gedrukt over onze wensen in de gemeente. Maar ik heb daar het Vlaams Belang niet voor nodig. Ik weet wat goed is voor mijn gemeente. Om een gemeente te besturen moet je alleen gezond boerenverstand hebben en niks anders. Een gemeente is geen nucleaire reactor. Een gemeente is geen raket die naar de maan moet. Je moet in een gemeente niet voor alles specialisten hebben.”³⁰¹

De BV-politici mogen in het algemeen dan wel overtuigd zijn dat ze het programma van hun partij in de gemeente voldoende kennen, wij durven dat te betwijfelen. We vroegen elke BV één strijdpunt van zijn partij dat specifiek is voor zijn gemeente op te noemen. Dan zochten we naar een punt zoals de komst van een cultureel centrum in het oude postgebouw zoals Johan Verstrepen voorstelde en niet naar algemeenheden zoals “*betaalbaar wonen*” of “*meer veiligheid*”. Amper één op de drie BV's kon een dergelijk punt spontaan opnoemen, te weten dat deze bevraging meestal maar enkele weken voor de verkiezingen werd afgenomen. Daarnaast waren de meeste interviews schriftelijk dus wie een programma bij de hand had, kon gemakkelijk iets opzoeken.

Heel wat BV-politici lieten deze vraag gewoon open. Daarnaast werden er ook dikwijls algemeenheden op geantwoord. Zo geeft Flor Van Noppen de woorden *betrokken* en *betrouwbaar* als speerpunt van zijn partij op 8 oktober 2006.

BV's schatten hun eigen kennis van het lokale partijprogramma hoog in maar in de realiteit blijkt deze soms zeer vaag en algemeen te zijn. Vraag is natuurlijk in hoeverre BV's hiermee van hun onbekende medekandidaten afwijken.

---

³⁰⁰ Telefonisch interview met Sabine Devos op 02/10/06.

³⁰¹ Interview met Freddy Van Gaever te Wommelgem op 25/08/06.

3.2.13 *Never take celeb-politician for granted*

Misbruiken of gebruiken partijen BV's enkel om stemmen te winnen of zien ze er echt een politieke aanwinst in? Het is een vraag die de BV-politici verdeelt. Ongeveer een derde van de BV's voelt zich niet door zijn partij gebruikt. Meestal zijn ze zeer zelfbewust en willen ze niet met hun voeten laten spelen. Anke Van dermeersch stelt:

“Ik moet de eerste nog tegenkomen die er nog maar aan durft denken om te trachten mij te misbruiken. (lacht)³⁰²”

Eén op de drie BV-politici zijn juist de omgekeerde mening toegedaan. Zij zijn overtuigd dat ze minstens gebruikt worden door hun partij omwille van de stemmen, al is het gevoel misbruikt te worden groter bij BV's die ook nationaal actief zijn. Margriet Hermans geeft een voorbeeld:

“Lokaal voel ik mij niet misbruikt maar nationaal wel. Als je op drie lijsten tegelijk staat dan vind ik dat *degoutant*. Als je staat op de lijst van de senaat, de kamer en het Vlaamse parlement dan zeg ik: “*Hallo jongens, waar zijn we mee bezig?*”. De partij heeft mij daar gewoon ingeluisd. Ik wou dat niet.³⁰³”

De BV's die het gevoel hebben gebruikt te worden kunnen daar best mee leven.³⁰⁴ De meesten wisten vooraf waar ze aan toe waren. Sofie Goffin getuigt dat CD&V in Schoten haar enkel wou voor de stemmen:

“Ze hebben mij eerlijk gezegd dat het om extra stemmen halen ging. Ik ben akkoord gegaan dus eigenlijk voel ik me niet misbruikt. Wel een beetje gebruikt.³⁰⁵”

BV-politici zijn meestal ook niet van plan om met hun voeten te laten spelen. Ze eisen dat ze ook na de verkiezingen nog iets in de pap te brokken zullen hebben. Sabine Devos:

“Mochten ze na de verkiezingen niet naar mij luisteren had ik al lang ontslag genomen. Maar wees maar zeker dat wanneer ik iets zeg ze naar mij luisteren.³⁰⁶”

Partijen mispakken zich ook aan BV's. Ze hopen dat die veel stemmen zullen binnenhalen maar nadien toch zullen afhaken omdat politiek hen niet interesseert. Maar bij vele BV's is het omgekeerde waar. Zij zijn wel degelijk in politiek geïnteresseerd.

Willy Teirlinck (VLD) getuigt dat zijn partij tegen hem zei: “*veel stemmen halen maar liefst niet verkozen was*”.³⁰⁷

---

³⁰² Schriftelijk interview met Anke Van dermeersch op 06/07/06.

³⁰³ Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

³⁰⁴ Schriftelijk interview met Jo De Clercq op 07/07/06.

³⁰⁵ Schriftelijk interview met Sofie Goffin op 22/04/07.

³⁰⁶ Telefonisch interview met Sabine Devos op 02/10/06.

³⁰⁷ Schriftelijk interview met Willy Teirlinck op 25/04/07.

Ook Margriet Hermans klaagt deze attitude van de partijen aan:

“Vaak denken de partijen over BV’s: “*Ja, die brengt wat stemmen aan maar die is toch niet in politiek geïnteresseerd*”. Maar toevallig hadden ze pech want ik was wel in politiek geïnteresseerd. Ze onderschatten dat soms. Ze denken: *we zetten die BV op de lijst, die haalt wel wat stemmen en dan gooien we die weg*. Dat is wel erg. Ik vond dat verschrikkelijk dat ik niet kon participeren in de partij. Sommige BV’s zijn even ambitieus als gewone politici. Kijk naar Jean-Marie Dedecker. Hij is hyperambitieuus, niet te stuiten soms.³⁰⁸”

Het resterende derde heeft gemengde gevoelens en voelt zich een beetje gebruikt door de partij omwille van de stemmen.

Opvallend is dat maar de helft van de BV-politici die opkwamen bij de lokale verkiezingen in 2006 zichzelf als *echt politicus* beschouwt. Zij die zich een echte politicus voelen, zijn meestal voltijds met politiek bezig of hebben op lokaal niveau een uitvoerend mandaat. Zo stelt Lionel Vandenberghe (Spirit) dat hij zich een echt politicus voelt omdat hij zetelt in de senaat.³⁰⁹

Zij die zich geen echte politicus voelen, steunen ofwel enkel hun partij of staan nog aan het begin van hun politieke loopbaan. Zij zien de lokale verkiezingen als een ideale leerschool. Klaas Delrue (Groen!):

“Ik beschouw mezelf niet als een echt politicus, eerder als een *amateur*. Ik vind politiek een zeer ernstige zaak. Op gemeentelijk vlak vind ik dat een aantal leken de kans moet krijgen om zich in te werken, in evenwicht met ervaren rotten.³¹⁰”

In de groep van BV’s die zichzelf niet als een echte politicus beschouwen zitten er ook een paar die door dat etiket hun andere activiteiten niet willen laten bezoedelen. Ze willen ook niet tot de politieke klasse worden gerekend om zo het slechte imago dat aan politiek kleeft (1.4.3) niet op hen te laten afstralen. Jürgen Verstrepen:

“Ik beschouw mij niet als een echte politicus en ik wil dat ook niet worden. Heel veel politici die ik heb leren kennen de voorbije twee jaar zijn voor mij een beetje wereldvreemde mensen. Het zijn mensen die opgesloten zitten in de *politique politicienne*. Hebben te weinig voeling met wat er leeft. Ze zijn te druk bezig met hun job als politicus, het in stand houden van hun mandaten.³¹¹”

Bijna alle BV-politici vinden dat ze zowel door hun partij als de kiezers als volwaardige kandidaten worden aangezien. Enkel bij de pers twijfelen sommige BV’s. Zo vindt Sabine Devos dat ze door de nationale media niet *au sérieux* genomen wordt.³¹²

Een minderheid van de BV’s ervaart ook scepticisme bij partij, pers en publiek. Vooral de eerste jaren na hun stap in de politiek zijn er heel wat mensen die zich spottend tegenover de BV’s uitlaten. Zo verwelkomde Francis Vermeiren (VLD) de presentator

---

³⁰⁸ Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

³⁰⁹ Schriftelijk interview met Lionel Vandenberghe op 06/07/06.

³¹⁰ Schriftelijk interview met Klaas Delrue op 27/09/06.

³¹¹ Interview met Jürgen Verstrepen te Antwerpen op 05/09/06.

³¹² Telefonisch interview met Sabine Devos op 02/10/06.

van het tuinprogramma Groene Vingers op VTM, Mark Demesmaeker in het Vlaams parlement met de woorden: “*In het parlement zetelen houdt meer in dan bloemetjes planten*”.³¹³ Demesmaeker stelt wel dat de vooroordelen verdwenen nadat hij een tijdje werkzaam was in het parlement.³¹⁴

Walter Grootaers vindt dat vooral de media een verkeerd beeld schetsen van BV's in de politiek:

“Als BV word je nooit als echt politicus aangezien. Al zullen er altijd meer en meer mensen zijn die mij als volwaardig politicus zien. Zij waarmee ik in contact ben geweest de voorbije zes jaar, zij waarmee ik rond bepaalde dossiers heb gewerkt... Die komen mij na vergaderingen vragen waar ik de naam vandaan heb van *zangerken*. Maar stukken in de krant zijn tendentius. Als de journalist mij beziet als ene dom blondje mag je alles doen wat in je mogelijkheden ligt, je zal toch neergeschreven worden als een dom blondje. Daar kan je je niet tegen verdedigen. In het Engels hebben ze een uitdrukking die mooi op mij van toepassing is: *never take me for granted*. Denk niet dat uw mening over mij de juiste is.”³¹⁵

Jo De Clercq stelt dat het probleem niet alleen bij de pers maar bij alle “*zogenaamde intellectuelen*” ligt.³¹⁶ Het is als het ware politiek correct om BV's in de politiek niet als volwaardige politici te aanzien. Zaak blijft dat een meerderheid dit, zeker na enige anciënniteit te hebben opgebouwd in de lokale politiek,³¹⁷ niet zo ervaart.

3.3 Maatschappelijk debat

In december 2005 werden de eerste voorbereidingen tot het schrijven van deze thesis gestart. Om onze BV-lijst samen te stellen hielden we alle edities van De Standaard en Het Laatste Nieuws keurig bij in een steeds groter wordende stapel kranten.

Sinds we de thematiek op de voet volgen, kan er praktisch geen dag voorbijgaan zonder dat er over BV's in de politiek een artikel verschijnt. Vandaag, op enkele weken van de federale verkiezingen 2007, zijn er nog steeds dagelijks BV's die de stap naar de politiek zetten of commentatoren die hun licht op dit fenomeen laten schijnen.

Deze maatschappelijke discussie is lang niet nieuw. De stroom van analyses kwam op gang sinds de moeder aller verkiezingen in 1999. Sindsdien laten commentatoren, politicologen, politici en BV's met de regelmaat van de klok hun licht schijnen over deze sterk in de kijker lopende groep politici. Dit kent telkens een nieuw hoogtepunt in de aanloop naar nieuwe verkiezingen toe.

---

³¹³ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

³¹⁴ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

³¹⁵ Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

³¹⁶ Schriftelijk interview met Jo De Clercq op 07/07/06.

³¹⁷ Schriftelijk interview met Jaak Pijpen op 06/07/06.

Het is opmerkelijk hoe sommige meningen sterk contrasteren met wat in deze thesis naar voor kwam. In de conclusie van dit deel stellen we onderstaande meningen tegenover die van de BV-politici zelf die in ons onderzoek naar boven kwamen.

In het overzicht zijn commentaren en analyse sinds 2000 opgenomen. Daarmee sluit dit overzicht mooi aan waar voorgaande thesissen over dit onderwerp eindigden.

3.3.1 De commentatoren

“Het is moeilijk om politieke partijen te gaan verwijten dat ze azen op bekende gezichten, als je als publieke omroep slechts oog hebt voor de buitenbeentjes. Deze gemeenteraadsverkiezingen (waren) de verkiezingen waarin BV's een doorslaggevende rol werd toebedacht.³¹⁸”

Marcel Van Nieuwenborgh (De Standaard) stelde bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 al vast wat wij ook in 2006 opmerkten: de media hebben een buitensporige aandacht voor (een select groepje van) BV-politici (2.2.3.9). Bij het overlopen van de mening van perscommentatoren moeten we dan ook in het achterhoofd houden dat zij meestal ook hoofd- of eindredacteur van hun medium zijn. Dat zij als het ware zelf mee de hype rond BV-politici in leven houden.

Nochtans zijn perscommentatoren geen vurige verdedigers van BV's in de politiek. Luc Standaert (Gazet van Antwerpen) trok naar aanleiding van het nieuwe kiesdecreet, dat het Vlaams parlement moest stemmen om de lokale verkiezingen op 8 oktober 2006 te regelen, hard van leer tegen de personalisering van de politiek:

“Er zal gekozen worden voor de bekendste kandidaten, maar dat zijn niet noodzakelijk de beste kandidaten. En zeggen dat het aan de kiezer is om uit te maken wie de beste kandidaten zijn, is plat populisme. De kiezer weet dat niet.³¹⁹”

Het terugdringen van de lijststem is volgens Standaert “*een conservatieve maatregel waar alleen bekende gezichten, de zittende politici en BV's, hun voordeel mee zullen doen*”.³²⁰ Volgens de GvA-commentator moet politiek niet over kandidaten maar over ideeën gaan. Bij een teveel aan BV's in de gemeenteraad ziet hij al allerlei doemscenario's opduiken:

“De volkeren die in de loop van de geschiedenis hun vertrouwen gaven aan mensen zonder te veel rekening te houden met de ideeën van die mensen, zijn daar doorgaans slecht mee gevaren.³²¹”

---

³¹⁸ Van Nieuwenborgh M., “Alles wel beschouwd. De leukste verkiezingen!”, De Standaard, 07/10/00.

³¹⁹ Standaert L., “Meer BV's en nog minder vrouwen in gemeenteraad”, Gazet van Antwerpen 28 en 29/01/06.

³²⁰ Standaert L., “Meer BV's en nog minder vrouwen in gemeenteraad”, Gazet van Antwerpen 28 en 29/01/06.

³²¹ Standaert L., “Meer BV's en nog minder vrouwen in gemeenteraad”, Gazet van Antwerpen 28 en 29/01/06.

Ook Gilbert Roox loopt niet warm van BV's in de politiek. Hij merkt op dat in geen enkel van onze buurlanden BV's zo *een grote sier* in de politiek kunnen maken:

“Zelfs in het roerige Nederland blijven de schotten tussen de politiek en de entertainmentwereld bestaan.”³²²

Ondertussen zijn ook bij onze bovenburen de dijken tussen politiek en showbizz beginnen barsten. Zo veroverde de Partij voor de Dieren twee zetels in de tweede kamer met een lijst waar minstens 20 BN-ers opstonden.³²³

Roxx zijn grootste argument tegen BV's op de kieslijsten is het gebrek aan beroepsernst dat BV-politici zouden aan de dag leggen. Roxx: “*Nooit waren de schandalen rond BV's in onze parlementen zo talrijk als dit jaar (2005)*”.³²⁴ Hij overloopt graag nog eens het rijtje. Flor Koninckx die met VT4 door Afrika trekt. “*Horen BV's immers niet zo vaak mogelijk op tv te zijn?*”, merkt hij schamper op. Margriet Hermans die optreedt in de feestzaal De Kaasboerin in Postel terwijl er vergaderingen van het Vlaams parlement plaatsvinden. Marc Wilmots die als *Wallon Connu* na een jaar in de senaat tot de conclusie kwam dat de bevoegdheid sport al jaren geregionaliseerd was.³²⁵ Het gros van de BV's zijn eendagsvliegen volgens Roxx:

“Niet alleen sporters en mensen uit de showbusiness hebben snel hun bekost, ondernemers knappen nog vlugger af op het dagelijkse politieke bedrijf.”³²⁶

Roxx ziet maar één lichtpunt in de groep van BV-politici: zijn eigen collega's.

“Slechts een handvol Bekende Vlamingen maakt het waar in de politiek. En die blijken, opvallend genoeg, meestal afkomstig uit de journalistiek.”³²⁷

Tot vandaag leeft het idee onder journalisten dat zij het enige goede zijn dat uit de BV-golven in politiek naar boven is gekomen. Steven Samyn stelt in De Standaard:

“Het is opmerkelijk, van alle categorieën BV's op de lijsten, lijken de journalisten het meeste succes te hebben. Wie elke dag via tv in de huiskamer komt, moet zich geen zorgen maken over zijn populariteit. De journalisten hebben blijkbaar een aura van degelijkheid om zich heen hangen. Een mens vraagt zich bijna af of hoe het komt dat er nog tv-journalisten zijn die niet in de politiek gaan.”³²⁸

---

³²² Roxx G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

³²³ http://www.nos.nl/nosjournaal/artikelen/2006/9/5/050906_dierenpartij.html (21/03/07)

³²⁴ Roxx G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

³²⁵ Roxx G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

³²⁶ Roxx G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

³²⁷ Roxx G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

³²⁸ Samyn S., “Zet eens een journalist op je lijst”, De Standaard, 05/05/07.

Hannes Cattebeke van Knack meent te weten waarom zijn ex-collega's het beter doen dan andere BV-politici:

“Een gecumuleerde dagindeling is voor BV's een doorslaggevende factor. Het slagen van hun politieke carrière hangt in grote mate af van de tijd die ze ervoor willen uittrekken. Bekende journalisten of nieuwslezers die in de politiek stappen, hebben het voordeel dat ze om deontologische redenen hun vroegere job niet meer mogen uitoefenen. Zo kunnen ze al hun energie stoppen in hun nieuwe bezigheid, waarvan ze vaak op voorhand al meer kaas gegeten hebben dan showbizz-vedetten of gewezen profvoetballers.³²⁹”

Als commentatoren iets positiefs schrijven over BV's in de politiek, en het gaat niet over hun ex-collega's, dan kan het maar over één man gaan: Jean-Marie Dedecker. Roox geeft mooi de argumenten weer die steeds terugkomen:

“De meest succesvolle BV in de vaderlandse politiek is zonder twijfel Jean-Marie Dedecker. De voormalige judocoach begon met een forse handicap: mensen uit de sportwereld worden nog het minst van al ernstig genomen in de Wetstraat. En Dedecker heeft een grote mond die hem weinig vrienden bezorgt. Toch is hij na een moeilijke start door hard werken doorgebroken.³³⁰”

Ondertussen vloog Dedecker buiten bij de VLD, zette hij het kartel CD&V/N-VA op stelten en richtte hij zijn eigen partij op, de Lijst Dedecker.³³¹ Toch kent de idolatrie bij de perscommentatoren geen grenzen. Walter Pauli in De Morgen:

“Maar je moet het hem nageven: Jean-Marie Dedecker is de enige BV die een belangrijk politicus werd. Andere politieke BV's moeten zich in het nieuws werken met de mededeling welke collega's hen seksueel opwinden (Margriet Hermans) of blijven in het beste geval naarstige *single issue-figures*: Bart Martens en het milieu, Flor Koninckx en verkeersveiligheid. Maar een BV die de partijlijn bepaalt, en zo het regeringswerk? (...) Mensen zijn voor of tegen Dedecker, en Vande Lanotte kiest voor die anti's. Wat iets zegt over hoe bekend Dedecker is, hoe belangrijk: Vande Lanotte valt nooit een *mister nobody* aan.”

Sommige commentatoren zien in de komst van BV's zelfs de ondergang van de politiek. Guy Tegenbos betreurt dat *degelijke* maar onpopulaire parlementairen zoals Greta D'hondt (CD&V) of Fons Borginon (VLD) ook bij de parlementsverkiezingen van 2007 aan de kant worden geschoven voor BV's. “Een *parlementslid moet vandaag op eigen kracht de bevolking achter zich (...) kunnen krijgen*”, stelt Tegenbos verbaasd vast. “Nu de slag om de kiezer begint, laat de partijtop hem (Borginon en co) vallen en geeft ze de voorkeur aan BV's”.³³² Partijen durven niet meer te investeren in jonge talenten om die langzaam te laten groeien.³³³ De BV vervangt politici van eigen kweek en moet dus ook maar op lokaal vlak opdraven om de gaten te vullen.

---

³²⁹ Cattebeke H., “Twee zielen in één BV”, Knack, 07/02/05.

³³⁰ Roox G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

³³¹ LB, “De twijfels van Dedecker”, De Standaard, 27/01/07.

³³² Tegenbos G., “Naam belangrijker dan gewicht”, De Standaard, 02/04/07.

³³³ Tegenbos G., “Naam belangrijker dan gewicht”, De Standaard, 02/04/07.

Tegenbos vergelijkt dit met het Belgisch voetbal:

“Het Belgisch voetbal ging ten onder aan hetzelfde: goede krachten maar laten vertrekken, goedkope buitenlanders inkopen, geen eigen jeugdwerking ontwikkelen, het eigen jonge talent niet koesteren en niet investeren in de geleidelijke ontplooiing ervan. (...) De kiezer is wispelturig geworden. En de partijen denken hem eerder te lijmen met een grote naam, een presentator van Big Brother of een topmodel met Limburg Stirum in de naam.³³⁴”

Ondanks de sterke kritiek op BV's in de politiek is de trend sinds 1999 enkel nog toegenomen. Luc Van der Kelen, hoofdredacteur van Het Laatste Nieuws, stelt deemoedig vast dat de perscommentaren geen invloed hebben. Integendeel, net als Tegenbos, heeft hij de indruk dat BV's de norm zijn geworden:

“De BV's worden sinds een jaar of tien de een na de ander naar de politiek gehaald, eerst als een curiosum, voor het amusement en voor wat extra stemmetjes. Vandaag zijn ze geen curiosum meer, ze zijn de norm geworden.³³⁵”

3.3.2 De wetenschappers

Ondanks het feit dat er amper wetenschappelijk onderzoek naar BV's in de Vlaamse politiek voor handen is, laat ook de wetenschappelijke wereld zich niet onbetuigd in het maatschappelijk debat dienaangaande. De personalisering van de politiek is natuurlijk iets wat verscheidene sociale wetenschappers bezighoudt.

De meeste wetenschappers zijn het erover eens waar de plotse *boost* van BV-politici eind vorige eeuw vandaan kwam. Politicoloog Johan Ackaert (U Hasselt) stelt:

“Politieke partijen lijken vandaag de prijs te betalen voor de blijde intrede van BV's in de politiek aan het einde van de vorige eeuw. Partijstrategen zochten toen als een reactie op de terugval van het vertrouwen in het politiek systeem koortsachtig naar figuren die niet politiek 'besmet' waren en een sterke aantrekkingskracht uitoefenden op wispelturige kiezers. Met de hulp van de media vonden ze die in het BV-dom. Die strategie bracht tijdelijk soelaas.³³⁶”

BV's bezorgden de partijen echter al snel kopzorgen. Socioloog Stefaan Walgrave (UA) merkte bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2000 al op dat de houdbaarheidsdatum van BV's in de politiek beperkt is:

“Ik denk dat de partijen vele BV's vooral zien als een wegwerpproduct. Goed voor instant gebruik. Misschien vinden sommige BV's dat ook zo slecht niet. Ze lenen alleen hun gezicht, niet hun engagement.³³⁷”

Ackaert denkt dat gebrek aan engagement kenmerkend is voor BV-politici:

“Lokale politiek is een uitvloeisel van een engagement in een plaatselijke gemeenschap. Dat engagement houdt de politici gaande, zorgt ervoor dat ze tijd willen investeren in vergaderingen, commissies en dies meer. Bij sommige BV's is dat lokale engagement wellicht niet erg sterk.³³⁸”

---

³³⁴ Tegenbos G., “Naam belangrijker dan gewicht”, De Standaard, 02/04/07.

³³⁵ Van Der Kelen L., “De schone schijn is wat telt”, Het Laatste Nieuws, 15/12/05.

³³⁶ Ackaert J., “Tot daar de blijde intrede van de BV's”, De Standaard, 12/12/06.

³³⁷ Dobbelaere B., “BV's houden het niet lang vol in de politiek”, De Standaard, 20/06/02.

³³⁸ Dobbelaere B., “BV's houden het niet lang vol in de politiek”, De Standaard, 20/06/02.

In 2000 hoopte Ackaert dan ook dat tegen 2006 de politieke partijen BV's links zouden laten liggen. Al zag hij toen al de bui hangen:

“Je kan niemand verplichten om gemeenteraadslid te blijven. Ook al is het wat sneu voor alle mensen die op de BV hebben gestemd. Ik kan alleen hopen dat partijen hieruit leren en voortaan wel op zoek gaan naar mensen die lokaal actief zijn. (...) Die BV's, ik heb ze altijd zeepbellen gevonden. Maar het geheugen is kort. Bij de volgende verkiezingen doen ze misschien weer mee, en met succes.³³⁹”

Frank Thevissen (VUB) is de enige professor in Vlaanderen, bij ons weten, die al specifiek onderzoek voerde naar BV's in de politiek. Hij ziet er, zoals sommige commentatoren, een gevaar voor de democratie in:

“BV's als Sterckx en Dedecker zijn een aanwinst voor de politiek. Maar het zijn uitzonderingen. De meesten ondergraven op de langere termijn alleen maar de geloofwaardigheid van de partijen. Ik vrees dat de Vlaamse celebritycultuur van de jongste jaren alleen gezorgd heeft voor meer antipolitiek.³⁴⁰”

Op korte termijn zien de wetenschappers een gevaar voor het lokale karakter van gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Walgrave:

“Dat is een theorie van nogal wat politicologen. Vroeger gingen de lokale verkiezingen over lokale onderwerpen, nu worden ze steeds meer beoordeeld als een nationale stembusslag. Waarom zetten de partijen zoveel nationale politici op de lijsten? Ook de bekende Vlamingen passen in het plaatje. Hun bekendheid overstijgt immers de dorpskom.³⁴¹”

Geen maatschappelijk debat over politiek of ook politicoloog Carl Devos (U Gent) mengt zich in de debatten. Devos erkent de problemen met BV-politici maar meent dat de hype voorbij is:

“De hoogdagen van de BV's in de politiek zijn nu, 15 jaar na hun introductie, voorbij. Heel wat mensen houden minder positieve ervaringen over aan bekende politici. Negatieve reacties halen het imago van een politieke partij of zelfs de politiek in het algemeen naar beneden. Zo hadden we Koen Crucke die openlijk verkondigde dat hij niet verder overweg kon met de ideeën van zijn partij. Ook Phaedra Hoste stapte destijds uit de politiek: zelfs met een gameboy bij de hand bleek de politiek nog te saai.³⁴²”

3.3.3 Gewone politici

Ook politici hebben uiteraard een mening over dit onderwerp. Men kan twee kampen onderscheiden. Enerzijds zijn er enkele niet-BV-politici die zich sceptisch uitlaten over hun bekende collega's. Anderzijds heb je de BV-politici die deze uitlatingen allesbehalve appreciëren. Daarnaast is er ook nog een zwijgende groep politici die zich ofwel afzijdig houdt ofwel naarstig op zoek is naar de volgende BV die ze kunnen overtuigen voor hun partij op te komen.

³³⁹ Dobbelaere B., “BV's houden het niet lang vol in de politiek”, De Standaard, 20/06/02.

³⁴⁰ Roos G., “Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's”, De Standaard, 24 en 25/09/05.

³⁴¹ Dobbelaere B., “Bekende koppen zijn ideaal om lijst te vernieuwen. Politicus of BV: het verschil is weg”, De Standaard, 05/05/00.

³⁴² De Clercq D., Pauwelyn D., “BV's in politiek als identificatiemiddel”, Man-oeuvre, 03/03/07. Via <http://www.man-oeuvre.be/?p=257> (08/05/07).

Notoir tegenstander van zowat alle BV's in de politiek is Eric Van Rompuy (CD&V). Op televisie, in de krant of op het internet: overal trekt Van Rompuy van leer tegen zijn nieuwe collega's. BV-politici doen door hun steile carrière jongeren besluiten hun energie niet meer in politiek maar in andere zaken te steken.

“Politieke partijen slaan bij hun rekrutering van politiek personeel ook vaak de jongerenorganisaties over en gaan rechtstreeks op zoek naar babes en BV's. Dit werkt ontmoedigend voor het engagement in politieke jongerenorganisaties waardoor veel potentieel politiek talent verloren gaat.³⁴³”

Van Rompuy stelt ook dat BV's de taak die vroeger jongerenorganisaties op zich namen overnemen. Daar waar vroeger jongeren als enigen binnen een partij al eens een subversieve mening naar voor brachten, doen BV's dat nu. De media laten uiteraard liever een BV dan een onbekende jongere aan het woord. Hierdoor komt het voortbestaan van jongerenafdelingen van politieke partijen in gevaar.³⁴⁴ Van Rompuy:

“Politieke partijen waren vroeger gesloten bolwerken waar enkel de jongeren “freedom of speech” hadden. Met de mediatisering en de opendebatcultuur zijn de politieke jongerenorganisaties als politiek forum weggedeemsterd. Hun stem wordt nog nauwelijks gehoord.³⁴⁵”

Ten slotte stelt Van Rompuy de BV-politici verantwoordelijk voor het verschrallen van het politieke debat in de verschillende parlementen:

“Ook komen de jonge babes en BV's zonder enige politieke ervaring in het parlement waardoor het politiek debat is verschrald. Onder generatiegenoten debatteren over politiek en de confrontatie aangaan met het partijestablishment is nog steeds de beste leerschool voor een politieke mandataris.³⁴⁶”

Maar ook andere politici halen geregeld uit naar BV's in de politiek. Stefaan Van Hecke, Oost-Vlaamse lijsttrekker voor Groen! bij de federale verkiezingen van 2007, liet optekenen:

“Men focust op de boegbeelden, maar Groen! moet het verschil maken met zijn programma. Onze kiezers verwachten vooral inhoud, geen *poppemieke* of een Miss België.³⁴⁷”

Een opmerkelijke uitspraak want uit ons lijstje blijkt dat Groen! op 10 juni 2007 juist met de meeste nieuwe BV-politici uitpakte (3.4).

---

³⁴³ http://www.ericvanrompuy.be/weblog/index.php/site/comments/sturm_und_drang/ (05/05/07)

³⁴⁴ http://www.ericvanrompuy.be/weblog/index.php/site/comments/sturm_und_drang/ (05/05/07)

³⁴⁵ http://www.ericvanrompuy.be/weblog/index.php/site/comments/sturm_und_drang/ (05/05/07)

³⁴⁶ http://www.ericvanrompuy.be/weblog/index.php/site/comments/sturm_und_drang/ (05/05/07)

³⁴⁷ http://www2.vrtnieuws.net/cm/vrtnieuws.net/verkiezingen07/per_partij/Groen/1.119847 (10/05/07)

3.3.4 BV-politici

Bij de BV-politici heerst er weinig begrip voor gratuite commentaar uit alle hoeken op hun politiek engagement. Walter De Donder vindt dat men BV's afschildert als tweederangs politici. *“Maar als de vertegenwoordiging van de bevolking een weerspiegeling ervan moet zijn, dan kunnen acteurs of BV's toch ook best in de politiek”*, stelt De Donder.³⁴⁸

Bob De Richter draait de redenering graag om:

“Wat is het gekste: een BV die aan politiek doet of een beroeps politicus die om de bekendheid een BV wil zijn?”³⁴⁹

Ook Sabine Devos vindt de kritiek op BV-politici contradictorisch. *“Eigenlijk wil elke nieuwe kandidaat toch bekend worden? Net wat wij al zijn”*, stelt ze. *“Ik ben die kritiek kotsbeu”*.³⁵⁰ Jaak Van Assche weet dan ook vanwaar de kritiek bij zijn onbekende collega's komt: jaloersheid.³⁵¹

Johan Verstreken heeft er zoals Devos genoeg van. Hij stelt dat men even kritisch naar andere beroeps categorieën zou kunnen kijken:

“Ik heb er mijn buik van vol dat dergelijke vragen altijd aan BV's gesteld worden. Waarom is men niet eens kritisch tegenover bijvoorbeeld advocaten die aan politiek doen?”³⁵²

Mark Demesmaeker vindt wel dat BV-politici soms wat meer in eigen boezem moeten kijken. Hij stelt dat BV's ook veel kritiek aan zichzelf te wijten hebben. Demesmaeker meent dat dit komt omdat *“weinig BV's ook echt de omschakeling maken naar de stiel van politicus”*.³⁵³ Flor Van Noppen roept dan ook zijn collega-BV's die niet begeistert zijn door het politieke vuur op zich niet in een avontuur te laten meeslepen:

“Als je door toeval of door uw activiteiten een BV bent, behoud uw waardigheid en verkoop ze niet voor macht en geld.”³⁵⁴

Ook in de commentaar op bepaalde activiteiten die BV's in de media brengen, naast hun politiek mandaat, kunnen een aantal BV's zich wel vinden. De Donder vindt dat politici zich naar hun status dienen te gedragen.³⁵⁵ Demesmaeker werpt op dat dit de geloofwaardigheid van de politicus op de helling zet.³⁵⁶

Toch kunnen Flor Koninckx en Jaak Pijpen op veel begrip bij andere BV-politici rekenen als het gaat over hun deelname aan het VT4-programma Stanley's Route. Klaas Delrue

---

³⁴⁸ Schriftelijk interview met Walter De Donder op 06/09/06.

³⁴⁹ Schriftelijk interview met Bob De Richter op 01/09/06.

³⁵⁰ Telefonisch interview met Sabine Devos op 02/10/06.

³⁵¹ Schriftelijk interview met Jaak Van Assche op 22/08/06.

³⁵² Schriftelijk interview met Johan Verstreken op 13/07/06.

³⁵³ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

³⁵⁴ Schriftelijk interview met Flor Van Noppen op 06/07/06.

³⁵⁵ Schriftelijk interview met Walter De Donder op 06/09/06.

³⁵⁶ Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

vindt een politicus die aan zo een programma deelneemt om zijn bekendheid te vergroten, bedenkelijker dan een BV-politicus die het anders ook zou gedaan hebben:

“Wanneer een BV volgens zijn profiel sowieso aan Stanley’s Route zou meedoen, kan je het hem of haar moeilijk kwalijk nemen dat hij dat ook nog doet nadat hij verkozen is. Meedoen om politieke redenen is een ander paar mouwen.³⁵⁷”

Volgens hem mogen BV’s die enkel lokaal actief in de politiek zijn eigenlijk nog veel verder gaan dan parlementaire BV’s omdat het als gemeenteraadslid normaal is dat men daarnaast een andere job uitoefent.³⁵⁸ Ook Devos vindt dat lokale BV-politici alles kunnen blijven doen.³⁵⁹

Koninckx vindt dat men voor zichzelf een grens moet bepalen wat combineerbaar is met een politiek mandaat en wat niet en dat men dat niet voor anderen moet doen.³⁶⁰ Pijpen laat weten dat politiek hem niet in zijn andere bezigheden verlamt.³⁶¹

Dat de komst van BV’s in de politiek op termijn de democratie zelf in gevaar brengt zoals sommige commentatoren en politicologen vrezen, vinden de BV-politici onaanvaardbare kritiek. “*In een ware democratie kan je nooit voor een verkeerde kandidaat stemmen*”, stelt De Richter. “*Dit zou een ontkenning van de democratie zijn*”.³⁶²

Verstreken meent dat de *problemen* met BV-politici wel eens aan de criticasters te wijten zou kunnen zijn in plaats van aan de BV’s zelf:

“Waarom BV’s meer onder de loep nemen dan anderen? Jan Terlouw (Nederland), Merlina Mercouri (Griekenland), Ronald Reagan (USA) hebben bewezen dat het kan. Enkel in Vlaanderen doet men vervelend over bekende mensen in de politiek.”³⁶³

3.4 Blik op de toekomst

Het tijdperk van de BV’s lijkt nog lang niet voorbij. Op de enkele maanden die tussen de gemeenteraadsverkiezingen op 8 oktober 2006 en de federale verkiezingen op 10 juni 2007 lagen, trokken de partijen alweer een nieuw vat verse BV’s open.

Daar waar vroeger BV’s vooral gevraagd werden door partijen beginnen die het ondertussen ook als een potentiële carrièrezet te zien. Zo insinueerde De Standaard bij de overstap van scouts-woordvoerder Rudi Verhoeven naar CD&V dat hij op voorhand minstens eerst bij Spirit had gehengeld naar een zitje in het parlement.³⁶⁴

---

³⁵⁷ Schriftelijk interview met Klaas Delrue op 27/09/06.

³⁵⁸ Schriftelijk interview met Klaas Delrue op 27/09/06.

³⁵⁹ Telefonisch interview met Sabine Devos op 02/10/06.

³⁶⁰ Schriftelijk interview met Flor Koninckx op 10/07/06.

³⁶¹ Schriftelijk interview met Jaak Pijpen op 06/07/06.

³⁶² Schriftelijk interview met Bob De Richter op 01/09/06.

³⁶³ Schriftelijk interview met Johan Verstreken op 13/07/06.

³⁶⁴ Goossenaerts K., Winckelmans W., “Kreten en gefluister. Verhoeven”, De Standaard, 03/05/07.

Hieronder een overzicht van de nieuwe BV's die ondertussen de stap naar de politiek waagden. Daarnaast nemen wij ook enkele mensen op die niet voldeden aan onze BV-definitie en dus niet in ons onderzoek werden opgenomen maar wel aan de lokale verkiezingen op 8 oktober 2006 deelnamen. Zij waren bijvoorbeeld dan nog geen BV of ze voldeden niet aan een ander criterium. Voor deze lijst gaan wij volledig voort op berichtgeving in de media. Onze ervaring leert dat we deze berichten met de nodige voorzichtigheid moeten benaderen (2.1.3.5). Deze lijst is louter indicatief. We streven niet naar volledigheid maar zien dit als een aanzet voor de thesisstudent in 2009.

Naam		Bekend van	Partij
Peter	Leyman	Volvo	CD&V
Pol	Vandendriessche	journalist VTM	CD&V
Rudi	Verhoeven	Scouts en Gidsen Vlaanderen	CD&V
Gert	Bettens	K's Choice	Groen!
Tom	Kestens	zanger Lalalover	Groen!
Peter	Lombaert	Vlaanderen Vakantieland	Groen!
Marijke	Pinoy	actrice	Groen!
Anne	Provoost	auteur	Groen!
Luckas	Vander Taelen	regisseur	Groen!
Peter	Verhelst	auteur	Groen!
Jef	Verrydt	Amnesty International Vlaanderen	Groen!
Boudewijn	Bouckaert	professor U Gent	Lijst Dedecker
Kim	Van Hee	zangeres Kim Kay	Lijst Dedecker
Ulla	Werbrouck	judo	Lijst Dedecker
Davy	Brocatus	Sterren op de Dansvloer (VTM)	Open VLD
Tiny	Mast	moeder van Kim en Ken	CAP
Magaretha	Guidone	groene huisvrouw	sp.a
Wendel	Trio	Greenpeace	sp.a
Christine	Van Broeckhoven	professor UA	sp.a
Jan	Jambon	Bank Card Company en Vlaamse Volksbeweging	N-VA
Rita	De Bont	Vlaamse Volksbeweging	Vlaams Belang

3.5 Conclusie

In dit deel verwerkten we de resultaten van het kwalitatief luik in onze *case-study* rond de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006. Eerst bespraken we de methodologische vragen die dergelijk onderzoek naar voor brengt. Nadien bespraken we de punten die uit de interviews met 33 BV-politici naar voor kwamen.

BV-politici zijn gemiddeld 42 jaar oud en hoger opgeleid. De BV's wijken daarmee niet af van het profiel van de doorsnee kandidaat bij de lokale verkiezingen op 8 oktober 2006. Het opvallende feit dat twee op de drie BV's een hoger diploma op zak hebben, spreekt

trouwens het beeld bij de kiezers tegen dat de BV-politicus per definitie incompetent zou zijn. Met dien verstande dat competentie natuurlijk niet enkel uit een diploma is op te maken.

Verder blijkt dat het merendeel van de BV's al decennia lang bekend is in Vlaanderen. Het zijn de blijvers in BV-land die het gros uitmaken van hen die ook aan politiek doen. BV's staan trouwens in het algemeen positief tegenover hun bekendheid. De meesten zijn zich ook goed bewust van hun bekendheid. Volgens Jean-Marie Dedecker zijn het trouwens niet enkel televisiestations die de bekendheid van hun BV's laten meten door gespecialiseerde bedrijven maar laten ook partijen de bekendheid van hun politici en BV's nagaan.

De bekendheid van een BV levert trouwens voordelen op voor de gemeenten. De BV-politicus krijgt namelijk veel vlotter contact met hogere overheden en ministers dan onbekende collega schepenen. Voor een gemeente lijkt een BV in het college minstens even nuttig in Brussel als een parlamentslid. Voorwaarde is natuurlijk dat de BV een uitvoerend mandaat krijgt en niet door zijn partij, nadat hij stemmen heeft binnengebracht in de gemeenteraad, geparkeerd wordt.

Dat er steeds meer BV's de stap naar de politiek maken, valt niet te verbazen. De BV's die wij spraken, werden gemiddeld minstens vier keer door een partij gevraagd vooraleer ze de sprong waagden. Vooral CD&V, sp.a en VLD schuimen alle sectoren af op zoek naar bereidwillige BV's. Vlaams Belang, lokale en kleine partijen vragen blijkbaar veel gericht aan BV's of ze de stap willen zetten.

Opvallend is dat zo goed als alle BV's beweren te zijn aangesproken of overtuigd door absolute toppolitici. Zelfs BV's die enkel lokaal actief zijn, zijn wel eens gaan tafelen met de nationale partijbonzen. Als men de BV's mag geloven, en die zijn meestal zeer discreet en voorzichtig over dit punt, dan kan men zich afvragen of ministers en partijvoorzitters ten tijde van de lijstvorming ooit nog thuis eten.

De meeste BV's laten zich echter enkel overtuigen door toppolitici die ze al langer kennen. De enige twee politici die er blijkbaar in geslaagd zijn om verschillende wildvreemde BV's van hun project te overtuigen, zijn Bert Anciaux (Spirit) ten tijde van ID21 en Johan Van Hecke (VLD) toen hij zelf nog CVP-voorzitter was. Beide heren kunnen verantwoordelijk worden gesteld voor de eerste grote golf van BV's in de politiek in de tweede helft van de jaren negentig.

Lokale partijen kunnen geen BP's in de strijd werpen om BV's binnen te halen. Zij verleiden dikwijls BV's doordat ze ideologisch onafhankelijk zijn. De BV verbrandt zich

dan niet aan één of andere kleur. Hij of zij kan zo zijn normale BV-activiteiten aanhouden en tegelijk aan lokale politiek doen.

Perscommentatoren en sociale wetenschappers verwijten BV's dikwijls weinig beroepsernst aan de dag te leggen wanneer ze een (lokaal) politiek mandaat aanvaarden. De grootste groep BV's doet echter mee uit liefde voor hun stad. Zij nemen hun engagement ernstig en zijn dan ook niet opgezet dat ze in de media telkens als dom blondje worden afgeschilderd. Deze BV-politici zijn duidelijk veel ambitieuzer om enkel als lijstvulling dienst te doen.

Het klopt dat er daarnaast een kleinere groep BV-politici is die meestal reeds een nationaal mandaat op zich neemt of *fin de carrière* is en de lokale lijst enkel uit steun bevolkten. Vraag is in hoeverre dit van andere politici verschilt.

Voor het idee dat enkel oud-journalisten en Jean-Marie Dedecker een aanwinst zouden zijn voor de politiek vinden wij geen enkele bevestiging. Wij spraken met BV's afkomstig uit allerlei sectoren die zeer gemotiveerd waren om aan lokale politiek te doen. Dikwijls zetten ze zich al jaren in voor hun lokale partij en gemeente.

Als we de BV's vragen naar het motief van de partijen om hen te vragen lokaal aan politiek te doen, klinkt het unisono: extra stemmen halen. Enkele BV's menen dat ze daarnaast ook gevraagd zijn voor hun bijzondere expertise op een bepaald gebied. Opmerkelijk is wel dat de BV's niet negatief tegenover dit motief staan.

De gevolgen voor BV's door hun stap in de politiek zijn soms zeer drastisch. BV's die enkel lokaal actief zijn, krijgen het soms wel minder hard te verduren dan BV's die ook nationaal in de politiek actief zijn.

Sommigen, zoals journalisten of woordvoerders van middenveldorganisaties moeten hun job opgeven. Maar ook BV's uit de sport- en showbizwereld worden dikwijls ontslagen. Daarnaast stellen alle BV's vast dat ze vanaf hun politieke outing opvallend minder vragen krijgen voor indirecte jobs. Een liberale presentator wordt bijvoorbeeld niet meer door katholieke verenigingen gevraagd om een feest in goede banen te leiden.

Nochtans zijn dit soort activiteiten de hoofdbron van hun inkomsten. BV's lijden dan ook soms zware financiële verliezen door kleur te bekennen. Dit gaat echter niet gepaard met een vermindering van de hoeveelheid werk. Zo wordt de liberale presentator nu door lokale VLD-afdeling gevraagd. Helaas voor hem wordt dit nu als promotie voor zichzelf beschouwd en wordt hij meestal niet meer voor dit werk vergoed.

BV's die voor het Vlaams Belang kiezen worden extra hard getroffen omdat zij naast deze negatieve gevolgen ook het *cordon sanitaire* over zich heen krijgen.

BV's geven verder niet graag toe dat de stap in de politiek hun populariteit deed dalen. De meesten geven aan van niet. Maar wanneer men dieper op dit punt ingaat, blijkt dat zeker lokaal de BV zijn aura verliest. Daar waar buiten de streek, waar de BV politiek actief is de bekendheid en populariteit meestal op pijn blijven, is dat zeker in de eigen gemeente niet het geval. Men ziet daar na enige tijd de BV meer en meer als politicus waardoor hij of zij de electorale voordelen van het BV-schap op middenlange termijn verliest.

BV's kunnen ook vrij goed hun eigen politieke populariteit inschatten. BV's met weinig lokale ervaring in de politiek onderschatten zelfs meestal hun aantal voorkeurstemmen. De BV-politici hebben naar eigen zeggen ook geen garanties geëist voor een degelijke plaats bij de federale verkiezingen in 2007. Al dachten ze wel dat hun resultaat van de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen bepalend zou zijn voor hun verdere politieke loopbaan. Dit is eigenlijk niet in het voordeel van de BV. Lokaal verliest hij namelijk veel sneller zijn BV-aura en bijhorende electorale slagkracht. Het is niet omdat Margriet Hermans in Oud-Turnhout niet meer de geliefde BV is van weleer dat men in Aalst of Oostende haar niet meer zo ziet.

Als er één ding is waar BV's in de politiek niet warm voor lopen, is het wel campagne voeren. Zeker aan huis-aan-huisbezoeken, markten en grote bijeenkomsten hebben de meesten een broertje dood. De reden ligt voor de hand: jarenlang waren ze gewoon zich in het openbaar zo onopvallend mogelijk te gedragen om niet nog meer op te vallen en nu zouden ze net het omgekeerde moeten doen.

Toch tasten de BV's diep in de buidel voor hun campagne. Gemiddeld geven ze 1760 euro aan promomateriaal uit. Dat terwijl de meeste BV's ervan overtuigd zijn dat één televisieoptreden hen veel meer stemmen opbrengt dan al dat geld samen.

Bij perscommentatoren leeft ook dikwijls het idee dat BV's weinig binding hebben met de politieke partij waarvoor ze opkomen. BV's kiezen gewoon de partij die hen het beste postje biedt. De BV-politici beweren juist het omgekeerde. Zij zijn overtuigd van hun politieke overtuiging en zien zichzelf dan ook meestal maar alleen voor hun huidige partij opkomen. Het feit dat het merendeel van de BV's nog steeds opkomt voor de enige partij waar ze ooit lid van was, speelt in deze in hun voordeel.

BV's volgen ook de actualiteit op de voet. Het is te zeggen: de nationale actualiteit. Maar één op vier van de BV's leest af en toe een regionale krant. Amper de helft van de BV's volgt het regionale nieuws in een nationale krant.

Met de kennis van het lokale partijprogramma is het dan wel beter gesteld. Althans volgens de BV zelf. Ze schatten dat ze het lokale programma beter kennen dan de

doorsnee kiezer en minstens even goed als hun onbekende medekandidaten. Opmerkelijk is wel dat maar één op drie BV's spontaan een concreet speerpunt uit dat lokale programma kon opnoemen.

Over de vraag of de BV's zich door de partijen misbruikt of gebruikt voelen, lopen de meningen uiteen. Sommigen vinden van niet, anderen vinden wel dat men op z'n minst gebruikt wordt. De meesten kunnen wel leven met het idee dat men hen gebruikt voor hun bekendheid. BV's zijn ook meestal niet van plan om met hun voeten te laten spelen.

Tenslotte: amper de helft van de BV's die op 8 oktober 2006 opkwamen, voelt zich ook echt politicus. Dat zijn dan meestal BV's die voltijds met politiek bezig zijn of op lokaal niveau een uitvoerend mandaat hebben.

Zij die zichzelf niet als een echte politicus beschouwen doen dit omdat ze door een dergelijk etiket hun imago niet willen laten bezoedelen. Ze willen ook niet tot de politieke klasse worden gerekend om zo het slechte imago dat aan politiek kleeft, niet op hen te laten afstralen.

Eindconclusie

Bij de lokale verkiezingen van 2006 bevolkten een record aantal BV's de kieslijsten. Met 75 BV-politici zien we een verdubbeling tegenover de eerste grote BV-golf in 1999. BV's in de politiek zijn een beproefd recept geworden dat zich langzaam lijkt te institutionaliseren in het politieke bedrijf. Toch moeten we dit ook relativeren: amper 0,21% van de kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen op 8 oktober 2006 blijken BV's te zijn.

De kiemen voor deze trend dateren al van veel langer geleden. We kunnen de opkomst van BV's in de politiek plaatsen binnen een bredere tendens van professionalisering en personalisering van de politiek. De twee gaan hand in hand. Steeds professionelere kiescampagnes zorgen ervoor dat er steeds meer gefocust wordt op de kandidaten in plaats van op de partijen of programma's. Dit resulteerde in Bekende Politici en van BP's naar andere BV's was het maar een kleine stap. Verder bleek dat ook voor 1999 al sporadisch heel wat bekende mensen in binnen- en buitenland een stapje in de politiek waagden.

De professionalisering en personalisering van de politiek zijn natuurlijk geen alleenstaande fenomenen. De opkomst van televisie, het steeds groter wordende belang van voorkeurstemmen, de ontzuiling en de vertrouwensbreuk tussen kiezers en politiek zijn maar enkele tendensen die nauw samenlopen en verweven zijn met de evolutie die wij hier beschrijven.

Hoewel het fenomeen dus niet nieuw is zien we wel een evolutie in de soort BV's die opkomen. Eind jaren tachtig vernieuwde Jaak Gabriëls (toen VU) zijn lijsten met wat hij *Bekwame Vlamingen* noemde. Gedoeld werd op gekende professoren, ondernemers en journalisten. In 2006 kwam het merendeel van de BV's uit de show- en sportsector. Bij kritiek op BV-politici wordt door perscommentatoren meestal op deze evolutie gefocust.

Er is echter geen enkele reden om aan te nemen dat BV's uit de show- of sportsector minder gemotiveerde of gepassioneerde politici zouden zijn. Bij de lokale verkiezingen stelden we wel een andere breuklijn vast op vlak van motivatie. BV's die reeds een nationaal mandaat uitoefenen, staan meestal niet te springen om ook lokaal actief te worden. Meestal willen zij de tijd naast hun nationaal mandaat besteden aan activiteiten buiten de politiek in de plaats van aan lokale politieke engagementen. Voor de BV's die enkel lokaal actief zijn, geldt net het omgekeerde. Zij zijn juist zeer gemotiveerd om naast hun *gewone* job een lokaal politiek engagement op zich te nemen. Een zangeres zonder nationaal mandaat kan dus gemotiveerder zijn dan een professor die ook al senator is. Gelukkig voor de lokale politiek is de tweede groep veel groter dan de eerste.

Toch kan de desinteresse voor het lokale politieke niveau politici die nationaal door de grote poort zijn binnengehaald zuur opbreken. Zonder het opbouwen van een lokaal netwerk is namelijk ook op langere termijn hun nationaal mandaat in gevaar. Een mooi voorbeeld daarvan is Lionel Vandenberghe (Spirit). Na zijn desastreuze prestatie op 8 oktober 2006 liet de partijleiding hem vallen en kan hij een verlengd verblijf in de senaat vergeten. Vandenberghe slaagde er nooit in een achterban op te bouwen in Zoersel.

We schreven al dat wij ongeveer 75 kandidaten op 8 oktober als BV beschouwen. Toch is het niet altijd kristalhelder wie wel en wie niet een BV is. Wij hanteerden een zeer brede definitie waarbij vooral de bekendheid als criterium werd gehanteerd. Televisie blijkt nog steeds het cruciale medium om van BV's te kunnen spreken. Hoe meer men op televisie komt, hoe groter de marktwaarde van de BV voor andere media. Naast BV-politici uit de show- en sportsector zien we dan ook BV's uit zeer verscheiden sectoren de stap naar de politiek zetten. Het zijn steevast mensen die dan als expert voor hun domein geregeld op televisie worden opgevoerd.

BV-politici wijken amper af van de gemiddelde leeftijd van andere kandidaten. Ze zijn bijna allemaal tussen de 30 en 65 jaar oud. De BV's die wij konden interviewen zijn bovendien meestal hoog opgeleid. Dit spreekt gedeeltelijk de beeldvorming tegen dat BV-politici per definitie *domme blondjes* zouden zijn. De meesten wonen in Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Vlaams-Brabant.

Van alle BV-politici kwamen er 73 op bij de gemeenteraadsverkiezingen en 21 bij de provincieraadsverkiezingen. BV-politici raken drie keer meer verkozen dan het gemiddelde voor alle kandidaten. Enkele factoren vergroten de kansen van een BV om verkozen te raken aanzienlijk.

Een eerste factor is de partij. BV's van de vier grote Vlaamse partijen raken het meest verkozen. De uitdaging is het grootst voor BV's bij kleinere en lokale partijen. Toch ligt het slaagpercentage van BV's ook bij kleine en lokale partijen nog dubbel zo hoog als voor de gemiddelde kandidaat.

Een tweede factor dat de kansen om verkozen te raken lijkt te beïnvloeden, is de plaats op de lijst. Wat voor onbekende kandidaten geldt, geldt in deze ook voor BV's: hoe zichtbaarder de plaats, hoe meer kans om verkozen te raken. Hierbij valt op dat BV-politici veel meer de lijst duwen dan ze de lijst trekken. BV's die ergens in de buik van een lijst verstopt zitten, hebben het opmerkelijk moeilijker om verkozen te raken.

BV's op een zichtbare plaats zetten ook meestal het beste resultaat van heel de lijst neer. Toch raakt ook bijna één op de tien BV's maar net op het nippertje verkozen. Zij gaan aan de haal met het laatste of voorlaatste zeteltje van hun partij in de

gemeenteraad. Dergelijke BV's zijn voor een partij eerder een vloek dan een zegen. De partijen hopen immers dat de BV heel wat verse stemmen aanbrengt. Indien deze dat maar in beperkte mate doet maar wel verhindert dat een trouwe militant in de gemeenteraad raakt, dan kan een BV voor meer spanningen binnen de lokale partijen zorgen dan dat hij voordelen voor de partij oplevert.

Deze bevindingen gelden zowel voor het gemeentelijke als het provinciale niveau. Toch zijn er ook enkele verschillen. BV-politici deden het nog veel beter bij de provincieraadsverkiezingen dan in hun gemeente. Er zijn zelfs enkele BV's die provinciaal standhouden maar gemeentelijk toch een erbarmelijk resultaat neerzetten. Dit zouden we kunnen verklaren door het feit dat veel BV's in hun eigen gemeente niet (meer) als zodanig beschouwd worden. Veel BV's wijzen erop dat ze in hun eigen omgeving als gewone mensen worden beschouwd. Bij hun stap naar de politiek worden ze op gemeentelijk vlak dan ook al snel gezien als een politicus zoals alle anderen. Men kan stellen dat de BV op gemeentelijk vlak maximaal één keer tenvolle van eventuele electorale voordelen aan het BV-schap verbonden, kan genieten. Op provinciaal niveau behoudt de BV veel langer zijn BV-aura en eventueel bijhorende electorale voordelen.

Hoe minder persoonlijk de kiezer de BV kent, hoe meer hij dus enkel afgaat op de beeldvorming van de BV in de media, hoe beter BV's scoren. Vanuit dit perspectief is het de vraag of huis-aan-huis bezoeken en andere activiteiten waarbij de kiezer de BV-politicus een beetje persoonlijker leert kennen, aan te raden zijn.

BV-politici zullen dit trouwens graag lezen want zij hebben meestal een bloedhekel aan campagne in het algemeen en massabijeenkomsten en huis-aan-huis bezoeken in het bijzonder. Men heeft als BV namelijk jarenlang geprobeerd om zich op straat zo onopvallend mogelijk te gedragen en bij campagnevoeren moet hij net het omgekeerde gaan doen.

We lieten onze BV's ook rangschikking volgens hun huidige *marktwaarde*. BV's uit tweede klasse zijn het meest succesvol in de politiek. Zij genieten een hoge bekendheid maar vallen net onder de categorie van absolute top-BV's zoals Koen Wauters buiten of Walter Grootaers binnen de politiek. Klasse 2-BV's zien politiek echt als een nieuwe uitdaging in hun carrière en zijn zeer gemotiveerd. Ze raken ook het best verkozen. Deze BV's kiezen in het algemeen voor de CD&V of sp.a. De absolute top-BV's zijn dan weer meer op VLD-lijsten te vinden.

Het zijn ook deze drie partijen die systematisch de BV-markt lijken af te schuimen op zoek naar nieuw vlees. Zowat alle BV's worden door absolute toppolitici verleid. Ministers, partijvoorzitters en –boegbeelden van CD&V, sp.a en VLD lijken massaal te

gaan tafelen met al wie in Vlaanderen bekend is. Toch laten BV's zich meestal alleen overtuigen door een toppoliticus die ze persoonlijk kennen. Enkel Bert Anciaux, ten tijde van ID21, en Johan Van Hecke, toen hij CVP-voorzitter was, bleken in staat voor hen volstrekt onbekende BV's te charmeren. BV's voelen zich dan ook het meest misbruikt als ze na de verkiezingen ervaren dat de toppolitici geen rekening houden met hun politieke inzichten. Vlaams Belang, lokale en kleine partijen zijn minder actief op de BV-markt. Ze vragen veel gerichter om in de politiek te komen aan die BV's waarvan ze reeds vermoeden dat ze voor hun partij iets voelen. Enige uitzondering lijkt de N-VA die ondanks haar kritische houding tegenover BV's in de politiek toch ook vlijtig zoekt naar BV-politici.

De media-aandacht die BV-politici kregen in de aanloop naar 8 oktober 2006 is buitensporig. Ze staat in geen enkele verhouding met wat BV's vertegenwoordigen in het totaal aantal kandidaten. De media focussen zich bovendien nog op een beperkte selectie van BV's. Vooral BV's uit klasse 1 en 2 halen het televisiescherm.

De meeste BV's die meededen aan de lokale verkiezingen zijn al decennia lang bekend in Vlaanderen. Het is een minderheid die pas in de 21ste eeuw bekend werd. Het is duidelijk dat politiek voor veel BV's een nieuw spoor is na allerlei andere jobs *in the spotlight*. De BV's staan meestal positief tegenover hun bekendheid en weten uit ervaring welke voor- en nadelen deze met zich meebrengt. Sommige partijen blijken ook gespecialiseerde bedrijven te laten peilen naar de bekendheid van hun toppolitici en BV's.

BV-politici wenden hun bekendheid en contacten met toppolitici aan om bepaalde problemen van hun gemeente in Brussel te gaan aankaarten. BV's met een uitvoerend lokaal mandaat getuigen dat voor hen de deuren bij ministers veel sneller opengaan dan voor hun onbekende collega's. BV's in een schepencollege zijn dus minstens zo nuttig als een burgemeester met een nationaal mandaat.

Omgekeerd halen BV's weinig concrete voordelen uit hun stap in de (lokale) politiek. De meesten leiden zware financiële verliezen doordat ze andere jobs moeten opgeven. Zeker de verloning van lokale mandaten zijn amper een doekje voor het bloeden. Daarnaast hebben BV's uit bepaalde sectoren met een tanende populariteit af te rekenen. Zeker muzikanten, presentatoren en acteurs voelen dit sterk. De populariteit daalt het meest in eigen streek.

De BV's die de stap in de politiek wagen zijn dan ook in het algemeen bijzonder gemotiveerd. Bij velen is een sentiment voor hun stad of leefomgeving de aanzet om verantwoordelijkheid in het lokale beleid op te nemen. BV's vinden van zichzelf dat ze

hun lokaal partijprogramma zeer goed kennen. Beter in elk geval dan hun kiezers maar ook minstens zo goed als hun medekandidaten.

Velen hebben wel moeilijkheden om één concreet lokaal partijvoorstel op tafel te leggen. Daarnaast volgt amper een vierde van de BV's de berichtgeving in lokale kranten en magazines zoals De Streekkrant. Wel volgt de helft van de BV-politici de lokale politiek via de regionale pagina's van nationale kranten.

Het idee dat BV's hun partij kiezen op basis van hoe lucratief het postje is dat ze kunnen krijgen, spreken de BV-politici formeel tegen. De meesten zien zichzelf enkel voor hun huidige partij opkomen. De grote meerderheid is ook nog nooit van een andere partij dan hun huidige lid geweest. Dit spreekt het beeld tegen alsof BV's grotere overlopers zijn dan andere politici.

BV's menen het serieus als ze in de politiek stappen en willen dan erkenning. De meeste voelen zich in de partij of door de kiezers wel als politicus aanvaard. Toch voelt maar de helft van de BV's zich een echt politicus. Velen blijven gehecht aan het beroep dat hen bekend maakte en willen dit niet volledig opgeven. Zeker niet voor een lokaal mandaat. BV's vrezen de negatieve effecten op hun andere bezigheden mochten ze zich als echt politicus profileren.

Ten slotte komen we terug bij onze hoofdonderzoeksvraag. BV's die in de lokale politiek stappen, zijn duidelijk meer dan enkel stemmenronselers. De meesten stappen in de politiek uit liefde voor hun stad of gemeente. Ze willen echt iets mee veranderen. Als BV's kleur bekennen, verliezen ze vaak veel andere jobs en geld. Men ziet dan ook vooral BV's die al jarenlang meedraaien in de mediawereld de stap zetten. Hun carrière is reeds gemaakt en ze zien politiek als een nieuwe impuls ervan. BV's die de kans krijgen om mee te besturen kunnen een grote meerwaarde voor het lokaal bestuursniveau betekenen. Zij openen namelijk deuren in Brussel die anders voor lokale politici moeilijk toegankelijk zijn. Veel partijen mispakken zich dan ook aan BV's. Ze hopen op veel extra stemmen maar houden er geen rekening mee dat die BV na de verkiezingen ook nog iets in de pap wil te brokken hebben.

Het is duidelijk dat BV's passen in de bredere evolutie van verpersoonlijking van de politiek. BV's bedreigen het systeem niet. Zij vullen enkel een leemte op die ontstaan is doordat media en politiek steeds meer focussen op personen in plaats van op partijen en programma's. De BV's uit ons onderzoek blijken bovendien zeer gemotiveerd te zijn. BV-politici lijken dus niet de slechtste oplossing om de problemen, die ontstaan door de personalisatie van de politiek, op te vangen.

Bibliografie

Boeken en wetenschappelijke tijdschriften

Aerts, L., Smith J., Een halve eeuw christelijke volkspartij in beeld, IPOVOC-CVP, Brussel, 1995.

Alperstein N. M., Imaginary Social Relationships with Celebrities Appearing in Television Commercials, Journal of Broadcasting & Electronic Media, 1991, nr. 1.

De Ridder H., Vijftig jaar stemmenmakerij. 17 verkiezingscampagnes (1946-1995), Uitgeverij Scoop, Gent, 1999.

De Swaef F., Verpersoonlijking van kiescampagnes. BV's in de lokale en provinciale politiek, Gent, 2006.

Elchardus M., De dramademocratie, Lannoo, Tielt, 2002.

Elias G., Melina Mercouri: biographie eines Weltstars, EdS, Wenen, 1995.

Evans J., Hesmondhalgh D., Understanding Media : Inside Celebrity, Open University Press, Berkshire, 2005.

Fiers S., Maddens B., Noppe J., Weekers K., Het profiel van de kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 in de 13 Vlaamse centrumsteden, persnota, Leuven, 2007. Via <http://soc.kuleuven.be/pol/docs/0610-persnota-verkozenen.pdf> (01/04/07)

Fiers S., Reynaert H., Wie zetelt? De gekozen politieke elite in Vlaanderen doorgelicht, Lannoo Campus, Tielt, 2006.

Huyse L., De verzuiling voorbij, Kritak, Leuven, 1987.

Kotler P., Rein I., Stoller M., High visibility : the making and marketing of professionals into celebrities, NTC Business Books, Chicago, 1997.

Kruismans B., Perceval P., Wereldberoemd in Vlaanderen. Zelfhulp gids voor het Bv-schap, Van Halewyck, Leuven, 2007.

Lesthaeghe R., Onderzoeksmethoden in mens- en maatschappijwetenschappen, deel 2, Centrum voor Sociologie, VUB, Brussel, 1993.

Muijs R.D., De overgang van politieke propaganda naar politieke reclame. De rol van de televisie, KUL, Leuven, 1992.

Sabato L. J., The Rise of Political Consultants. New Ways of Winning Elections, Harper Torchbooks, New York, 1981.

Schamp W., 10 jaar politieke campagnes. Een huurling vertelt. Hadewijch, Antwerpen, 1996.

Schodts L., Campagne handboek, De Nieuwe Maand, 1984, nr. 6.

Thevissen F., Politieke marketing en communicatie. Politieke Marketingstrategieën en de impact van electorale campagnes op het kiesgedrag, VUB Press, Brussel, 1994.

Tyberghein M., Het gebruik van Bekende Vlamingen in de politiek als electorale strategie. Politiek Impressiemanagement, een Vlaamse Case-study, VUB, Brussel, 1999.

Vermeiren E., Het gebruik van 'amerikaanse' politieke-marketing-technieken door Vlaamse partijen in hun verkiezingscampagne van 1995, UGent, Gent, 1996.

Weyers G., De BV als instrument van de politieke communicatie. Case-study: de regionale, federale en Europese verkiezingen van 13 juni 1999, KUL, Leuven, 2000.

Kranten en tijdschriften

(anoniem), Belachelijke opvolgers, De Standaard, 3 en 4 /09/05.

(anoniem), "Supernanny is stemmenkanon", Het Nieuwsblad, 10/10/06.

Ackaert J. "Tot daar de blijde intrede van de BV's", De Standaard, 12/12/06.

BBD, "Kijk Uit naar SP", De Standaard, 03/03/04.

BBD, "Bekend tot aan de taalgrens", De Standaard, 28/04/07.

BBD, PDB, "Politieke BV's krijgen slechte punten", De Standaard, 14/02/02.

Bernaers D., "Jaak Van Assche (66), Fernand Costermans uit FC De Kampioenen is eerste schepen in Bonheiden. 'Pensioen moeten ze verbieden'", Het Laatste Nieuws, 16 en 17/09/06.

Berns D., Bourton W., Samyn S., "De vraag is: waarom zijn we samen?", De Standaard, 21 en 22/04/07.

Bosmans K., "Cafébazen stappen massaal in politiek. Kristof 'Den Dike' Van Camp is nieuwste aanwinst van VLD", Het Laatste Nieuws, 16/02/06.

Brinckman B., "SP.A maakt zich op voor premierschap", De Standaard, 26/03/07.

BVB, "Bestuursakkoord in Sint-Truiden", De Standaard, 14/10/06.

BVB, "Samson-burgemeester in 2011 burgemeester van Affligem", Het Nieuwsblad, 14/10/06.

Cattebeke H., "Twee zielen in één BV", Knack, 07/02/05.

De Backer P., "BV's langs media naar politiek", Het Nieuwsblad, 20/11/1998.

De Clercq D., Pauwelyn D., "BV's in politiek als identificatiemiddel", Man-oeuvre, 03/03/07. Via <http://www.man-oeuvre.be/?p=257> (08/05/07).

Dehandschutter W., Goossenaerts K., Winckelmans W., "De Karavaan", De Standaard, 16/10/06.

Dobbelaere B., "Bekende koppen zijn ideaal om lijst te vernieuwen. Politicus of BV: het verschil is weg", De Standaard, 05/05/00.

Dobbelaer B., "BV's houden het niet zolang uit in de politiek", De Standaard, 20/06/2002.

Dobbelaere B., "Kreten en gefluister", De Standaard, 08/04/06.

Dobbelaere B., Quartier J., Wilmet H., "Kreten en Gefluister", De Standaard, 29/12/06.

Dobbelaer B., "Domme Rik", De Standaard, 12/01/2007.

Domi, "Ster van Belgische clerici taant", De Standaard, 27/11/2003.

Fonteyn G., "Ditmaal de echte", De Standaard, 16/11/1987.

FVG, "BV-dom lang geen garantie op succes", De Standaard, 10/10/06.

Goossenaerts K., Winckelmans W., "Kreten en gefluister. Verhoeven", De Standaard, 03/05/07.

GPL, "Gewikt en gewogen. Just the two of us", De Standaard, 18 en 19/11/06.

Hens T., "De politieke outing van Walter Capiiau. 'Ik heb er eindelijk tijd voor'", De Standaard, 15/02/03.

JVN, "Margriet Hermans stopt met gemeentepolitiek", Het Laatste Nieuws, 20/12/06.

Köhler P., "Polens neue Kartoffel", Die Tageszeitung, 26/06/06.

LB, "De twijfels van Dedecker", De Standaard, 27/01/07.

Martens D., "Nana Mouskouri komt afscheid nemen van haar fans", Het Nieuwsblad, 7/02/06.

MPH, "Idool Joeri doet VLD-voorzitter opstappen", Het Nieuwsblad, 08/09/06.

Neuckermans L., "PVV wilde geen ventjes op affiche", De Standaard, 8/11/1991.

Pauli W., "Weer een waza-ari van Jean-Marie Dedecker", De Morgen, 31/01/06.

PDC, "Fata Morgana-ster op NCD-lijst", Het Nieuwsblad, 21 en 22/01/06.

Peeters M., "Ik ben al een paar jaar over mijn datum, vrees ik. Wordt de nieuwe 'Big Brother' het laatste wapenfeit van Walter Grootaers (52)?", Het Laatste Nieuws, 03 en 04/03/07.

RBO, "Johan Verstreken niet langer in gemeenteraad Oostende", De Standaard, 17/12/06.

RBO, "N-VA en CD&V jagen op Pol Van Den Driessche", De Standaard, 21/03/07.

Reynebeau M., "U bent toch ook onafhankelijk", De Standaard, 16/10/04.

Roox G., "Politiek hoort saai te zijn. Lukt het nog zonder BV's", De Standaard, 24 en 25/09/05.

RF, "Kiezer gebruikt steeds meer voorkeurstemmen", De Standaard, 16/09/06.

Samyn S., "Zet eens een journalist op je lijst", De Standaard, 05/05/07.

Schrijvers F., "Ik was eerste BV die stap in politiek zette", Het Nieuwsblad, 28/01/02.

Somers S., "Alle balast smijt ik overboord. Ik ben geen BV, ik ben een parlementair die zijn job moet doen", Het Laatste Nieuws, 19/01/2006.

Standaert L., "Meer BV's en nog minder vrouwen in gemeenteraad", Gazet van Antwerpen 28 en 29/01/06.

Tegenbos G., "Naam belangrijker dan gewicht", De Standaard, 02/04/07.

Van Aelst P., Walgraeve S., "De zwevende kiezer", De Standaard, 12/06/2004.

Van Der Kelen L., "De schone schijn is wat telt", Het Laatste Nieuws, 15/12/05.

Van Nieuwenborgh M., "Alles wel beschouwd. De leukste verkiezingen!", De Standaard, 07/10/00.

Van Nieuwenhuysen G., "Klassedame heeft druk jaar", Gazet van Antwerpen, 30/12/2005.

Vestraeten J., "Het sleutelplan van Eyskens. Campagnes van weleer : de CVP", Gazet Van Antwerpen, 06/05/1995.

Verschelden W., "Vande Lanotte gokt berekend", De Standaard, 20/03/07.

Verschelden W., "Ervaring is geen garantie op verlengd verblijf. Waarom een parlementair zitje geen zekerheid geeft voor een plaats op de lijst", De Standaard, 04/04/07.

Winckelmans W., "Burgemeester Janssens stopt Vlaams Belang", De Standaard, 9/10/2006.

Winckelmans W., "Een nieuwe campagne wil ik mezelf besparen", De Standaard, 5/03/2007.

Winckelmans W., "Leyman raakt Open VLD in het hart", De Standaard, 14/03/07.

Congresteksten

De Landtsheer C., De Vries P., Kesteloot S., "Branding the mayor. The end of political ideology in Flemish Municipal politics?". Op de PSA Political Marketing Specialist Group Meeting, 22-23/02/2007, Londen.

Norris P., Tuned out Voters? Media impact on campaign learning. Op de Politeia Conferentie, Brussel, 03/11/2002. Via <http://www.politeia-conferentie.be/page.php?LAN=N&ID=40&FILE=docs> (15/03/2006)

Audiovisuele media

Debby en Nancy's Happy Hour, één, 18/03/07.

Wilde Geruchten, Radio 1, 30/01/07.

Ter Zake, Canvas, 26/12/2006.

Internet

<http://www.aalst.be/default.asp?rubriekid=659&url=%2Fbo%2Ftoongr.asp&id=32>
(01/04/07)

<http://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=|depute&language=nl&cfm=cvview.cfm?key=00450&lactivity=51> (01/04/07)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Cicciolina> (23/03/07)

http://www.ericvanrompuy.be/weblog/index.php/site/comments/sturm_und_drang/
(05/05/07)

<http://gov.ca.gov/> (23/03/07)

http://www.johnglennhome.org/john_glenn.shtml (23/03/07)

<http://www.mm.be/nl/archief.php?id=225&page=6> (01/04/2007)

http://www.nos.nl/nosjournaal/artikelen/2006/9/5/050906_dierenpartij.html (21/03/07)

<http://www.vandale.nl/opzoeken/woordenboek/?zoekwoord=BV> (01/04/07)

http://verkiezingen2004.belgium.be/nl/vla/results/results_graph_etop.html (21/03/2007)

www.vlaanderkiest.be (13/04/07)

<http://www2.vrtnieuws.net/cm/vrtnieuws.net/nieuws/buitenland/1.110280> (10/04/07)

http://www2.vrtnieuws.net/cm/vrtnieuws.net/verkiezingen07/per_partij/Groen/1.119847
(10/05/07)

<http://www.whitehouse.gov/history/presidents/rr40.html> (23/03/07)

<http://www.zaan.be/lib/teksten/boon.php> (21/03/2006)

Primair bronnenmateriaal

E-mail van Peter Cockx op 27/12/06.

E-mail van Yves Desmet op 21/02/07.

Interview met Betty Owzcarek te Lier op 29/09/06.

Interview met Edwig Van Hooydonck te Wuustwezel op 25/09/06.

Interview met Freddy Van Gaever te Wommelgem op 25/08/06.

Interview met Jean-Marie Dedecker te Aalst op 01/10/06.

Interview met Jürgen Verstrepen te Antwerpen op 05/09/06.

Interview met Margriet Hermans te Gent op 07/09/06.

Interview met Marleen Temmerman te Gent op 18/04/07.

Interview met Walter Grootaers te Lier op 29/09/06.

Privéarchief Walter De Swaef, Aalst.

Schriftelijk interview met Anke Van dermeersch op 06/07/06.

Schriftelijk interview met Bob De Richter op 01/09/06.

Schriftelijk interview met Bruno Valkeniers op 05/09/06.

Schriftelijk interview met Dirk Sterckx op 10/07/06.

Schriftelijk interview met Evelyn Verbaeten op 6/07/06.

Schriftelijk interview met Flor Koninckx op 10/07/06.

Schriftelijk interview met Flor Van Noppen op 06/07/06.

Schriftelijk interview met Francis Severeysns op 29/09/06.

Schriftelijk interview met Hilde De Sutter op 12/04/07.

Schriftelijk interview met Lionel Vandenberghe op 06/07/06.

Schriftelijk interview met Mark Demesmaeker op 03/10/06.

Schriftelijk interview met Ivo Belet op 29/09/06.

Schriftelijk interview met Jaak Pijpen op 06/07/06.

Schriftelijk interview met Jaak Van Assche op 22/08/06.

Schriftelijk interview met Jo De Clercq op 07/07/06.

Schriftelijk interview met Johan Verstreken op 13/07/06.

Schriftelijk interview met Klaas Delrue op 27/09/06.

Schriftelijk interview met Sofie Goffin op 22/04/07.

Schriftelijk interview met Walter De Donder op 06/09/06.

Schriftelijk interview met Willy Teirlinck op 25/04/07.

Telefonisch gesprek met André Steemans op 12/09/06.

Telefonisch gesprek met Bart Alleman op 18/04/07.

Telefonisch gesprek met Liliane Saint-Pierre op 12/09/06.

Telefonisch interview met Bart Alleman op 24/11/06.

Telefonisch interview met Sabine Devos op 02/10/06.

Telefonisch interview met Reginald Moreels op 02/09/06.

Bijlagen

Hierna volgen de bijlagen waarnaar in de tekst wordt verwezen. Helemaal achteraan deze thesis vindt u een cd-rom met daarop alle interviews die aan de basis lagen van ons kwalitatief onderzoek. De face-to-face en telefonische interviews kan u herbeluisteren en de schriftelijke interviews zitten in Word-formaat bijgevoegd.

Een overzicht van de hierna afgedrukte bijlagen:

Bijlage 1 tot en met 19	Bevatten het campagnemateriaal dat mede aan de basis lag van het historisch overzicht dat de evolutie naar professionele en gepersonaliseerde verkiezingscampagnes illustreerde (1.2)
Bijlage 20	Gastenlijst Woord tegen Woord
Bijlage 21	Overzicht verkozen en niet-verkozen BV-politici
Bijlage 22	Partijkeuze BV-politici
Bijlage 23	BV-lijsttrekkers en –duwers bij gemeenteraadsverkiezingen
Bijlage 24	BV-lijsttrekkers en –duwers bij provincieraadsverkiezingen
Bijlage 25	Overzicht sector van afkomst van de BV-politici
Bijlage 26	BV-politici die pas na 8 oktober 2006 boven water kwamen
Bijlage 27	Prestatie verkozen BV's tegenover de andere kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen
Bijlage 28	Prestatie niet-verkozen BV's tegenover de andere kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen
Bijlage 29	Prestatie verkozen en niet-verkozen BV's tegenover de andere kandidaten bij de provincieraadsverkiezingen
Bijlage 30	Begeleidende brief kwalitatief onderzoek
Bijlage 31	Overzicht BV-politici die deelnamen aan ons kwalitatief onderzoek
Bijlage 32	Vragenlijst kwalitatief onderzoek

V L I E R Z E L E

GEMEENTEVERKIEZINGEN

VAN 11 OKTOBER 1964

KIESMANIFEST

VOORSTELLING DER C.V.P.-KANDIDATEN

LIJST Nr 1

1. Jules FAKET

Burgemeester. Gedurende de 6 afgelopen jaren heeft hij de gemeente bestuurd met een zeldzame bekwaamheid en een grenzeloze toewijding die nog niemand hem heeft voorgedaan. Hij heeft ongetwijfeld het hart veroverd van ALLE inwoners.

2. Cyriel DE WINT

Uittredend gemeenteraadslid. Voorzitter van het A.C.W., A.C.V. en Christelijke Mutualiteit. Hij is een voorvechter in onze christelijke sociale organisaties. Hij bewees reeds veel mensen een dienst en iedereen weet dat men op hem kan rekenen. Na 6 jaar geleden voor de eerste maal verkozen te zijn geweest wordt hij thans een vaste waarde in onze ploeg.

3. Marcel CORNELIS

Uittredend gemeenteraadslid. Hij is de man met de meeste dienstjaren in de gemeenteraad en met een jarenlange ervaring. Hij is bekend om zijn rustige en klare kijk op de zaken en hij moge nog lang ten dienste staan van de gemeenschap en van de landbouwers in het bijzonder.

4. Alfons WIJNDAELE

Iedereen herinnert zich Fons als een topfiguur bij de Kajotters ten tijde van de fantastische bloei der jeugdbewegingen. Hij is thans secretaris van de Boerengilde en de vader van een voorbeeldig en schoon gezin. Hij is geen opschepper maar iemand die rustig zijn plicht doet. Hij bewees reeds veel diensten aan de landbouwers waar hij bekend staat als een wijs en verstandig man.

5. Jozef DE RICK

Een graag geziene figuur. Een echte volksvriend. Gewezen ondervoorzitter van de KWB-Paepegem en vader van een gezin van 10 kinderen. Hij heeft het leeuwenandeel gehad in de opbouw van de kerk en van 't zaalken te Paepegem. Zijn verkiezing tot gemeenteraadslid — die geen twijfel laat — zal de kroon zetten op zijn reeds rijk gevulde loopbaan.

6. Sylvin VAN DE KEERE

Gewezen ontvanger der Scheepvaartrechten. Oudstrijder en medestichter van de Oudstrijdersbond waarvan hij de secretaris is. Jarenlang staat hij reeds ten dienste van de leden. Nu hij zich definitief op zijn geboortedorp heeft gevestigd zal hij ongetwijfeld voor de ganse bevolking nuttig werk kunnen leveren.

7. Marcel CLOMPEN

Een kandidaat die nieuw en jong bloed brengt in onze rangen. Hij is voorzitter van de B.J.B. Hij is bekend als een elite-landbouwer. Op hem rust ongetwijfeld de toekomst van onze plaatselijke landbouwersorganisaties.

8. Erik EECKHOUT

Licentiaat in de Germaanse Talen en leraar bij het Rijks-onderwijs. Nog een jonge kandidaat met een universitaire vorming. Voor de studerende jeugd kan hij een onschatbare hulp betekenen en voor de ouders, die onderwijsproblemen kennen voor hun kinderen, is hij een gouden raadsman.

9. Remi DE BACKER

Inspecteur-dienstchef bij het Nationaal Instituut voor de Huisvesting. Reserve-kapitein van de artillerie. Hij is Voorzitter van het Davidsfonds en van de K.W.B. Jarenlang was hij hoofdleder van de K.A.J. en vrijgestelde van het A.C.V. Hij heeft prachtig werk geleverd als lid van het Kabinet van Minister Van Hemelrijk en als vertegenwoordiger van de C.V.P. op het Kabinet van de Liberale Minister Moureaux. Ondanks zijn jeugdige leeftijd bekleedt hij reeds een hoge post in de administratie dank zij zijn bekwaamheid en zijn werkkraft. Zeer veel mensen heeft hij geholpen en dank zij hem heeft ons gemeentebestuur reeds veel bekomen. Het is « de » jonge kracht die onze gemeente nodig heeft.

KIEZERS! Wij zijn fier U een dergelijke kandidatenlijst te kunnen voorstellen.

Het is een VERNIEUWDE, een JONGE, een DYNAMISCHE en vooral een BEKWAME ploeg.

Uw keuze doen uit zó een reeks kandidaten: **DAT IS MOEILIK!**

Kiezen voor welke lijst U zal stemmen: **DAT IS EENVOUDIG!**

Onze Verwezenlijkingen

AANLEG VAN NIEUWE EN VERBETERING VAN BESTAANDE WEGEN

PAEPEGEM

1. Kerkbaantje nr. 61 in asfalt gelegd.
2. Schoolbaantje nr. 65 met dalen verbeterd.
3. Weg nr. 17 (gans de Benêen) in asfalt.
4. Vanaf kabien tot aan Van Caelenberg : in asfalt.
5. Weg nr. 15 : van Smetlede tot voornoemde weg : in asfalt.
6. Riolering aangelegd vanaf grens Impe met aansluiting aan de bestaande.
7. Riolering aan Bovenweg en Benêen.
8. Baantje nr. 67 (Paepegem - Brusselse Steenweg) : in beton.

STRIJMEERS

9. Spoorwegbaan in asfalt (Benêen).
10. Weg nr. 15 (aan Oscar De Keyser) : in asfalt.
11. Weg nr. 1 (Roomstraat) : in asfalt.
12. Bosveldweg werd verhard.

UYLENBROECK

13. Landweg (vanaf De Wilde naar Bussegem) verbeterd met grint.
14. Baan tussen café Amerika en Léon Matthijs : in asfalt.

HOEKSKEN

15. De wegen nr. 12 en 13 : BAAN VAN DORP OVER HOEKSKEN NAAR AUTOSTRADÉ : een nieuwe, brede betonweg, volledig voorzien van riolering.
16. Voetbaantje nr. 17 (vanaf macadam langs Remory tot aan de binnenweg) : in beton.
17. Baan nr. 35 (van De Pauw tot macadam) : aardeweg verhard met asfalt en voorzien van riolering.
18. Riolering vanaf macadam tot aan de beek.
19. Voetweg (vanaf Gustaaf Coppens tot macadam) : in beton.

BUSSEGEM

20. Verschillende herstellingswerken aan wegen en waterlopen.
21. Weg nr. 6 : aanleggen van betonweg.
22. Weg nr. 8 (van Dries naar Bussegem) : nieuwe betonweg.

DRIES

23. Weg nr. 10 (Kleine Dries) : in asfalt.
24. De wegen nr. 32 : gans in asfalt.
25. De wegen nr. 24 : eveneens helemaal in asfalt.
26. Voetweg Dries - Oud-gemeentehuis : in beton.

DORP

27. Weg nr. 29 : verhard in asfalt.
28. Gans het dorpsplein : in asfalt gelegd.
29. Weg nr. 85 (kerk) : voetweg in asfalt.
30. Kerkweg vanaan de kerk tot aan St. Annakapel : in asfalt.
31. Weg van Oud-gemeentehuis naar macadam : in asfalt.

OORDEGEMSE STRAAT

32. Weg vanaan St. Annakapel tot aan August-Lahaye : nieuwe weg in asfalt.
33. Weg nr. 21 (August Lahaye tot aan Fabriek) : verhard in asfalt.
34. Weg nr. 27 (vanaan Fabriek tot voorbij Wed. De Coen-

MORELGEM

36. Voetweg nr. 29 (naast Wed. Lammens tot baan nr. 39) : in beton.
37. Weg nr. 39 : weg in asfalt tot voorbij de woningen en verder met grint.
38. Voetweg nr. 93 : met dalen verhard.
39. Voetweg nr. 94 (vanaf Wijndaele tot Bovenweg) : met dalen.
40. Weg nr. 37 (van De Moor tot Van Bockstael) : verbeterd met asfalt.
41. Weg nr. 41 : riolering gelegd vanaf het huis Van Bockstael tot aan de beek.
42. Verschillende landwegen verbeterd met steenslag en grint.

ANDERE RESULTATEN

WATERLEIDING

43. Vóór 4 jaar werden de burgemeesters van een tiental gemeenten uit de streek samengeroepen voor een bespreking in verband met het aanleggen van een waterleiding. Aanstonds hebben we een volksraadpleging gehouden : U herinnert zich nog wel, toen de veldwachter U een briefje bracht om te weten of U voor of tegen het aanleggen van een waterleiding waart. Als antwoord hierop kregen we : 65 % voor, 35 % onthielden zich. Wij zijn dan ook dadelijk van wal gestoken en de hoofdleiding is reeds geruime tijd klaar.

ELECTRICITEIT

44. Plaatsen van nieuw kabien en versterking van de drijfkracht.
45. Plaatsen van 46 neonlichten op alle hoeken van de straten van gans de gemeente.
46. Plaatsen van ongeveer 35 ontbrekende lampen.

KERKHOF

47. Aankoop en aanleg van nieuw kerkhof.
48. Plaatsen van een mooi kruisbeeld en aanbrengen van beplantingen.
49. Eregrond afgestaan voor de oudstrijders van beide oorlogen.
50. Plaatsen van een dodenhuisje.
51. Verharding van de weg naar het kerkhof met grint.

ONDERWIJS

52. De plans voor het oprichten van vier nieuwe klaslokalen en het doen slopen van het oude schoolhuis zijn reeds geruime tijd ingediend, maar wij wachten nog steeds om van hogerhand toelating te krijgen tot aanbesteding. De leerlingen met hun toegewijde leerkrachten beschikken nu over volledig vernieuwd en modern aangepast schoolmateriaal.

SUBSIDIES

53. Jaarlijks werden aan onze Oudstrijders, aan de Openbare Boekerij, aan Vlierzele-Sportief, aan groep Tijn en aan de Burgerlijke Bescherming ruime subsidies toegekend.
54. De **BEEK** die de scheiding vormt tussen de gemeenten Impe, Smetlede en Vlierzele werd dank zij onze tussenkomst geklasseerd als een waterloop van 2^e categorie. Dit heeft voor gevolg dat in de toekomst het onderhoud

Bijlage 2

ANTWOORD AAN DE LIJST N° 2.

Wij hebben enkele uren geleden met veel aandacht Uw kiesmanifest gelezen. Wij richten ons speciaal tot U, Mijnheer Flor. De Rick, omdat Uw vrienden van de lijst n° 2 de verantwoordelijkheid aan U hebben overgelaten. En waarom? Wel eenvoudig omdat de Heren Bauwens en Boterberg zelf GEEN KRITIEK kunnen uitoefenen. ZIJ HEBBEN HERHAALDELIJK VERKLAARD DAT ONZE GEMEENTE VOORBEELDIG WERD BESTUURD EN DAT WIJ GEEN BETERE BURGERMEESTER KONDEN DROMEN. Trouwens wanneer zij opmerkingen te maken hadden dan moesten zij dat in de gemeenteraad doen, maar daar hebben ze hun mond gehouden omdat ze volledig akkoord waren met ons voorbeeldig bestuur.

Verder is U nog zo kleingeestig van punten op Uw programma te schrijven die wij zelf reeds hebben verwezenlijkt. Alle inwoners van Vlierzele hebben het onmiddellijk gemerkt dat U de rest van Uw programma eenvoudig weg hebt afgeschreven uit het kiesmanifest van de C.V.P. U hebt dus alleen maar bewezen dat U goed kunt afschrijven. En... morgen krijgt U " O " op Uw examen.

U schrijft dat wij in ons manifest het beleid van de vorige C.V.P.-Bestuurders laken. NIETS IS MINDER WAAR!!! Wij willen alleen maar bewijzen dat wij zeer zuinig met de centen zijn omgesprongen en dat de financiële toestand van de gemeente gezond is.

U schrijft een gans artikel over opcentimes. Dat is zeker om Uw blad te kunnen vullen? Iedereen weet dat de ons omringende gemeenten evenveel opcentimes hebben en bovendien belastingen hebben gelegd op het inkomen, autovoertuigen, de inrijpoorten, de elektriciteit. Van deze laatste belastingen bestaat er op onze gemeente GEEN ENKELE en daarbij werden de provinciale belastingen en de belasting op de fietsplaten niet verhoogd.

Dat U naast Burgermeester ook nog Pastoor zou willen worden dat wisten wij ook al niet. U zegt toch dat U KOSTELOOS dienstbetoon gaat doen voor alle "PAROCHIANEN".

Wanneer U, Mr De Rick, zegt dat de gementeschuld 13.770.192 fr bedraagt dan liegt U dat U er blauw van ziet en met leugens zijn ons mensen niet gediend. U goochelt zo maar met miljoenen omdat U dat waarschijnlijk gewoon zijt in Uw eigen portemonnaie. Is het nog niet genoeg dat U, Mr De Rick, met de centen van de belastingbetalers een nieuwe straat zou willen op Uw grond te Papegem. Met dit alles beoogt U slechts één zaak: " EIGEN BELANG - EIGEN BELANG "!

Als er iemand in Vlierzele is die met zwijgen dan bent U dat Mr De Rick, trouwens morgen zullen de Kiezers Uw mond dicht doen, derwijze dat hij nooit meer zal opengaan. Het weze voor U een les.

BOTERBERG Remi	☐
DE RICK Georges	☐
JANSSENS Georges	☐
DE THAYE Emiel	☐
VAN TITTELBOOM Jozef	☐
MORY Stephanus	☐
COPPENS Gustaaf	☐
DE COCKER August	☐
BAUWENS Albert	☐

**GEMEENTE VLIERZELE
GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN
van 11 oktober 1964**

Kiezeressen en Kiezers,
Mevrouw, Mejuffer, Mijnheer,

Op 11 oktober wordt gij terug naar de stembus geroepen om de nieuwe gemeenteraad samen te stellen.

De huidige meerderheid heeft, gedurende de laatste 6 jaren bewezen, niet opgewassen te zijn voor haar taak ; hoe zou dat ook kunnen, wanneer er in die bestuursmeerderheid zelf, tweedracht heerst !

Hun bizonderste verwezenlijking is het verhogen der grondbelastingen van 600 naar 1300 opcentiemen, of een aderlating voor U allen.

Beste Medeburgers,

Wanneer ik mij als kandidaat voor de gemeenteverkiezingen te Vlierzele heb laten voordragen, heb ik dit niet gedaan uit eigen belang, maar wel omdat ik overtuigd ben dat er nog veel en nuttig werk dient verricht op onze gemeente.

Zie dus klaar — geef uw stem niet aan onbekwamen — schenk uw vertrouwen alleen aan de partij der **GEMEENTEBELANGEN**, die onbaatzuchtig en eendrachtig zal ijveren voor een beter en mooier Vlierzele, voor sociale voordelen, zoals gemeentelijke bouw- en geboortepremie.

**KIEST OP 11 OKTOBER A.S. OP LIJST Nr. 2
door eveneens naast mijn naam te stemmen.**

Met dank bij voorbaat.
DE RICK Georges,
Aannemer.
Strijmeers, Vlierzele.

JANSSENS Georges

Poelkenier

Nr 5

Rondborstige en joviale kandidaat

HERMIE Herman

Bediende

Nr 4

Jonge dynamische kracht vooral bekend om de toekomst van onze jeugd.

Reeds jaren actief in de strijd voor de Vlaamse nationale belangen.

Voor :

- Modern gemeentebekleid.
- Verjongd kultuurleven en dynamischer sportbekleid.
- Royale hulp aan de jeugdgroeperingen.

VERTROUWEN

HET KIND VAN DE REKENING

*Voor kindergeld hebben zij
geen centen, wel voor
vliegtuigen.*

cd europa

Bijlage 8

Europees
herstelbeleid

DRIEMAANDELIJKS ORGAAN VAN DE FRACTIE
VAN DE EUROPESE VOLKSPARTIJ (CHRISTENDEMOCRATEN) EUROPEES PARLEMENT 1/84

EVP

DEMOCRAZIA
CRISTIANA

samen streven
naar
een Europa
van
vrije mensen

VLAANDEREN IN VOGELVLUCHT

Bijlage 9

Cijfers, feiten en statistieken

VOLKSUNIE

voor een vrij Vlaanderen

Minder belastingen.

PVV

Uw beste waarborg.

Julie

december 1987

Goede Sint en lieve mensen van het overblijfsel
Alst.

Dit briefje gaat over mijn oma, Paula 'Hondt'.
Hij is minister in Brussel.

Wij zien haar enkel soms de zondag.
Want in de week is oma altijd op haar werk.
Dit is zij daar nog erg laat 's avonds.
Hij moet wel honderd brieven s. schrijven en dikke
dossiers lezen.

Mijn oma is de baas van de post en de r.t.t.
Hij zegt ons dat zij recht om de post beter te maken.
De postkantoren moeten meer overvloedig en de mensen
moeten meer brieven schrijven.
De r.t.t. dat is de telefoon. Maar oma zegt dat het ook
telecommunicatie is.
Hij vindt het een moeilijke woord. Hij zegt dat het gaat
over computers. Daarom zullen wij in het jaar 2000
alles kunnen doen. Ook vrees ik dat de mensen hier
met een wij bellen.

Mijn oma Paula 'Hondt' heeft het recht ook om om
er bij ons nog zoveel mensen zijn die geen werk hebben.
Hij heeft er al wel om werk gekregen. Hij heeft
ook een kinderkruiden van de r.t.t. laten maken in
Alst. En de dienst van rijk - en luistergeld van
Brussel naar Alst gebracht.

Wij zijn fier op onze oma, omdat ze zo hard werkt
en goed doet voor de mensen.

Goede Sint en lieve mensen van Alst, zullem
Julie op 13 december eens over mijn oma denken?
Hij staat voor de verkiezingen eerste op de lijst van
de Somaat.

we ga nu stoppen.

Lieve kwijes van JULIE

Ook kusjes van mijn broertje Bernard, mijn zusje
Florence, mijn meisjes David en Matthias en mijn
michige Edith.

David

Bernard

geen ommekeer

Bijlage 12

J A

VOOR DE TOEKOMST

IN DEZE HERFST VERLIEZEN DE GROTE PARTIJEN HUN BLADEREN ...
MAAR NIET HUN STREKEN ...!!!

STEM GROEN... STEM AGALEV !!

**Eigen
volk
eerst.**

10

**Vlaams
BLOK**

**“WIJ WILLEN
WILLY
WEER!”**

Verkiezingsmededeling

Waarom ben jij bij
de CVP gegaan ?

Ah, dat is hier
de CVP ?

Eric ANTONIS

René VERRETH

Giuseppe TOTEDA

Jan HOET

Frank DECEUNINCK

Jan VAN ERPS

DE VERRUIMING VAN DE CVP

Erasmus-Vereniging

VLAMINGEN
STEMMEN
VOLKSUNIE

EXTRA

GRATIS HUIS-AAN-HUIS BLAD OVER GEBEURTENISSEN DIE U RAKEN - MEI 1999 - NR. 4

PERSDIENST VRT

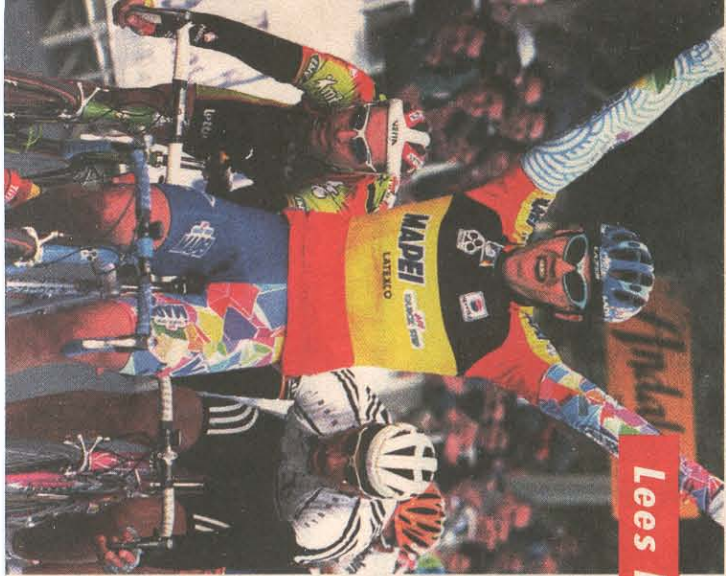
POL GOOSSSEN UIT «THUIS»

“Mogen werken is
het belangrijkste”
Zie blz. 4

TOM STEELS

hoop, maar ook zorgen
voor de toekomst

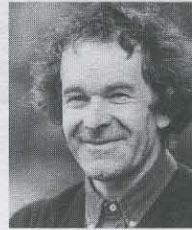
Lees blz. 4

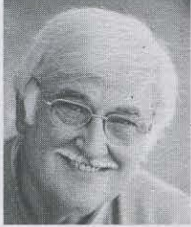

Marcel De Sloover

“Waarschijnlijk leef ik wel anders: ik zet mij in voor een harmonische samenleving en ik ben geen cynicus geworden.”

Kamiel Sergant

“Willen we nog een maatschappij waar onze kinderen, kleinkinderen en de volgende generaties nog gezond kunnen in leven, dan zullen wij, ieder van ons, bij ons zelf moeten beginnen.

Alles in het teken van economie en geld, geen sociaal contact meer, computers die praten, chemische vergiftiging, uitputting van de grondstoffen, de vervuiling van rivieren en zeeën, mensen die verhongeren,... niet meer kunnen delen,... de almacht van het geld,... alles voor mij, niks voor een ander... wat gaan onze kinderen nog vinden?

Het is de hoogste tijd dat we anders gaan leven, want geld maakt mensen arm.”

Wil je meer weten over ons programma voor de gemeenteraadsverkiezingen?
Bel 053-70 47 98, stuur een e-mail naar aalst@agalev.be of surf naar www.agalev.be/groep/aalst

Onze kandidaten voor Aalst

1. Callebaut Joost – 38j	Aalst
2. Callebaut Lucette – 44j	Gijzegem
3. Keytsman Els – 28j	Aalst
4. Lauwereys Nicholas – 31j	Erembodegem
5. Adriaens Marlies – 45j	Aalst
6. Gossye Hans – 44j	Aalst
7. Blanckaert Ann – 33j	Aalst
8. Van der Schueren Jan – 32j	Aalst
9. Van de Putte Joke – 19j	Gijzegem
10. Callebaut Geert – 25j	Aalst
11. Dohogne Mieke – 40j	Aalst
12. Van Lierde Luc – 51j	Aalst
13. Verpeten Ann – 30j	Aalst
14. Schatteman Roel – 26j	Aalst
15. Ottoy Angie – 20j	Hofstade
16. Borreman Leon – 75j	Meldert
17. Van Lierde Tina – 21j	Aalst
18. Callebaut Roger – 67j	Meldert
19. Blendeman Thérèse – 71j	Aalst
20. Eeckhout Rik – 40j	Erembodegem
21. Adriaens Mieke – 39j	Aalst
22. Belguenani Rachid – 18j	Aalst
23. Schollaert Hilde – 42j	Aalst
24. Deruyck Bert – 48j	Hofstade
25. Van Hove Vera – 37j	Erembodegem
26. Blendeman Dirk – 44j	Herdersem
27. Van Engelgom Roosje – 30j	Aalst
28. Van Durme Luc – 44j	Aalst
29. Spijker Joke – 36j	Aalst
30. Çalik Eyüp – 34j	Aalst
31. Gero Chandrika – 51j	Aalst
32. Deryck Dirk – 43j	Aalst
33. Bolangier Agnes – 61j	Aalst
34. Geeroms Jan – 41j	Aalst
35. Dunand Marie-France – 54j	Aalst
36. Peeters Willem – 36j	Aalst
37. Hafidi Melika – 25j	Aalst
38. Paduwat Marc – 54j	Aalst
39. Olela Bernadette – 37j	Aalst
40. Al Amo Musto – 34j	Aalst
41. Braeckman Miek – 50j	Aalst

Hij is uw **SP** lijsttrekker

Zij is uw **SP** lijstduwer

Gastenlijst Woord tegen Woord

één van maandag 2 tot vrijdag 6 oktober 2006

Oost-Vlaanderen

Daniël Termont (sp.a), Sas van Rouveroij (VLD), Filip Van Laecke (CD&V), Vera Dua (Groen!), Francis Van den Eynde (Vlaams Belang), Mathias De Clercq (VLD), Anne Martens (CD&V), Freddy Willockx (sp.a), Nelly Maes (spirit), Frans Wymeersch (Vlaams Belang), Wim Verreycken (Vlaams Belang)

Limburg

Herman Reynders (sp.a), Hilde Vautmans (VLD), Ivo Belet (CD&V), Katleen Martens (Vlaams Belang), Chokri Mahassine (sp.a), Jef Gabriels (CD&V), Armand Ghysens (sp.a), Jo Vandeurzen (CD&V), Wendy Bosmans (CD&V), Christophe Van Garsse (VLD)

West-Vlaanderen

Patrick Moenaert (CD&V), Mercedes Van Volcem (VLD), Frank Vandevoorde (SP.A), Rita Brauwiers (Groen!), Frank Vanhecke (Vlaams Belang), Jean Vandecasteele (sp.a), Johan Vande Lanotte (sp.a), Bart Tommelein (VLD), Jean-Marie Dedecker (VLD), Tom Dedecker (VLD) en Jonathan Chevalier (sp.a)

Antwerpen

Patrick Janssens (sp.a), Philip Heylen (CD&V), Ludo Van Campenhout (VLD), Filip Dewinter (Vlaams Belang), Freya Piryns (Groen!), Bart Somers (VLD), Kristl Strubbe (VLD), Karel Van Butsel (CD&V), Inge Vervotte (CD&V), Paul Van Miert (CD&V), Peter Van de Velde (VLD)

Vlaams Brabant

Louis Tobback (sp.a), Patricia Ceysens (VLD), Carl Devlies (CD&V), Fatiha Dahmani (Groen!), Hagen Goyvaerts (Vlaams Belang), Willy Cortois (VLD), Jo De Ro (VLD), Filip De Man (Vlaams Belang), Reno Mechant (Vlaams Belang), Klaas Delrue (Groen!), Peter Van Rompuy (CD&V)

Verkozen tegenover niet verkozen

Gemeente

Partij	Verkozen	Niet Verkozen	Totaal
CD&V	10 66,67% / 31,6%**	5 33,33%	15 100%
sp.a	11 68,75% / 33,0%	5 31,25%	16 100%
VLD*	14 66,67% / 14,6%	7 33,33%	21 100%
N-VA	3 60,00% / 6,8%	2 40,00%	5 100%
Vlaams Belang	4 100% / 20,5%	0 100%	4 100%
Lokale lijst	2 20%	8 80%	10 100%
Spirit	0	1	1
Groen !	0	1	1
Totaal	44 60,74% / 20,5%	29 39,26%	73 100%

Provincie

Partij	Verkozen	Niet Verkozen	Totaal
CD&V	5	1	6
sp.a	5	2	7
VLD	3	1	4
N-VA	0	1	1
Vlaams Belang	3	0	3
Spirit	0	0	0
Groen !	0	0	0
Totaal	16 76,19%	5 23,81%	21 100%

* Zoals bij de cijfers van de KUL worden ook hier Vivant kandidaten bij de VLD gerekend (in casu hier enkel Roland Duchâtelet).

** Percentages van verkozen kandidaten per partij in 13 Vlaamse centrumsteden.

Cijfers KUL via <http://soc.kuleuven.be/pol/docs/0610-KAND1.pdf>

BV's per partij

CD&V (15)

Walter De Donder
Anja Smolders
Etienne Schouppe
Inge Vervotte
Reginald Moreels
Kris Peeters
Monica Van Kerrebroeck
René Verreth
Ivo Belet
Hilde De Sutter
Johan Verstreken
Wendy Bosmans
Johan Schatteman
Ingeborg Marx
Sofie Goffin

Groen! (1)

Klaas Delrue

Lokale Lijst (10)

Jaak Van Assche
Patrick Goots
Guy Van Sande
Marcel Van Langenhove
Wout Van Dessel
Bettina Geysen
Betty Owczarek
Roland Liboton
Walter Capiau
Marleen Gordts

sp.a (18)

Chokri Mahassine
Mia De Vits
Bart Martens
Anke Hintjens
Staf Nimmegeers
Jenny Tanghe
Mieke Bouve
Tuur van Wallendael
Flor Koninckx
Jo De Clercq
Bob de Richter
Johnny Ver Eecke
Eric Vanderaerden
Tom Steels
Karim Bachar
Marleen Temmerman
Cemal Cavdarli
Piet Van Eeckhaut

Spirit (1)

Lionel Vandenberghe

Vlaams Belang (4)

Anke Vandermeersch
Bruno Valkeniers
Jürgen Verstrepen
Freddy Van Gaever

Vivant (1)

Roland Duchâtelet

VLD (20)

Herman Schueremans
Peter Van de Velde
Margot Neyskens
Dirk Sterckx
Kristl Strubbe
Olivier Adams
Jaak Pijpen
Walter Grootaers
Sabine De Vos
Margriet Hermans
Jean-Marie Dedecker
Christophe Van Garsse-lysens
Caroline Maes
Dany Verlinden
Cisse Severeyns
Edwig Van Hooydonck
Marleen Renders
Yoeri Franssen
Kurt Van De Wouwer
Willy Teirlinck

N-VA (5)

Flor Van Noppen
Helga Stevens
Bruno Schevernels
Mark Demesmaeker
Vital Borkelmans

Gemeente

Lijsttrekkers

BV	Partij	Stad / gemeente	Verkozen?
Ivo Belet	CD&V	Hasselt	ja
Marcel Van Langenhove	Lok lijst LB	Wemmel	ja
Chokri Mahassine	sp.a	Genk	ja
Mia De Vits	sp.a	Goik	ja
Jo De Clercq	sp.a	Herent	ja
Roland Duchâtelet	Vivant	Sint-Truiden	ja
Margriet Hermans	VLD	Oud-Turnhout	ja

Tweede plaats

Wendy Bosmans	CD&V	Meeuwen-Gruitrode	ja
Walter De Donder	CD&V / N-VA / Plus	Affligem	ja
Walter Grootaers	VLD	Lier	ja
Betty Owczarek	Lok lijst LierMM	Lier	nee

Derde plaats

Anke Vandermeersch	VB	Antwerpen	ja
Sabine De Vos	VLD	Sint-Martens-Latem	ja
Mark Demesmaeker	N-VA	Halle	ja

Lijstduwers

Patrick Goots	Lok lijst D'82	Dessel	nee
Flor Van Noppen	N-VA	Dessel	ja
Dirk Sterckx	VLD	Lint	ja
Etienne Schouppe	CD&V	Liedekerke	ja
Eric Vanderaerden	sp.a	Lummen	nee
Freddy Van Gaever	VB	Wommelgem	ja
Herman Schueremans	VLD	Keerbergen	ja
Kris Peeters	CD&V	Puurs	ja
Edwig Van Hooydonck	VLD	Wuustwezel	ja
Guy Van Sande	Lok lijst Edegem-anders	Edegem	ja
Walter Capiou	Lok lijst SteM	Koksijde	nee
Bob de Richter	sp.a	Mortsel	ja
Flor Koninckx	sp.a	Diest	ja
Lionel Vandenberghe	Spirit	Zoersel	nee
Dany Verlinden	VLD	Koksijde	ja
Bettina Geysen	Lok lijst Lier leeft	Lier	nee
Johan Verstreken	CD&V	Oostende	ja
Jean-Marie Dedecker	VLD	Oostende	ja
Inge Vervotte	CD&V	Mechelen	ja

Provincie

Lijsttrekkers

Naam	Partij	District	Provincie	Verkozen
Mia De Vits	sp.a - spirit	Halle	Vlaams Brabant	ja
Bruno Valkeniers	VB - Vlott	Antwerpen	Antwerpen	ja
Freddy Van Gaever	VB - Vlott	Kapellen	Antwerpen	ja

Lijstduwers

Monica Van Kerrebroeck	CD&V-N-VA	Gent	Oost-Vlaanderen	ja
Piet Van Eeckhaut	sp.a - spirit	Gent	Oost-Vlaanderen	ja
Etienne Schoupe	CD&V-N-VA	Halle	Oost-Vlaanderen	ja
Anke Vandermeersch	VB - Vlott	Antwerpen	Antwerpen	ja
Margriet Hermans	VLD - Vivant	Turnhout	Oost-Vlaanderen	nee
Kris Peeters	CD&V-N-VA	Mechelen	Antwerpen	ja
Chokri Mahassine	sp.a - spirit	Genk	Limburg	ja
Dirk Sterckx	VLD - Vivant	Boom	Antwerpen	ja
Jean-Marie Dedecker	VLD - Vivant	Roeselare	West-Vlaanderen	ja

BV's per sector

Actua (2)

1. Flor Van Noppen	actua 'broer van'
2. Piet Van Eeckhaut	actua strafpleiter

Economie (7)

3. Herman Schueremans	economie festivalorganisator
4. Chokri Mahassine	economie festivalorganisator
5. Bruno Valkeniers	economie manager Hesse Noord Natie
6. Bettina Geysen	economie manager VRT
7. Etienne Schouppe	economie manager NMBS
8. Roland Duchâtelet	economie zakenman
9. Freddy Van Gaever	economie zakenman

Middenveld (7)

10. Mia De Vits	middenveld ABVV
11. Inge Vervotte	middenveld ACV
12. Reginald Moreels	middenveld AzG
13. Bart Martens	middenveld coordinator BBL
14. Helga Stevens	middenveld directrice EUD
15. Kris Peeters	middenveld Unizo
16. Anke Hintjens	middenveld woordvoerster Oxfam / Holebifederatie
17. Lionel Vandenberghe	middenveld voorzitter Ijzerbedvaart

Religie (3)

18. Staf Nimmegeers	religie priester
19. Cemal Cavdarli	religie islamleraar
20. Monica Van Kerrebroeck	religie zuster

Show (29)

21. Guy Van Sande	show acteur Zone Stad / VMMA
22. Jaak Van Assche	show acteur FC De Kampioenen / VRT
23. Peter Van de Velde	show acteur Piet Piraat / VRT
24. Walter De Donder	show acteur Plop / Beide
25. Jenny Tanghe	show actrice / VRT
26. Mieke Bouve	show actrice Merlina / Beide
27. René Verreth	show acteur De Collega's / VRT
28. Margot Neyskens	show actrice Wittekerke / VMMA
29. Dirk Sterckx	show journalist / VRT
30. Tuur van Wallendael	show journalist / VRT
31. Jürgen Verstrepen	show journalist / VMMA
32. Mark Demesmaeker	show journalist / VMMA
33. Ivo Belet	show journalist / VRT
34. Kristl Strubbe	show journalist / VMMA
35. Anke Vandermeersch	show Miss België 91
36. Hilde De Sutter	show Schoonste Boerin van Vlaanderen 04
37. Jaak Pijpen	show presentator / VRT
38. Flor Koninckx	show presentator / VRT
39. Jo De Clercq	show presentator / VMMA

40. Walter Capiou	show presentator / VMMA
41. Johan Verstreken	show presentator / VRT
42. Walter Grootaers	show presentator / zanger / VMMA
43. Margriet Hermans	show presentatrice / zangeres / VRT
44. Sabine De Vos	show presentatrice / VRT
45. Marleen Gordts	show presentatrice / VRT
46. Bruno Schevernels	show presentator / VRT
47. Wendy Bosmans	show presentatrice 'Supernanny' / VMMA
48. Bob de Richter	show weerman / VRT
49. Wout Van Dessel	show muzikant Silver
50. Olivier Adams	show muzikant Praga Kahn
51. Yoeri Fransen	show zanger Idool / VMMA
52. Johan Schatteman	show zanger
53. Klaas Delrue	show zanger van Yevgueni / VRT
54. Betty Owczarek	show zangeres Big Brother VMMA

Sport (15)

55. Marleen Renders	sport atletiek marathon
56. Anja Smolders	sport atletiek veldlopen
57. Jean-Marie Dedecker	sport judo
58. Sofie Goffin	sport zwemster
59. Christophe Van Garsse-lysens	sport tennisser
60. Caroline Maes	sport tennisster
61. Patrick Goots	sport voetbal
62. Vital Borkelmans	sport voetbal
63. Dany Verlinden	sport voetbal
64. Cisse Severeys	sport voetbal
65. Johnny Ver Eecke	sport voetbal scheidsrechter
66. Marcel Van Langenhove	sport voetbal scheidsrechter
67. Karim Bachar	sport zaalvoetballer
68. Roland Liboton	sport veldrijder
69. Ingeborg Marx	sport gewichthefster en baanwielrenster
70. Eric Vanderaerden	sport wielrennen
71. Tom Steels	sport wielrennen
72. Kurt Van De Wouwer	sport wielrennen
73. Willy Teirlinck	sport wielrennen
74. Edwig Van Hooydonck	sport wielrennen

Wetenschap (1)

75. Marleen Temmerman	wetenschap professor UGent
-----------------------	----------------------------

BV politici ontdekt na 8 oktober 2006

Naam	Gemeente	Partij	Verkozen
Anja Smolders	Duffel	CD&V	nee
Anke Hintjens	Gent	sp.a	nee
Hilde De Sutter	Oosterzele	CD&V	ja
Ingeborg Marx	Lebbeke	CD&V	nee
Kurt Van De Wouwer	Herentals	VLD+	nee
Margot Neyskens	Lovendegem	VLD	nee
Marleen Temmerman	Lokeren	sp.a	ja
Olivier Adams	Tienen	VLD	nee
	Sint-Katelijne		
René Verreth	Waver	CD&V	ja
Sofie Goffin	Schoten	CD&V	nee
		VLD-	
Willy Teirlinck	Affligem	Visie	ja

Verkozen BVs tegenover hun medekandidaten

Naam	Partij	Plaats	Stad / Gemeente	Vergelijking positie	Stemmen
Chokri Mahassine	sp.a	1	Genk	1 op 10	2476
Inge Vervotte	CD&V	ld 41	Mechelen	1 op 8	3414
Margriet Hermans	VLD	1	Oud-Turnhout	1 van 3	408
Jean-Marie Dedecker	VLD	ld 39	Oostende	1 van 6	2950
Ivo Belet	CD&V	1	Hasselt	1 van de 10	5424
Marcel Van Langenhove	Lok lijst LB	1	Wommel	1 van de 11	1356
Anke Vandermeersch	VB	3	Antwerpen	1 van de 20	8488
Mia De Vits	sp.a	1	Goik	1 van de 5	848
Jo De Clercq	sp.a	1	Herent	1 van de 5	772
Roland Duchâtelet	Vivant	1	Sint-Truiden	1 van de 7	2377
Walter De Donder	CD&V	2	Affligem	1 van de 8	1518
Johan Verstreken	CD&V	ld 39	Oostende Sint-Martens-	2 van 5	2049
Sabine De Vos	VLD		3 Latem	2 van 6	531
Mark Demesmaeker	N-VA		3 Halle	2 van de 12	2074
Kris Peeters	CD&V	ld 25	Puurs	2 van de 17	1588
Guy Van Sande	Lok lijst Edegem- anders	ld 27	Edegem	2 van de 3	316
Dirk Sterckx	VLD	ld 19	Lint	2 van de 5	354
Edwig Van Hooydonck	VLD	ld 25	Wuustwezel	2 van de 5	605
Cisse Severeys	VLD		12 Zoersel	2 van de 6	519
Freddy Van Gaever	VB	ld 23	Wommelgem	2 van de 6	409
Flor Koninckx	sp.a	ld 27	Diest	2 van de 7	758
Walter Grootaers	VLD		2 Lier	2 van de 7	688
Etienne Schouppe	CD&V	ld 21	Liedekerke	2 van de 9	1200
Herman Schueremans	VLD	ld 23	Keerbergen	3 van de 9	428
Monica Van Kerrebroeck	CD&V		50 Gent	4 van 8	2654
Flor Van Noppen	N-VA	ld 19	Dessel	4 van de 11	646
Kristl Strubbe	VLD		4 Mechelen Meeuwen-	4 van de 14	1412
Wendy Bosmans	CD&V		2 Gruitrode	4 van de 17	1365
Jürgen Verstrepen	VB	38	Antwerpen	5 van de 20	3199
Marleen Temmerman	sp.a		16 Lokeren	5 van de 5	405
Bruno Valkeniers	VB		54 Antwerpen	6 van de 20	2339
Bob de Richter	sp.a	ld 27	Mortsel	6 van de 7	311
Hilde De Sutter	CD&V		21 Oosterzele	7 van 12	873
Johnny Ver Eecke	sp.a		11 Harelbeke Sint-Katelijne	7 van de 10	902
René Verreth	CD&V		13 Waver	7 van de 12	583
Tom Steels	sp.a		14 Sint-Niklaas	7 van de 14	1043
Karim Bachar	sp.a		19 Antwerpen	7 van de 22	4105
Peter Van de Velde	VLD		6 Lier	7 van de 7	354
Helga Stevens	N-VA		4 St-Amandsberg	7 van de 8	1825
Willy Teirlinck	VLD-Visie	ld 21	Affligem	8 van 9	619
Marleen Renders	VLD		6 Zonhoven	10 van de 10	656
Dany Verlinden	VLD	ld 27	Koksijde	11 van de 13	843
Tuur van Wallendael	sp.a		53 Antwerpen	15 van de 22	1774
Bart Martens	sp.a		20 Antwerpen	19 van de 22	1332

Niet verkozen BVs tegenover hun medekandidaten

Naam	Partij	Plaats	Stad	Resultaat lijst	Stemmen
Betty Owczarek	Lok lijst LierMM		2 Lier	0 zetels en 4%	228
Roland Liboton	Lok lijst LierMM		5 Lier	0 zetels en 4%	100
Vital Borkelmans	N-VA		12 Kaprijke	1 zetel en 12%	63
Staf Nimmegeers	sp.a		46 Brussel	2 zetels en 5,91%	299
Walter Capiou	Lok lijst SteM	Id 27	Koksijde	2 zetels en 9%	406
Kurt Van De Wouwer	VLD+		15 Herentals	3 zetels 12%	181
Wout Van Dessel	Lok lijst Lier & KO		29 Lier	3 zetels en 11%	193
Lionel Vandenberghe	Spirit	Id 27	Zoersel	3 zetels en 12%	104
Yoeri Fransen	VLD+		16 Herentals	3 zetels en 12%	121
Patrick Goots	Lok lijst D'82	Id 19	Dessel	3 zetels en 19%	181
Klaas Delrue	Groen!		4 Leuven	4 zetels en 11%	589
Jenny Tanghe	sp.a		23 Sint-Katelijne Waver	4 zetels en 17%	117
Bettina Geysen	Lok lijst Lier leeft	Id 31	Lier	5 zetels en 15%	317
Marleen Gordts	Lok lijst WEMMEL		7 Wemmel	5 zetels en 21%	198
Ingeborg Marx	CD&V		9 Lebbeke	6 zetels en 22%	175
Bruno Schevernels	N-VA		35 Antwerpen	6 zetels en 11%	304
Eric Vanderaerden	sp.a	Id 23	Lummen	6 zetels en 25%	291
Margot Neyskens	VLD		14 Lovendegem	6 zetels en 25%	209
Olivier Adams	VLD		19 Tienen	7 zetels en 21,75%	315
Reginald Moreels	CD&V		47 Gent	8 zetels en 15%	1524
Jaak Pijpen	VLD		19 Hoeilaart	8 zetels en 33%	174
Jaak Van Assche	Lok lijst BR		18 Bonheiden	9 zetels en 31%	294
Christophe Van Garsse-lysens	VLD		17 Tongeren	10 zetels en 31%	570
Johan Schatteman	CD&V		20 Wetteren	10 zetels en 32%	421
Sofie Goffin	CD&V		18 Schoten	12 zetels en 34%	315
Caroline Maes	VLD		19 Zele	12 zetels en 37%	257
Anja Smolders	CD&V		22 Duffel	14 zetels en 45%	249
Anke Hintjens	sp.a		42 Gent	17 zetels en 31%	918
Mieke Bouve	sp.a		34 Gent	17 zetels en 31%	1049

Verkozen BV's tegenover hun medekandidaten bij de provincieraadsverkiezingen

Naam	Partij	Plaats	District	Vergelijking positie	Stemmen
Dirk Sterckx	VLD - Vivant	ld 9	Boom	1 van 1	7251
Jean-Marie Dedecker	VLD - Vivant	ls 6	Roeselare	1 van 1	2594
Chokri Mahassine	sp.a - spirit	ld 8	Genk	1 van 2	3209
Mia De Vits	sp.a - spirit		1 Halle	1 van 2	6175
Kris Peeters	CD&V-N-VA	ld 7	Mechelen	1 van 2	10203
Monica Van Kerrebroeck	CD&V-N-VA	ld 14	Gent	1 van 2	4051
Freddy Van Gaever	VB - Vlott		1 Kapellen	1 van 5	17645
Bruno Valkeniers	VB - Vlott		1 Antwerpen	1 van 8	25647
Cemal Cavdarli	sp.a - spirit		4 Gent	2 van 3	4840
Johan Verstreken	CD&V-N-VA		10 Oostende	2 van 3	5771
Piet Van Eeckhaut	sp.a - spirit	ld 14	Gent	3 van 3	4273
Mark Demesmaeker	CD&V-N-VA		23 Halle	3 van 8	9253
Anke Vandermeersch	VB - Vlott	ld 24	Antwerpen	3 van 8	10052
Jaak Pijpen	VLD - Vivant		16 Vilvoorde	4 van 4	2601
Etienne Schouppe	CD&V-N-VA	ld 24	Halle	5 van 8	7319
Tuur van Wallendael	sp.a - spirit		23 Antwerpen	6 van 8	3387

Niet verkozen BV's tegenover hun medekandidaten bij de provincieraadsverkiezingen

Margriet Hermans	VLD - Vivant	ld 6	Turnhout	1 verk 20,67% 3 zetels en	3050
Flor Van Noppen	CD&V-N-VA		4 Mol	38,13%	4085
Jo De Clercq	sp.a - spirit		13 Leuven	4 verk en 22,98%	1771
Bart Martens	sp.a - spirit		21 Antwerpen	8 verk en 29,61%	1228
Walter De Donder	CD&V-N-VA		11 Halle	8 verk en 34,19%	3504

Beste

Voor de faculteit politieke wetenschappen aan de universiteit van Gent schrijf ik een thesis rond de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006. Meer bepaald voer ik een onderzoek naar bekende Vlamingen die deelnemen aan die verkiezingen.

Bekende Vlaming is in mijn onderzoek een neutraal woord. Het zijn mensen die door hun beroep of een andere reden behalve politiek, bekender zijn dan andere kandidaten op een lijst. Ook u valt in mijn onderzoeksconcept binnen deze groep.

Gezien deze groep zeer klein is, moet ik alle BV's die deelnemen aan de verkiezingen proberen te bevragen. Ik hoop op uw vriendelijke medewerking om bijgevoegde enquête in te vullen. Uiteraard is de nodige discretie bij het verwerken van de gegevens gewaarborgd.

U kan deze bevraging gewoon invullen in het word document, de gegevens opslaan en mij die dan terugmailen. Indien u dit niet ziet zitten, kan u mij dit laten weten en zoeken we naar een meer aangewezen manier om alsnog de enquête in te vullen. Uw medewerking is van cruciaal belang voor het slagen van het onderzoek.

Indien u twijfelt aan de ernst van dit onderzoek kan u steeds terecht bij mijn promotor professor doctor Herwig Reynaert (herwig.reynaert@ugent.be of 09 264 68 71). Voor vragen omtrent de bevraging zelf en het invullen kan u steeds bij mij terecht.

Uw reactie is voor mij, als student zonder middelen, zeer belangrijk. Hopend op een positieve respons, dank ik u.

Met vriendelijke groeten
Frederik De Swaef

frederikdeswaef@hotmail.com

0472 35 13 42

St. De Jonghestraat 25, 9300 Aalst

BV-politici die deelnamen aan kwalitatief onderzoek

Schriftelijk

Anke Van dermeersch
Bob De Richter
Bruno Valkeniers
Cisse Serverains
Dirk Sterckx
Flor Koninckx
Flor Van Noppen
Hilde De Sutter
Ivo Belet
Jaak Pijpen
Jo De Clercq
Johan Verstreken
Klaas Delrue
Mark Demesmaeker
Patrick Goots
Sofie Goffin
Tuur Van Wallendael
Walter De Donder

Telefonisch

Reginald Moreels
Sabine Devos

Face-to-face

Betty Owzcarek
Edwig van Hooidonck
Freddy Van Gaever
Jean-Marie Dedecker
Jürgen Verstrepen
Margriet Hermans
Marleen Temmerman
Walter Grootaers

Bevraging BV-politici

Bij het invullen van deze vragenlijst zijn er twee mogelijke wijzen om te antwoorden. Bij een vraag waarbij er een aantal antwoordmogelijkheden zijn gegeven moet u enkel een "x" typen tussen de haakjes ( ) van het antwoord van uw keuze. Bij een open vraag kan u zelf uw antwoord typen na de dubbele pijltjes >>.

Dit is een open interview. Indien u wil kan u tussen elke vraag bedenkingen noteren of commentaren schrijven waaraan u denkt bij het lezen van de vragen. U hoeft zich dus niet te houden aan de aangeboden plaats. U kan op elke moment op 'enter' drukken om meer schrijfruimte te hebben. Maak u geen zorgen over eventuele lay-out elementen, ik vind uw antwoord terug. Alvast veel dank.

A. Wie bent u ?

1. Naam. >>
2. Geboortjaar. >>
3. Hoogst behaalde diploma. >>
4. Huidig hoofdberoep. >>
5. Partij. >>

B. Leven als Bekende Vlaming.

1. In welk jaar bent u bekend geworden? >>
2. Waardoor bent u bekend geworden? >>
3. Vindt u uw BV-schap positief ( ), neutraal ( ), negatief ( )?
4. Was bekend worden...
  - a. een droom die in vervulling kwam. ( )
  - b. een noodzakelijk gevolg van uw beroep of activiteit. ( )
5. a. Zou u uzelf als BV beschouwen? Ja ( ) – Nee ( )
b. Als u uw eigen bekendheid inschat, hoe bekend bent u? Gaande van maximaal bekend in heel Vlaanderen (1) tot enkel bekend in eigen regio (7). (zet x voor het nummer van uw keuze)
1   2   3   4   5   6   7
6. Aan wat merkt u in uw dagelijks leven dat u BV bent? >>

C. De stap naar de politiek

1. Hoeveel keer bent u gevraagd om op een lijst te staan bij verkiezingen tot en met de eerste keer dat u toestemde? >>   Of: ik ben op eigen vraag in de politiek gegaan ( ).
2. Door welke partijen bent u gevraagd? >>
3. Indien u één of meer keer weigerde wat waren daarvoor de belangrijkste redenen? >>
4. Met welke politicus binnen uw partij / lijst had u het eerst contact?
  - a. Naam? >>

Bijlage 32

b. Was hij/zij de persoon die u overtuigde de stap in de politiek te zetten ( ) of was er nog een (partijonafhankelijke) tussenpersoon ( )? Indien het laatste, wat is uw relatie met deze tussenpersoon? >>

c. Hoe omschrijft u uw relatie met de politicus waarmee u het eerst contact had binnen uw partij. Is hij bv. een persoonlijke vriend of een nobele onbekende? >>

d. Is deze politicus ook een nationaal bekend ( ) of een lokaal bekend politicus ( )?

e. Wij zouden graag ook onderzoek verrichten naar de redenen waarom partijen BV's vragen. Kan u daarom de politicus waarmee u het eerst contact had binnen uw partij zijn/haar contactgegevens bezorgen? Uiterste discretie wordt gewaarborgd.

Contactgegevens. >>

5. Wat waren naar uw mening de redenen waarom men u vroeg op te komen op 8 oktober?

>>

6. Wat is voor u de voornaamste reden om deel te nemen aan de verkiezingen van 8 oktober?

>>

7. Hebt u nog andere redenen?

>>

8. Is het uw bedoeling van politiek uw beroep te maken?

a. Ja, voltijds ( ) b. Ja, deeltijds ( )

c. Nee, ik steun enkel de partij ( )

d. Politiek is al mijn voltijds ( ) / deeltijds ( ) mijn beroep.

9. a. Heeft uw stap in de politiek invloed gehad op het aantal aanvragen voor acte de présence, lezingen of andere schnabbels gerelateerd aan het BV'schap? Positief of negatief? >>

b. Indien u geen beroeps politicus bent. Hoe reageren uw werkgever of uw klanten (indien u zelfstandig bent)? >>

c. Denkt u dat de stap in de politiek een positief ( ) of negatief ( ) effect gaat hebben op uw inkomen? Eventuele opmerkingen. >>

d. Denkt u dat de stap in de politiek een positief ( ) of negatief ( ) effect gaat hebben op uw populariteit? Eventuele opmerkingen. >>

D. De verkiezingen van 8 oktober

1. Doet u mee aan de gemeenteraadsverkiezingen ( ) en/of de provincieraadsverkiezingen ( ) op 8 oktober 2006? (zet x naast uw antwoord)

In welke gemeente / provincie?

Wat is de exacte lijstnaam?

Bijlage 32

2. Indien u reeds eerder deelnam aan verkiezingen: welke (Europa, Kamer, Senaat, Vlaams parlement, provincie, gemeente), wanneer (jaar), wat was het resultaat (ja of nee verkozen en eventueel aantal stemmen)?

Welke	Jaar	Verkozen / aantal stemmen
>>		
>>		
>>		
>>		
>>		
>>		

3. a. Op welke plaats op de lijst staat u? >>

b. Had u een plaats gevraagd? Ja ( ), de welke? >> / Nee ( )

4. a. Denkt u verkozen te zullen zijn? Ja ( ) / Nee ( )

b. Wilt u zelf verkozen worden? Ja ( ) / Nee ( ) Waarom? >>

c. Indien u verkozen bent gaat u dan in alle geval ( ), misschien ( ) of zeker niet ( ) zetelen?

5. Hoeveel voorkeurstemmen denkt u te kunnen behalen? >> stemmen.

6. a. Ziet u deze gemeenteraadsverkiezingen als een opstap naar de federale verkiezingen in 2007? >>

b. Hebt u garanties van uw partij bedongen (bv. een verkiesbare plaats) met het oog op de federale verkiezingen van 2007? >>

E. Verkiezingscampagne

1. Bent u van plan campagne te voeren? Veel ( ) / een beetje ( ) / geen ( ).

2. Indien u een beetje of veel campagne gaat voeren:

a. hoeveel plant u uit te geven aan deze campagne? >> euro

b. welke campagnemiddelen plant u? (meerdere antwoorden mogelijk)

Folders ( ) / Kleine affiches ( ) / A2 affiches ( ) / deelname aan debatten ( ) / marktbezoek ( ) / interviews in nationale media ( ) / interviews aan lokale media ( ) / huis-aan-huis bezoek ( ) / andere >>

c. welke campagneactiviteit ligt u het meest? Waarom? >>

d. tegen welke campagneactiviteit ziet u het meest op? Waarom? >>

3. a. Wordt uw naam op de affiche vermeld? Ja ( ) / Nee ( )

b. Indien u een artiestennaam heeft, wordt die in de campagne gebruikt? Waarom? >>

c. Wordt in de campagne verwezen naar de reden waarom de mensen u zouden moeten kennen? Bv. Herman Schuermans, organisator Werchter of Roland Duchâtelet, bedrijfsleider. Ja ( ) / Nee ( ). Waarom? >>

E. U en uw partij

1. Bent u lid geworden van de partij waarvoor u opkomt? Ja ( ) / Nee ( )

2. Was u ooit eerder lid van een partij? Ja ( ), welke? >> / Nee ( )

4. Zou u enkel op een lijst van deze partij kunnen staan?

Ja ( ), waarom? >>

Bijlage 32

Nee ( ), waarom en welke partijen komen voor u nog in aanmerking? >>

3. a. Volgt u de politieke actualiteit? Ja, op de voet ( ) / af en toe ( ) / zelden of nooit ( )
b. Indien u de politieke actualiteit af en toe of op de voet volgt, sinds wanneer doet u dit dan al en waarom volgt u de politiek? >>

c. Hoeveel keer hebt u de afgelopen 14 dagen de krant gelezen? >>   keer.
Indien meer dan 0 keer, welke krant(en) las u? >>
Leest u dan ook politiek nieuws? >>

d. Hoeveel keer hebt u de afgelopen 14 dagen een lokale krant (bv. De Streekkrant) of het regionale nieuws in een nationale krant gelezen? >>   keer.
Indien meer dan 0 keer, welke krant(en) las u? >>
Las u dan ook een artikel over lokale politiek? >>

4. a. In welke mate denkt u het programma van uw partij te kennen? Gaande van maximale kennis (7) tot geen kennis van het partijprogramma (1). (zet x voor het nummer van uw keuze)

1   2   3   4   5   6   7

b. Kent u het partijprogramma, naar uw inschatting, beter ( ), gelijk ( ) of slechter ( ) dan de doorsnee kiezer van uw partij?

c. Kent u het partijprogramma, naar uw inschatting, beter ( ), gelijk ( ) of slechter ( ) dan de medekandidaat op de lijst van uw partij?

d. Kan u spontaan één strijdpunt van uw partij in uw gemeente opnoemen voor de komende gemeenteraadsverkiezingen? Ja ( ) / Nee ( )
Indien ja, kan u dit zeer kort omschrijven? >>

5. In welke mate denkt u dat u gaat uitgespeeld worden in de campagne door uw partij?
>>

6. a. Denkt u dat u door uw partij gebruikt of misbruikt gaat worden omwille van uw bekendheid? Ja ( ) / een beetje ( ) / Nee ( )

b. Wat zou u als misbruik beschouwen? >>

7. Beschouwt u uzelf als een echt politicus nu u deelneemt aan de verkiezingen? >>

8. a. Vindt u dat u binnen uw partij, door de pers en door het publiek als volwaardige kandidaat wordt gezien? >>

b. Stuit u op scepticisme? Indien ja, kan u uitspraken of voorbeelden geven waaruit dit blijkt? >>

F. Allerlei

1. Wat vindt u van de kritiek in de media en door collega politici op de BV's in de politiek? >>

Bijlage 32

2. a. Margriet Hermans die zingt of een facelift laat uitvoeren voor een magazine.
Flor Koninckx die een paar weken naar Afrika trekt voor een tv-programma. Is er voor u ergens een grens welke activiteiten al dan niet combineerbaar zijn met politiek? >>

b. Ligt de grens anders indien men enkel lokaal aan politiek doet? >>

3. Hebt u nog opmerkingen of bedenkingen rond dit thema die interessant kunnen zijn voor het onderzoek? Hebt u nog anekdotes of verhalen die u verrast hebben rond uw stap in de politiek? >>

Hartelijk dank voor uw medewerking.